

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/328590>

DE HOEFSMID

JAARGANG

1924.

Redacteur-Uitgever: A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage.

A. 397.

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

onderscheidene deskundigen.

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA.

XXIXe Jaargang.

's-GRAVENHAGE. — A. W. HEIDEMA. — 1924.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7850

INHOUD.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd en die met p behooren tot het persoverzicht; de overigen zijn korte mededeelingen.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Achterbeenen. Strijken met de — * X 147.

Afstandsrit Ostende-Spa †* IX 150.

Autogeen lasschen en snijden II 44, VI 90, VII 106, IX 141.

Balkijzers. Belgische — * VI 83.

Bepalingen voor hoefsmidsexamen in Pruisen * VIII 119.

Beslag bij verbeend hoefkraakbeen VI 89.

Besnijden van hoeven bij concours hackney's †* VIII 116, IX 136.

Bestrijding van insecten IX 138.

Boekwerken. Ingekomen — IV 61, V 74: Hoefkunde en Hoefbeslag door Prof. Dr. H. M. Kroon en Dr. R. H. J. Gallandat Huet.

Capewell-hoefnagels X 152.

Cursus in hoefbeslag te Alkmaar I 9, id. te Arnhem V 74, id. te Emmen VI 89, id. te Borculo VII 106, id. Zuidhorn VIII 121, id. te Appingedam X 150.

Cursussen in hoefbeslag 1923—1924 II 28, III 44.

Engelsch hoefbeslag IX 138.

Examen Onderwijzers in practisch hoefbeslag * II 25, †* III 35, XII 185.

Examen Rijksdiploma als hoefsmid I 9, V 74, * XII 179.

Examen voor hoefsmiden in Pruisen. Bepalingen — * VIII 119.

Geschiedenis van het hoefbeslag † I 10.

Hoefbeslag James Clark * II 19.

” op keuringen II 26, V 75.

” Stark-Guther II 27, VII 108.

Hoefsmederij van F. Falkenhagen, Amsterdam †* XI 163.

Hoefsmederij van J. H. Klein, Rotterdam †* IV 51.

Hoefsmederij van G. Rijkema, Sneek †* I 7.

Hoefsmederij van F. Steding, Utrecht * VII 101.

Hoefsmid-instructeur voor Indië VII 106.

Hoefsmidsvak en het verkeer op den weg. Het — * VI 84.

Hoefverpleging * I 5.

Hoefijzer- en Assenfabriek St. Eloy te Roosendaal * III 36.

Hoog-oven-bedrijf in Nederland †* XII 182.

Hoornscheur VIII 120.

Hoornzool. Welving en dikte der — II 27.

Ingezonden stukken. Over rede Koelman o/d vergadering van onderwijzers III 41. Opmerkingen over dezelfde vergadering IV 56. Iets over de rits IV 57. Over de vergadering van Rijks-onderwijzers in practisch hoefbeslag V 72. Strijken in de achterijzers bij bodemnauwen stand en het toongedeelte naar buiten gericht XII 185. Inspectie hoefbeslag in Drenthe * XI 166.

Inrichting voor hoefbeslag te Groningen III 44.

Jubileum J. G. de Boer IX 140.

Kalkoenen in verband met wegbeschadiging VIII 115.

Koperproductie III 45.

Leerboeken. Een en ander over oude — * III 39.

Machinale Hoefijzers. Matthes — † XII 186.

Militaire Hoefsmiden voor en na de reorganisatie van het leger * VII 99.

Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort I 9.

Officieele personen, instellingen en verenigingen. Lijst van — VI 92.
Onderwijzers in practisch Hoefbeslag †* III. * V 71, * XI 171.

Persoverzicht. Electricch lasschen, ijzer en staal, industrie in het bezette gebied I 11, Vrachtauto en paardentractie II 28, Inklemming van den achterhoef in den mond van een paard, Over coupeeren IV 60, Hoefsmidschool te Dresden, Hoefbeslag in Pruisen, Blinddoeken V 76, Electricch paard, Duitsche ijzermarkt, VI 92, Amerik. ijzer- en staalmarkt, Het verkeer in groote steden VII 108, Amerikaansche ijzer- en staalmarkt, Bescherming van ijzer tegen roest, VIII 123, Afzet van Roerkolen in Nederland, Duitsche ijzermarkt, Internationale concurrentie in de ijzer- en staalindustrie, Eerste aanwending van hoefijzers, Een buitengewoon groote legger, Grondpersing door tractors IX 141, Kolenindustrie op Spitsbergen X 153, Hoornscheurvorming, Engelsche methode van beslaan, Is er nog meer verschil tusschen het gewone vloeiijzer en hoefstaf-ijzer, als het prijsverschil? Bevordering der paardenfokkerij XII 186.
Prijzen der paarden IV 58, id. voor hoefbeslag XI 172.

Regels voor den weg VI 91.
Rijksdiploma als Hoefsmid. Examen ter verkrijging van het — I 9, V 74, * XII 179.
Rits. Over de — * V 70.

Slepende gang III 45.
„Stollen” II 26.
Strijken met de achterbeenen * X 147

Terugblik 1923 * I 1.
Trekpaardstamboek-tentoonstelling VII 107, † VIII 122.

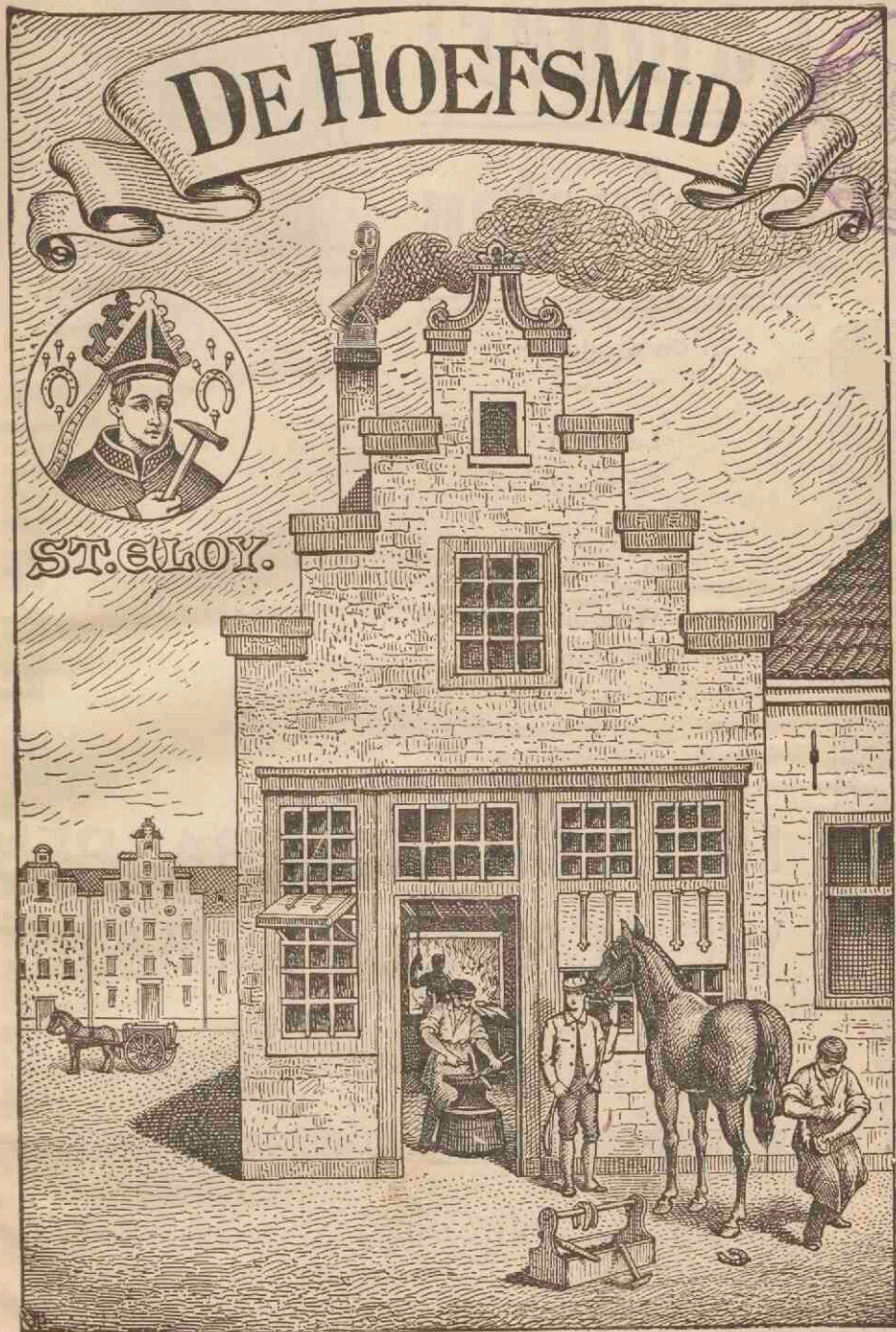
Veiligheidstang †* IV 55.
Velgbreedte van voertuigen VI 91.
Vereeniging tot veredeling van het ambacht V 75.
Vergadering van onderwijzers in practisch hoefbeslag * II 21, * V 71, IX 138.
Verkeer op den weg en het hoefsmidsvak * VI 84.
Verschillen verdwijnen * IV 53.
Veterinaire dienst. De — bij het Nederlandsche leger * VI 86.
Volbloedhengst Tamar †* VII 107.
Voordracht over hoefbeslag door M. Ritsema te Appingedam * V 67.
Vragen en Antwoorden: Hoornscheur VIII 120.

Wedstrijd voor hoefsmeden III 45, VI 89, VIII 121.
Wedstrijd voor hoefsmeden te Appingedam * VII 102, id. te Holtens VII 105, †* IX 134, id. te Winterswijk VII 104, †* IX 131, id. te Zelhem IX 138, id. te Zevenbergen VII 105, X 149.
Wegenvraagstuk VII 106, VIII 116.

IJzer en Staal VIII 123.
IJzer en Kolen * XI 168, †* XII 182.

A 397

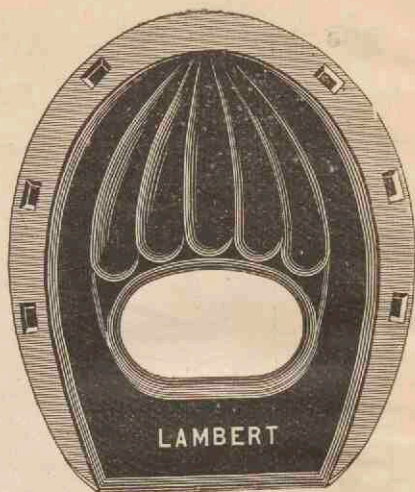
29^e Jaargang — Aflevering 1. — 15 Jan. 1924.
MAANDBLAD.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3. — per jaar fr. p. p.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad
Bar pad
Frog pad
O. K. Star pad
Walpole boulevard pad
Walpole truss pad

en de bekende
Amerikaansche

HELLER HOEFRASPEN WEDER LEVERBAAR

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

1923—1924. — Hoefverpleging. — Hoefsmederij van G. Rijkema te Sneek. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

1923—1924.

Een terugblik op 1923 stemt in vele bedrijven tot somberheid. Het woord „malaise” is in het algemeen veel te veel gehoord. We willen dit in hoofdzaak toeschrijven aan de nog niet herkregeen vaste lijn in den wereldhandel, vanwege de ontredde in verschillende Staatshuishoudingen. Anderzijds liggen voor ons land de vette jaren, waarin prijsverhooging op elk gebied vlot ingang vond, nog te versch in het geheugen om van de gedachte daaraan voorgoed afstand te kunnen doen. Hoe het ook zij, men hoopt nu op betere tijden, — weer op voorspoed. Die hoop is voor Nederland in de eerste plaats gevestigd op den landbouw in zijn geheel omvang. Ons kleine Rijk is immers in zijn kern een landbouwland. En in den export van de land-, tuin- en zuivelproducten, van groot- en kleinvee en van paarden, is een belangrijke stagnatie opgetreden. Zoo zelfs dat de aanfok van paarden sterk is ingekrompen. De oorzaak hiervan zetelt enkel in den slechten toestand van verschillende voor onzen uitvoer van beteekenis zijnde landen en wij noemen hiervan in de eerste plaats Duitschland. Gaat dit land zich herstellen en de eerste voorteekenen hiervan zijn te vinden in de hervatting van den arbeid in het Roergebied, dan zal er weder opleving komen. Wij zien dan een sterke vraag naar onze paarden tegemoet, niet alleen naar gebruikspieren, maar zelfs naar dravers voor de baan. In 1924? 't Ware te wenschen.

*

Van boven omschreven standpunt bezien is het smidsbedrijf er in 1923 nog niet het slechtst aan toe geweest. Het ijzer, in het begin des jaars stijgende, liep daarna geleidelijk in prijs terug en was voldoende verkrijgbaar. De kolen waren eveneens voldoende voorhanden, al waren het dan ook niet steeds de gewilde Ruhr-kolen en in de prijzen was weinig schommeling. Aan personeel geen gebrek meer. — Als keerzijde valt te noemen dat de werkzaamheden zijn afgenomen. Uit een oogpunt van bezuiniging zijn er werken onuitgevoerd gebleven en ook voorloopig achter gehouden.

En wanneer we het nu verder over het hoefsmidvak zullen hebben, dan weten de leiders daarvan ook te vertellen, dat verscheidene eigenaren bezuiniging betrachten op het hoefbeslag. De tijdsduur van het onderliggende beslag wordt zoolang mogelijk gerekt, dikwijls veel te lang. Verder hebben de hoefsmiden in 1923 een vermindering van den paardenstapel geconstateerd, vooral van de rubriek handelspaarden, wegens verminderden aanfok. Voorts baarde de tijdsomstandigheid eene belangrijke zorg, namelijk het op peil kunnen houden van den prijs voor het beslag. Temeer dáár waar zich onder-de-markt-werkers opdoen om clandestie te trekken. 't Zou jammer wezen indien door een en ander de prijzen tot een niet-loonend tarief terugliepen, zooals voor den oorlog beslist het geval is geweest, — maar ook indien het vereenigingsleven nog niet krachtig genoeg mocht blijken om bedoeld kwaad te keeren.

We verkeerden te dezen opzichte nog niet in een heilstaat. Pas wanneer tot de paardenhouders meer algemeen het besef is doorgedrongen dat goed hoefbeslag goed dient te worden betaald en bij de jeugdige gediplomeerde

hoefsmeden het doel blijft voorzitten om in de toekomst niet van den goed gewezen weg af te wijken, kan wederzijdsche waardeering tot verbetering leiden. Hierop de aandacht te vestigen naar beide richtingen moet het voortdurend streven zijn van leeraren, van juryleden bij de keuringen, van dierenartsen, kortom van alle deskundigen. De paardenhouders dienen overtuigd te zijn of te worden van de billijkheid dat het moeilijke en zware hoefsmidswerk goed beloond wordt. Geschiedt dit niet, onverschillig door welke oorzaak, dan is het eindresultaat dat flinke jongelui het hoefsmidsvak niet meer willen beoefenen. De Overheid getroost zich loffelijk veel moeite om goede gelegenheid voor opleiding van hoefsmeden te geven, doch dit helpt niet afdoende als een hoefsmid geen goed loon kan verdienen.

*

Het zal velen in 1923 een genoegen hebben gedaan te lezen dat de uitoefening van het hoefsmidsvak in ons land zich in goede banen beweegt. Dit kwam tot uiting toen de Directeur van de Militaire Hoefsmidsschool ons in dit blad een reisje door Schotland te genieten gaf. Twee der in ons land op den voorgrond getreden practici, wat de vorming van bekwame hoefsmeden aangaat, zijn in dit tijdschrift op waardige wijze herdacht, namelijk de heer *Scholten*, instructeur a/d. Hoefsmidsschool, die na 36-jarigen dienstdienst gepensionneerd is, en de heer *S. van Angeren*, chef van de hoefsmederij der Veeartsenijkundige Hoogeschool, die in 1923 zijn 25-jarig jubileum als onderwijzer in practisch hoefbeslag mocht vieren.

Het toelatingsexamen tot den cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag heeft in 1923 doen zien, dat er aspiranten genoeg blijven voor den begeerden titel. Of het getal onderwijzers voorloopig voldoende mag worden geacht en of het gewenscht is dat het tempo van examinieren (6 à 8 per jaar) dient te worden vertraagd, is een vraag die al eens onder de oogen is gezien, nog wel weer aan de orde zal komen ook, omdat hieromtrent verschil van opinie bestaat.

De centralisatie der examens ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid is een stap in de goede richting gebleken. Er kan nu eenzelfde waarde aan het „brevet” worden toegekend. Bedoelde examens te Utrecht hadden in het voorjaar en najaar voortgang en een goed verloop.

*

Ten opzichte van den inhoud van „De Hoefsmid” is in 1923 de gelukkige ervaring opgedaan dat de vragen-rubriek is uitgebreid en verschillende onderwerpen door mannen uit de practijk zelf zijn behandeld. Dat teekent „leven” en 't is te hopen dat het onderling vragen en van gedachten wisselen nog moge toenemen.

Van de te Gouda en Nijkerk gehouden wedstrijden is een uitvoerig verslag uitgebracht. Verder zijn een tweetal der grootste hoefijzerfabrieken in ons land beschreven, waardoor de lezers cenig inzicht hebben verkregen omtrent de machinale vervaardiging der hoefijzers.

Van nieuwe vindingen is de verwijdingstang van opperwachtmeester *Kraak* geregistreerd, terwijl voorts melding is gemaakt van het ter ziele gaan eener coöp. smederij te Maastricht.

*

1924 heeft voor de hoefsmeden goed ingezet. De sneeuw en de gladheid hebben veel drukte gebracht. De voorraad winterbeslag is weer eens „ouderwets” aangesproken. We hopen dat de bedrijvigheid ook verder in 1924 niet te wenschen moge laten opdat aan het einde ervan daarop bevredigend kan worden teruggezien.

**

HOEFVERPLEGING.

De hoefverpleging is een der *voornaamste factoren* bij de verzorging van het paard. Een overigens best paard is voor zijn werk ongeschikt, wanneer het geen goede hoeven heeft.

Vele houders van paarden verontachtzamen nagenoeg geheel de verzorging der hoeven, en veroorzaken hun dieren dikwijls onnoodige pijnen. Even noodig als een *goed hoefbeslag* is het goed onderhouden der hoeven. Wij zullen de verschillende soorten paarden, die in de steden gebezigd worden, bespreken, en de daarmee in verband staande hoefverpleging.

Ten eerste: het luxetuigpaard. De auto's hebben deze paarden bijna geheel verdrongen, maar toch heeft het wel nut, hen ook even te bespreken. In A'dam, Rotterdam en den Haag en verdere steden, waar veel asphaltbestrating is, worden deze paarden hoofdzakelijk met luchtdrukzolen beslagen. Bij dit zoolbeslag, wanneer de hoefsmid de hoornzool met teer bestrijkt en opvult met een weinig vlas of jute, blijft de hoef prachtig. Van uitdrogen is dan geen sprake.

Ten tweede: het rijpaard. Deze paarden hebben in den regel den nauwen hoefvorm, welke voorbeschikt is om klemhoef te worden. Het hoorn van den nauwen hoef is van nature hard, en heeft dus meer vocht noodig als bijv. de platwijde hoef, waarvan het hoorn brozer is. Als deze paarden 's morgens schoon gemaakt worden, is het laatste werk: de hoeven uitkrabben en invetten. Wanneer de paarden gereden worden, loopen ze in de manege of buiten op de ruitewegen. Bij het loopen schuurt het zand het vet van de hoeven af, dus is absoluut nutteloos. Indien nu ook de zoolvlakte ingevet is, blijft het zand hoofdzakelijk aan den straal, in de *middelste* en *zijdelingsche* straalgroeven kleven. Hierdoor ontstaat allicht rotstraal.

Na het rijden worden de paarden afgezaald, — neus, oogen en aars met een vochtige spons uitgewasschen. Ook de hoeven worden dan flink met water gereinigd, en daarna wordt het paard op stal gezet. 's Zomers, wanneer de paarden geregeld naar buiten gaan, loopen zij nog wel eens in den modder of op een vochtigen bodem, doch 's winters, als ze alleen in de manege gereden worden, kan een leek niet gelooven hoe *staalhard* zulke hoeven kunnen zijn.

Hierbij komt nog dat de luxepaarden op mooie, droge stallen staan, alle dagen versch stroo krijgen, dus vocht van urine of mest komt in de voorhoeven nooit.

Het uitwasschen der hoeven na het rijden is heel goed, doch de hoofdzaak n. l. het invetten der hoeven voordat het water opgedroogd of verdampft is, wordt meestal vergeten. Als voorbeeld het volgende:

Wanneer we een paar laarzen goed nat maken, en in den wind laten drogen

dan bemerken we later, als we ze niet invetten, hoe keihard ze zijn geworden. Het zelfde is met de hoeven het geval. Willen we het rijpaard zijn veerkrachtigen, soepelen gang laten behouden dan moeten we in de eerste plaats zorgen, dat het voldoende beweging krijgt en verder voor zachte hoeven, goed hoefbeslag en een doelmatige verpleging.

Ten derde: het werkpaard.

Voor het zware sleeperswerk worden veel Belgen, gekruiste Belgen en zware Hollandsche paarden gebruikt. Daar deze paarden alle dagen behalve 's Zondags dienst doen, hebben hunne hoeven veel minder verzorging noodig dan die van het luxepaard. Zij gaan toch, weer of geen weer, elken dag aan het werk en hebben dus door hun geregelde beweging een goede bloedcirculatie, en in verband hiermede een goed werkend hoefmechanisme. Bij ons in Holland ontbreekt het meestal niet aan regen, dus vocht en modder komt er genoeg in de hoeven. Alleen bij droge vorst of zomerhitte, moeten we zorgen dat de hoeven niet uitdrogen. Het uitdrogen of hard worden der hoeven was juist de laatste week met het steeds wisselende weer goed merkbaar. De hoeven waren eerst door de sneeuw en de dooi vochtig en week geworden. Daarna viel plotseling harde vorst in en werden de hoeven steenhard. Bij hoeven met een sterk ontwikkelde straal, zooals bij 't Belgische paard vaak voorkomt, ontstaan er dikwijls diepe kloven in den straal vooral aan het straalkussen, ja zelfs tot in de straallederhuid toe. Dit veroorzaakt veel pijn, wat we merken als de straal met de houwkring bewerkt wordt. Wanneer we de scherpe randen der kloven wegnemen en den straal zacht maken, is dit spoedig genezen.

Het lijkt vreemd, doch de ondervinding heeft mij geleerd, dat veel sleeperskoetsiers groote liefde voor hun dieren gevoelen.

Maakt men hun op iets attent wat goed voor hun paard is, dan kan men er op rekenen, dat ze den gegeven raad opvolgen. Ze beschouwen het paard, waar ze mee werken, als hun kameraad, en stellen er prijs op het zoolang mogelijk in goede conditie te houden. Wanneer men op sleepersstallen komt, waar tien of meer paarden staan, kan men aan de paarden zien, welke een goeden en welke een slechten voerman hebben.

Waar de hoefsmid den voerman niet genoeg op wijzen kan, is, dat de hoeven niet veel aan den buitenkant gesmeerd moeten worden. Tegenwoordig, nu veel paardenhouders één of meer auto's bezitten, gebruiken ze voor hoefsmeer verloopolie. Deze olie schijnt nogal ruim voorhanden te zijn, want vaak ziet men paarden die van af de koot er dik mee beschilderd zijn. Koudbloedpaarden hebben veel dikker en meer kroonharen dan warmbloedige, dus het vuil blijft in het dikke haar zitten. Als nu hierover dagelijks een laag vet gaat, dan kan men begrijpen wat voor groote schade dit aan den hoornwand doet.

*

De ondervinding heeft geleerd (en deze regel geldt voor elk paard) dat men de hoeven het beste houdt op turfstrooisel. Bij dit strooisel houdt men zelfs bij matig goede verpleging beste hoeven. Alleen dient er opgelet te worden dat dagelijks de hoeven, en vooral de zijdelingsche en middelste straalgroeven, uitgekrabt worden.

Het verdient aanbeveling de stralen 2 à 3 maal per week met bruine teer in te smeren, teneinde rotstralen te voorkomen.

F. F.

HOEFSMEDERIJ VAN G. RIJPKEMA TE SNEEK.

Sedert Dr. Gallandat Huet zijn serie wetenswaardige artikelen begon over het hoefbeslag in de onderscheidene provinciën van ons land, zijn er al een 7-tal jaren verstreken. En in die 7 jaren hebben zich natuurlijk hier en daar al weer wijzigingen voorgedaan. Dit viel ons op toen wij aan het einde van het vorige jaar een kijkje namen in de hoefsmederij van den heer Rijpkema te Sneek. De oude heer D. A. had intusschen zijn bedrijf overgedragen aan zijn zoon G. Rijpkema, terwijl nu niet meer zoo goed als alleen handgesmede ijzers worden gebezigd, doch in hoofdzaak fabrieksijzers.

In het midden de vroegere- en geheel rechts de tegenwoordige chef.

De smederij, gelegen aan den breeden, drukken straatweg Leeuwarden-Lemmer, bestaat ongeveer 70 jaar, werd een halve eeuw geleden door D. A. Rijpkema overgenomen van den toen-ter-tijd bekenden hoefsmid Wagenaar, bij wien Rijpkema knecht was. Dertig jaar terug is de oude zaak geheel vernieuwd en gemaakt zooals ze nu is. De smederij bevat 2 vuren, voldoende ruimte, een goede verlichting — zoowel aan de vóór- als aan de achterzijde — en een noodstal.

De smederij is een druk beklante zaak gebleven, ja is zelfs nog in bloei toenomen. Voor gemiddeld 40 à 50 paarden nieuw beslag per week, eenige

jaren geleden, wordt nu genoteerd 60. Dit zijn grootendeels paarden uit de stad, en eenige uit de omgeving. De vermeerdering van het aantal paarden wordt eenerzijds verklaarbaar door het feit dat van de eertijds bestaande 7 hoefsmederijen er slechts 2 zijn overgebleven en anderzijds doordat Rijpkema Jr. in vakkennis en energie de voetsporen van zijn vader drukt. Hij verwierf te Utrecht het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag en geeft als zoodanig onderricht aan verschillende cursussen, — dezen winter te Harlingen, waar half November het 2e gedeelte is aangevangen met 7 leerlingen.

*

De verbetering der machinale ijzers, de toenemende drukte en de stijging der loonen zijn wel de voornaamste redenen dat de machinale hoefijzers bij Rijpkema meer en meer ingang hebben gevonden. Ze worden voor deze smederij betrokken uit de fabrieken te Zalk en te Roosendaal. Om de afwerking, dus afgezien van den prijs, werden de ijzers uit Roosendaal geprezen. Zooveel mogelijk worden echter handgesmede ijzers gebezigd, in de eerste plaats ten behoeve van afwijkend beslag. En dit laatste komt in Sneek nog al veel voor. Het origineele zwak der inlandsche paarden, namelijk platvoeten, komt hier ook tot uiting en daarbij wendt Rijpkema meerendeels balkijzers aan.

*

Onder den inventaris der smederij hebben we ook een noodstal genoemd en daarvan wordt hier veel gebruik gemaakt. Waarom? In het algemeen toch wordt de noodstal nog op zijn plaats gevonden bij het beslaan van zware kalmé paarden, teneinde zodoende fysieke kracht te sparen. En paarden van het zware Belgische slag komen in Sneek zoo goed als niet voor. De heer Rijpkema heeft voor het beslaan in den noodstal een andere reden en zegt zich er goed bij te bevinden om jonge nog lastige paarden in den noodstal flink vast te zetten. Vele jeugdige paarden hebben niet die vooroefening gehad als door den heer □ in zijn artikelen in 't begin van 1923 bedoeld en aangegeven. Deze zijn daarom aanvankelijk veelal lastig te beslaan en leveren niet zelden gevaar op voor de bewerkers van de hoeven, terwijl de eigenaars er in den regel zelf voor passen de beenen der paarden beurtelings goed op te houden. 't Spreekt vanzelf dat het vastzetten in den noodstal met den noodigen tact moet geschieden, waarvoor dan ook wordt gezorgd. En waar Rijpkema als ervarene zich bij zijne methode goed bevindt, zal men met veroordeelen niet lichtvaardig dienen te zijn.

Het was inmiddels schafttijd geworden en namen wij afscheid van Rijpkema Junior en Senior, welke laatste zich ook nog gaarne in de smederij ophoudt.

**

INGEZONDEN STUKKEN.

H. H. Onderwijzers in practisch hoefbeslag!

Komt allen ditmaal zeker ter vergadering en zoo eenigszins mogelijk reeds den avond te voren, om alsdan in de benedenzaal van Hotel l'Europe aan het Vreeburg onderling Uwe vakbelangen te bespreken. X.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Militaire Hoefsmidschool.** Op 1 Januari 1924 zijn in opleiding aan de Hoefsmidschool 2 vrijwilligers van de Cavalerie, 1 van de Bereden Artillerie, 3 dienstplichtigen der Cav., 19 id. der Ber. Art. en 22 aspirant-reserve hoefsmeden, alzoo tezamen 47 leerlingen.

In 1923 werden door de leerlingen beslagen 3640 paarden waarbij de volgende afwijkende hoefijzers voorkwamen: 425 balkijzers waaronder 135 met lederen zool; 27 paarden werden met behulp van kunsthoorn beslagen, 17 met ijzers voorzien van 2 toonlippen (voor ossen hoef), 30 ijzers voor verbeend hoefkraakbeen, 12 halvemaanvormige ijzers, 62 strijkijzers, 12 klapstrijkijzers, 20 toonstrijkijzers, 7 gewichtsijzers, 276 klapijzers, 264 jachtijzers, 76 kalkoenijzers, 37 verbandijzers, 23 met guttapercha-zoolbeslag, 8 pantoffelijzers, 3 beugelijzers van Neuchild, 248 ijzers met verdikte takken, 28 met plaatjes voor hoornscheuren, 16 met kurkzool-beslag, 5 met lederen rand, 6 met ijzers van Defays, 16 plaatsolen voor paarden na hoefbevangenheid. Ruim 1000 doode hoeven werden verwerkt en 600 hiervan werden beslagen met verschillend afwijkend beslag. Er werden 4672 hoefijzers vervaardigd buiten het beslag om.

Gedurende het jaar 1923 zijn 33 leerlingen afgericht en hebben met goed gevolg het examen van hoefsmid afgelegd; zij zijn als volgt verdeeld: 19 dienstplichtigen der artillerie, 4 id. der Cavalerie, 6 reserve-hoefsmeden en 4 leerling-vrijwilligers.

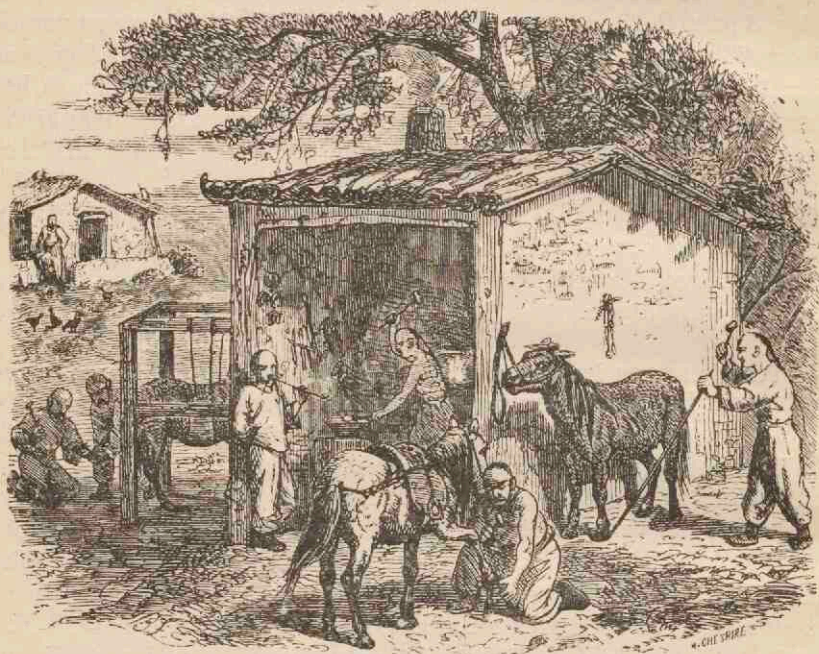
G. H.

— **Vervolg namen der geslaagden bij het najaarsexamen te Utrecht ter verkrijging van het Rijksdiploma als hoefsmid:** L. Boomstra te Burum (Fr.), J. Huizinga te Ezinge (Gr.), Ch. Kerkhaert te Hengstdijk (met lof), Th. Kindt te Graauw, W. Leempoel te Kamperland (Z.), L. E. Kindt te Graauw, P. B. Kindt te Kloosterzande, J. van Eeren te Numansdorp, J. E. van Mameren te Lochem, J. Meurs te 's-Gravenhage, C. Pieters te Philippine, G. J. Pierik te Winterswijk, J. Pastoor te Bierum, F. J. van Rijkswijk te Someren, L. P. Swinkels te Son, T. Schutter te Ten Boer, H. Schipper te Noordbroek, J. J. Verhoeven te Leende, H. N. Visser te Avenhorn, J. H. A. Vermin te Maassluis, J. J. Willemse te Zaamslag, H. van Hoof te Vessum, H. Oosterhuis te Oosternieland, J. H. van Straaten te Haringkarspel, H. Zwart te Westerbroek, S. J. Schieman te Axel, A. F. Schieman te Axel, L. de Vos te Terwispel, J. J. Vernie te Rotterdam, A. Waelput te Zuiddorpe, K. E. Pol te Kloosterburen, P. T. van der Scheer te Usquert, K. Slob en J. Wijers, beide te Grijpskerk, H. J. van der Velde te Graauw (Z.), A. Weemaes te St. Jansteen, J. Schetters te Valkenburg, Th. A. Rozestraten te Alphen a. d. Rijn, J. W. Prinsen te Wisch, H. C. J. van Oirschot te Riel, L. P. Boerman te Beekbergen, J. M. van Langen te Overasselt, J. A. van Uitert te Dodewaard, J. S. Westerveen te Nieuw Leusen, J. Stadman te Anloo en K. Evers te Gramsbergen.

— **Cursus te Alkmaar.** De heer Th. A. Koelman Nzn., die aan dezen cursus belast is met het onderwijs in de praktijk, heeft bij schrijven van 9 Dec.

reeds in het orgaan B. S. P. N. kennis gegeven, dat van de paarden welke aan dien cursus worden beslagen en anders geregeld bij een anderen smid, aan dezen 25 % van de kosten van dat beslag door hem zal worden betaald.

— **Geschiedenis van het hoefbeslag.** Hierover is in 1904 een werk verschenen bij de Uitgeversmaatschappij C. Misset te Doetinchem onder den titel „Het hoefbeslag in woord en beeld”. Het is geschreven door den kapitein-paardenarts F. Laméris, die vroeger ook tal van artikelen in „De Hoefsmid” heeft gegeven. Ten behoeve van dit interessant geschiedkundig werkje zijn onderscheidene cliché's door ons in bruikleen afgestaan, waarvan hieronder een van een Chineesche smederij volgt, waarbij kapitein Laméris het volgende heeft opgemerkt:

De leeraar Schimmel zegt:

„Vermoedelijk zijn de Chineezen als de uitvinders van het hoefbeslag aan te merken; het is bekend, dat de beschaving bij dit volk reeds vele eeuwen vóór het begin onzer jaartelling een hoogen trap had bereikt, doch dat zij, door afzondering van andere volkeren, langen tijd op datzelfde punt zijn blijven staan. Het is waarschijnlijk dat de Mongolen, een nomadische volk-stam, het uit Azië naar Europa hebben overgebracht”.

Volgens Fleming (een Engelsch paardenarts) maakten de hoefsmeden daar gebruik van een noodstal of travaille, volkomen overeenkomende met dien, welken wij nog wel bij ouderwetsche smederijen aantreffen. De hoef wordt ook met een soortgelijk veegmes besneden.

Om de oude ijzers van kwaadaardige paardjes af te nemen, plaatsen zij

een lange puntige staaf tusschen den hoof en het ijzer, om dit er door hamerslagen af te wringen. Is de draagrand vlak besneden, dan wordt het koude ijzer met een paar hamerslagen in den gewenschten vorm gebracht en zonder warm passen aan de sterke hoeven bevestigd, de weinig buigzame nagels door den langen hoornwand gedreven en op den wand omgebogen en plat geslagen. Daarna worden de dun gesmede takken achter tegen de verzenen opgebogen en „Wieland de Smid” heeft zijn geld verdiend.

— *Het Volk* heeft 5 Januari j. l. een mededeeling over hoefijzers gegeven met het opschrift: **De Germanen de uitvinders**. Dit is uit een geschiedkundig oogpunt misschien niet geheel juist, doch dit laten wij rusten.

De aanleiding om dit stukje te bespreken zit voornamelijk in den eersten zin. Deze luidde:

„Hoefijzers die thans zoo goedkoop zijn dat de hoefsmid zich nauwelijks meer de moeite getroost om ze zelf te smeden, zijn betrekkelijk nog een nieuwe uitvinding” (cursiveering van ons. Red.).

Het nieuwe is zeker betrekkelijk daar duizend jaar geleden reeds hoefijzers werden gebezigd. De reden waarom van lieverlede minder hoefijzers uit de hand worden gesmeed, ligt in het feit dat de loonen enorm zijn gestegen en de vervaardiging der machinale hoefijzers groote vorderingen heeft gemaakt. Het zou zijn nut hebben als „Het Volk” hierop zijne lezers de aandacht vestigde, aangezien de eerste mededeeling voor hoefsmeden onbillijk is en hen schade kan berokkenen.

— **De afwisselende vorst en dooi** gaven een drukte van je welste in de smederij. Tal van eigenaren, gewend sedert de laatste jaren aan 1 à 2 dagen vorst, begonnen ijsnagels voor hun paarden te vragen doch de langere duur vorderde meer duurzaam winterbeslag. De schroef- en de insteekkalkoenen, ook wel schroeven en stiften genaamd, hebben in verschillende deelen van het land elk hun voorstanders. Het bespreken hiervan zou op de vergadering van „Onderwijzers in practisch hoefbeslag”, die 26 Januari a. s. wordt gehouden, ook wel belangstelling hebben getrokken, doch de heer Koelman heeft dit, met het oog op een ander onderwerp, voorloopig uitgesteld. Vroeger werden vooral in het Noorden van ons land de insteekkalkoenen het meest gebezigd, terwijl in het overige deel de schroefkalkoenen meer aanwending vonden. Misschien voldoen de stiften beter bij de zadel- en de rijtuigpaarden, de schroeven beter bij de zwaardere paarden.

— „**Der Hufschmied**”, het Duitsche maandblad voor hoefsmeden, dat reeds twaalf jaren langer heeft bestaan dan „De Hoefsmid” en derhalve 41 jaargangen voleindigde, ondervindt groote moeilijkheden, zelfs zoo dat de September-, October- en November-aflevering 1923 niet zijn gedrukt en de December-afl. pas den 28sten in plaats van den 1sten is verschenen. De prijs is bovendien belangrijk verhoogd.

PERSOVERZICHT.

— *Electrisch lasschen*. De methode van electrisch lasschen is niet nieuw, maar de vernuftige en economische machines, die daarvoor thans gebezigd

kunnen worden, zijn blijkbaar bij de belanghebbenden hier te lande in het algemeen nog weinig bekend.

Niettemin verdient electrisch lasschen in elk opzicht de voorkeur boven lasschen met carbid en zuurstof. Het laschwerk is beter en bovendien zijn de bedrijfskosten veel lager.

Tot nu toe werd voor het electrisch lasschen doorgaans gelijkstroom toegepast. Met het Almag wisselstroom lichtboog-laschtoestel voor wisselstroomlasschen is, dunkt ons, een zeer groote stap vooruit gedaan op dit gebied. Bij het ontwerpen van dit toestel werd bijzondere aandacht besteed aan de levering van een constante energie op de laschplaats, een eerste eisch voor gelijkmatig homogeen lasschen. Wisselstroom-laschtoestellen, waarbij een reguleerweerstand is geplaatst in de laschleiding, ten einde een stroom van minder ampère te verkrijgen, waren reeds geconstrueerd. Het Almag-toestel bezit echter geen regelweerstand en geen smoorspoelen; derhalve is het ongunstige verloop tusschen laschstroom en laschspanning, dat optreedt bij toepassing van een reguleerweerstand, geheel vermeden. Het toestel werkt met een nuttig effect van 80 à 85 pct. Het gebruikt, als er geen boog wordt getrokken, nagenoeg geen stroom.

Met dit Almag-toestel versmelt men 1 K. G. ijzer bij gebruikmaking van 4 m. M. electroden met 2.3 K. W. U. stroomafneming uit het net, en de tijdsduur, hiervoor benodigd, bedraagt ongeveer 44 minuten. Bij gelijkstroom kan men aannemen, dat voor het versmelten van 1 K. G. ijzer met gelijke electroden ca. 3.1 K. W. U. noodig is, en dat de laschtijd hiervan ca. 70 minuten bedraagt.

Verder oefent bij het wisselstroomlasschen de wisselstroomwerking een zoogenaamd bijtenden invloed uit op het materiaal, en de krater welken men met de electrode in het materiaal bijt tijdens het lasschen, is dieper dan bij gelijkstroom. Er wordt dus een betere en meer homogene materiaalverbinding verkregen.

*

Bij R. S. Stokvis en Zonen hebben wij dit toestel, waarvan de kosten ongeveer $\frac{1}{3}$ gedeelte bedragen van die van een dynamo-motor-aggregaat, zien werken. Het heeft de grootte van een middelmatig hondenhok en het kan ook in vatvorm geleverd worden. Behalve zeer doelmatig, en goed werkend, lijkt het ons buitengewoon economisch.

Hetzelfde mag gezegd worden van de toestellen voor electrisch stomplasschen, puntlasschen en naadlasschen, den nagelverhitter en het kleine machientje voor bijouterie-lasschen, waarmede de maatschappij tevens demonstreert.

Dat van het electrische weerstand-laschstelsel enorme besparingen het gevolg zijn, ten opzichte van de vroegere methode van bevestiging: in het vuur lasschen, klinken, soldeeren, autogeen-lasschen, wordt wel het allereerst duidelijk, als men de verrassend snelle werking van deze toestellen en de resultaten daarvan ziet. Het stelsel van de electrische stomplasmachine heeft in verschillende takken van industrie dan ook toepassing op uitgebreide schaal gevonden. O. m. worden in de Duitsche spoorwegwerkplaatsen de bufferstaven op deze wijze gelascht.

Volgens hetzelfde principe werkt de elektrische puntlaschmachine. In plaats dat men twee platen met een rij klinknagels aaneen verbindt, legt men hier deze platen op elkaar tusschen de electroden van de puntlaschmachine. Een kleine druk op het voetpedaal, en de electroden sluiten met het werkstuk de stroomketen. Door den verhoogden weerstand echter ontstaat in de op elkaar gelegde platen bij doorvoering van den stroom een hooge hitte, en de platen worden aldus onmiddellijk aan elkaar verbonden. De tijd voor verhitting, benoodigd bij het maken van een elektrische puntlasch, is ongeveer dezelfde als die, welke vroeger alleen reeds noodig was voor het slaan van het center van het te boren gat voor den klinknagel. In vele gevallen worden dan ook de bedrijfskosten tot op $\frac{1}{10}$ of $\frac{1}{20}$ van de vroegere kosten teruggebracht.

Men kan de puntelectroden ook vervangen door rollen, waardoor een geheel dichte naadlasch wordt verkregen, indien men het werkstuk tusschen de stroom-toevoerende rollen doorvoert.

Hetzelfde systeem wordt bij den Almag elektrischen nagelverhitter toegepast voor de verhitting van klinknagels.

De toestellen hebben een hoog nuttig effect en er wordt veel beter partij getrokken van de warmte, dan bij de toepassing van een smidsvuur.

De handelsmaatschappij R. S. Stokvis en Zonen alhier, heeft een permanent demonstratie-atelier geopend, waar deze machines in werking worden getoond. Zij zijn voor de industrie en voor tal van bedrijven ongetwijfeld van groote beteekenis en er wordt dan ook veel belangstelling voor getoond.

(u. N. R. C.).

— *De ijzer- en staalindustrie in het bezette gebied.* Naar aan de N. R. C. uit het Rijnsch-Westfaalsche industriegebied wordt geschreven, is de mogelijkheid tot afzet op de ijzermarkt, nadat de fabrieken op grond van tusschen de werkgeversbonden en de arbeidersorganisaties getroffen overeenkomsten in staat waren gesteld de productie langzamerhand te hervatten, weder verloren gegaan, ten gevolge van een nieuwe arbeidersbeweging. Deze beweging heeft in het district Dusseldorf een zoodanigen omvang aangenomen, dat daar ongeveer 90 pet. van alle ijzer- en metaalbedrijven stilliggen. — Het was de fabrieken over het geheel gelukt, eenige bestellingen, die aan ongeveer de helft der arbeiders voor circa twee maanden werk verschafften, te verkrijgen. Thans hebben echter weder taltijke afbestellingen plaats gevonden en de onderhandelingen over verschillende nieuwe contracten zijn gestaakt, aangezien de Westelijke fabrieken, vooral voor zoover zij door de arbeidersbeweging worden getroffen, geen garantie betreffende de mogelijkheid tot levering kunnen geven. — De ijzerprijzen bewegen zich voortdurend in een dalende richting, aangezien de concurrentie onder de fabrieken onderling, die alle groot gebrek aan werk hebben, zeer scherpe vormen heeft aangenomen. Ook deze omstandigheid doet de verbruikers een afwachtende houding aannemen. Voor de fabrieken, die door de arbeidersbeweging worden getroffen, ontstaan groote verliezen, doordat de sedert eenige weken gemaakte voorbereidingen tot hervatting van den arbeid, thans grootendeels overbodig blijken te zijn. Algemeen hoort men van den kant der fabrieken en ook van

den ijzerhandel de klacht, dat de exportzaken zoo bijzonder slecht zijn. De pogingen van de Westelijke industrie om de buitenlandsche betrekkingen, die tijdens het lijdelijk verzet verloren zijn gegaan, weder aan te knopen, bleken wel eenig succes te hebben, doch zij worden door de scherpe buitenlandsche concurrentie en wegens de bedenkingen, die de buitenlandsche verbruikers met het oog op de arbeidersbeweging maken, zeer bemoeilijkt. Hoewel de Duitsche fabrieken met haar prijzen voor een deel beneden de productiekosten zijn gegaan, bleven de bestellingen over het geheel toch gering.

(Id.).

ADVERTENTIËN.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
 Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

== ATTENTIE. ==

H. H. Rijks-Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag en belanghebbende donateurs dezer Vereeniging wordt hierdoor medegedeeld dat de **JAAR-VERGADERING** zal plaats hebben op **26 Januari e.k.**

De Agenda zal vroegtijdig den leden worden toegezonden.

Namens het Bestuur:

De Secretaris H. v. WAASBERGEN, Oud-Beijerland.

Een onmisbaar vakboek voor lagen prijs is de zesde herziene en vermeerderde druk van

HET HOEFBESLAG.

Handleiding tot een rationeele uitoefening van het hoefsmidsvak,

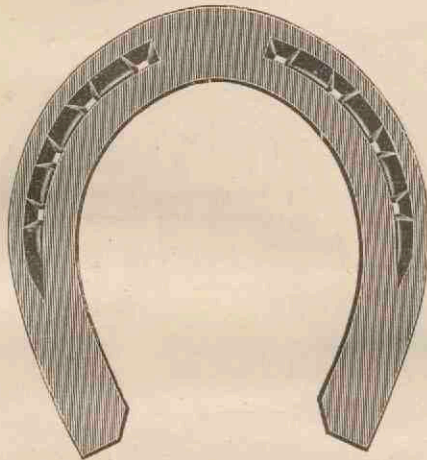
door **J. B. H. MOUBIS** — Met honderdtweeënzestig houtsneëfig.

Prijs franco per post in stevigen, geheel linnen band f 3.95 (ing. f 3.20).

Zendt postwissel aan de uitgeefster: fa. Laurens Jansz. Coster, 9 Cremerweg,
 DEN HAAG.

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

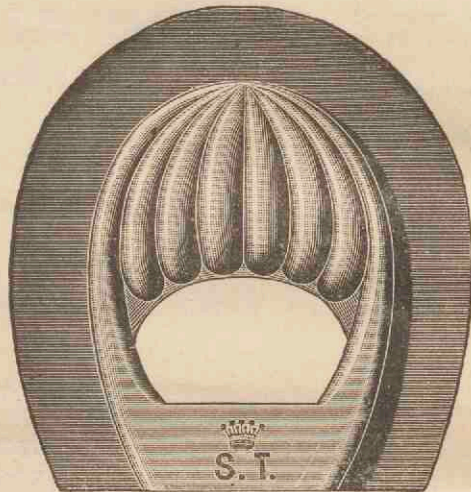
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukkzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

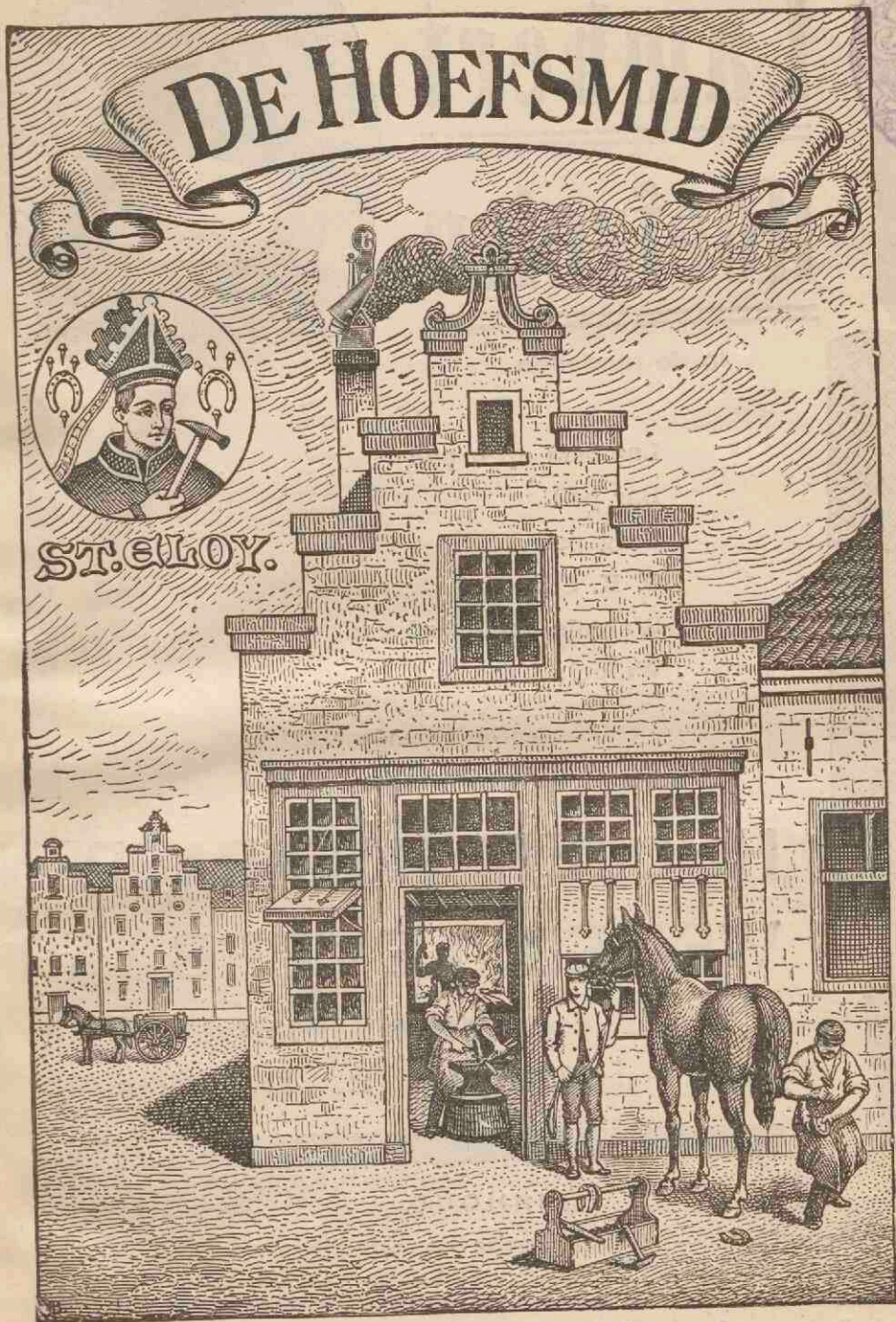
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

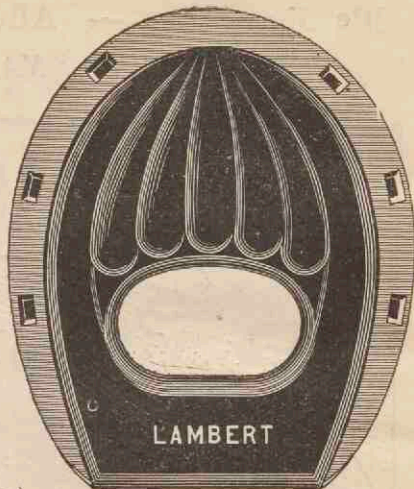
ROTTERDAM.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Bar pad

Frog pad

O. K. Star pad

Walpole boulevard pad

Walpole truss pad

en de bekende

Amerikaansche

HELLER HOEFRASPEN WEDER LEVERBAAR

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

James Clark. — Beknopt verslag der vergadering van onderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland. — Verslag van het examen voor aanstaande onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

JAMES CLARK.

James Clark mag beschouwd worden als een der baanbrekers voor een rationeele uitoefening van het hoefbeslag in Engeland. Hij leefde in de laatste helft van de 18e eeuw en in het begin van de 19e; hij was veearts en practisch hoefsmid en zag de nooden van zijn tijd, wat zijn eigen vak betrof, met open oog. Zijn leven was gewijd aan de diergeneeskunde en de hoefkunde. Op beider gebied lag het veld geheel braak. Het is Clark's groote verdienste geweest dit aan te toonen en hij is door woord en geschrift erin geslaagd de geesten wakker te schudden en aan zijn onvermoeid pogen is het o.a. te danken dat in het begin der 19e eeuw de eerste veeartsenijschool in Engeland werd gesticht. Frankrijk was in deze Engeland een eeuw vooruit.

*

C. schreef drie werken waarvan het eerste in 1770 uitkwam en handelde „over den hoef en het beslag.” Dit boek staat verre boven de werken uit denzelfden tijd, o.a. van La Fosse en van Osmer, en wel omdat Clark zelf het hoefsmidsvak beoefende en een zeer goed vakman was. Hij paarde de theorie aan de praktijk en was hierdoor uitnemend geschikt om anderen tot voorlichting te dienen.

Het eerste werk telde slechts 62 blz., waarvan 12 ingenomen werden voor de beschrijving van het anatomische gedeelte; hieraan was een kopergravure toegevoegd, welke de beenderen van den hoef en twee hoefijzers deed zien. Dit boekje maakte al dadelijk opgang en 5 jaar later verscheen een nieuw werk van hem, dat twee deelen bevatte en 203 bladzijden besloeg. Het 1e deel was een verbeterde uitgave van het vorige werkje, terwijl het 2e deel de hoefziekten behandelde.

In de voorrede staat dat het grootste beletsel om vooruit te komen wordt gevormd door de opinie dat er geen verbeteringen noodig zijn. Hij zegt verder dat het beslist noodig is om een algeheele nieuwe wijze van beslag in te voeren en dat hij hoopt dat zijn boek ertoe zal bijdragen dat het hoefbeslag in den vervolge minder schadelijk voor de hoeven zal zijn.

In het 2e deel zegt hij naar voren te hebben gebracht de hoefgebreken die ontstaan door de fouten van het beslag en door een slechte behandeling. Hij meent er den nadruk op te moeten leggen dat het voorkomen van gebreken op den voorgrond dient te staan.

Zijn werk begint met een geschiedkundig overzicht van het beslag zoowel als van de behandeling van den hoef en hij haalt de schrijvers der oudheid aan, zooals Xenophon, Vegetius en Berenger. Daarna beschrijft hij de hoefijzers zooals ze in zijn tijd gemaakt werden in de meest verschillende landen van Europa en voegt hieraan toe dat wanneer aanzienlijke personen andere landen bereizen, zij hun eigen hoefsmid medenemen, daar paarden met goede hoeven alleen met die hoefijzers kunnen worden beslagen, welke niet pijnlijk inwerken en storend voor den gang zijn.

Er bestond toen ter tijde geen slechter hoefijzer dan het Britsche; dit in de 18e eeuw in Engeland algemeen gebruikte ijzer was zeer breed en bedekte

niet alleen de zool doch ook den straal vrijwel geheel en had naar boven oplopende takken. Om een drukking van de zool tegen te gaan, droeg het ijzer alleen op den hoornwand en was verder bol uitgesmeed, d.w.z. de bolle kant van het ijzer naar den bodem gekeerd. Clark beschrijft dit ijzer als een notendop; het was geweldig zwaar, had geen lip en werd met 15 tot 18 nagels vastgespijkerd. Dit ijzer werd nu aan een hoof bevestigd die mishandeld was door vrijwel de geheele zool weg te snijden, zoodanig n.l. dat bij druk met den duim op de zool, het paard de lucht in ging, en de straal en de steunsels werden weggesneden, totdat het bloed begon te vloeien. Deze methode werd algemeen gevolgd door het geheele land. C. was dan ook voorbereid op groote tegenwerking toen hij zijn voor dien tijd verlichte begrippen ging verkondigen.

Het boek bevat een goede anatomische beschrijving; wel zijn er onjuistheden in; zoo o.a. laat hij de hoeflederhuid doorgaan voor spieren en laat hij de beide buigpezen eindigen aan het hoefbeen; dit zijn fouten die hij had kunnen vermijden, doch de rest is goed.

Hij beschrijft de vleeschplaatjes en de hoornplaatjes en vergelijkt het voorkomen van de plaatjes met de ondervlakte van een paddestoel, zeer zeker een natuurlijke nabootsing en aardige vergelijking. Zelfs het hoefmechanisme kende hij in zekeren zin en hij spreekt van de uitzetting en weder inkrimping van den hoof bij iederen stap van het paard. Hij beschouwt den hoof als een voortzetting van de huid en zegt dat deze aan zijn wortel, n.l. aan den kroon, groeit, zonder echter in deze de beteekenis van de kroonlederhuid te kennen.

De hoefkraakbeenderen en het straal- of vetkussen worden uitvoerig beschreven. Clark beschrijft de eigenschappen van het hoorn en bewijst o.a. dat het water bevat; dit laatste is origineel. De beenderen worden goed beschreven, en veel beter dan de zachte deelen; verder wordt sterk uitgeweid over de klieren — welke volgens schrijver het gewrichtsvocht voortbrengen. Aan het slot van het anatomische gedeelte zegt hij dat een paard, waarvan de hoeven niet mishandeld zijn, onbeslagen op den hardsten bodem kan loopen, doch dat hierbij de zool en de straal zoo sterk mogelijk moeten zijn. Hij zegt de smeden doen integendeel alles om deze hoornige deelen zoo zwak mogelijk te maken en daarna leggen ze er een ijzer onder om die weggesneden deelen te beschermen en wel zoo dat het paard vaak geheel onbruikbaar is.

Hij gaat dan na al de fouten die dit besnijden en het gebruik van het ijzer tengevolge hebben en geeft daarna aan welk ijzer hij geschikt acht. Dit is een vlak ijzer, iets breeder aan den toon dan aan de takken, om den straal geheel vrij te laten; de breedte van het ijzer wordt geregeld naar de dikte van den wand, naar den hoof en naar den te verrichten arbeid van het paard. Hij gebruikt niet meer dan 8, hoogstens 10 nagels, waarvan hij de koppen goed laat passen in de nagelgaten, welke precies in het midden van het ijzer tegen den wand moeten uitkomen. Er wordt totaal niets besneden aan de zool, den straal of de steunsels; alleen losse stukken worden weggenomen. Hij maakt het ijzer aan de verzenen breeder met het oog op den groei van den hoof, doch het

gebruik van lippen, om hierdoor minder nagels te kunnen gebruiken, kent hij niet.

*

In het 2e deel trekt hij vooral te velde tegen het zoo vele en populaire gebruik van vet en olie om de hoeven in te smeren. Hij zegt dat dit zeer verkeerd is en geeft een waterbehandeling aan, zoowel met klei als met meelpappen. Hij verdeelt de ziekten in ongevallen en ziekten. Onder de eerste noemt hij verwondingen, kneuzingen, nageltred, vernageling; onder de laatste steengallen, fistels en afwijkende hoefvormen. Verwondingen schenen zeer veel voor te komen. Allicht ook door het algemeene gebruik van kalkoenen. Hij beschrijft de krasse middelen hierbij in gebruik, waaronder zelfs onverdund zwavelzuur wordt genoemd.

Alle hoef- en beengebreeken worden uitvoerig nagegaan en hoefoperaties verrichtte hij altijd na afbinden van den ondervoet, dus bloedeloos. Er zijn slechts drie gebreeken, welke hij niet kende of althans welke hij niet noemt, n.l. verbeening van de hoefkraakbeenderen, overhoef en lossen wand. Besluiten wij deze beschrijving met een eeresalut aan dezen pionier, die, hetzij geheel zelfstandig, hetzij met gebruikmaking van gegevens ontleend aan den Franschman La Fosse, 150 jaar geleden aan zijn landgenooten den weg heeft gewezen voor een rationeel hoefbeslag.

Amersfoort.

Dr. Gallandat Huet.

BEKNOPT VERSLAG DER VERGADERING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND,

gehouden 26 Januari te Utrecht.

De voorzitter, de heer M. Ritsema, opent de vergadering en wenscht alle leden een goed 1924 toe, vooral in gezin en zaken. Spr. gelooft dat wij grootendeels de crisis gepasseerd zijn, wat de prijzen betreft, en dat wij thans gekomen zijn op het punt dat deze stationnair genoemd mogen worden. Ook kan gezegd worden dat het maandblad „De Hoefsmid” een flinken duw voorwaarts heeft ontvangen en hoopt dat dit leiden mag tot meer algemeene medewerking.

De notulen der vorige vergadering werden gelezen en onveranderd goedgekeurd, met een woord van dank aan den Secretaris voor de uitgebreide samenstelling.

Hierna werd het jaarverslag gelezen en goedgekeurd.

Ingekomen waren verschillende stukken, waarvan eerst alleen dat van den heer Breukink te Lochem aanleiding gaf tot een nadere bespreking. Het bevatte de mededeeling, dat er te veel leerlingen zijn op den cursus te Arnhem. Hierop antwoordde de heer Huitink uitvoerig. Het gaf aanleiding tot veel discussie. De heer Huitink verzekerde, dat het de laatste keer is, dat er in Arnhem te veel leerlingen zijn.

De heer Rolink acht het wenschelijk, dat de cursussen blijven uitgaan van een leidende Vereeniging, bijv. de Bond van Smedenpatroons. — De heer De Jong vraagt of het Bestuur dezer Vereeniging hieromtrent een ontwerp wil maken met inachtneming van een begrooting der subsidie.

De heer Huitink zou hiervoor liever een speciale commissie zien aangewezen. Op een vraag van den heer Luyten antwoordt de heer Rolink dat het zoo moet wezen, dat de een den ander niet in den weg kan zitten. — De heer Ossendorp oordeelt dat tot het opmaken der begrooting een commissie uit de leden dient te worden toegevoegd. — De heer Kerekhaert acht het nuttig dat de Ambachtscholen alle eenzelfde regeling treffen, hetgeen aan de Regeering ware te verzoeken.

De voorzitter leest hierna een schrijven voor van den heer Koelman, dat tot doel heeft om tot eene uitbreiding van het Bestuur te geraken. De voorzitter adviseert om het Bestuur uit niet meer dan 5 leden te doen bestaan. Na eenige discussie werd een voorstel van den heer Koelman, om tot een nog grootere bestuursuitbreiding te besluiten, verworpen en het bestuursvoorstel (5 leden) daarop aangenomen.

Het aftr. bestuurslid, de heer H. v. Waasbergen, werd herkozen.

De rekening over 1923 is in orde bevonden: ontvangsten f 356.08, uitgaven f 157.24, batig saldo op 26 Januari 1924 derhalve f 198.84. — In de rekencommissie voor het boekjaar 1924 werden benoemd de heeren Falkenhagen, Kommers en Lengers.

Bij de eerste stemming, ter verkiezing van nog 2 bestuursleden, verwierf niemand de volstrekte meerderheid. Bij de herstemming verkregen de heeren Vossers te Utrecht, Falkenhagen te Amsterdam, Koelman te Alkmaar en Kerekhaert te Stoppeldijk respectievelijk 18, 17, 15 en 10 stemmen, zoodat de twee eerstgenoemden werden gekozen, die zich beiden de benoeming lieten welgevalen.

*

Na de pauze verleende de voorzitter het woord aan den heer Koelman tot het houden van een bespreking over winterbeslag.

Op onze vorige vergadering, zegt spreker, gaf de Vries, secretaris van het Stamboek voor het Ned. Trekpaard (Belgisch Type), te kennen, dat Z.Ed. de meeste waarde hechtte aan ervaringen van mannen uit de practijk, en daar de smeden dagelijks met het hoefbeslag bezig zijn en allerlei gevallen medemaken, verzocht Z.Ed. op de volgende vergadering (dus heden) eens iets van ons uit de practijk te mogen vernemen. De heer Plet sloot zich hierbij aan en zou alsdan gaarne iets vernemen over het winterbeslag.

Spr. heeft in de Maart-aflevering van „De Hoefsmid” een daarop betrekking hebbend stukje geschreven, daarbij de collega's aansporende van deze gelegenheid ruimschoots gebruik te willen maken, daar hierdoor het onderwijzerschap in aanzien zou stijgen en daardoor zeker nog meer den steun van hoogerhand verwerven. In dat artikel verklaarde ik mij tevens bereid op deze vergadering uiteen te zetten waarom m.i. de insteekkalkoen de voorkeur verdient.

Spreker geeft een overzicht van het slikscherp, het scherp van vaste kalkoenen en het streven naar een bruikbaar los scherp, dat ten slotte leidde tot de tegenwoordig algemeen gebezigde stiften en schroefkalkoenen. Hierdoor heeft men verkregen, dat wanneer men eenmaal zijn paarden op dit beslag heeft staan, men z.g. bedrijfszeker is en men dan bij gladheid niet

eerst naar den hoefsmid behoeft te gaan, doch zelf het paard op scherp kan zetten.

De stift met kraag biedt de meeste voordeelen:

1. Stiften hebben dit voordeel, dat zij doorslaan en niet doordraaien zooals schroeven. Dit draaien heeft zeer dikwijls pijnlijke en nadeelige gevolgen voor het paard. Ook degene die schroeven verwisselt, voelt hiervan menigmaal het nadeel, b.v. wanneer de sleutel afglijdt.

2. Stiften zijn veel vlugger te verwisselen, zelfs in die mate, dat indien paarden z.g. van stomp op scherp moeten, men zeker 4 paarden op stiften tegen 1 op schroeven zet.

3. Stiften kan men korter af laten loopen dan schroeven, omreden anders de sleutel niet meer kan pakken.

4. Voor stiften heeft men gladde, conische gaten noodig; voor schroeven gaten met draadgangen, welke laatste het ijzer zeer verzwakken, waardoor veelvuldig ijzer-breuk intreedt, hetgeen bij stiften hoogst zelden het geval is. Dit is een zeer groot voordeel, daar bij ijzer-breuk een geheel nieuw ijzer met gaten moet worden aangeschaft.

5. Stiften blijven beter vast zitten. Gaat er soms een verloren, dan blijft het gat toch goed, hetgeen bij schroeven niet het geval is, daar door het losraken de gaten ruim en dol worden en de laatste draadgangen bij het uitschoppen in den regel worden vernietigd, hetgeen wederom groote kosten met zich brengt.

6. Op stiften staan de paarden beter scherp dan op schroeven, daar stiften tot het laatst dun blijven, hetgeen bij harde gladde wegen van zeer veel nut is. Vooral met de gladheid van dezen winter is gebleken, hoezeer het op scherp zijn aankomt. De schroeven moesten zeer spoedig verwisseld worden, omdat zij niet scherp genoeg waren, daar zij te piramidaal toe-loopen. Er zijn er zelfs zooveel verbruikt dat er bij niet 1 firma meer te verkrijgen waren en het is een geluk geweest, dat tijdig dooj weer is ingetreden.

7. Men kan een paard met beslag, voorzien van stiftgaten, gerust een reisje laten maken zonder stiften, daar het vuil, hetwelk in de gaten komt, gemakkelijk is te verwijderen, hetgeen bij schroefgaten zeer dikwijls met veel moeite gepaard gaat en de draad door grint of iets dergelijks kan worden beschadigd.

Ziehier, geachte collega's, eenige voordeelen ten gunste van het beslag met insteekkalkoenen opgesomd, welk beslag mijns inziens ver boven elk ander winterbeslag valt te prefereren. Jammer is het echter, dat de stift een historisch nadeel heeft en wel dat hij vroeger niet heeft voldaan aan de verwachtingen, die men er van koesterde. Naar ik meen is het een kleine 25 jaar geleden, dat een proef met insteekkalkoenen bij het leger ongunstig is uitgevallen. Destijds werden deze stiften geperst, waardoor verschil van dikte en schuinte ontstond, hetgeen niet anders dan tot moeilijkheden kon leiden. Thans echter zijn zij zelfs zeer prachtig en uniform afgewerkt, doordat zij stuk voor stuk zuiver zijn afdraaid, waardoor vormafwijkingen dan ook niet voorkomen. Was de afwerking voorheen geweest als ze nu is, dan was de schroefkalkoen bijna geheel verdrongen geworden en wanneer men

thans nogmaals een proef bij het leger mocht nemen, zou de uitslag zeer zeker ten gunste van de stift uitvallen.

Zij worden nog wel eens veroordeeld wegens het veel verloren gaan, doch wanneer dit het geval is, dan is het den smid zijn schuld, omdat hij niet secuur genoeg is geweest bij het maken der gaten; anders is het verliezen totaal uitgesloten. Bij alle paarden kan men ze gebruiken, zelfs bij den ergsten toonsleper, waar toch geen schroef het tegen volhouden kan.

Alleen bij paarden, die achter op de voorijzers klappen, zijn ze niet te gebruiken, aangezien zij dan uitvallen. Dit kan eveneens plaats vinden, wanneer een paard sterk op het buitentoongedeelte loopt, waardoor de binnentak-stift den bodem niet raakt en zodoende kans loopt los te trillen.

Tenslotte kan ik een sterk bewijs omtrent de voortreffelijkheid van stiften aantoonen door mede te deelen, dat, toen ik mijn zaak overnam, alle paarden op schroeven liepen en thans na 17 jaar niet één meer, terwijl mijn zaak nog onder de drukste op het gebied van hoefbeslag in Noord-Holland mag genoemd worden. Het is tevens een bewijs, dat zij ook door mijn cliënten geprefereerd worden; anders had dit toch niet zoo'n algemeene navolging kunnen hebben. Het staat dan ook vast, dat wie ze eenmaal heeft, beslist niet meer veranderen wil.

Alvorens te eindigen ben ik zoo vrij mijn geachte collega's aan te sporen om meer van zich te doen hooren, door op onze vergaderingen het een of ander naar voren te brengen of in „De Hoefsmid" te plaatsn, hetgeen zal leiden tot verheffing van het hoefsmidsvak, — het vak, dat door geen ander valt te evenaren.

Na allen dank gebracht te hebben voor het aandachtig gehoor en den voorzitter voor de geboden gelegenheid, om een en ander uiteen te hebben kunnen zetten, stelt spr. zich gaarne bereid om verder over dit onderwerp van gedachten te wisselen.

*

Het onderwerp lokte uitvoerige besprekingen uit en aan de discussies werd deelgenomen door de heeren Falkenhagen, Ritsema, van Angeren Jr., Tangelder, Luyten en Plet.

De heer Falkenhagen verdedigde krachtig de schroefkalkoenen, de heer Ritsema gaf de voorkeur aan stiften doch prefereerde de vierkante boven de ronde, terwijl de heer Plet, onder instemming der vergadering, de conclusie uit de uitvoerige discussiën trok dat over het geheel op het platteland de stiften het beste voldoen en in de steden de schroeven.

*

Het ingekomen stuk betreffende stopzetting van den cursus tot opleiding van onderwijzers (waarvan de behandeling was uitgesteld tot na de rede van den heer Koelman) wordt beantwoord door den voorzitter, die het vurig bestrijdt en zegt, dat het nu juist toevallig is, dat Lochem 3 onderwijzers heeft, doch men mag anderen niet beletten datgene te verwerven, wat voor ons is opengesteld.

De heer Koelman betoogt, dat er concurrentie ontstaat bij het groot worden van het corps onderwijzers. Verder wijst hij op het wenschelijke der „controle" op de onderwijzers. Hierop wordt door 't Bestuur geantwoord,

dat het in Den Haag is geweest voor dit onderwerp. De Directeur-Generaal van den Landbouw was van oordeel, dat de examens te Utrecht de beste controle daarop vormden. De voorzitter zegt verder, dat reeds aan een cursus de Rijkssubsidie is onthouden, omreden de resultaten van dien cursus beneden het peil waren.

De heer Plet zegt, dat men voorzichtig moet zijn met stopzetting, want de Regeering houdt graag de noodige gelden in den zak. Het prestige gaat uit van den onderwijzer, want tusschen Rijksdiploma als hoefsmid en het diploma van onderwijzer is een verschil als dag en nacht.

De heer Koelman beklagt zich dat hij als eenling staat met zijn voorstellen en geen bijval vindt. De heer Plet zegt, dat de ervaring leert dat twee, die hetzelfde geleerd hebben, niet hetzelfde zullen presteeren.

De heer Huitink wenscht dat voortaan geen diploma „met lof” meer zal worden verleend, want verschil zal er altijd wel blijven bestaan. De heer Plet zegt toe, dit punt in de examen-commissie ter sprake te zullen brengen.

De heer Tangelder zou wel controle op het hoefbeslag willen, teneinde het vervallen in de oude sleur te verijdelen. De heer Falkenhagen zegt, dat van onze vereeniging meer initiatief moest uitgaan, ook om goed werk bij de eigenaren aan te bevelen. De voorzitter antwoordt hierop dat zulks reeds bij verschillende Maatschappijen is gedaan.

De voorzitter dankt hierna alle leden voor hunne tegenwoordigheid en deelde mede, dat reisgeld boven de f 5 wordt vergoed.

Niets meer aan de orde zijnde sloot de Voorzitter de vergadering, die door 40 leden was bezocht, terwijl de heden bij het examen geslaagden — welke door den voorzitter met den gunstigen uitslag werden gelukgewenscht — alle 8 als nieuwe leden zijn toegetreden.

Oud-Beijerland.

H. v. Waasbergen.

VERSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG TE UTRECHT.

De commissie, belast met het toezicht op het afnemen van het examen van de deelnemers van den in 1923 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, verbonden aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw bij besluit van 4 December 1923, heeft de eer Uwe Excellentie verslag te doen van het desbetreffende examen.

De commissie heeft in overleg met het onderwijzend personeel van den cursus een rooster opgemaakt voor het af te nemen examen, welke rooster de goedkeuring van Uwe Excellentie heeft mogen verwerven. Het examen vond plaats op 24, 25 en 26 Januari 1924. Alle deelnemers aan bovengenoemden cursus, aangevangen Februari 1923, hebben zich voor het examen aangemeld en dit werkelijk afgelegd.

In overeenstemming met den door Uwe Excellentie goedgekeurden rooster heeft het examen bestaan uit een theoretisch en een practisch gedeelte.

Het examen in theoretische hoefkunde werd den 24sten Januari namiddags van 2—4.30 en van 7—9.30 afgenomen, aan iederen candidaat

telkens 40 minuten, waarvan een gedeelte strekte tot onderzoek in hoeverre hij de bekwaamheid bezit om als onderwijzer op te treden.

Het practische gedeelte heeft voor iederen candidaat bestaan uit de volgende onderdeelen:

1. Het beoordeelen van een paard met het oog op het besnijden van een voorhoef hiervan en het besnijden van dezen hoef.
2. Het vervaardigen van een paar voorijzers, waarvan één bestemd voor dezen hoef.
3. Het beslaan van dezen hoef.
4. Het maken van een modelijzer, bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm.
5. Het besnijden van een abnormalen hoef.
6. Het maken van een hoefijzer voor dezen hoef.
7. Het beslaan van dezen hoef.

Deze werkzaamheden werden verricht: den 25sten Januari van 9—4 uur de vier eerste onderdeelen; den 26sten Januari van 9—12 uur de onder 5, 6 en 7 genoemde onderdeelen.

Zowel bij het beoordeelen van een paard als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Scheen bij het afnemen van het theoretisch gedeelte van het examen, dat de candidaten niet op dezelfde hoogte van het hoefsmidsvak zouden staan als vorige jaren, bij het practisch gedeelte werd deze aanvankelijk minder gunstige indruk geheel hersteld en kon zonder eenige discussie aan alle candidaten met genoegen een diploma worden uitgereikt.

De geslaagden zijn in alphabetische volgorde: 1. L. J. Brinkman te Colmschate, 2. A. A. Lokhorst te Loenen a. d. Vecht, 3. J. J. Mathijssen te Herveld, 4. J. Minderhoud te Gapinge (Z.), thans te Westbroek (U.), 5. A. J. Rompelman te Almelo, 6. Jos. Roovers te Beek bij Breda, 7. A. J. Schieman te Axel, 8. H. A. Sul te Breda.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Toelatingsexamen voor den Cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht.** Voor dit examen, dat op Donderdag 31 Januari afgenomen werd, hadden zich aangemeld 19 hoefsmiden, 2 uit Noord-Brabant, 2 uit Zuid-Holland, 3 uit Utrecht, 6 uit Gelderland, 4 uit Overijssel, 1 uit Drenthe en 1 uit Groningen. Uitgezonderd een, namen allen aan het examen deel. Over het algemeen werd op het examen goed gewerkt. — Tot den cursus werden toegelaten de HH.: A. Harmsen te Angerlo (G.), P. Homan te Bedum (Gr.), H. J. Roetgerink te Enter gem. Wierden (O.), H. A. Tonen te Culemborg (G.), J. Veldhuis te Holten (O.) en J. C. Vermeer te Haaren (N. Br.).

De cursus is aangevangen op Vrijdag 8 Februari. K r o o n.

— **„Stollen.”** Dit woord treft men in den laatsten tijd in advertenties aan. Het is een zuiver Duitsch woord voor kalkoenen. Insteekstollen beteekent dus eenvoudig: insteekkalkoenen of kortweg stiften.

— **Oldenburg—Oost-Friesland,** De groote voorjaarshengstenkeuring in

Aurich (Oost-Friesland) had plaats 31 Jan., 1 en 2 Febr., — die te Oldenburg 4, 5 en 6 Febr.

Het beslag maakte in Oldenburg een goeden indruk, — dat te Aurich meerendeels ook. Kalkoenen in klein formaat werden gewoonlijk alleen aan de achterijzers aangetroffen; de vorm der ijzers voldeed goed, doch zij hadden in enkele gevallen wel iets ruimer gelegd kunnen zijn.

De indruk te Aurich was over het geheel bevredigend, maar toch niet zoo goed als in Oldenburg. Sommige ijzers misten voldoende ronding in den toon en de takken liepen daarbij gewoonlijk te recht.

Nederland stond vroeger in verschillende provinciën, wat de uitvoering van het hoefbeslag betrof, bij de aangrenzende landen ten achteren, doch dit is tegenwoordig niet meer het geval.

— **De algemeene vergadering** der onderwijzers in practisch hoefbeslag mocht zich in een levendige belangstelling verheugen. De discussies droegen inderdaad een geanimeerd karakter en de behandeling van het winterbeslag heeft haar nuttige zijde duidelijk doen blijken, waarmede de inleider den dank der vergadering heeft geogst.

— **Welving en dikte der hoornzool.** De dierenarts Fr. Dietrichs te Neuholdensleben is te Hannover gepromoveerd tot doctor in de diergeneeskunde op genoemd onderwerp. Dit proefschrift wordt besproken in de j.l. Januari-aflevering van „Der Hufschmied”, waarbij onderstaande gevolgtrekkingen worden gemaakt.

- a. de zool heeft bij normale hoeven een naar boven gerichte koepelvormige welving;
- b. de top dezer welving ligt in het loodrechte midden van den hoef ter plaatse waar de middelste straalgroeve naar voren eindigt;
- c. de welving is bij de achterhoeven over het geheel sterker dan bij de voorhoeven;
- d. de zoolwelving bij den achterhoef is van den toon naar de verzenen niet zuiver boogvormig naar boven gericht doch enigszins golfvormig;
- e. bij plat- en volhoeven is de welving der bovenzoolvlakte nooit gelijk aan die der ondervlakte;
- f. de dikte der hoornzool is in den regel (zelfs bij plat- en volhoeven) in het midden sterker dan aan het randgedeelte;
- g. in het algemeen gesproken is het juist dat de zool des te dikker is al naarmate zij meer naar boven gewelfd is;
- h. de dikte der zool schijnt niet in directe verhouding tot de mate van welving te staan maar de aard van den druk respectievelijk van de belasting schijnt een nog nader vast te stellen rol te spelen.

— **Beslag van Stark-Guther.** De ervaringen hiermede zijn tot nu toe meerendeels gunstig bij knolhoef doch er komen uitzonderingen op voor. Zoo verklaart Prof. Dr. A. Hauslian in „Schweiz.-Hufschmied”, 8e jaarg. no. 5, met voornoemd beslag geen betere resultaten te hebben bereikt dan met andere ijzers.

— **Cursussen in hoefbeslag 1923-1924.** Hieronder volgt eene opgave waar een cursus in hoefbeslag wordt gehouden, waar deze van uitgaat en wie de theoretische en practische leeraren zijn:

1. *Appingedam* (Afd. Appingedam v/d. Bond v. Smedenpatroons), H. A. Kroes te Groningen en M. Ritsema te Appingedam;

2. *Harlingen*, 2e gedeelte (Ver. voor Nijverheidsonderwijs te Harlingen), wordt gegeven in de Ambachtsschool;

3. *Hoogeveen*, 1e gedeelte (Genootschap ter bev. v/d. landbouw in Drenthe), M. J. Veenstra te Zwolle en J. J. Reitsma te Hoogeveen;

4. *Enschede*, 1e gedeelte (Commissie voor Landbouw-onderwijs in de prov. Overijssel), J. Eshuis te Enschede en G. J. Rolink te Enschede;

5. *Holten*, 2e gedeelte (idem), H. Voorderman te Holten en H. Veldhuis te Gelselaar;

6. *Zwolle*, 1e gedeelte (idem), H. v. d. Berg te Zwolle en M. A. Breman te Dalfsen;

7. *Apeldoorn*, 2e gedeelte (Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw), H. D. Krouwel te Apeldoorn en Haverkamp te Teuge;

8. *Arnhem*, 1e gedeelte (idem), M. de Ridder te Arnhem en J. Th. Huitink te Ruurlo;

9. *Borculo*, 1e gedeelte (idem), G. v. Soest te Borculo en B. H. Velthuis te Holten;

10. *Doetinchem*, 2e gedeelte (idem), C. Schreur te Doetinchem en J. A. Tangelder te Duiven;

11. *Utrecht*, 1e gedeelte (Commissie voor landbouwonderwijsbelangen in de prov. Utrecht), Dr. G. M. v/d. Plank en S. v. Angeren, beide te Utrecht;

12. *Utrecht*, 2e gedeelte (idem), (idem);

13. *Alkmaar*, 2e gedeelte (Holl. Maatschappij v. Landbouw), C. Roodzant en Th. A. Koelman, beide te Alkmaar;

14. *Gorinchem*, 1e gedeelte (Afd. Gorinchem v/d. Bond v. Smedenpatroons), A. J. Holtz en G. Luijten, beide te Gorinchem;

15. *Bergen-op-Zoom*, 1e gedeelte (N.-Brabantsche Maatschappij van Landbouw), J. v. Driest en M. v/d. Berk, beide te B. o. Zoom;

16. *Breda*, 2e gedeelte (idem), T. D. Sigling te Breda en J. Kommers te Raamsdonk;

17. *Cuyk*, 2e gedeelte (idem), Th. Wisman en J. Verhoeven, beide te Cuyk;

18. *Eindhoven*, 1e gedeelte (idem), H. Pulles te Eindhoven en G. Jacobs te Budel;

19. *Linne*, 2e gedeelte (Limburgsche Land- en Tuinbouwbond), P. van Kempen te Echt en P. Bongaerts te Maasniel;

20. *Maastricht*, 2e gedeelte (idem), P. Hamelaers en H. J. H. Vossen, beide te Maastricht.

PERSOVERZICHT.

— *Vrachtauto en paardentractie.* Tijdens den oorlog stegen de prijzen der paarden en der fourage in verhouding sterker dan die der autotractie, waar-

door onderscheidene firma's besloten hunne paarden en wagens door auto's te vervangen. Deze voor den fokker onzer viervoeters ongunstige verhouding werd kort na den oorlog nog grooter, ingevolge de talrijk te koop gestelde 2e hands auto's uit Duitschland. Langzamerhand is de toestand in omgekeerden zin gewijzigd, zoodat paardentractie thans weer goedkooper is dan het rijden met auto's. Bovendien hebben de wegen veel van de vrachtauto's te lijd en is binnenkort het eerste deel van het rapport omtrent vrachtauto's, door de hiervoor benoemde Staatscommissie te wachten, hetgeen waarschijnlijk aanleiding zal geven tot bezwarende voorschriften, voor het belasten der vrachtauto's. (u. „Het Paard”).

ADVERTENTIËN.

*Zoo juist
verschenen:*

HOEFKUNDE EN HOEFBESLAG

DOOR

Prof. Dr. H. M. KROON
Directeur v/h Instituut voor
Hoefkunde der Veeartsenij-
kundige Hoogeschool te Utrecht

EN

Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET
Kapitein-Paardenarts. Directeur der
Hoefsmidschool te Amersfoort

EERSTE DEEL - TWEEDE DRUK

Met 115 meest oorspronkelijke
afbeeldingen

Prijs . . . . f 3,75

UITGAVE VAN J. B. WOLTERS
GRONINGEN — DEN HAAG

Dankbetuiging.

Ondergeteekenden betuigen hun hartelijken dank aan den Hooggeleerden Heer Prof. Dr. H. M. KROON, alsmede aan den WelEd. Heer S. VAN ANGEREN, voor het degelijk onderwijs, zoowel op theoretisch als praktisch gebied, waardoor zij allen met succes aan het examen voor Rijks-onderwijzer in Practisch Hoefbeslag mochten deelnemen.

L. J. BRINKMAN, Colmschate.
A. A. C. LOKHORST, Loenen a/d Vecht.
J. J. MATHIJSEN, Herveld.
J. MINDERHOUD, Westbroek (Utr.).
A. J. ROMPELMAN, Almelo.
Jos. ROOVERS, Beek bij Breda.
H. A. SUL, Breda.
A. J. SCHIEMAN, Axel.

„RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.”

Het VOORJAARSEXAMEN 1924 wordt gehouden in de maanden Maart, April en Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 22 Februari onder overlegging van een bewijs dat een 2-jarige cursus in hoefbeslag is gevolgd of voor 1 Juli een diploma als hoefsmid is behaald, „aan den Secretaris der Examencommissie.”

DR. R. H. J. GALLANDAT HUET,
Regentesselaan 6 te Amersfoort.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
 Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de
HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”
 ROOSENDAAL.

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
 GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
 PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
 SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— WEIGERT N A M A A K. —

Een onmisbaar vakboek voor lagen prijs is de zesde herziene en vermeerderde druk van

HET HOEFBESLAG.

Handleiding tot een rationeele uitoefening van het hoefsmidvak,

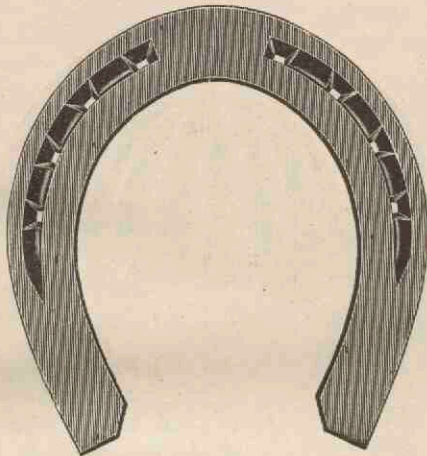
door **J. B. H. MOUBIS** — Met honderdtweeënzestig houtsneëfig.

Prijs franco per post in stevigen, geheel linnen band f 3.95 (ing. f 3.20).

Zendt postwissel aan de uitgeefster: fa. Laurens Jansz. Coster, 9 Cremerweg,
 DEN HAAG.

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

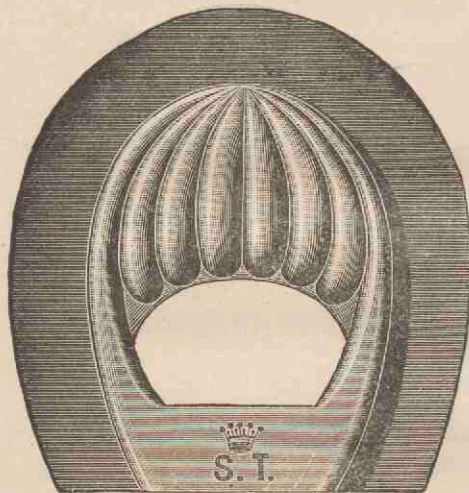
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukszolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

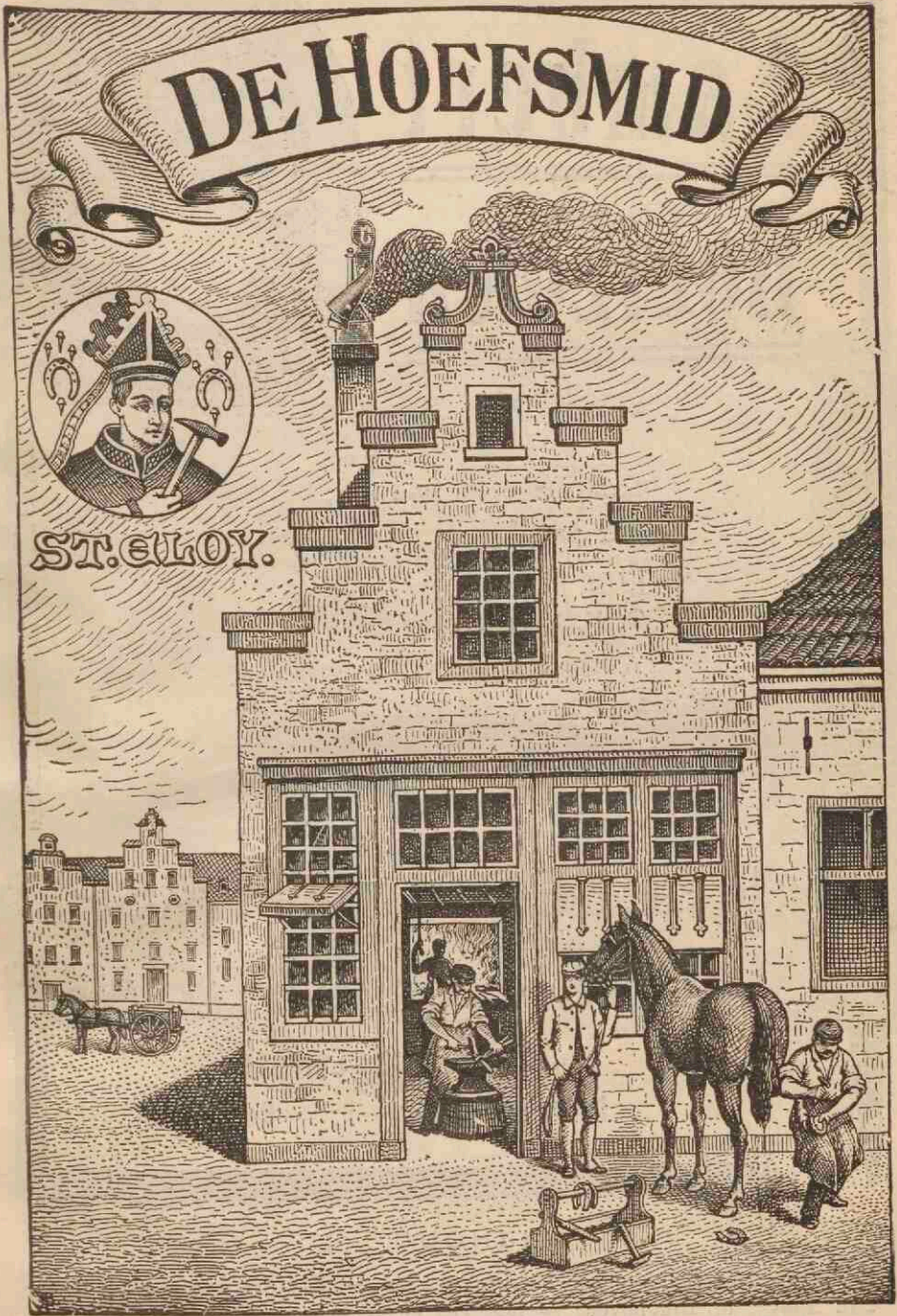
Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

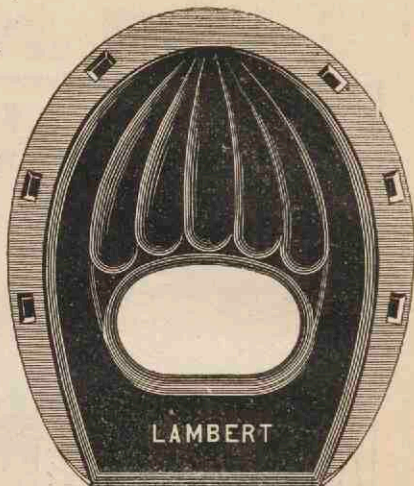
597

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad
Bar pad
Frog pad
O. K. Star pad
Walpole boulevard pad
Walpole truss pad

en de bekende
Amerikaansche

HELLER HOEFRASPEN WEDER LEVERBAAR

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Onderwijzers in practisch hoefbeslag 1924. — Hoefijzer- en Assenfabriek „St. Eloy” te Eindhoven. — Nog een en ander over oude leerboeken. — Het gebruik van paarden in steden, in verband met de kosten van het plaveisel. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG 1924.

De geslaagden van den cursus, waarvan de uitslag in de vorige aflevering is opgenomen :

Zittend van links naar rechts: A. J. Rompelman te Almelo, L. J. Brinkman te Colmschate, H. A. Sul te Breda, J. J. Mathijssen te Herveld.

Staande van links naar rechts: A. A. Lokhorst te Loenen a/d. Vecht; J. Minderhoud te Gapinge (Z.), thans te Westbroek (U.), A. J. Schieman te Axel, Jos. Roovers te Beek bij Breda.

Zooals uit het verslag in de vorige aflevering bekend is, hadden de candidaten bij het practische gedeelte hoefijzers te vervaardigen, n.l. een paar voorijzers, een modelijzer bestemd voor een hoef van afwijkenden vorm en een hoefijzer voor een abnormalen hoef. Op de afbeelding, op de volgende bladzijde opgenomen, valt te zien hoe zij zich van de tweede op-

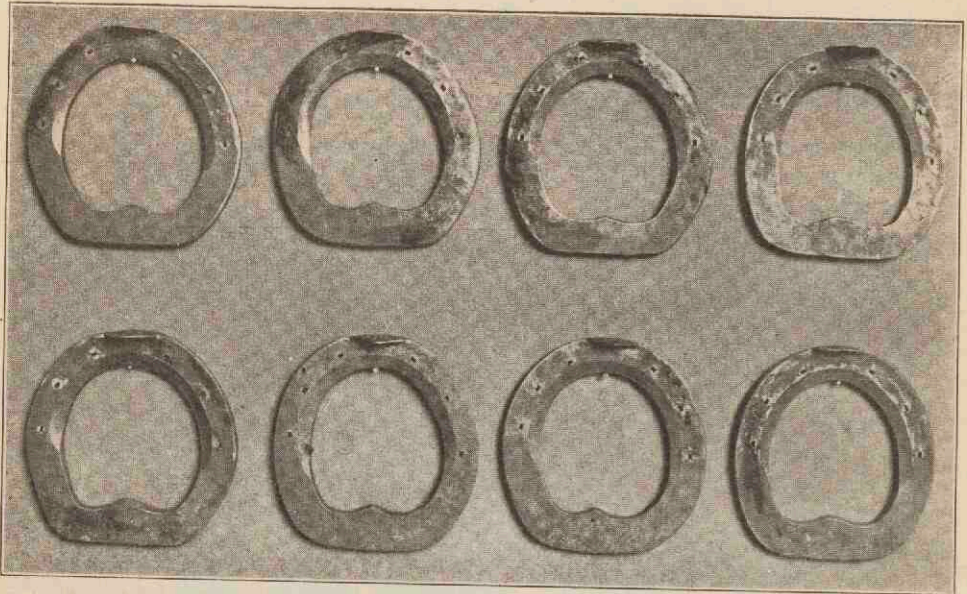
dracht hebben gekweten en waarbij het goede werk in het oog valt. De cijfers geven de vervaardigers aan:

V

VI

VII

VIII

I

II

III

IV

I. Lokhorst, II. Schieman, III. Roovers, IV. Mathijzen, V. Rompelman, VI. Minderhoud, VII. Brinkman, VIII. Sul.

HOEFLIJZER- EN ASSEN-FABRIEK „ST.-ELOY” TE ROSENDAAL.

De eerste hoefijzerfabriek in ons land dateert nog van jongen datum (1909). Ze heeft in korten tijd wel volgelingen gekregen. Het aantal is nog best te tellen, doch de gezamentlijke productie mag reeds enorm heeten. Ziet eens de voorraden in de magazijnen der fabrieken en van de groothandelaren, — ze dwingen respect af. Ja menig smid heeft ook heel wat „bossen” voorhanden.

In het algemeen kan men zeggen dat de abnormale tijden het machinaal vervaardigen van ijzers belangrijk in de hand hebben gewerkt. De eerste oorlogs-, respectievelijk mobilisatie-jaren, vroegen groote quantums ijzers, terwijl in dienzelfden tijd het uit de hand vervaardigen van ijzers bezwender werd, doordat vele vaklieden aan hun dagelijksch werk werden onttrokken en de loonen enorm stegen. Met andere woorden: de reeds bestaande fabrieken werden in den bewusten tijd belangrijk gesterkt, hetgeen een perspectief opende voor uitbreiding en voor oprichting van meer fabrieken.

De legerbesturen gingen voor in het bestellen van groote hoeveelheden, de particulieren volgden. Onder deze laatsten waren er die aanvankelijk van de machinale ijzers niets moesten hebben, doch verbeterde afwerking, gepaard aan den drang der tijden, hebben velen doen bekeeren.

* * *

Onder de fabrieken neemt die te Roosendaal al een bekende plaats in. Hare wording en verdere ontplooiing wenschen we hier thans in 't kort aan te geven.

Roosendaal telde eertijds onder de hoefsmederijen die van den heer A. van Osta in de Molenstraat. De beide zoons volgden hun vader in zijn beroep op. De oudste zoon verwierf in 1908 het diploma op een cursus te Breda en hielp daarna krachtig mede de smederij tot groteren bloei te brengen. Intusschen rijpte meer en meer de lust voor de vervaardiging van machinale ijzers. Getracht werd de daarvoor noodige matrijzen te maken, doch het vlotte in het eerst niet. Herhaalde pogingen leidden tot het resultaat dat in 1911 een begin werd verkregen en van toen af was het een zoeken en streven naar verbetering, zoowel wat de afwerking als de modellen aangaat. Dit alles geschiedde in de hoefsmederij, welke gedurig uitbreiding onderging. — In de verdere ontwikkeling kwam eene tijdelijke stagnatie wegens dienstplicht in 1915—'16 van den oudsten zoon, doch daarna werd weer op den vroeger ingeslagen weg voortgegaan.

Begin 1917 trok de vader zich uit het drukker wordende bedrijf terug en zagen de beide zoons uit naar een terrein, waarop zij een hoefijzerfabriek konden plaatsen, want het oude pand voldeed niet meer aan de eischen, welke de arbeidsinspectie stelde. De nieuwe fabriek, genaamd St.-Eloy, werd in Juli 1919 voltooid en in September daaropvolgende had de aflevering der eerste ijzers daaruit plaats.

Het mooiste van alles is wel, dat de gebroeders alle machines en matrijzen, die op de fabricatie betrekking hebben, zelf vervaardigden. Ze kennen dus alles door en door, hetgeen van groot belang is wanneer in een onderdeel stagnatie optreedt. De werkzaamheden zijn nu zoodanig verdeeld dat de oudste der gebroeders den verkoop en de correspondentie regelt, terwijl de tweede zoon bedrijfsleider is in de fabriek. Zooals boven gezegd heeft hun vader zich uit het bedrijf teruggetrokken, doch tijdens ons bezoek mochten wij constateeren dat de oude heer nog warme belangstelling toont in alles wat er omgaat.

Men hoopt dat de orders, die tot heden niet te wenschen hebben gelaten, nog zoodanig zullen toenemen, dat het aanleggen van nog een baan noodig wordt en waartoe reeds plannen worden overwogen.

* * *

Aangaande de eigenlijke fabricatie zij het volgende aangestipt:

Ten kantore toonde men ons een volledige verzameling hoefijzers, welke St.-Eloy vervaardigt, van het kleinste no. 0 (dik $\frac{3}{8}$), opklimmend tot het grootste no. 10 (dik $\frac{3}{4}$), terwijl al deze nummers vervaardigd worden zoowel in rits- als stampmodel, en zoowel in zomer- als winterijzers. De collectie bestaat uit ongeveer 320 diverse soorten, — van no. 6 alleen 80 soorten, onderverdeeld in voor- en achterijzers, in linksche en rechtsche, in ijzers

met rond afgewerkte takken en ijzers met verlengde takken voor het aanhalen van kalkoenen. Wij stonden verbaasd bij het zien van zoo'n verzameling, doch ons werd verklaard dat de fabriek door het geheele land levert en dus aan alle aanvragen heeft te voldoen. Bovendien trokken onze aandacht de kleine modellen die via Engeland naar verschillende zuidelijke landen gaan.

De groote voorraad hoefstaal, die noodig is voor het regelmatig doorwerken van het bedrijf, ligt opgestapeld in groote vakken, gesorteerd volgens breedte en dikte, de courantste soorten het dichtst bij de groote ijzerschaar en zoo dat de werklieden, belast met het knippen, alles in hunne onmiddellijke nabijheid hebben. Na het afknippen worden de stukken op een kleine lorrie vervoerd naar den gloeioven, die ze onder winddruk verhit tot even wit-heet. Deze oven, geschikt voor elke brandstof, is verder zoodanig ingericht en verdeeld in vakken dat steeds warme ijzers voorhanden zijn, terwijl het vullen en het uithalen onafhankelijk van elkaar kan geschieden.

Na uit den gloeioven te zijn gehaald, passeert het stuk wit-heet ijzer een soort van wals, waarin de binnentak een weinig smaller wordt gewalst en daarna komt het in de vorm- of buigmachine. Deze machine is verbazend ingewikkeld, doch levert prachtig werk. Nauwelijks is het ijzer door deze machine „gegrepen" of het is reeds in den vereischten vorm gebogen, hetzij rond, vierkant, ovaal, ruitvormig of achtkantig en wel zonder omwisseling van matrijzen. — Vanuit de vormmachine valt het gebogen ijzer in een ijzeren schuif en komt terecht bij de groote pers, een respectabele machine van circa 3600 K. G. gewicht. Het gebogen ijzer wordt in een stalen matrijs gelegd, vervolgens door een enkele handgreep de machine ingeschakeld, waardoor de op- en neergaande slede of hamerblok, welke de stalen messen draagt, naar beneden wordt gedrukt en op de vereischte diepte in het ijzer dringt. Deze zware machine is in staat hoefijzers ter dikte van $\frac{3}{4}$ te voorzien van rits- en nagelgaten, terwijl $\frac{7}{8}$ dikke stampijzers er eveneens mede gemaakt kunnen worden. Zulke zware ijzers worden nogal gevraagd in sommige streken van Limburg. — Het komt maar zelden voor dat een ijzer mislukt.

Na voorzien te zijn van rits en nagelgaten of van de stampgaten vervolgt het hoefijzer zijn weg naar den vlakhamer, want door het persen is het ijzer niet volkomen vlak. Deze mechanische hamer slaat slechts eenmaal en blijft dan op het ijzer liggen. Hij kan omhoog gehaald worden naar behoefte en de valhoogte is verstelbaar.

Hiermede zijn de voornaamste bewerkingen afgeloopen, en moet nog het doorponzen der nagelgaten geschieden. Door de zware pers zijn de nagelgaten zoo diep gestampt dat er nog slechts 2 à 3 m.M. ijzer is blijven staan. Deze laatste 2 à 3 m.M. worden door de ponsmachine weggedrukt en de stand der nagelgaten verder bewerkt. Daarna komen de ijzers bij de rondschaar, welke machine ronde onder- en bovenmessen heeft en worden hiermede de takken der ijzers op de vereischte lengte rond afgesneden en bijgewerkt; de binnentak wordt iets korter gemaakt dan de buitentak.

Tenslotte worden de geheel gereed zijnde hoefijzers op stapels van 10 linksche en 10 rechtsche gelegd en daarna door eene vooraf klaar gemaakte

stift met 2 stukken plat ijzer stevig tot een bos van 10 paar verbonden.

Vermeldenswaard is verder nog de mogelijkheid met deze machine-installatie diverse andere modellen hoefijzers te vervaardigen, als ijzers met kalkoenen, met verdikte takken en zelfs strijkijzers, doch hiernaar is te weinig vraag om de fabricatie daarvan te beginnen. Dit terrein blijft dus vooreerst; handwerk.

Momenteel bereikt de fabriek een productie van ongeveer 2000 K. G. per dag, die men nu nog voornemens is op te voeren, doch de stelling wordt gehuldigd, dat hetgeen gefabriceerd wordt goed moet zijn, afgezien van de hoeveelheid. Welnu, wij hebben inderdaad over de ijzers uit Roosendaal veel lof gehoord en er zullen er ook wel zijn die aan anderen de voorkeur geven. Hoe dit zij en waar ook vervaardigd, hoe beter de afwerking wordt, des te beter voor het paard.

De afdeling assen-fabricatie neemt ten opzichte van de hoefijzers een ondergeschikte rol in, doch is van beteekenis als aanvullend werk. **

NOG EEN EN ANDER OVER OUDE LEERBOEKEN.

Waar in Engeland het paard altijd een eerste plaats heeft ingenomen, zoowel wat sport betreft, als voor gebruik en luxe, zoo kan men verwachten dat er daar ook veel geschreven is over alles wat het paard aanbelangt en zoo ook over ziekten en hoefbeslag. Wat dit laatste betreft, is de literatuur zeer uitgebreid en men vindt in alle boeken die het paard, zijn africhting en gebruik beschrijven, een of meer hoofdstukken aan het beslag gewijd. Speciale boeken over hoefkunde zijn er verscheidene uitgegeven. In 1780 verscheen een werk van Sir Paulet St. John, getiteld: „Iedereen zijn eigen hoefsmid.” Het is 80 blz. groot en houdt uitsluitend recepten in over hoef- en andere ziekten, zoodat, zooals de schrijver zegt, elke plattelandssmid hiermede geholpen is. Practische waarde heeft het echter in het geheel niet.

In 1783 kwam „Een nieuw leerboek voor hoefbeslag” uit van William Perks, hoefsmid te Birmingham. Ook dit heeft niets te beduiden en is slechts van het begin tot het eind een ophemelen van zichzelf door verhalen te doen van de kranige stukjes die hij in zijn 40-jarige praktijk van veearts en hoefsmid heeft uitgehaald.

Van meer belang zijn de werken van Francis Slater, die leefde van 1756—1823, en die twee boeken uitgaf welke tot 30 herdrukken beleefden en dus zeker zeer populair zijn geweest. Slater was geboren in Nottingham en hier werd hij opgeleid door zijn oom Frost, die hoefsmid en veearts was en hem in al de geheimen dezer kunsten inwijdde. Hij vestigde zich in Newark en gaf reeds op 26-jarigen leeftijd (in 1783) een boek uit. Dit was al een bijzonderheid want als regel waren de schrijvers toen slechts menschen met een jarenlange ervaring. Doch Slater was in één woord een reclame-man en zijn heele boek beoogt om zichzelf op den voorgrond te plaatsen. Hij vertelde in zijn boeken in werkelijkheid niets nieuws. Er verschenen 20 herdrukken van,

zonder eenige wijziging in den tekst. De 24e herdruk evenwel toont een groot verschil met al de vorigen daar deze veel uitgebreider was en hierbij gebruik gemaakt werd van de publicaties van James Clark, Bracy Clark en Coleman. De hoofdstukken over hoefziekten waren nog zeer gebrekkig.

De meeste reclame voor zijn boek is gemaakt door een humoristisch geschreven spotschrift, dat in 1822 door Obbinson werd uitgegeven. In 1823 stierf Slater doch in dit jaar kwam van zijn boek nog een 24en druk uit en hierbij is geprofitteerd van de critiek van Obbinson en werden heel wat dwalingen en foutieve voorstellingen uit vorige uitgaven verbeterd. Er is een merkwaardig verschil tusschen zijn eerste en laatste uitgaven; in de eerste was hij zeer positief in zijn uitspraken, wanneer hij geneesmiddelen aanbeval; het heette dat zij nooit de uitwerking misten, terwijl later deze zekerheid niet meer zoo op den voorgrond treedt. Het boek van Slater dankte zijn populariteit eraan dat het zeer eenvoudig en duidelijk geschreven was en dat het meer dan twee honderd recepten bevatte voor alle soorten van ziekten. Zelfs na zijn dood werd het werk nog veel verkocht en zelfs zag in 1836 nog een 27e uitgave het licht, welke bewerkt werd door Youatt; in 1848 kwam de 28e herdruk uit door Youatt en Spooner. Deze laatste herdrukken bevatten weinig meer van het oorspronkelijke boek. Het mag wel gelden als een bewijs van algemeene bekendheid en verspreiding van het boek van Slater, dat latere schrijvers, zooals in 1848 Edward Meghew en in 1870 Armytage, hunne eigene pennevruchten steeds onder deze oude vlag lieten varen; doch groote verwondering mag het tevens wekken dat Slater's oorspronkelijke boek herdrukt is in 1919, daar het in dezen tijd van wetenschappelijke ontwikkeling totaal waardeeloos is te achten.

In den tijd, toen er nog geen veeartsenijscholen waren, was in Engeland het vak van dierenarts als regel gesplitst; de hoefsmid was toen tevens paardendokter, terwijl hij zich niet met de behandeling van koeien en ander vee inliet en hiervoor afzonderlijke practici waren. Slater brak met dit stelsel en oefende een algemeene diergeneeskundige praktijk uit; zelfs legde zijn zoon zich toe op de behandeling van honden. Met de oprichting van veeartsenijscholen is de hoefsmid geleidelijk aan tot zijn eigenlijk vak beperkt; aanvankelijk werd bij de opleiding der dierenartsen een onevenredige hoeveelheid tijd aan de studie der hoefkunde besteed.

G. H.

HET GEBRUIK VAN PAARDEN IN DE STEDEN, IN VERBAND MET DE KOSTEN VAN HET PLAVEISEL.

Het volgende bericht heeft dezer dagen in de dagbladen de ronde gedaan:

De Londensche graafschapsraad heeft aan de commissie voor de verordeningen verzocht verslag uit te brengen over *de wenschelijkheid om het gebruik van met paarden bespannen voertuigen in Londen te verbieden*. De bedoeling is een mogelijk verbod uit te vaardigen met een termijn van eenige jaren, voordat het van toepassing zal worden verklaard.

Deze aankondiging wijst op den komenden strijd om het gebruik van

paarden in sommige steden, aanvankelijk wellicht in enkele stadsgedeelten, te beperken of te verbieden. Het toenemende auto-verkeer vordert vlakke, mooie wegen, waarvan de aanleg groote sommen vordert. Na de aanlegkosten komen die van het onderhoud ernstig aan de beurt en ieder die in den afgelooopen, sterk wisselenden winter in de steden zijn oogen goed heeft gebruikt, zal daarbij hebben kunnen waarnemen in welke mate het scherpe beslag afbreuk kan doen aan de asphalt-bestrating.

Het zou vooreerst te veel bezwaren veroorzaken, als het berijden van sommige stadsgedeelten, met zwaar beladen vrachtwagens, of met paarden die op scherp staan, werd verboden, maar dat dit vraagpunt betrekkelijk spoedig aan de orde zal komen, wordt door het bericht uit Londen bevestigd. Welke practici willen hierover hunne gedachten eens laten gaan en hierna hunne opvatting in „De Hoefsmid” mededeelen?

R e d.

INGEZONDEN STUKKEN.

's-Bosch, Februari '24.

*Over de gehouden rede van den heer Koelman op de Vergadering van
Onderwijzers.*

De heer K. verdedigde hier sterk 't gebruik van stiften. Ik voor mij vind, dat er toch rekening moet gehouden worden met den *dienst* van het paard en met de *wijze* waarop het winterbeslag wordt behandeld.

In de eerste plaats wijst de heer K. op het losstooten en verloren gaan van schroeven. Ik kan daarentegen verzekeren, dat, wanneer de schroefgaten behoorlijk worden gemaakt (passend, cilindervormig) dat dan ook van losstooten of verliezen geen sprake is en evenmin van breken van ijzers in het toongedeelte. Dit is wel het geval als de schroefgaten gemaakt worden op een wijze als hier bij sommige burgerhoefsmiden in Noordbrabant, waar meereendeels de gaten geslagen worden met een zeer slechten doorslag en zonder een behoorlijk nagelijzer daaronder te leggen, waarvan 't gevolg niet uit kan blijven, n.l. ovale, veel te groote gaten en veel te weinig draad; de schroef kan dan natuurlijk met twee of drie draadjes in het gat geen voldoende steun geven.

Verder zegt de heer K., als er weer eens een proef mocht worden genomen bij het Leger, dat de stift het dan wel zou winnen, hetwelk ik sterk in twijfel trek.

*

Tevens wijst de heer K. er op dat bij paarden, die klappen of op den buiten-toon loopen, er veel gevaar bestaat van verliezen door trilling van den binnentak. Dit toch is niet het geval met schroeven, want, als er bij de te houden oefeningen snelle tempo's gereden worden, gaat er wel eens een ijzer verloren, maar schroeven (als ze behoorlijk ingedraaid en de gaten met zorg aangebracht zijn) nooit. Bovendien zou, als de heer K. gelijk zou hebben (dat de

stift bij het Leger ingevoerd zou worden), ieder berijder onderweg voorzien moeten zijn van een klein smederijtje om de versleten stiften er te kunnen uitnemen.

Beleefd dankend voor de opname,

Uw dw.

P. J. D. K r a a k,

*Opperwachtmeester-hoefsmid bij de
1e Divisie Kon. Marechaussee.*

*Aan den Opperwachtmeester-hoefsmid P. J. D. K r a a k,
te 's-Bosch.*

Op het bovenstaande moge het volgende als antwoord dienen.

Ondergeteekende heeft met hetgeen wat in zijne toelichting ten gunste van het hoofbeslag met stiften is naar voren gebracht, wel terdege rekening gehouden met den dienst van het paard.

Wat Uwe verzekering aangaat: „dat wanneer de schroefgaten behoorlijk worden gemaakt (passend, cilindervormig) dat dan ook van losstooten of verliezen geen sprake is en zoo evenmin van breken van ijzers in het toongedeelte”, dat vrijwel uit deze *Uwe* meening de conclusie mag getrokken worden, dat U op dit gebied geen uitgestrekte ervaring hebt, hetgeen wellicht zijn oorzaak vindt in Uw militaire loopbaan en waar alles volgens voorschrift dient te worden uitgevoerd.

Wanneer U met de toestanden, welke in het z.g. burgerhoefsmidsbedrijf voorkomen, goed op de hoogte waart, zou ik U de verzekering durven geven, dat ook gij een andere meening zoudt zijn toegedaan.

Men moet eerst maar eens paarden hebben, die van 's morgens vroeg tot 's avonds laat zware vrachten trekken en waaronder men er heeft, die des zomers in 8 à 10 dagen ijzers met stalen stooten verslijten.

Of men moet paarden hebben met abnormale gangen, b.v. draaien in de hakken of ernstige toonslepers of paarden, die een z.g. slordigen meester hebben, door wien geen zorg aan het onderhouden van het beslag wordt besteed, waar er niet op gelet wordt of de schroeven wel vast zitten enz. enz., gevallen geachte heer Kraak, waarvan U zich wellicht evenmin een goede voorstelling kunt maken als menige boeren- of wel buitensmid van het hoofbeslag in groote steden.

Men denkt dan wel dat men zulks weet, doch het lijkt er niet op.

Ondergeteekende heeft zijne ervaringen opgedaan in verschillende streken van ons land en ook daar buiten, zoowel op het platteland als in de stad en ook als militair, waarbij mij is gebleken, dat stad en platteland soms lijnrecht tegenover elkander staan met dien verstande, dat een hoofsmid in de stad een ijzer-verwerker is en die van het platteland een hoorn-verwerker; de eersten door het vele slijten der ijzers, de laatsten doordat de eigenaren te lang wachten met het laten verleggen of vernieuwen van het beslag.

Mijns inziens staat de militaire hoofsmid daar geheel buiten, daar zij, over

het algemeen genomen, niet zooveel ijzer en ook niet zooveel hoorn verwerken, omreden om de 5 à 6 weken het beslag moet worden vernieuwd (of opgepikt?) en de paarden slechts een klein gedeelte van den dag dienst doen.

Wat Uw twijfel aangaat dat de stift bij een nogmaals te nemen proef bij het leger, volgens Uwe meening het niet zou winnen, zal de uitslag daarin moeten beslissen, doch mijns inziens zal de stift met kraag zegevieren.

Wat Uwe laatste opmerking betreft, dat wanneer ik gelijk zou hebben (dat de stift alsdan bij het leger ingevoerd zou worden) ieder berijder onderweg voorzien zou moeten zijn van een *klein smederijtje* om de versleten stiften er uit te kunnen nemen, geeft volgens mijn bescheiden meening het volle recht om hieruit ook tevens de conclusie te trekken, dat Uwe ervaring op het gebied van *stiftenbeslag* al heel gering is en wel om de volgende redenen.

De militaire paarden worden voor het uitrukken van schroeven voorzien; hetzelfde zou eventueel bij gebruik van stiften kunnen geschieden.

Hoe het noodig zou kunnen zijn onderweg versleten stiften te moeten verwijderen, dit is mij geheel een raadsel, daar mijns inziens geen enkel militair paard een stift tijdens zijn marsch zal verslijten. Ware zulks wel het geval, dan zou dit eveneens voorkomen bij schroeven en zal men dan volgens Uw eigen oordeel eveneens ieder berijder van een klein smederijtje moeten voorzien, allicht zelfs nog een grooter dan voor stiften, want voor het verwisselen der schroeven is, naar ik meen, het militaire voorschrift, dat dit met de schroefsleutel en met den z.g. veiligheidshefboom moet geschieden en het verwijderen van stiften geschiedt door kloppen met een licht hamertje of in vereeniging met een z.g. klein stiftenvorkje, hetwelk men, om zoo te zeggen, wel in zijn vestjeszak kan steken.

Neen, geachte heer Kraak, uwe opmerkingen hebben mij in mijn standpunt ten gunste van de stiften met kraag nog niets doen veranderen en ik blijf volhouden, dat hij, die ze eenmaal heeft, ze beslist zal blijven gebruiken.

Tevens wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om mede te deelen dat mij door ervaring is gebleken, dat de stift evengoed voldoet in de stad als op het platteland. Dit in tegenstelling met de conclusie welke de heer Plet uit de verschillende besprekingen over dit onderwerp heeft kunnen trekken.

Alkmaar.

Th. A. Koelman.

P. S. Een volgende maal hoop ik gelegenheid te kunnen vinden om eenige opmerkingen betreffende het verslag der Onderwijzersvergadering in te zenden.

KORTE MEDEDELINGEN.

Abonnementsgeld De Hoefsmid 1924. Evenals het vorig jaar zal ook nu, in deze maand, mede ter vereenvoudiging in de administratie, over het abonnementsgeld voor het geheele jaar 1924, zijnde f 3 + 15 cts. incasso-kosten, per postkwitantie worden gedisponeerd.

Wij hopen en vertrouwen, dat alle abonne's zich hiermede wel kunnen vereenigen en zooveel mogelijk de quitantie bij de eerste aanbieding zullen willen voldoen.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerlingen R. Heis van Groningen en P. Kamminga van de Wilp (Marum) hebben op respectievelijk 15 Febr. en 1 Maart de inrichting verlaten. — Eerstgenoemde blijft thans als knecht in de inrichting werkzaam.

— **Cursussen in hoefbeslag.** In aansluiting met de in het voorgaande no. gepubliceerde cursussen in hoefbeslag kan nog melding worden gemaakt van een particulieren cursus — alzooh gehouden *zonder* Rijkssteun — te *Lochem*. Deze telt 5 leerlingen en wordt voor het theoretische gedeelte gegeven door den heer Langeler, dierenarts te Lochem, en voor het practische gedeelte door den heer Breukink, onderwijzer in practisch hoefbeslag. Het onderwijs wordt gegeven in de smederij van laatstgenoemden, waar vier vuren — electrisch gedreven — ter beschikking van de cursianen staan. — Voorts wordt te *Den Haag* in de Ambachtsschool een cursus gehouden onder leiding van den heer L. J. Hoogkamer, gep. dir. paardenarts te 's-Hage, voor het practische gedeelte bijgestaan door den onderwijzer-hoefsmid W. Meijer. Deze cursus geniet dit jaar, vanwege het gering aantal leerlingen, geen subsidie.

In *Heerenveen* wordt de cursus niet in het winterhalfjaar gehouden en ontbrak daarom in de gepubliceerde lijst. De cursus zal daar in 1924 wel weer worden vervolgd, doch moet nog worden aangevraagd.

Aan den cursus aan de Ambachtsschool te *Harlingen* wordt het theoretisch onderwijs gegeven door Dr. Ferwerda, dierenarts, en het practische onder-richt door den onderwijzer-hoefsmid G. Rijpkema te Sneek.

— **Drenthe.** Op 16 Februari is te Assen een vergadering gehouden van afgevaardigden van het Drentsch Landbouw Genootschap, het Drentsch Paardenstamboek en van de Commissie van toezicht op den cursus voor hoefbeslag te Hoogeveen, waarin besloten werd om in de omgeving van Dalen en Hoogeveen een bespreking over het beslag van voorgebrachte paarden te houden, onder leiding van de heeren Joh. Plet te Heerenveen, M. Veenstra te Zwolle en J. J. Reitsma te Hoogeveen. De afdelingen Zuidwilde en Dalen van het Drentsch L. G. zullen zich er voor spannen, dat voldoende paarden worden aangeboden.

— **Autogeen lasseschen en snijden.** Hierover is een driemaandelijksche cursus gegeven, georganiseerd door de firma G. L. Loos en Co. te Amsterdam, welke cursus op 6 dezer eindigde. Aan de volgende deelnemers werd een diploma van bekwaamheid uitgereikt: W. W. A. Walraven, H. Enninga, H. Schreijen en H. J. Waterman, alle te Amsterdam, W. Dijkma's te Haarlem, J. A. Stempels te Harderwijk en P. Griffioen te Wilnis.

Een nieuwe cursus is 13 dezer aangevangen.

— **Wedstrijd voor hoefsmeden.** Op 12, 13, 14 en 15 Juni 1924 zal te Appingedam (Gr.) een landbouwtentoonstelling worden gehouden, ter herdenking van het 75-jarig bestaan der Afdeeling Appingedam van de Groninger Maatschappij van Landbouw. Aan die tentoonstelling zal een wedstrijd in hoefbeslag worden verbonden, waaraan alleen gediplomeerde hoefsmeden kunnen deelnemen. De voorzitter van den Bond van Onderwijzers in practisch hoefbeslag woont te Appingedam en heeft zitting in het Bestuur der Tentoonstelling, zoodat men bij voorbaat op een deugdelijke voorbereiding en inrichting van den wedstrijd zal mogen vertrouwen. Op den eersten dag wordt een voorwedstrijd gehouden, met de gebruikelijke bepalingen. De eigenlijke wedstrijd vindt den volgenden dag plaats. Deze zal omvatten: afnemen van het ijzer van één hoef, het besnijden van dien hoef, het maken en onderslaan van een ijzer voor dien hoef. Pr.: kleine gouden med., verg. zilv. med., zilv. med., br. med., en verder eervolle vermeldingen.

— Behalve een wedstrijd voor hoefsmeden, zijn ook 3 pr. uitgelooft (verg. zilv., zilv. en br. med.) voor *inzendingen hoefijzers*. Deze moeten alle uit de hand gesmeed zijn, niet gevijld of zwart gemaakt. Elke collectie moet bestaan uit 8 stuks: 1 voor- en 1 achterijzer voor een landbouwtuigpaard, idem voor een koudbloedpaard, 1 balkijzer, 1 ijzer met breeden buitentak, 1 gewoon strijkijzer en 1 achter-klapijzer.

— **Koper-productie.** De handelsvertegenwoordiger van Canada te Rotterdam bericht ons dat dit land gedurende 1923 86.312.000 pond koper heeft opgeleverd tegen 42.879.818 over 1922, alzoo ruim de dubbele hoeveelheid.

— **Slepende gang.** Prof. dr. A. Fischer geeft in de Februari-aflevering van „Der Hufschmied” eenige opmerkingen over „slepende gang” en haalt daarbij ook het artikel aan dat over dit onderwerp door den heer Falkenhagen is geschreven. Prof. F. vermeldt o.a. van een 14-jarig oud-troepenpaard waarbij beide achterhoeven in hun toongedeelte zeer sterk waren afgesleten. Na den dood van het dier bleek er een duidelijke verschrompeling (slijting) te bestaan van het toongedeelte van het hoefbeen. Bovendien vertoonden beide hoefbeenderen, in vergelijking met normale, een opvallende poreuziteit van het beenweefsel.

ADVERTENTIËN.

TE KOOP: ZWARE NOODSTAL.

Te bevr. bij M. DE RIDDER, Dierenarts, Arnhem.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
 Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROSENDAAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
 GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EEN HITTE
 PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
 SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMA AK.** —

Een onmisbaar vakboek voor lagen prijs is de zesde herziene en vermeerderde druk van

HET HOEFBESLAG.

Handleiding tot een rationeele uitoefening van het hoefsmidsvak,

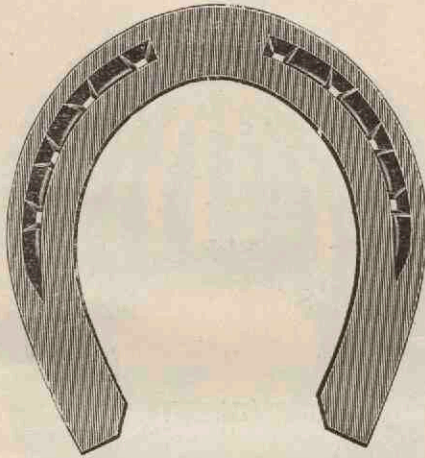
door **J. B. H. MOUBIS** — Met honderdtweeënzestig houtsnéeëfig.

Prijs franco per post in stevigen, geheel linnen band f 3.95 (ing. f 3.20).

Zendt postwissel aan de uitgeefster: fa. Laurens Jansz. Coster, 9 Cremerweg,
 DEN HAAG.

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

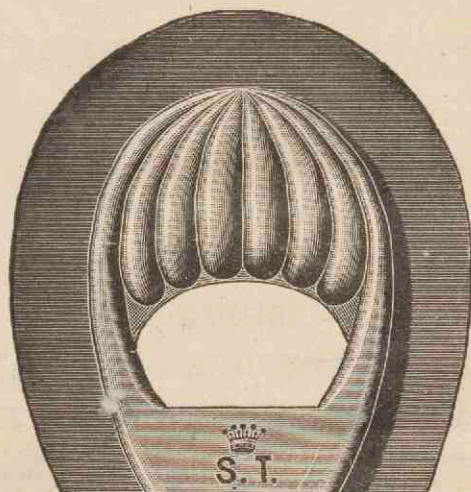
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels : meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

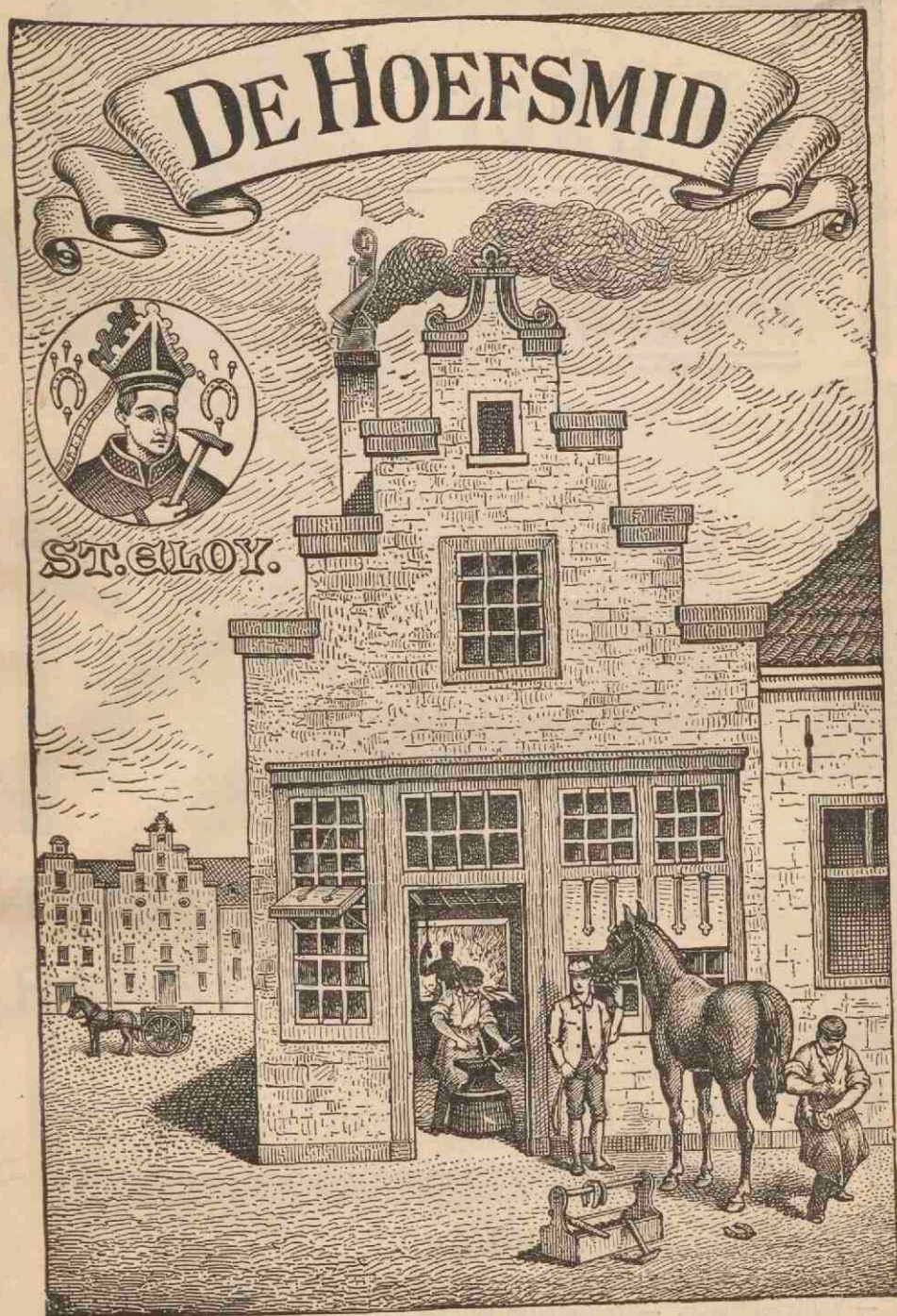
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

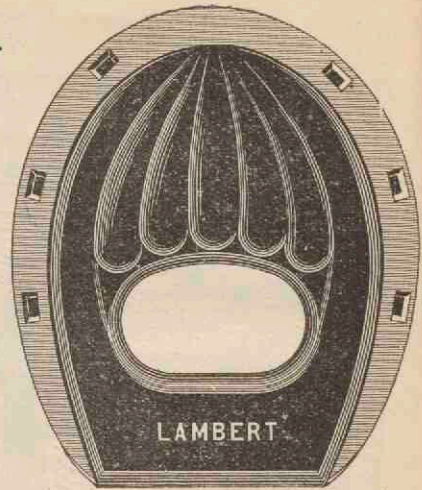
ROTTERDAM.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad
Bar pad
Frog pad
O. K. Star pad
Walpole boulevard pad
Walpole truss pad

en de bekende
Amerikaansche

HELLER HOEFRASPEN WEDER LEVERBAAR

Lambert & Company
Leuvehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Hoefsmederij van J. H. Klein te Rotterdam. — De verschillen verdwijnen.
— Veiligheidstang. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen — Pers-
overzicht, — Ingekomen Boekwerken. — Advertentiën.

HELLER BROS. CO.
TRADE MARK
NEW YORK, U.S.A.

HOEFSMEDERIJ VAN J. H. KLEIN TE ROTTERDAM.

Toen de heer Dr. Gallandat Huet in 1921 eenige artikelen heeft gewijd aan Zuid-Holland en het hoefbeslag in die provincie, heeft Rotterdam natuurlijk ook een beurt gekregen. Rotterdam is — zoo werd toen opgemerkt — wel de stad van ons land waar de meeste paarden gehouden worden, terwijl het hier domineerende ras het „koudbloed” is, dat als sleeperspaard bij den havenarbeid dienst doet. En verder: „De voorname plaats die de stad inneemt en de bloei van deze havenstad, welke steeds toeneemt, wettigen ook de overtuiging, dat het paard hier steeds een voorname rol zal blijven spelen, en dat het zware koudbloed-werkpaard hier steeds een groot afzetgebied zal vinden, ongehinderd alle motor- en elektrische drijfkracht.”

Van de smederijen is toen ook in het kort besproken die van den heer J. H. Klein aan de Goudschesingel no. 2, die voorheen hoofdzakelijk hoef- en wagensmederij was en waar de patroon in 1921 met drie volwassen en twee halfwasknechts aan de paarden werkte.

Wij waren dezer dagen in de gelegenheid een bezoek aan den heer Klein te brengen en uit onze hierna te melden bevindingen moge blijken, dat diens

hoefsmidsbedrijf in omvang is toegenomen en het wagensmeden op zijde heeft gedrongen. Dit is van belang, omdat hieruit tevens spreekt dat het paard in Rotterdam zich weet te handhaven. Dat zulks ook in de toekomst het geval zal blijven, is ook de overtuiging van den heer Klein, die nog op een bedrijf wees waarin kort geleden een aanvulling van een 8-tal paarden had plaats gevonden. En aangezien de paarden thans een zeer stevigen prijs kosten, zou zulks niet zijn geschied indien men meer voordeel in een ander vervoermiddel had gezien.

De smederij van den heer Klein is een der oudste in Rotterdam en bestaat thans ongeveer 85 jaar. Zij was echter niet altijd op dezelfde plaats. Na in het oostelijk deel der stad te zijn opgericht, had 'n 60 jaar geleden verhuizing plaats naar het tegenwoordige pand en van den beginne af is het bedrijf steeds overgegaan van vader op zoon. J. H. Klein, die nu 50 jaar is, werkt vanaf z'n vijftiende jaar hier en is na het overlijden van zijn vader, zes jaar geleden, eigenaar geworden. Hij heeft nu 7 knechts in dienst, waaronder 4 volwassenen en 3 halfwas van ook reeds om-en-bij de 20 jaar. Gediplomeerde zijn onder deze knechts niet. Men schijnt in de steden in het algemeen minder tijd en gelegenheid te kunnen vinden een cursus te volgen, hetgeen wel jammer mag heeten, want het verwerven van een diploma verdient toch ook dáár een goede aantekening. Dat men desniettemin een goed vakman kan zijn, wordt in de smederij van den heer Klein wel bewezen, en hoewel er in hoofdzaak machinale ijzers worden verwerkt, worden er ook nog heel wat ijzers gesmeed. De laatste dienen als regel voor afwijkend beslag en voor jonge paarden. Of afwijkend beslag veel voorkomt? Het gehalte der paarden, die bij Klein worden beslagen, is veelal zeer goed en ze behooren bijna alle tot het zeer zware Belgische slag. De keien vergen bij drukken dienst veel van het beenwerk, zoodat het voor de hand liggend is dat afwijkend beslag nogal moet worden toegepast en hoe goed de baas ook over de machinale ijzers tevreden is, de zelf vervaardigde blijven tot heden nog: de beste. De machinale ijzers betreft Klein uit de fabriek van Kerkhaert te Stoppeldijk, en enkele lichtere modellen van „Hippos" uit Dordrecht. — De verkorte arbeidstijd, de hoogere loonen, zijn ook hier de oorzaak dat meer van machinale ijzers gebruik wordt gemaakt dan anders het geval zou zijn.

Als voornaamste stallen, waarvoor het beslag wordt verzorgd, noemde Klein ons de Heineken's Brouwerij met 35, van Gend en Loos met 53 en de Brandstoffenhandel met 48 paarden; verder diverse stallen die bezet zijn met een 12-tal paarden en minder.

Een vroeger veel voorkomend gebrek, namelijk steengallen, schijnt min of meer te zijn bestreden. Klein schrijft dit toe aan het feit dat de ijzers vroeger veelal te nauw werden gelegd, waardoor het optreden van steengallen in de hand werd gewerkt, alsmede aan het thans meer bezigen van vlakke ijzers.

Als zomerbeslag bezigt Klein zooveel mogelijk vlakke voorijzers, — gemiddeld $1\frac{1}{8}$ breed, $\frac{5}{8}$ dik; als achterijzers zware stootijzers. Ondanks deze dikte weten verscheidene paarden het beslag drie maal in de maand te verslijten. Gelukkig is het hoorn in het algemeen van behoorlijke substantie, doch het spreekt vanzelf dat voorzichtigheid moet worden betracht als zoo

dikwijls nieuwe nagels moeten worden ingeslagen. Het verleggen wordt niet veel gedaan, aangezien de ijzers in den regel eerder zijn versleten dan besnijden van den hoof noodig blijkt te zijn. Bovendien heerscht in Rotterdam de handelsgeest, d. w. z. men is er vlot. Men geeft liever direct wat meer voor een geheel nieuw beslag dan voor verleggen wat minder.

In den winter worden de meeste paarden voorzien van beslag met z. g. n. borst-stiftgaten, dat heel goed voldoet. De heer Klein is het in deze eens met den heer Koelman en prefereert de stiften boven de kalkoenen. Zoo worden o. a. de paarden van Heineken's Brouwerij al 15 jaar van stiften voorzien en noch de directie noch het personeel wenscht verandering. Van de 60 klanten zijn er minstens 50 die stiften vragen, hetgeen de bewering dus nogal kracht bij zet. Intusschen moet daarbij voor een goede afwerking worden gezorgd. De borst van de stiften, die Klein ons toonde, heeft een doorsnede van 10 m. M. en nu zorgt hij er voor dat het in het ijzer te boren gat, dat met een stalen conischen stiftkop of ruimer wordt opgeslagen, een breedte van 9 m. M. niet overtreft. De borst der stift kan daardoor aanvankelijk moeilijk dieper dan tot op de helft der hoogte in het gat worden gewerkt. Onder het loopen en onder het voortdurend daarop drukkende lichaamsgewicht van het paard, wordt de borst der stift gaandeweg dieper in het gat geperst, om na verloop van eenige dagen geheel aan te sluiten en zit dan flink vast.

De prijs voor een vierkant beslag — zware ijzers — is f 6; voor wat lichter f 5. Voor winterijzers wordt daarenboven 10 cent per stiftgat gerekend. Over het algemeen wordt door de leden van den Bond aan deze prijzen goed de hand gehouden.

De werktijd voor de knechts is $8\frac{1}{2}$ uren per dag of in totaal 48 uur per week.

Het loon voor volwassen knechts blijkt in Rotterdam te varieeren tusschen 85 en 70 cent per uur.

* *

DE VERSCHILLEN VERDWIJNEN.

In den ouden tijd, toen klei- en zandwegen regel waren en het reizen te paard, per wagen of schuit moest geschieden, had iedere streek min of meer een eigenaardig karakter. Toen later de verharding der wegen in zwang kwam, werd het beslaan der hoeven onder sommige omstandigheden noodzakelijk en begon het hoofbeslag in ontwikkeling te komen. Bepaalde inzichten leidden tot het Oostersche, het Fransche, het Duitsche en het Engelsche beslag.

Het toenemende verkeer, het schrijven in vakbladen en het door reizen meer met elkaar in aanraking komen, hebben er langzamerhand toe geleid dat de beslagvorm in de geheele wereld meer op elkaar is gaan gelijken. Een bekend handelaar in ons land maakte eenige jaren geleden de opmerking, gedaan in verband met het meer en meer gelijk worden met de wereldvraag naar paarden: het is net of de geheele wereld één groot dorp wordt.

De vorige maand bracht een vacantiereis mij naar het zuiden van Zwitser-

land en doordat het reizen door het bezette Duitsche gebied moeilijkheden oplevert, werd de weg over Brussel, Luxemburg, Metz, Straatsburg en Bazel genomen. De reis langs de Rijn, waar de rivier, omgeven door wijnbergen, en oude ruïnes een zeer afwisselend karakter aan het terrein geven, is veel mooier dan de thans genomene, die vrijwel overal min of meer golvend terrein bevat, zonder veel afwisseling.

In de groote steden is het rijtuigverkeer grootendeels vervangen door auto's. Maar toch ziet men overal nog rijtuigjes in gebruik. Natuurlijk werd daarbij aandacht geschonken aan het gebezigde beslag en daarbij bleek dat zoowel in België, als in Frankrijk en Zwitserland, vrijwel overal, inzake hoefbeslag, dezelfde gebruiken bestaan. Vóór als regel vlakke ijzers en achter met kleine kalkoentjes.

* * *

In de bergstreken worden betrekkelijk veel muil dieren gebezigd. Een muildier is het product van een ezelhengst en een paarde-merrie; een muilezel van een paarde-hengst en een ezelin. Muilezels worden veel minder gefokt, zijn kleiner van stuk dan de muildieren en worden meer zuidelijk aangetroffen. De muildieren zijn gewoonlijk iets duurder in prijs dan de paarden, hetgeen ook verklaarbaar is omdat het verkrijgen altijd wat meer moeite oplevert, daar ezelhengsten moeten worden ingevoerd en natuurlijk ook met paarden moet worden doorgefokt om geregeld over voldoende fokmerries te kunnen beschikken. (Muil dieren zijn namelijk onderling onvruchtbaar). De muildieren zijn minder schichtig dan de paarden en leveren hierdoor minder gevaar op bij het rijden langs afgronden. Wij troffen een bijzonder kiekje aan, genomen aan het Lago Maggiore, in de buurt van Ascona, dat we hieronder weergeven en dat voorstelt een boer en boerin met hun muildier voor het karretje op reis naar de stad.

Wij schreven boven dit artikeltje: „de verschillen verdwijnen.” De inzichten omtrent de beslagvormen worden meer algemeen gelijk, doordat het verkeer tusschen de volkeren zoo enorm is toegenomen, het reizen zoo

buitengemeen is vergemakkelijkt. In den ouden tijd kwam lang niet iedereen in zijn leven in de hoofdstad zijner provincie, — behoorde het tot de uitzonderingen dat iemand buitenlandsche reizen maakte en thans wordt dit min of meer regel. Een smid kwam vroeger zelden buiten zijn dorp of stad en tegenwoordig wordt er meer en meer gebruik van gemaakt om jaarlijks verschillende vergaderingen te bezoeken en door onderling overleg de belangen van het vak en van de vak-beoefenaren te dienen. De bond van Smedenpatroons heeft thans zelfs een excursie ontworpen voor het bezoeken van een tentoonstelling in Engeland. Als een excursie goed is voorbereid, goed wordt geleid en door de deelnemers moeite wordt gedaan om goed uit hun doppen te kijken, kan een dergelijke gemeenschappelijke tocht veel nut brengen.

H.

VEILIGHEIDSTANG.

Bovenstaande afbeelding maakt een omschrijving overbodig. De tang verleent mij uitstekende diensten ingeval een schroefkalkoen vastgelopen is. Ook in verschillende andere gevallen kan zij van nut zijn, vooral wanneer niet over een noodstal kan worden beschikt, b. v. bij behandeling van hoefziekten onder aanwijzing van den dierenarts.

Het is wenschelijk twee stangen te hebben: één voor grootere en één voor kleinere hoeven. De constructie is al heel eenvoudig.

den Haag.

H. Weijermans.

INGEZONDEN STUKKEN.

EENIGE OPMERKINGEN AANGAANDE HET „BEKNOPT VERSLAG DER VERGADERING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG,”

geplaatst in aflevering 2 van 15 Febr. 1924.

Op bladz. 22 leest men:

„Bij de eerste stemming ter verkiezing van nog 2 Bestuursleden verwierf niemand de volstrekte meerderheid. Bij de *herstemming* verkregen enz.”

Hierop wil ik wijzen dat dit toch geen *herstemming* was, doch een tweede *vrije* stemming, daar er toch in het geheel maar 2 maal gestemd is.

Dan ongeveer aan het einde leest men:

„De heer Koelman beklaat zich dat hij als eenling staat met zijn voorstellen en geen bijval vindt.”

Deze uitdrukking van dat ik mij *beklaagde* is niet juist en indien ik dit had gedaan, zou dit kleinzielig zijn, want ondergeteekende had daar geen recht toe.

Wel heb ik kortaf gezegd, „dan ben ik een eenling” toen niemand mijn voorstel steunde.

Alhoewel mijn persoonlijke meening tot heden over mijn ingezonden voorstellen nog precies eender is, wensch ik toch, in het belang der overige leden, dat ik het er mis mede heb, want het is toch beter dat slechts 1 het mis heeft, dan allemaal op 1 na. Mijn voorstellen zal ik echter goed bewaren, daar het mijn vaste meening is, dat zij later nog wel ter overtuiging van dienst kunnen zijn.

Wel heeft ondergeteekende gezegd, dat hij het *betreunde* dat er voor de verheffing van ons vak zoo weinig medewerking is van andere organisaties en dat dit nu juist enkel door onze vereeniging moest geschieden ten koste van ons eigen beurs; dit in verband met de opmerking van onzen geachten Voorzitter: „dat bij het doel van ons streven, de financiële zijde achteraan moest worden gesteld.”

Hierop stelde ondergeteekende voor om dan te trachten te bereiken dat onze vereeniging finantieel werd gesteund door andere organisaties, daar zij ten koste van eigen geld, toch werkte in het belang van hen, en noemde daarbij den Bond van Smedenpatroons in Nederland, welke toch $\pm$ 2500 smedenpatroons vertegenwoordigt; zoo ook de verschillende vereenigingen van fokkers en de Maatschappijen van Landbouw enz. Of is het soms niet in en in treurig, dat b. v. de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, welke toch volgens het jaarboekje 1924 het aantal van $\pm$ 8550 leden telt, geen subsidie meer wenschte te verleen aan cursussen in hoefbeslag. Wanneer men het lijstje der cursussen in hoefbeslag 1923—1924, hetwelk eveneens in de Februari-aflevering staat vermeld, eens nagaat, ziet men dat er in het rayon van bovengenoemde maatschappij *alleen* te Alkmaar een cursus wordt gegeven, waaraan door haar f 100, zegge honderd gulden gegeven wordt. Gaan wij nu eens een berekening maken, dat er 8 leerlingen zijn die ieder 16 lessen van 2 uur theorie en 16 lessen van ieder 4 uur practijk

krijgen, dan wordt voor ieder leerling 768ste gedeelte van die 100 gulden per uur besteed, welk gedeelte ten laste komt van bovengenoemde $\pm$ 8550 leden.

Ik wil over een dergelijk inzicht van bovenvermelde Maatschappij maar liever niets zeggen, want ik zou allicht te veel zeggen, doch het geeft mijns inziens toch te denken, geachte lezers. Als men dit voorbeeld eens goed nagaat, zou het dan maar niet verstandiger wezen, dat onze vereeniging en ook andere instellingen ten behoeve van het onderwijs in hoefbeslag opgeheven worden, want dat is toch verre van een waardeering voor hetgeen tot verheffing van het hoefsmidsvak gedaan is, hetwelk toch tot nut en voordeel strekt van H. H. Paardenhouders en dat betreft toch zeker ook de leden van de H. M. v. Landbouw.

Wanneer men daar nu tegenover stelt hetgeen wij leden onzer vereeniging tot verheffing van het hoefsmidsvak besteden, n. l. contributie, reisgeld, verlet in zaken, het aanstellen van een plaatsvervanger, dan geloof ik dat U het met mij eens zult zijn dat het diep te betreuren valt, dat, voor dit zoo zeer nuttige doel, zoo weinig waardeering wordt gevonden.

Wenschende dat dit schrijven zal doordringen waar het 't meest noodig is, opdat de waardeering voor het onderwijs in hoefbeslag met ruime schreden zal toenemen en dat de secretaris zijn verslag eenigszins zal willen wijzigen, opdat daaraan op de volgende vergadering geen tijd meer behoeft te worden besteed, teeken ik

Alkmaar, 10 April '24.

Hoogachtend,
Th. A. Koelman.

IETS OVER DE RITS.

Menigmaal reeds heb ik mij zelf de vraag gesteld: „Waartoe een rits?” In 't handboek van Prof. Kroon en Dr. Gallandat Huet* lees ik dat de rits dient om de gaten op één lijn te doen komen en tevens dat 't gemakkelijk is als een nagel te hoog loopt dat hij er dan beter uit te halen is als bij een stampgat. Hierbij zou ik willen opmerken dat een bekwaam hoefsmid ook zonder rits de gaten netjes op de lijn weet te zetten. Wat betreft 't gemak om bij te hoog loopen den nagel er beter uit te kunnen halen, denk ik dat bijna altijd als een nagel te hoog loopt de smid zulks, alvorens de laatste klappen te geven, wel zal en ook behoort te merken, zoodat de nagelkop nog voldoende boven 't ijzer uitsteekt om hem er weer uit te kunnen halen.

Bekijken wij de rits echter goed, dan zien wij dat zij 't nagelgat aan twee zijden open maakt, waardoor twee zijwanden van den nagelkop buiten dienst gesteld worden, hetgeen onmogelijk bevordelijk kan zijn aan het doel, n. l. het ijzer zoo stevig mogelijk aan den hoef te bevestigen. Bovendien zet zich in elke rits vochtig zand en vuil vast, hetwelk, zooals ik meermalen gezien heb, de nagelhals doet doorroesten, waardoor de nagels afbreken en het ijzer los of geheel verloren raakt.

Naar ik van den heer Meeuwse, oud-hoefsmid der Veld-Artillerie, hoorde, heeft hij de ijzers met z. g. Fransche gaten nog mede gemaakt, welke zeer groot waren en ook dikwijls ijzers braken, hetwelk bij 't gebruiken van rits-ijzers niet meer zoo voorkwam. Gezien echter dat 't tegenwoordige ijzer

misschien veel beter is en ook de stampgaten veel kleiner gemaakt worden, komt tegenwoordig 't breken der ijzers ook maar sporadisch voor.

Mij dunkt de rits geeft een onnoodige verzwakking aan 't ijzer. Neem bijv. maar een paar achterijzers, 14 duim afgehakt, maat duims $\frac{7}{16}$; ze worden beslist te licht als je ze ritst, maar houden hun gehalte met enkel stampen wel, waarom men dus, wil men beslist ritsen en geen ruzie met zijn klanten krijgen over te lichte ijzers, verplicht is duims half te nemen.

Met vriendelijken dank voor de plaatsing,

hoogachtend,

H. Weijermans.

den Haag, April '24.

***

* Ten opzichte van de rits bevat het handboek „Hoefkunde en Hoefbeslag” door Prof. Dr. H. M. Kroon en Dr. R. H. J. Gallandat Huet, eerste deel, 1e druk (den inzender bekend) op blz. 77, 78 en 79 het volgende:

„Het gebruik van geritste ijzers, dit zijn ijzers van een rits voorzien, is algemeen geworden, omdat de rits bepaalde voordeelen heeft. Deze zijn:

1e. Dat door de rits grooter zekerheid verkregen wordt, dat de gaten op den gewenschten afstand van den buitenrand van het ijzer worden ingeslagen, zoodat zij juist geplaatst worden tegenover den plaatjesrand, waar de nagels moeten worden ingeslagen. Ook zonder rits kan men de nagelgaten wel goed aanbrengen, doch de kans is, bij het vlug vervaardigen van hoefijzers, dat de een te veel naar binnen, de ander te ver naar buiten komt. De rits wijst de plaats aan waar de gaten moeten komen.

2e. Hebben wij bij een ritsijzer een nagel ingeslagen, die te hoog of te laag uitgekomen is, dan kunnen wij dien gemakkelijk uittrekken omdat wij met de bekken van de nijptang den nagelkop in de rits kunnen pakken. Is er geen rits, dan is dit, als de nagel geheel is ingeslagen, niet mogelijk.

Verder heeft men wel als voordeelen opgegeven, dat de rits aan het paard steviger stand zou geven en dat het ritsijzer bij eenzelfde dikte minder zou wegen dan eenzelfde ijzer zonder rits. Deze zijn echter van weinig beteekenis.

Wij zullen achtereenvolgens behandelen de plaats, de vorm en de diepte van de rits. Daar de rits ten doel heeft het plaatsen van de nagelgaten in de plaatjesrand te bevorderen, moet zij juist tegenover dezen rand aangebracht worden. Komt zij te ver naar den buitenrand, is het ijzer te „mager” geritst, dan zullen de nagels te laag uitkomen en zal de hoorn licht splijten; ritst men te veel naar binnen, te „vet”, dan zullen de nagels te diep komen en licht de hoeflederhuid drukken of raken. Aan den toon laat men de rits niet doorloopen, omdat in den toon toch geen nagelgat komt en omdat de rits daar ter plaatse het aanhalen van de lip zou bemoeilijken; vervolgens omdat in den toon het ijzer het meest slijt en wij daar dus gaarne zooveel mogelijk ijzer hebben. Wij hebben dus eigenlijk in iederen tak een rits, beide blijven in den toon zoover van elkaar als de afstand van de toonnagelgaten is. Naar achter kan men de rits naar verkiezing laten doorloopen tot aan het eind der takken of ook kort achter het laatste nagelgat laten ophouden.

De rits vormt een V-vormige groeve, waarvan de buitenwand iets meer hellend is dan de binnenwand en die overeenkomt met den vorm van den nagelkop, welke er juist in passen moet. Is de binnenwand loodrecht of zelfs

iets naar binnen hellend, en de buitenwand zeer schuin, dan zal de nagel te veel naar binnen loopen en zal gevaar voor raken of drukken van de hoeflederhuid bestaan. Zijn binnen- en buitenwand evenveel hellend, dan komt de nagel loodrecht te staan, wat niet gewenscht is, omdat de hoornwand, waarin hij verloopen moet, meer of minder schuin staat. De diepte van de rits moet omstreeks $\frac{2}{3}$ van de ijzerdikte zijn; is de diepte te gering, dan past de nagelkop niet in de rits en steekt hij met een gedeelte er onder uit, zoodat hij spoedig weggesleten wordt. Een te diepe rits verzwakt het ijzer te veel.”

R e d.

OVER DE GEHOUDEN REDE VAN DEN HEER KOELMAN.

Gezien 't bittere antwoord van den heer Koelman, is dit voor mij een voldoende bewijs dat ik behoorlijk doel heb getroffen.

De militaire loopbaan van den heer K. schijnt hem toch weinig onder- vinding verschaft te hebben, anders zou de heer K. wel weten dat er 's winters ook groote oefeningen plaats vinden die dan op scherpe schroeven (als het noodig is) gehouden worden en met voldoening, ook bij paarden die klappen, draaien, enz.

Verder heeft een militair geen vestjeszak, en is mij bij informatie gebleken, dat niemand zich een militair hoefsmid *Koelman* herinnert; mogelijk is deze wel eens als *milicien* bij een militair hoefsmid geweest. De uiting van den heer K. over „werkzaamheden” vind ik *ver* van kameraadschappelijk. Zoo ging het zeker in dien goeden ouden tijd, toen de heer K. als „militair” in dienst was.

Verder wensch ik met den heer K. op deze onaangename wijze zijnerzijds niet meer te correspondeeren.

Beleefd dankend voor de opname

Uw dw. du.

P. J. D. K r a a k,

's-Bosch, 10-4-'24.

Opperwm. hoefsmid 1e Divisie Kon. Mar.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Prijzen der paarden.** Deze zijn in de laatste paar maanden belangrijk gestegen, in hoofdzaak doordat Duitschland veel in ons land is gaan koopen en weinig om den prijs laat staan. In Zwitserland zijn de levensmiddelen duurder geworden en zou een belangrijke hoeveelheid rijst als reservevoedsel zijn ingevoerd. Hieraan werd de opmerking vastgeknoopt dat er misschien weer oorlog op komst zou zijn. Deze opmerking mist een redelijken grondslag. Een nieuwe oorlog zou voor de wereld ook meer dan schande zijn.

De stijging der prijzen heeft een gunstigen invloed op het in ruimere mate laten dekken der merriën dan in de paar laatste jaren het geval is geweest en tevens op het werk in de hoefsmederij. Als de fokker goede zaken maakt, is hij eerder geneigd zijn paarden tijdig en goed te laten bestaan.

— **Voordracht Wehe.** De heer M. Ritsema te Appingedam, voorzitter

van de Vereeniging van onderwijzers in hoefbeslag, hield 12 April te Wehe (Gr). een voordracht over hoefbeslag, in hoofdzaak over dat voor het Belgische type, toegelicht met platen.

— **Autogeen lassen en snijden.** De firma G. L. Loos & Co. verzoekt ons er melding van te willen maken dat de nieuwe cursus, welke gehouden zal worden in de avonduren (1 avond per week) te Amsterdam, Keizersgracht 689, 1 Mei a. s. aanvangt.

PERSOVERZICHT.

— *Inklemming van den achterhoef in den mond bij een paard:* Faure vermeldt het volgende: Een (op de rechterzijde liggend) paard kreeg, waarschijnlijk terwijl het, wegens jeukte of anderszins, de koot van het linkerachterbeen met de tanden bewerkte, den hoef in den mond. De einden van het hoefijzer bleven ergens haken, zoodat men slechts met veel moeite den hoef uit den mond kon verwijderen. (u. Tijdschrift voor Diergeneeskunde, 15 Jan. '24).

— *Coupeeren.* De heer Jac. Clay te Vijfhuizen schreef hierover het volgende in „Het Paard”, dat wel even onder de aandacht van de hoefsmeden mag worden gebracht omdat vooral ook zij er toe kunnen medewerken om aan het euvel „coupeeren” tegemoet te komen:

„Meermalen is in uw blad besproken het coupeeren. Of het eenigen invloed heeft gehad, wordt door mij tot mijn spijt betwijfeld. De een doet het helaas den ander na om zijn paard denkbeeldig beter uit te laten komen op keuringen, tentoonstellingen, enz. Een gelukkig verschijnsel doet zich echter nu voor, n. m. dat de handel, zoowel bij het type trekpaard als tuigpaard, vraagt: langstaart. Sommige handelaren willen per sé geen gecoupeerde paarden koopen, andere wel, doch voor minder geld.

Nu wij in den tijd zijn dat de veulens geboren worden, hoop ik, dat deze regelen ertoe mogen bijdragen, dat er minder veulens gecoupeerd worden, tot heil van de portemonnaie der fokkers, en tot welzijn van het edele dier. Dit zal er u eeuwig dankbaar voor zijn, en als 't spreken kon zeggen: degene, die mijn staart laat behouden, is een echte paardenliefhebber.”

— W. te Leek vroeg in de „Haagsche Post” van 9 Febr. j.l.: *Welken invloed heeft het besprenkelen van smidsvuren met water?* Het antwoord luidde: Alleen dit, dat er warmte onnuttig verbruikt wordt.

Zou dit wel juist zijn? Vermoedelijk niet. De korstvorming over het vuur zal vrij zeker besparing brengen, al zal de korstvorming zelve eerst wat warmte-verlies geven. Wij zullen de vraag eens aan een deskundige stellen en hopen haar in de volgende aflevering deugdelijk beantwoord te vinden.

R e d.

— De Maart-aflevering van „Der Hufschmied” bevat een 2-tal uitvoerige besprekingen van proefschriften ter verkrijging van den graad

van Doktor in de Diergeneeskunde, benevens persoverzicht en een paar korte mededeelingen.

Het eerste proefschrift is van Dr. Joseph Heinemann en handelt over de geschiedenis van de onderkenning, de oorzaken en de behandeling van steengallen. H. wijst er in dit geschiedkundig overzicht op dat de steengallen feitelijk een verzamelbegrip vormen, — de benaming gallen voor deze aandoening van de hoeflederhuid al zeer vreemd is en dat reeds in de 16e eeuw het woord steengallen in de Duitsche litteratuur voorkwam, n. l. Miltiz spreekt ervan in zijn paardenartsenijboek dat in 1589 verscheen. In de 17e eeuw wordt voor het eerst door Ruini von Bononia behoorlijk systematisch en duidelijk over steengallen geschreven en ook opgemerkt waarom zij meer voorkomen aan de voor- dan aan de achterhoeven.

Prof. Vatel te Alfort (Frankrijk) heeft het eerst aangegeven dat de naam steengallen niet deugde en heeft getracht den wetenschappelijken naam van Podilachnitos ingevoerd te krijgen, hetgeen hem evenwel niet is gelukt.

James Turner heeft er het eerst op gewezen en aanbevolen bij hardnekkige steengallen de betreffende ijzerhelft geheel vrij te laten van nagels. Miles heeft daarmede ook zeer bevredigende resultaten bereikt.

Hartmann en Leisering hebben feitelijk het eerst in hun algemeen bekend handboek over den hoof en het hoofbeslag een deugdelijke beschrijving van de oorzaken dezer hoofziekte gegeven.

Het tweede proefschrift bespreekt de behandeling van de z. g. n. hoefkanker met verschillende geneesmiddelen, waarin naar onze opvatting voor hoefsmeden weinig belangrijks is te vinden.

In het persoverzicht geeft de redacteur Prof. Dr. A. Fischer een beschouwing over hoefbeenbreuken, waarvan de vaststelling tijdens het leven verre van gemakkelijk is.

Onder de korte mededeelingen komt voor dat de examenkosten voor geëxamineerd hoefsmid te Dresden zijn bepaald op 20 goudmarken, d. i. f 12, terwijl het leergeld sedert 1 Maart j. l. per cursus 100 goudmarken bedraagt.

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

Dr. H. M. Kroon en Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Hoefkunde en Hoefbeslag. Leerboek voornamelijk ten dienste van cursussen in Hoefbeslag. Eerste deel, met 115 meest oorspronkelijke afbeeldingen, 2e druk, uitgave van J. B. Wolters, Groningen.

Dat reeds na drie jaren een tweede druk van dit werk noodig is, zeggen de Schrijvers in hun voorbericht terecht, wijst er wel op dat het vooral ook bij de cursussen in hoefbeslag algemeen is ingevoerd. In dezen nieuwen druk zijn hier en daar veranderingen en aanvullingen aangebracht en enkele nieuwe afbeeldingen opgenomen.

In de Mei-aflevering komen wij op dit werk nader terug.

R e d.

ADVERTENTIËN.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

===== **ROOSENDAAL.** =====

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Vereeniging van Rijks Gedipl. Onderwijzers in
practisch hoefbeslag.

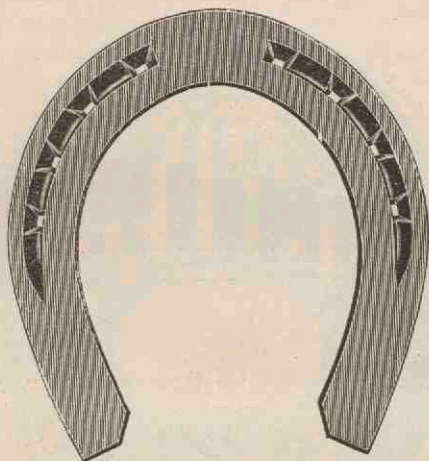

In begin Mei zal het Bestuur van bovengenoemde Vereeniging een **BESTUURSVERGADERING** houden; leden, die nog wat wenschen te zien behandeld in 't belang der vereeniging of 't vak, worden verzocht dit in te zenden voor **1 Mei a.s.** bij den Secretaris, den heer **H. v. WAASBERGEN**, Oud Beijerland.

M. RITSEMA,
 Voorzitter.

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

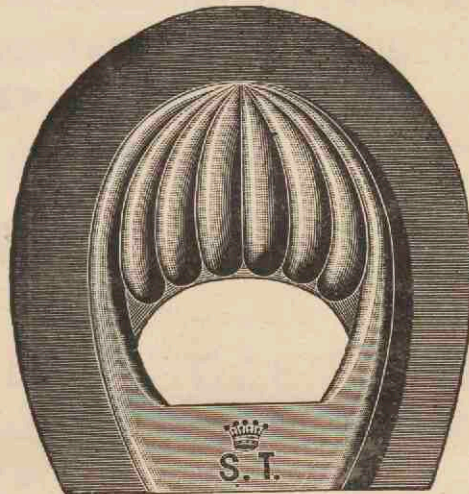
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

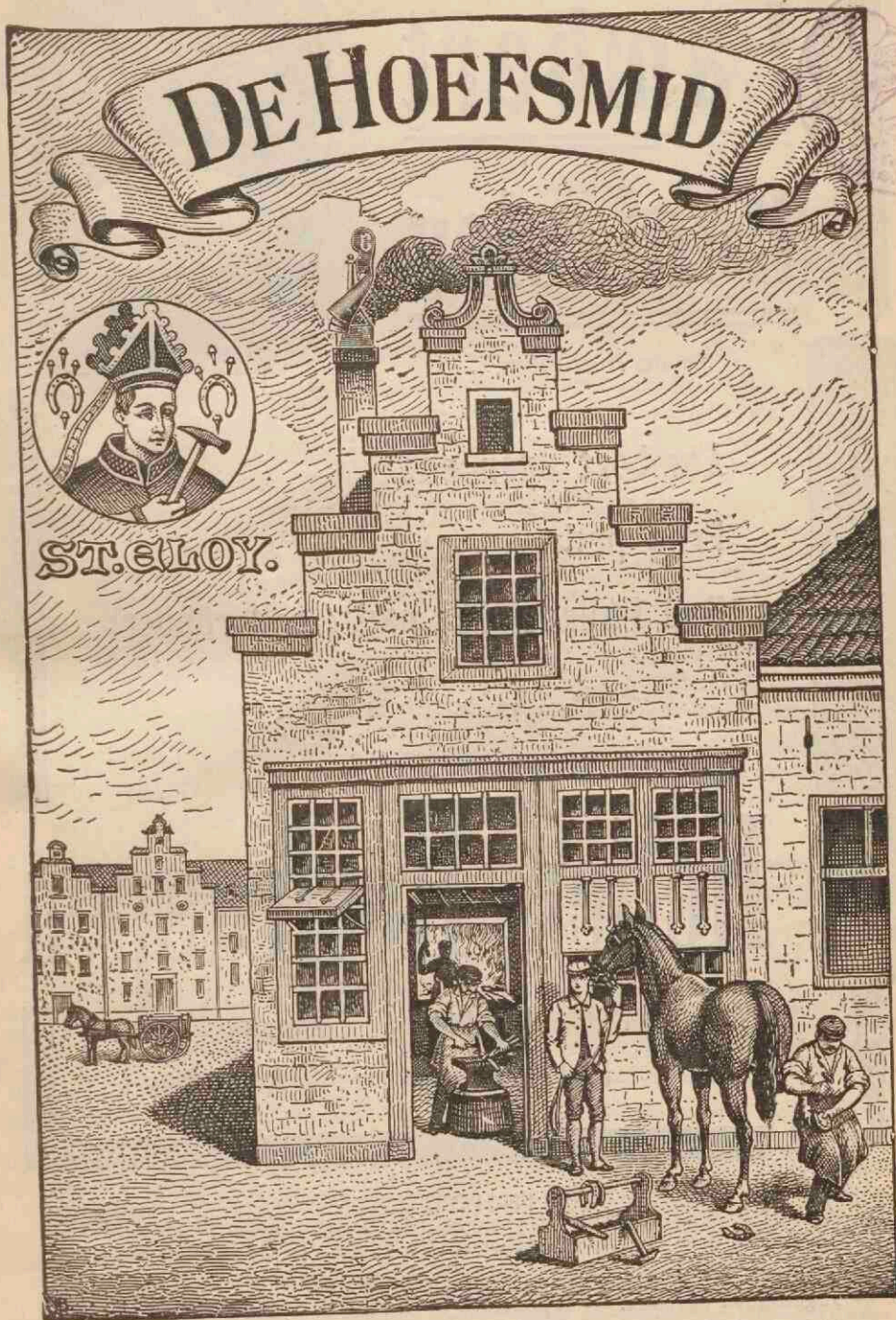
IJsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

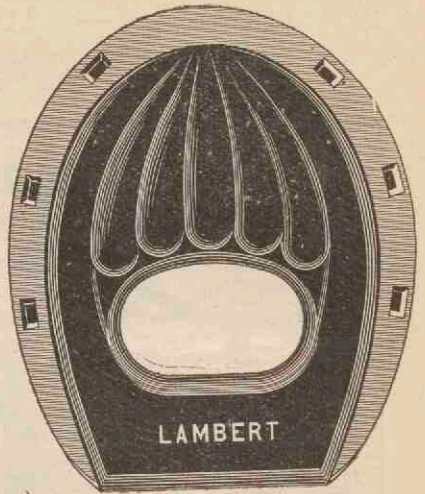
ROTTERDAM.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

HOLLER BRUSH CO.
TRADE MARK
NEWARK, N.J., U.S.A.

INHOUD.

Voordracht over hoefbeslag, gehouden te Wehe. — De Rits. — Bestuursvergadering van de Vereeniging van Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag. — Ingezonden stukken. — Ingekomen Boekwerken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

VOORDRACHT OVER HOEFBESLAG, VOORNAMELIJK MET HET
OOG OP HET BELGISCHE TYPE, GEHOUDEN TE WEHE

door M. Ritsema.

Het beslag dateert uit zeer ouden tijd. Volgens overlevering zouden de priesters der Kelten de eersten geweest zijn, die het beslag met nagels uitvoerden. Enkele van deze ijzers worden bewaard o. a. te Utrecht in het Instituut voor Hoefkunde. Deze ijzers zijn van brons. Hoefijzers in latere tijden gevonden waren van ijzer; over 't algemeen nog al breed. Bij een opgraving, noodig voor het leggen van buizen, vond ik een ijzer, dat vooral in het toongedeelte erg breed en naar de takken toe smaller was. De tak-einden waren voorzien van kleine, schuin naar voren geplaatste kalkoenen; de stand van de nagelgaten was behoorlijk goed; ze waren in de voorste helft aangebracht.

Wanneer dat een model was van de hoefsmidskunst uit dien tijd, dan stond ze vrij wat hooger dan de hoefsmidskunst van voor 40 à 50 jaar. De ijzers uit dezen tijd heb ik later nog vaak hier en daar aangetroffen. Het model was gelijk aan dat van krammen, voorzien van kalkoenen; de nagelgaten waren heel ver naar achteren geplaatst; een afhelling kwam er niet aan voor. Ze werden van schuin model staafijzer gemaakt. Met het besnijden was het in dien tijd al even treurig gesteld. De zool, straal en steunsels werden alle sterk besneden. Vooral de zool werd zoodanig besneden, dat ze hol moest worden. Draagvlakte werd niet aan gedacht; deze werd in één vlak met de zool besneden.

Wanneer het ijzer aangebracht was, droegen meestal slechts de buitenkant van het ijzer en de hoornwand. Klemhoeven kwamen in dien tijd dan ook veelvuldig voor, als gevolg van het slechte beslag.

Sinds dien tijd is er heel wat verandering gekomen in de uitvoering van het hoefbeslag. De eerste hoefsmeden, die onderricht hebben genoten, waren de militaire. Volgens Prof. Kroon bestond er vóór 1842 reeds een hoefsmid-school te 's-Gravenhage. Deze is in 1842 overgebracht naar Breda, in 1862 naar Venlo en in 1886 naar Amersfoort, waar ze thans nog bestaat. Deze school heeft ongetwijfeld veel bijgedragen tot verheffing van 't hoefsmidsvak in ons land. Later zijn er ook Burgerhoefsmidsscholen opgericht. De eerste in 1882 te Arnhem in de smederij van den heer F. W. van Dulm; in 1888 die der heeren Wiersum en Heidema en in 1908 te Tiel onder leiding van den heer van Lent. De scholen te Arnhem en Tiel zijn reeds lang wegens gebrek aan belangstelling opgeheven.

Aan de militaire hoefsmidsschool te Amersfoort zijn ook vele burgerhoefsmeden opgeleid, hetgeen thans, naar ik meen, niet meer kan. Behalve aan de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen, worden thans de hoefsmeden

op cursussen opgeleid, die alle, met een enkele uitzondering, rijkssteun genieten.

Sinds enkele jaren bestaat te Utrecht gelegenheid om examen af te leggen in het hoefsmidsvak tot verkrijging van een Rijksdiploma, waardoor tevens een goede controle op de cursussen kan worden uitgeoefend. Na het Rijksdiploma te hebben behaald, kan men zich verder bekwamen in het vak door deel te nemen aan den cursus voor opleiding van onderwijzer in practisch hoefbeslag. Hiermede is de opleiding van hoefsmeden voltooid. Mijns inziens loopt deze in goede banen.

* * *

Thans wil ik overgaan tot het bespreken van het hoefbeslag op heden. Ieder paard, dat in een bepaalden tak van dienst wordt gebezigd, eischt ook zijn beslag daarvoor passend. Als we nagaan wat een verschil er bestaat tusschen het beslag van een harddraver en dat van een trekpaard, — tusschen dat van een concourspaard en van een landbouwpaard, tusschen het keuringsbeslag en dat van een gebruikspaar, zoo zouden we ook het verschil kunnen noemen tusschen dat voor warmbloed- en voor koudbloedpaarden.

Met het beslag van 't koudbloedpaard willen we ons een oogenblik bezighouden.

In de laatste jaren is ook in onze provincie ingevoerd en gefokt, het koudbloed Belgische paard. In 't algemeen genomen is het met het beslag van deze paarden in onze provincie niet zoo gesteld als het zijn moet. Hoe vaak ziet men niet ijzers onder deze hoeven, die nauwelijks een duim breed zijn; hoe vaak is de stand totaal bedorven door slecht besnijden, door te weinig bijraspen van den wand en hoe dikwijls ziet men niet, dat de ijzers aan de takken het eerst zijn versleten en dat de verzenen te hoog zijn gelaten. Ook is het jammer, dat de heeren fokkers hier, zoowel als in Zeeland, te veel zeggingschap eischen bij het beslag. Zij eischen dan het z.g. Belgische beslag voor hunne paarden, die ter keuring gaan. Waren zij voldoende op de hoogte, dan was zulks misschien voor vele smeden bepaald nuttig, doch hoe dikwijls valt niet te constateeren, dat van paarden, op advies van den eigenaar beslagen, de stand totaal is bedorven. Het advies luidt altijd, dat de smid niets van de verzenen mag afnemen, doch daarentegen de draagrand in den toon vrij sterk moet worden besneden. De kootstelling is dan totaal onvoldoende. Dat dergelijke opdrachten de goede hoefsmeden in moeilijkheden brengen, behoeft geen betoog. Ook in Zeeland hebben de smeden die moeilijkheid ondervonden.

Dat de Zeeuwsche fokkers bang zijn om de verzenen te laten besnijden, vindt zijn oorzaak vermoedelijk in het feit dat het koudbloedpaard oorspronkelijk platte voeten en weinig verzenen had. Ze doen dan ook al het mogelijke om de hoeven goed te krijgen en wel in de eerste plaats door de verzenen hoog te laten. Mij is verteld door een smid, dat ze veel balkijzers onderleggen om de verzenen te ontlasten en ook nog wel zijlippen aanbrengen om te beletten dat de wand niet zijwaarts uit kan zetten. Op dit beslag loopt het paard een tijdlang. Moet het naar de keuring, dan worden er zeer zware ijzers ondergelegd. Aan de hoeven wordt niet veel besneden, maar

wel geraspt. Hoofdzakelijk wordt dan de toonwand sterk weggeraspt om den hoof steiler te maken. Eens ben ik er getuige van geweest, dat op een keuring een koudbloedhengst een ijzer verloor en tevens een stuk van den wand. Het bleek dat de wand juist tot aan de zool was afgebroken. Deze wand stak plm. 4 c. M. beneden de zool uit. Dit gedeelte van den wand had men laten zitten om den hoof een hoog aanzien te geven. Dit is hoeven-bedrog. Dergelijke dingen geschieden nu op bevel van fokkers. Geen hoefsmid doet zoo iets uit eigen beweging. Toch zijn er fokkers die zoo iets sterk doorvoeren. Wil de smid niet zooals zij bevelen, dan gaan ze naar een ander.

Om uit deze moeilijkheid te geraken heeft de Vereeniging van Gedipl. Onderwijzers in Hoefbeslag op hare jaarvergadering het beslag van koudbloedpaard behandeld, ingeleid door den heer J. de Vries te 's-Gravenhage, secretaris van het Stamboek Ned. Trekpaard. Hiermede zijn we bepaald opgeschoten. Ook de heer de Vries keurde dergelijke dingen als boven sterk af.

Laten we nu eens bespreken hoe het beslag van een koudbloedpaard wel moet zijn.

De hoof moet zoodanig besneden worden, dat de zool goed op het ijzer meedraagt. De wand dient zoo te worden bijgeraspt, dat hij een recht verloop krijgt, van boven naar beneden, terwijl vooral goed rekening is te houden met de voet. Deze mag nooit naar achteren gebroken zijn; bij een pas beslagen paard liefst een weinig naar voren. Naarmate de verzenen afslippen, zal dan de voet langzamerhand recht worden.

De ijzers dienen flink breed te zijn, $1\frac{1}{8}$ tot $1\frac{1}{4}$ duim, met een smalle, doch behoorlijk diepe afhelling. De afstand tusschen de afhelling en de nagelgaten moet behoorlijk breed zijn, minstens 5 à 6 m. M. De dikte van de ijzers voor paarden in het landbouwbedrijf is 11 tot 13 m. M.; voor keuringsbeslag is dit 16 à 19 m. M. De fokkers zien gaarne een breeden hoof in het toongedeelte. Om dit eenigszins te vergrooten, worden de ijzers iets bodemwijd gesmeed, zoodat de buitenrand in het verlengde van den wand komt te liggen. Verder zijn ze gesteld op een flinke hooge lip. Ook dit wordt vooral in Zeeland overdreven. Daar willen ze bepaald een heel hooge spitse lip, die soms tot op de helft van den wand reikt. Ook dit is uit den boeze. Maak de lip behoorlijk hoog, doch rond van boven.

Wanneer balkijzers worden gebezigd, kan men de zoogenaamde Belgische nemen, die eenig voordeel hebben boven de gewone; ze beletten eenigszins het glijden, zijn lichter en gelijken, als het paard er op rust, meer op gewone ijzers.

Mijns inziens is er maar één wet op het hoefbeslag die zoowel voor het koudbloed- als het warmbloedpaard geldt; zij luidt: de hoof zoo besnijden, dat de zool meedraagt, de straal den bodem raakt en de voet recht wordt. De kootstelling van een koudbloedpaard is iets steiler dan die van het warmbloedpaard.

Hiermede wil ik eindigen, hopende een goed inzicht te hebben gegeven over het beslag voor het koudbloedpaard.

DE RITS.

In het vorig nummer van „De Hoefsmid” schrijft de heer H. Weijermans „Iets over de rits”, waarbij de redacteur een onderschrift heeft gevoegd.

De heer W. vangt aan met de vraag „Waartoe een rits?” en doet als zijn meening kennen dat ijzers met stampgaten verscheidene nadeelen van het ritsijzer zouden ondervangen en bovendien het voordeel hebben zwaarder te zijn; terwijl de aan te voeren voordeelen van het ritsijzer hier niet tegenop zouden wegen en bij een goed vervaardigd stampijzer gemist kunnen worden.

De Redacteur geeft in zijn onderschrift weer hetgeen het handboek „Hoefkunde en Hoefbeslag” door Prof. Dr. Kroon en Dr. Gallandat Huet, omtrent de rits zegt en hieromtrent behoeven we dus niet in herhalingen te treden.

Uitgaande van de bovengestelde vraag „Waartoe een rits” zou ik de praktijk uitspraak willen laten doen en waar wij nu zien dat ritsijzers tegenwoordig vrijwel algemeen in gebruik zijn en de vroegere gebruikte stampijzers geheel verdrongen hebben, daar zullen toch zeker wel *en* de hoefsmiden *en* de eigenaars van paarden voordeel hebben gevonden in deze nieuwere methode.

Bij het leger waren zeer geruimen tijd geleden ook stampijzers in gebruik en slechts na proefnemingen, waarbij dus de waarde van beide methoden op de weegschaal werd gelegd, is deze overgeslagen naar de zijde van het ritsijzer en is dit ijzer na de invoering steeds onaangevochten gebleven.

De praktijk heeft deze uitspraak gedaan op goede gronden en mij dunkt van de zijde van den hoefsmid is het ontegenzeggelijk als een voordeel van het ritsijzer te beschouwen, dat hij bij het aanbrengen van een goede rits, veel beter gelegenheid heeft om de nagelgaten te richten naar den hoornwand. Bij een stampijzer, waarbij de gaten wat recht zijn aangebracht, zal het niet meer mogelijk zijn deze naar de richting van den wand te wijzigen. Te meer zal dit op bezwaren stuiten wanneer de gaten van boven, dus van de hoefzijde van het ijzer, worden opgestampt, hetgeen wel niet geoorloofd is volgens „het boekje”, doch men zal het wel met mij eens zijn, dat dit toch als regel wel geschiedt.

Verder onderschrijf ik niet geheel hetgeen de heer W. zegt over het te hoog loopen van de nagels en het zal bij menigen goeden hoefsmid toch zeker nog wel eens voorkomen, dat hij een nagel geheel inslaat doch deze niet best vertrouwt en hem er weer uithaalt. Wat dit uithalen van een geheel ingeslagen nagel betreft, men hoeft er geen betoog voor te houden, dat dit zeer gemakkelijk is bij een ritsijzer en zeer bezwaarlijk bij een stampijzer. In het eerste geval zal men met een nieten-kapper den nagelkop gemakkelijk kunnen loswerken en pakken; in het tweede geval zal men moeten trachten vanaf de punt van den nagel deze terug te drijven en is de nagel stevig aangeslagen, dan zal men zelfs genoodzaakt zijn het ijzer geheel af te nemen.

Het voordeel dat een ritsijzer een vasteren stand aanbiedt, is niet twijfelachtig en bij gladheid kan men dit voordeel overtuigend vaststellen.

De heer W. geeft als nadeel van het ritsijzer aan dat de nagels slechts aan twee zijden aansluiting vinden in de rits en dat door ophooping van vuil en

vocht de nagelhals zal doorroesten. Theoretisch zou men dit kunnen denken, doch de praktijk wijst uit dat een goed aangebrachte rits voldoende aansluiting geeft om het vastzitten van den nagelkop te waarborgen, terwijl het doorroesten niet voorkomt. Hierbij zou ik mij ook af moeten vragen of de nagels bij een stampijzer in de gaten zoo volkomen worden opgenomen en deze geheel hermetisch afsluiten, zoodat de invloed van vocht hierbij uitgeschakeld mag worden. Gaat men de redenen van het verliezen der ijzers na, dan zullen deze wel in de laatste plaats gezocht moeten worden in een doorroesten van den hals van de nagels, en in het leger, waar losse of verloren ijzers steeds door denzelfden smid weer worden bevestigd of vervangen, zou het wel bekend zijn als de hoofdreden hierin was te zoeken.

Een niet weg te cijferen voordeel van het stampijzer is, zooals de heer W. terecht opmerkt, dat zij zwaarder zijn en dus langer mee kunnen; echter behoeft een ritsijzer daarom nog niet gebrandmerkt te worden als een *zwak* ijzer, daar bij een zaakkundig aanbrengen van de rits, dit volstrekt niet hoeft te leiden tot een zwakte-toestand van het ijzer, welke nadeelig is in het gebruik.

Vraagt men den hoefsmeden aan welke ijzers zij de voorkeur geven, dan geloof ik dat het niet twijfelachtig uit zal vallen of het ritsijzer komt met groote meerderheid uit de stembus en te meer pleit dit voor het deugdzame ervan daar toch een stampijzer vlugger in de bewerking is en tijd tegenwoordig geen geringe factor in het commerciële gedeelte van het bedrijf speelt.

G. H.

BESTUURSVERGADERING VAN DE VEREENIGING VAN RIJKSONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG IN NEDERLAND,

gehouden 3 Mei te Utrecht.

Op deze vergadering werden de volgende besluiten genomen:

1. Aan de leden der Vereeniging wordt langs dezen weg medegedeeld, dat in verband met het geschil, gerezen tusschen de Rijksonderwijzers en de Militaire Hoefsmeden, het Bestuur van de Militaire Hoefsmeden Vereeniging zal worden uitgenoodigd tot een onderhoud met ons Bestuur om dit geschil nader te bespreken en te trachten tot een bevredigende oplossing te geraken.
2. Naar aanleiding van een schrijven van den „Bond van Smedenpatroons in Nederland” over het Hoefnagel-vraagstuk, ingediend door F. A. Steding, is door ons medewerking hierin toegezegd.
3. Een verguld zilveren medaille zal worden geschonken voor den te houden wedstrijd in Hoefbeslag te Appingedam.
4. Aangaande een ingekomen schrijven van den heer J. Kommers, die zijn afkeuring te kennen geeft over de wijze, waarop soms op ingezonden stukken wordt geantwoord door collega's, werd goedgekeurd de plaatsing van dit schrijven in „De Hoefsmid” te verzoeken en sympathie met den inhoud daarvan te betuigen.
5. Het Bestuur herinnert de collega's aan hunne toezegging om door

geregelde inzending van mededeelingen uit de praktijk den inhoud van „De Hoefsmid” voortdurend van meer beteekenis voor den practicus te maken. Het moet niet verslappen! Degenen, die zich hiervoor vrijwillig hebben aangemeld, mogen hieraan in de eerste plaats denken, doch het Bestuur stelt aller medewerking op hoogen prijs.

Oud-Beijerland.

Namens het Bestuur:

H. van Waasbergen,
Secretaris.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Redactie,

Bij het geregeld lezen van ons Maandblad is mij den laatsten tijd meermalen gebleken, dat inzenders van stukken aangaande het hoefbeslag, of wel aangelegenheden betreffende het hoefbeslag, het niet eens zijn.

Vershil van meening is op zich zelf niets bijzonders, maar ik betreur het, dat de wijze waarop geschreven wordt soms zoo scherp of ongepast luidt, hetgeen m.i. niet is in het belang van het hoefbeslag of het Vereenigingsleven onder collega's. Het verwekt steeds haat. Wil men op ingezonden stukken reageeren, hetzij ten voor- of wel ten nadeele, laat zulks dan op vriendschappelijke manier gebeuren; dan kan zulks vrucht dragen, en blijft er een goede geest onder onze leden van de vereeniging en hoefsmeden, hetzij burger of militair.

's-Gr.-Capelle.

Hoogachtend,

J. Kommers,
Onderwijzer-Hoefsmid.

Het Bestuur der „Vereeniging van Rijks Onderwijzers in practisch Hoefbeslag” verklaart hiermede zijn volle instemming met bovenstaand schrijven van den heer Kommers.

Namens het Bestuur:

H. van Waasbergen,
Secretaris.

Geachte Redactie,

In De Hoefsmid van 15 April zien wij onder rubriek korte mededeelingen dat door den heer M. Ritsema eene voordracht is gehouden te Wehe (Groningen) over hoefbeslag, in hoofdzaak over het hoefbeslag voor het Belgische type. Het zou ons zeer aangenaam zijn wanneer U kon verkrijgen dat deze voordracht in „De Hoefsmid” werd opgenomen.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,
G.

(Aan het verzoek is bereids in deze aflevering voldaan. R e d.).

WEDER-ANTWOORD AAN DEN HEER P. J. D. KRAAK.

Naar aanleiding van Uw stukje in de April-aflevering wilde ik U nog gaarne van antwoord dienen.

U schrijft daar „Gezien 't bittere antwoord van den heer Koelman, is dit voor mij een voldoende bewijs dat ik behoorlijk doel heb getroffen.”

Hieruit blijkt dus volgens Uw eigen schrijven, dat het U om bitterheid te doen was.

Toch schijnt het mij toe dat U nog al ontstemd waart. Mogelijk is dit het gevolg van Uw militaire loopbaan, waar U geen tegenspraak gewoon zijt en daarom was het mogelijk voor U beter zich niet meer aan een pennensrijd over te geven, daar U de zaak waar het om gaat onaangeroerd laat en tot persoonlijkheden overgaat. Niet dat ik mij daar iets van aantrek, ver van dat, doch de redactie kon daar wel eens een stokje voor steken, daar het doel niet wordt bereikt waar het omgaat en dergelijke schrijverij zou allicht het gevolg kunnen hebben, dat anderen er voor bedankten eens een uiteenzetting over een of ander punt op zijn vergadering naar voren te brengen, hetgeen zeer jammer zou zijn, daar door verstandige gedachtenwisseling veel geleerd kan worden.

Wat nu mijn militaire loopbaan betreft, geachte heer Kraak, daar heb ik voldoende ondervinding in opgedaan, en weet ook heel goed dat daar des winters ook groote oefeningen plaats vinden, die dan op scherpe schroeven (als het noodig is) gehouden worden, doch wil bekennen dat ik er niet één paard ontmoet heb, dat zijn schroeven zoo hard versleet, dat die onderweg verwisseld moesten worden en zal dan ook mijns inziens, in dien hetvoorkomt, dit slechts zeer sporadisch zijn en daar gaat het toch om.

Dat een militair geen vestjeszak heeft, doet er weinig aan af en dat niemand zich een militair hoefsmid Koelman herinnert spijt mij niets, doch wil U er wel even op wijzen dat men geen brevet van 18 jaar of nog langer jaren dienstdtijd behoeft te hebben om over het militaire winter-beslag mee te kunnen praten. Een milicien, die zijn oogden den kost geeft, ziet in die 2 jaren daartoe ruim voldoende.

Dat ik het met mijn bewering, dat insteekstiften boven schroeven te prefereren zijn en dat zij in de stad evengoed voldoen als op het platteland, niet zoo ver mis heb, geeft de verklaring van den heer Klein te Rotterdam in dezelfde April-aflevering een sterk bewijs.

Wenschende geachte heer Kraak dat ook U nog eenmaal deze overtuiging zal worden toegedaan en U geachte heer Redacteur beleeft dankzeggend voor de welwillend verleende plaatsruimte

teeken ik,

Th. A. Koelman.

Alkmaar, Mei 1924.

Debat gestloten. Red.

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

Van het eerste deel van Prof. Kroon en Dr. Gallandat Huet's „*Hoefkunde en Hoefbeslag*”, uitgave der fa. J. B. Wolters te Groningen — 's-Hage, verscheen onlangs, ruim drie jaren na het eerste verschijnen, reeds een tweede druk. Wel een bewijs dat de schrijvers succes op hun werk hebben gehad! Hetgeen wel niemand, die onze aankondiging van den eersten druk zich herinneren mag, verwonderen zal. Ook ditmaal ziet het boek er keurig verzorgd uit; de uitvoering lijkt nog iets royaler dan de vorige; de tekst is op enkele plaatsen cenigermate omgewerkt en daardoor nog duidelijker — hier en daar ook iets juister — geworden, terwijl door het opnemen van nog enkele nieuwe afbeeldingen het voorstellingsvermogen van den lezer te hulp gekomen wordt. Inzonderheid de reproductie der Röntgen-foto van een beslagen hoef komt ons bijzonder leerzaam voor. Een en ander maakt dit boek tot een werk, dat iedere hoefsmid en ook ieder paardengebruiker, die het nog niet kent, zich aanschaffen moet; het is zijn prijs (f 3.75) dubbel waard. Zou het niet in het belang der paardenhouders onder hare leden zijn, dat vele landbouwverenigingen zich een aantal exemplaren van dit werk aanschaffen, om ze onder de hoefsmiden in haar gebied te distribueeren? We gelooven, dat daarmee op vele plaatsen een goed werk zou worden gedaan.

Colder.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Gelderland.** Op het op Zaterdag 19 April j. l. gehouden overgangsexamen van den cursus in Hoefbeslag te Arnhem, werden van de 14 cursisten de volgende 12 tot het tweede leerjaar toegelaten: J. v. Bernebeek te Groesbeek, G. J. Eltink te Andelst, L. J. G. Heezen te Elden bij Arnhem, A. Kuiperij te Varsseveld, J. R. Meyer te Groessen, R. W. Meyer te Groessen, A. F. Mulders te Appeltern, J. Tenback te Babberich, W. Thoonen te Neerbosch, A. Veenhuis te Huissen, F. A. Verheyen te Bergharen en G. A. Wijnands te Duiven.

— — —

— **Examen te Utrecht.** Geslaagd zijn voor het examen ter verkrijging van een Rijks-diploma als hoefsmid, voorjaars-examen 1924: 1. A. Veldhuis te Lenthe bij Dalfsen, 2. M. J. Boerman te Axel, 3. J. C. Berkhof te Vriezenveen, 4. J. Braspenning te Hoeve bij Breda, 5. K. Bas te Grafhorst, 6. J. Beuning te Beilen, 7. H. J. van Buuren te St. Michielsgestel, 8. H. M. ten Brinke te Enter, gem. Wierden, 9. E. v. d. Broeke te Wierden bij Almelo, 10. H. v. d. Berg te Almelo, 11. E. van Ballegooie te Dubbeldam, 12. B. A. Boekelder te Lichtevoorde, 13. C. J. Vermunt te Bussum, 14. H. ter Beest te Winterswijk, 15. G. Bakens te Helmond, 16. J. Bastiaanse te Prinsenhage, 17. A. W. Coumans te Beek Elslloo, 18. P. v. d. Brandt te Boxel, 19. H. F.

Bolder te Angeren, gem. Bommel, 20. J. H. Grispen te Berg en Terblijt, 21. P. A. Grauman Ross te Amsterdam, 22. F. E. v. Ditshuizen te Zevenaar, 23. H. M. Fransen te Vierlingsbeek, 24. G. J. A. Geurtsen te Twello, 25. J. A. Giebels te Overloon, gem. Maashees, 26. D. J. Bastmeijer te Kamerik, 27. A. J. Jansen te Bavel, gem. Ginneken, 28. A. J. Houwers te Henxel, gem. Winterswijk, 29. H. Hiensch te Veenendaal (Utrecht), 30. H. A. Haverkamp te Teuge (Voorst), 31. J. A. Haverkamp te Teuge, 32. H. J. Giebels te Overloon, gem. Maashees, 33. Tj. E. Kloosterman te Hemelen, 34. F. J. Jansen te Oploo, 35. B. Jansen te Holten, 36. P. Kamminga te de Wilp, gem. Marum (Gr.), 37. C. Koolhaas te Oosthuizen, 38. G. I. Kuipers te Laren (Geld.), 39. J. de Kam te Koudekerke, 40. P. Jongbloed te Dalum, gem. Vuren, 41. G. Loozen te Ingeborg gem. Gulpen, 42. J. A. Looman te Didam, 43. H. A. J. van Lochem te Aalten, 44. H. J. Marcelis te Berg, 45. M. A. Mouwen te Langeweg, gem. Terheide, 46. J. Opstelten te Poederooijen, 47. H. Philips te Nuth, 48. J. B. Pierik te Beltrum, 49. G. W. Roovers te Beek, 50. R. van Rossum te Beek, 51. A. H. Rombout te Buren, 52. K. Stok te Beetgumermolen, 53. E. Schoemaker te Vriczenveen, 54. J. A. Schellekens te Zevenbergen, 55. J. H. Schrijns te Voerendaal, 56. H. M. van Schayik te Haaren, gem. Megen, 57. J. Punte te IJselstein, 58. C. W. Verbeek te Gorinchem, 59. K. ten Broeke te Varsseveld, 60. G. v. d. Water te Brakel, 61. A. Zijlstra te Schouwerzijl, 62. J. van Heuvelen te Vrieseloo, 63. C. Oosterheerd te Bierum.

— **Zwitserland.** Prof. dr. Schwendimann schrijft in het Zwitsersche vakblad voor hoefsmeden, dat hij in 1923 bij paardenkeuringen 1567 stuks op hoeven heeft gecontroleerd en hiervan het $\frac{2}{5}$ deel min of meer gebrekkig heeft bevonden. Alle onbeslagen hoeven waren gezond, terwijl de gebreken meestal waren terug te brengen tot een op te jeugdigen leeftijd ondergelegd beslag.

— **Vereeniging ter veredeling van het Ambacht.** In de 26 Maart te Amsterdam gehouden vergadering is het jaarverslag over 1923 uitgebracht (het 25ste) en waarin een overzicht wordt gegeven van de in gemeld jaar gehouden examens te Utrecht voor „meester” en „gezel” in onderscheidene vakken. Het aantal deelnemende smeden was gering. De proefafneming voor smeden was onderverdeeld in machine-bankwerken, vuurwerken en plaat- en smidsbankwerken. De beide kandidaten voor „meester” slaagden, terwijl voor den graad van gezel I vuurwerker niet, doch I voor plaat- en smidsbankwerker wèl slaagde.

In het jaarverslag wordt melding gemaakt van het feit, dat de Regeering 23 jaren van haar belangstelling in den arbeid der Vereeniging blijk gaf door het verleenen van subsidies, maar dat zij thans gemeend heeft dien steun aan de Ver. te moeten onttrekken. Dit besluit baart aan de Vereeniging groote zorg, want al kan zij in 1924 nog een examen doen plaats hebben, in 1925 zal zij op eigen krachten zijn aangewezen. Volgens de rekening heeft de Rijkssubsidie over 1923 f 4993.76 bedragen.

In het verslag der technische commissie, omvattende timmeren, meubelmaken, huisschilderen, smeden en metselen, wordt over smeden o.m. gezegd: „De commissie moet tot haar leedwezen constateeren dat het aantal candidaten zeer klein was. De examens, aan de hand van de Nijverheidsonderwijswet, hebben o.i. een verkeerde opvatting bij verschillende candidaten gevestigd, wat ons bij verschillende gesprekken met werklieden bleek.

PERSOVERZICHT.

De Mei-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een tweetal artikelen waarvan de inhoud voor Nederlandsche vakgenooten mede van belang is te achten:

1. „*De Hoefsmidschool te Dresden*”. Hierin wordt vermeld dat de Diergeneeskundige Hoogeschool te Dresden op 1 October 1923 werd verplaatst naar Leipzig, waardoor de positie van de Hoefsmidschool, die aan voornoemde Hoogeschool vastgekoppeld was, in gevaar kwam. De treurige financiële toestand der Staatskas in Saksen en de enorme waardevermindering van het Deutsche geld gaven mede aanleiding tot het gerucht: de hoefsmidschool te Dresden zal worden opgeheven. Gelukkig is het niet zoo ver gekomen en Prof. Dr. A. Fischer, die aan het hoofd der school staat, bedankt thans allen openlijk voor de medewerking tot de instandhouding verleend.

De Dresdener hoefsmidschool bestaat reeds sedert 7 October 1780, — was steeds verbonden aan de Veeartsenijschool, later verheven tot Diergeneeskundige Hoogeschool, en heeft — schrijft Prof. Fischer — tot zegen gestrekt van de paardenhouders, de dierenartsen en de smeden, alsmede in binnen- en buitenland volle waardeering gevonden.

Er heeft zich thans een Vereeniging gevormd voor de exploitatie der Hoefsmidschool. De leiding komt in handen van een bestuur dat hoogstens uit 7 leden zal bestaan, terwijl twee hiervan, namelijk de voorzitter van den Saksischen smedenbond en de directeur der Hoefsmidschool, de dagelijksche leiding verkrijgen. Deze zal in werkelijkheid wel berusten bij den Directeur, onder toezicht van genoemden voorzitter.

2. *De nieuwe regeling voor het hoefbeslag in Pruisen*. 1 April 1924 zijn de nieuwe bepalingen in zake de opleiding der hoefsmeden in Pruisen in werking getreden. Zij gelden voor alle provinciën van het voormalige koninkrijk Pruisen.

Niet alleen dierenartsen en paardeneigenaars, maar ook hoefsmeden hebben herhaaldelijk op de deels gebrekkige uitoefening van het hoefsmidvak gewezen en een betere regeling der toenmalige bepalingen omtrent het hoefbeslagwezen noodig verklaard. De voornaamste wijzigingen worden hieronder aangegeven.

Het is van bijzondere beteekenis dat in de nieuwe examen-bepalingen is voorgeschreven dat in elke provincie het examen door slechts ééne commissie zal worden afgenomen; vroeger waren er verschillende plaatsen in elke provincie waar examen kon worden gedaan en tevens verschillende examen-commissiën. De toekomst zal het leeren dat deze belangrijke wijziging in de

practijk zal voldoen. De goede ervaringen, welke men hiermede sedert tientallen van jaren in Saksen heeft verkregen, mogen daarvoor voldoende bewijisgevend worden beschouwd.

Verder is het te prijzen, dat in het model-reglement der onderscheidene opleidingsscholen of -werkplaatsen de leertijd is bepaald op 4 maanden; deze was vroeger 3 maanden. De minimum-duur van 13 weken moet een uitzondering vormen, waarvan het te hopen is dat er zoo mogelijk nimmer gebruik van wordt gemaakt.

De eendaagsche examens vervallen met ingang van 1 April 1927. Er zijn drie overgangsjaren toegelaten, waarin ook personen zich aan het examen mogen onderwerpen die door zelfstudie de noodige bekwaamheden hebben verkregen. Na drie jaren is het gevolgd hebben van een cursus vereischte om tot het examen te worden toegelaten. Dit — zegt Prof. F. — verdient toejuiching, want alle op hoefbeslag-gebied gezaghebbende kringen in Duitschland zijn het er over eens dat de beste opleiding voor een hoefsmid slechts te verkrijgen is aan een goed geleide leersmederij, in een cursus van minstens vier maanden.

Indien na deze drie jaren werkelijk deze bepaling wordt doorgevoerd, zal de Staat er alsdan ook voor moeten zorgen dat er voldoende gelegenheid voor opleiding wordt gegeven.

Volgens het nieuwe model-reglement voor leersmederijen zal het volgen van een cursus alleen openstaan voor hen die drie jaar als leerling en daarna minstens even lang als gezelschap in een hoefsmidderij werkzaam zijn geweest. Deze bepaling is van bijzonder gewicht, daar hierdoor elke cursisaan minstens 20 jaar zal zijn. Op dezen leeftijd kan meer ernst bij het werk en bij de studie worden verwacht, alsmede een grooter opnemingsvermogen voor de leerstof, dan bij jongere menschen met minder langdurige praktische voorbereiding.

Het klauwbeslag en de klauwverpleging zijn als onderdeel van het examen thans duidelijk afzonderlijk aangegeven, hetgeen vroeger niet het geval was. Menig gediplomeerd hoefsmid stond raar te kijken als hij zich vestigde in een streek waar meer runderen dan paarden moesten worden beslagen. Zoowel voor het beslaan van runderen als van paarden is een deugdelijke opleiding noodig.

Om voldoende resultaten te kunnen bereiken zal het voortaan noodig zijn dat er eenzelfde methode bij het onderwijs in hoefkunde wordt gevolgd. Dit zal in het begin nog niet zoo gemakkelijk worden bereikt. De verschillende vakverenigingen op het gebied van het smidsvak dienen reeds bij de opleiding der leerlingen daarmede rekening te houden. Ook wat de noodige leermiddelen betreft. Even zoo moet het lesgeld aan de onderscheidene leersmederijen in alle provincies op eenzelfde bedrag worden vastgesteld. Het zal in enkele streken wel eens moeilijk vallen om deze les gelden op te brengen doch ieder mensch heeft voor zijne vorming kosten te dragen, waarvan later voldoende rente kan worden genoten.

Tenslotte is nog de aandacht te vestigen op § 5 van het model-reglement. Hierin is bepaald dat in een leersmederij, waar een cursus in hoefbeslag wordt gegeven, geen andere dan hoefbeslagwerkzaamheden mogen worden verricht.

Door deze bepaling zullen mettertijd de kleine particuliere leersmederijen,

waar het hoefbeslag dikwijls bijzaak was, als opleidingsplaatsen voor aanstaande hoefsmeden wel verdwijnen.

De nieuwe bepalingen betreffende het hoefbeslagwezen in Pruisen hebben ons wel nader gebracht tot het doel, dat het Duitsche vakverbond van smeden vroeger reeds heeft gesteld.

— *Blinddoeken.* De heer H. J. Lijsen te Overveen schreef hierover in „Het Paard” van 8 Mei:

„In „De Telegraaf” van hedenmorgen las ik aangaande de inzending van broncho's op de tentoonstelling te Wembleton, dat „de eenige manier om ze (de paarden) in een bepaalde richting te krijgen, is ze eerst te *blinddoeken*. Een *geblinddoekt* paard geeft onmiddellijk de wapens over. Om een paard te blinddoeken zullen echter *minstens zes cowboys* noodig zijn.”

Bijzonder interessant zou het zijn, indien het blad er ook eens bijschreef, hoeveel procent der geblinddoekte paarden gaat liggen, hoeveel procent achteruitgaat of blijft staan en zich schrap zet en hoeveel procent op de achterbeenen gaat staan en achterover slaat. Voor paarden „die de wapens overgeven en *voorwaarts gaan*” zal dan wel niets over blijven.

Wat de zes cowboys (*minstens!*) aangaat, zou het aardig zijn te weten, hoe deze het inpikken om met hun zes lichamen en twaalf handen elkaar niet in den weg te loopen, het paard niet onnoodig *lastig* en het blinddoeken niet absoluut *onmogelijk* te maken.

En dan verwondert men er zich nog weleens over, hoe de cowboys aan hun onuitputtelijken voorraad lastige paarden komen. Dát raadsel is nu toch wel opgelost!”

ADVERTENTIËN.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

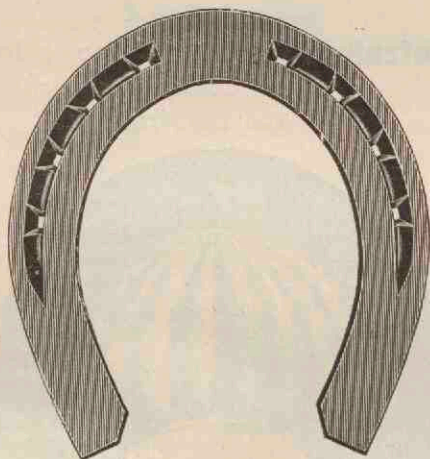
— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wensch, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

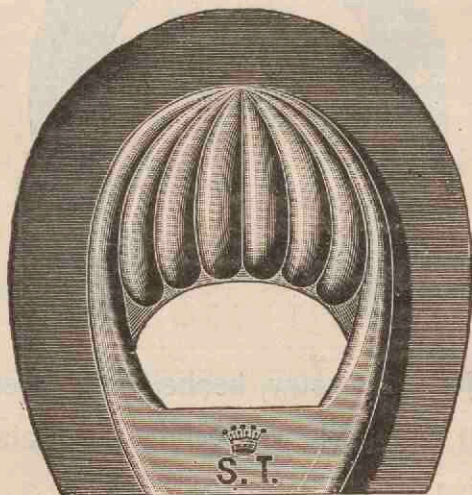
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoeftangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

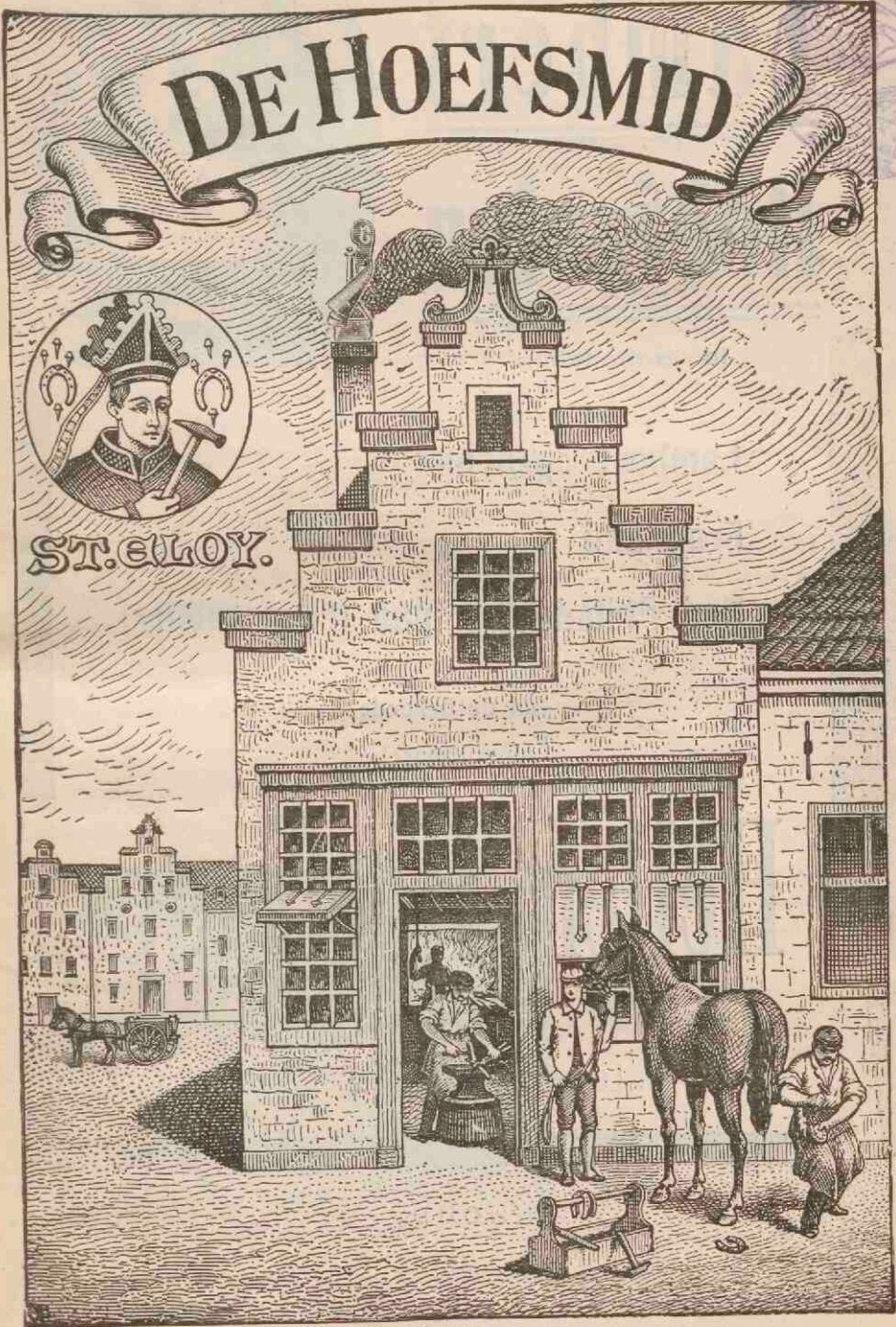
Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

A 297

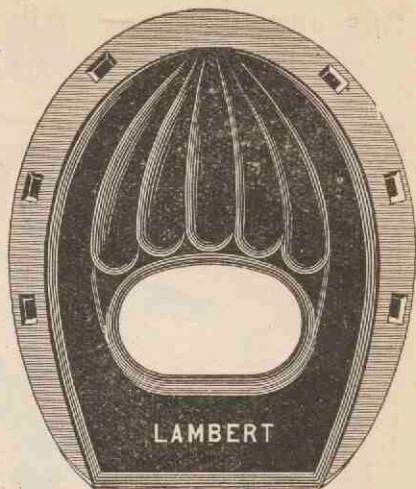

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3. — per jaar fr. p. p.

Telefoonno. H. 2880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Een paar opmerkingen uit de praktijk! — Het verkeer op den weg in verband met het Hoefsmidsvak. — De Veterinaire dienst. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

EEN PAAR OPMERKINGEN UIT DE PRAKTIJK!

Ik heb een hengst aan de smederij, welke 2 jaar terug bevangen werd en toen liggende beslagen werd met ijzers van Stark-Guther. Het dier kon toen niet naar de najaarskeuring, doch is in het voorjaar van 1923 op de keuring te Elst goedgekeurd. Ik had er toen gewone ijzers ondergelegd, waar hij best op marcheerde.

Na afloop der keuring raadde ik den eigenaar aan er de ijzers van Stark-Guther weer onder te leggen, wat hij natuurlijk niet hebben wilde (een hengstenhouder is nu eenmaal geen liefhebber van afwijkend beslag). Na lang praten kwam het zoover dat ik er Belgische balkijzers onder mocht leggen. Toen de dektijd afgelopen was, werd hij in de weide gejaagd en is er niets meer aan gedaan totdat hij zoo kreupel was als een stok en de ijzers verloren waren. Het liep tegen de najaarskeuring en begon de eigenaar natuurlijk weer te jammeren: hoe moet het nu?

Ik heb toen 2 ijzers Stark-Guther gemaakt met 2 zeer groote zijlippen, daar de zool wel 3 c.M. beneden den wand uitstak en vooral de eene hoofknolhoef was geworden. Met groote moeite heb ik er 8 nagels in kunnen slaan, welke hielden.

* * *

14 Febr. j.l. is de hengst weer naar Elst geweest en goedgekeurd en zijn de hoeven prachtig, tenminste naar omstandigheden. Ik had er weer Belgische balkijzers met 2 zijlippen ondergelegd, waar hij goed op liep.

Zeer spijt het mij, dat ik de hoeven niet heb laten fotografeeren toen ze zoo slecht waren.

Ik heb nog zoo'n wonderdier aan de smederij, hetwelk alleen goed loopt op ijzers met verdunde takken, breed uitgesmeed en hoeven heeft van ± 25 c.M. lang en enkel op de verzenen voortrolt, doch wegens het voortbrengen van beste veulens deslachtbank nog steeds is ontloopen.

Hierboven een afbeelding van haar stand en hoeven.

De ijzers voor dit paard worden door mij gezet in den vorm van een „bootje” en loopt ze hier best op, daar ze in hoofdzaak de verzenen slijt. Op balkijzers loopt ze zeer slecht. Ik heb deze ook geprobeerd, doch ben op de oude methode teruggekomen.

Ik hoop, dat dit berichtje aanleiding moge zijn, dat anderen ook eens iets van zich laten hooren.

Lochem.

H. J. Breukink.

HET VERKEER OP DEN WEG IN VERBAND MET HET HOEFSMIDSVAK.

De maanden Mei en Juni brengen ons altijd veel op het pad, doordat in deze maanden de stamboekinschrijvingen plaats vinden van merriën. Hierbij worden een zevental provincies doorkruist en zoo viel het ons ook dit jaar, in vergelijking met vroeger, weer op dat het verkeer in den loop der jaren zoo ontzettend is gewijzigd. Vijf en twintig jaar terug werden b. v. in de prov. Drenthe bijna alle keuringsplaatsen per rijtuig bezocht. Er bestond toen nog maar alleen de spoorweg Zwolle—Groningen en moest derhalve van uit Assen, Hoogeveen of Meppel naar andere keuringsplaatsen worden gereden. Overal waren de stalhouderijen van groote beteekenis en waren de paarden ook getraind om dagelijks lange afstanden af te leggen.

Strijkende paarden leverden toen nog de meeste bezwaren op. In dien tijd was het bestrijden van dat euvel dan ook aan de orde van den dag. Ettelijke vormen van strijklappen werden uitgevonden, toegepast en . . . buiten gebruik gesteld. De kennis van het hoefbeslag breidde zich geleidelijk uit, doch in die gevallen waarbij doelmatig beslag geen afdoende verbetering bracht, bleken de gewone losse viltten lappen met een breeden band boven den kogel samen gebonden en daarna neergeslagen — thans bij elken hoefsmid bekend — het beste te voldoen.

De koetsiers waren destijds geheel met hun vak vertrouwd. Tegenwoordig zijn verscheiden koetsiers tevens bekwaam om als chauffeur op te treden, hetgeen reeds een kenmerk is van de wijziging die het verkeer op den weg heeft ondergaan. Het spoorwegnet is sterk uitgebreid, tal van trams zijn verkregen en deze worden thans op hun beurt hevig beconcurréerd door de autobussen. Zoo ziet men van tijd tot tijd het eene door het andere verdrijven. Een oud Fransch spreekwoord zegt: regeeren, dat is feitelijk vooruitzien. Er is echter ook een spreekwoord dat zegt, dat het niemand is gegeven om in de toekomst te zien. Had men in den tijd, dat overal stoomtramwegen werden aangelegd, kunnen vermoeden dat na verloop van tijd het autoverkeer zoo enorm veel goedkooper zou worden, dan zou men ongetwijfeld den aanleg dier tramlijnen achterwege hebben gelaten en het hierdoor beschikbaar komende geld kunnen bezigen voor den aanleg van mooie verkeerswegen.

Thans zijn de meeste wegen te smal en onvoldoende soliede onderlegd om de zware autobussen zonder nadeel te kunnen dragen.

Zowel het rijk als de provincies en de gemeenten zitten door den toestand dier wegen in groote moeilijkheden. Het verkeer eischt dringend verbetering, doch om afdoende verbeteringen te verkrijgen moeten groote bedragen beschikbaar worden gesteld en de overheidskassen staan er meerendeels slecht voor.

Het toenemende autoverkeer heeft niet alleen het gebruik van rijtuigen en paarden zeer verminderd, maar zelfs ook dat van spoor en tram. Toen de sporen werden ingevoerd dacht men dat er in de toekomst eigenlijk geen booten en rijtuigen meer noodig zouden blijken. Dit is meegevallen. Dezelfde opvatting kwam te voorschijn toen het net van lokaalspoorwegen en trams in het leven werd geroepen. Ook toen is het weer meegevallen. Nu ziet men overal auto's en toch blijven er nog paarden in 't gebruik. Dit meevallen is een gevolg van 't feit dat het verkeer zich telkens heeft uitgebreid. Ware dit niet het geval, dan zou er „bij wijze van spreken” ook reeds lang geen paard meer op den weg te zien zijn.

In enkele havensteden, b. v. Rotterdam, hoort men in den laatsten tijd, dat de afschaffing van sleeperspaarden — om in de plaats hiervan vrachtauto's aan te schaffen — niet meer plaats vindt. Auto's en paarden, benzine en paardenvoer, zijn alle goedkooper geworden, maar de loonen zijn hoog gebleven en nu zijn de reparaties aan de auto's duurder dan aan de vrachtwagens. De ervaring moet nu verder leeren of de jaarlijkse afschrijving op de auto's meer of minder zal kosten dan de slijtage en het verbruik d'er paarden. In de onkosten zijn ook begrepen die van het hoefbeslag. Hoe beter dit wordt uitgevoerd en hoe minder groot de kosten hiervan zijn, des te gemakkelijker zal ook de paardentraction zich handhaven ten opzichte van de autotraction. Eenerzijds wil men natuurlijk gaarne de hoefsmiden zoo bekwaam mogelijk hebben en hun werk goed beloonen, doch anderzijds hebben de vervoermaatschappijen of particulieren er natuurlijk zoo scherp mogelijk rekening mee te houden, welke wijze van vervoer voor hen de minste kosten meebrengt. De ervaring leerde reeds, dat de vrachtauto's positief goedkooper zouden zijn als er maar geregeld volle vrachten waren te vervoeren. Dit is echter niet het geval en nu schijnt het vervoer met paarden en wagens minder moeilijkheden op te leveren in zake kleinere en grootere vrachten. Bovendien wil de chauffeur gewoonlijk niet anders doen dan zorgdragen voor het vervoer en niet meehelpen om den last op of van den wagen te brengen. De koetsier wil dit wel; toch zal deze toestand ook wel een overgangsvorm beleven en de chauffeurs mettertijd beter willen gaan aanpakken om hierdoor den tweeden persoon uit te sparen.

* * *

„Het verkeer op den weg in verband met het hoefsmidsvak”, — zoo schreven we aan het hoofd van dit artikel. Het verkeer is langzamerhand wel enorm toegenomen, maar verhoudingsgewijze dat met paarden zeer afgenomen. De verharding der wegen en het snellere verkeer hebben echter aan de uitoefening van het hoefsmidsvak voortdurend hoogere eischen gesteld. De regeering en de hoefsmiden hebben hieraan beantwoord. De regeering heeft geregeld de gelegenheid voor de opleiding van hoefsmiden verbeterd en eveneens de regeling der examina. De smiden hebben aan het hoefbeslag meer aandacht geschonken, vooral die van het platteland.

Het toegenomen autoverkeer heeft meegebracht, dat het bezigen van rijtuigpaarden sterk is verminderd en dat de paarden, die thans nog geregeld op beslag staan, grootendeels bestaan uit sleepers- en landbouwpaarden,

25 à 50 jaar geleden, toen klei- en zandwegen nog regel waren, behoorde het tot de uitzonderingen als landbouwpaarden op beslag stonden. Alleen dié landbouwers, welke aan den harden weg woonden, hadden één of meer paarden op ijzers en meestal waren deze dan nog maar alleen van voren beslagen. De achterhoeven hebben sterker verzenen en worden derhalve bij het gebruik op den harden weg niet zoo pijnlijk.

In den ouden tijd hadden de smeden dus, wat het beslag betrof, veel te doen met paarden van particulieren en stalhouders en weinig met die van landbouwers. Thans is het net andersom.

R e d.

DE VETERINAIRE DIENST.

Verschenen is het verslag van de legercommissie betreffende den veterinairdienst bij het Nederlandsche leger. Daaraan is het navolgende ontleend:

Organisatie. De commissie meende dat, wat de organisatie betreft, behoorde te worden uitgegaan van het aantal beroepspaardenartsen, dat het leger op voet van oorlog noodig zal hebben voor het bezetten van leidende functies. Zij heeft zich die organisatie gedacht tot een totaal van 3 dirigerende en 11 subalterne paardenartsen. De overige functies, waarbij minder sprake is van organiseeren en leiden, dan wel het in toepassing brengen der kennis als dierenarts, kunnen h. i. zeer wel worden waargenomen door reservepaardenartsen, mits deze een doelmatige eerste opleiding ontvangen en de daarbij verkregen geschiktheid door oordeelkundig ingerichte herhalingsoefeningen worden onderhouden en uitgebreid.

Aan de regeling zal dus onvermijdelijk verbonden zijn een verbeterde opleiding der reservepaardenartsen. Met het hierboven aangegeven aantal paardenartsen, dat op voet van oorlog door de commissie noodig wordt geoordeeld, behoort ook in den veterinairdienst in tijd van vrede te worden voorzien.

Aantal paardenartsen. De commissie meent, dat het aantal paardenartsen kan worden ingekrompen. Wanneer men, zooals nu, bij een totaal van ongeveer 4500 paarden 24 paardenartsen heeft, dan is dit getal te groot.

Burgerdierenartsen. Een ruimer gebruik maken van burgerdierenartsen wordt door het combineeren van garnizoenen vermeden. Een enkel garnizoen, dat op zichzelf zou blijven door afzonderlijke ligging, zou voor een burgerdierenarts in aanmerking komen. De commissie kan de bezwaren, die bij den chef van den veterinairdienst tegen de burgerdierenartsen blijken te bestaan, niet deelen. De commissie zou er dan ook geen bezwaar in zien om zoo noodig een deel der veterinair verzorging in tijd van vrede op te dragen aan burgerdierenartsen (bij voorkeur reservepaardenartsen), doch zij meent, dat de door haar aangegeven organisatie dit, behoudens een enkele uitzondering, overbodig maakt, terwijl verdere inkrimping van het aantal beroepspaardenartsen naar haar overtuiging, met het oog op de oorlogsbehoefte, voorshands ongewenscht is.

De vraag is bij de commissie gerezen, of het aantal van 11 subalterne officieren voldoende zal zijn om daaruit een keuze te doen van 3 hoofdofficieren. Zij is van meening, dat daartoe de positie van den paardenarts zoodanig behoort te zijn, dat uit de aspiranten voor die betrekking selectie kan plaats hebben. Het tot stand brengen der door haar voorgestelde vereenvoudigingen in de organisatie mag op dit bezwaar in elk geval niet afstuiten.

Veterinaire hospitalen en apotheken. Het veterinair hospitaal in de Frederiks-kazerne te 's-Gravenhage is door de commissie in oogenschouw genomen. De commissie kreeg bij haar bezoek den indruk, dat de veterinaire hospitalen een weinig omvangrijk bedrijf vormen en op zichzelf niet de aanwezigheid van een dirigerend paardenarts vereischen. Zij vraagt zich af, of de naam van veterinair hospitaal wel goed gekozen is en meent, dat men bij behoud hogere eischen zal gaan stellen aan inrichting en personeel. De inrichting der hospitalen in Amersfoort en Breda is, naar werd vernomen, veel beter. De bij het veterinair hospitaal behorende apotheek is van weinig beteekenis. De commissie meent, dat door die apotheek te laten vervallen geen voordeel zou verkregen worden.

De commissie is van oordeel, dat het beginsel om de ziekenstallen te concentreeren alleszins juist is, doch zij meent, dat die geconcentreerde ziekenstal het karakter van ziekenstal zal moeten behouden. Zij zou daarom den naam van garnizoensziekenstal beter gekozen achten dan die van veterinair hospitaal. Tot de zaak zelve doet het evenwel niet af.

De commissie komt ten slotte tot de navolgende conclusies:

- a. het is niet wenschelijk om tot de instelling van divisie-paardenartsen over te gaan;
- b. opheffing der functie van chef van het dienstvak wordt ontraden;
- c. de organisatie worde gewijzigd op den door haar aangegeven voet; in verband daarmede ware de opleiding der reserve-paardenartsen grondig te herzien;
- d. opheffing der veterinaire hospitalen is onnoodig, gezien de geringe daaraan verbonden kosten, mits niet daarnaast de korpsziekenstallen in hetzelfde garnizoen in bedrijf worden gehouden; de benaming garnizoensziekenstal zou de voorkeur verdienen;
- e. opheffing der veterinaire apotheken, die een eenvoudig bedrijf vormen, waaraan weinig uitgaven verbonden zijn, is onnoodig;
- f. voor zoover na de vermindering van het aantal paardenartsen, voor hen in sommige garnizoenen nog geen volledige dagtaak zoude bestaan, waren hun die diensten op te dragen, welke gerekend kunnen worden tot hunne bevoegdheid te behooren.

Ten slotte stelt de commissie er prijs op om aan het bovenstaande toe te voegen, dat, waar zij een organisatie voorstelde, zij daaruit niet gaarne de gevolgtrekking zou zien gemaakt, dat een verdere inkrimping van het aantal beroeps-paardenartsen in de toekomst uitgesloten zoude kunnen zijn.

De commissie meent echter, dat het overweging verdient om voorshands niet verder te gaan en te zien of het voorgestelde in de practijk doeltreffend zal blijken te zijn.

Het verslag is vergezeld van een tweetal bijlagen:

1°. Oorlogsorganisatie Veterinaire Dienst.

Functie :	Dirigeerend Paardenarts	Paardenarts 1ste of 2de klasse	Reserve Paardenarts
Chef Veterinaire Dienst	1	—	
Toegevoegd	—	1	
Legerpaardenarts	1	—	
Toegevoegd	—	1	
Etappen-paardenarts	1	—	
Toegevoegd	—	1	p.m.
Divisiegroeps-paardenarts	—	4	
Toegevoegd	—	—	4
Brigade-paardenarts (L. Brigade)	—	1	
Chef Veldziekenstal	—	—	4
Divisie-paardenarts	—	—	8
Korps-, Trein- en Depot-paardenartsen	—	—	p.m.
Vorderingscommissaris	—	3	p.m.
Totaal	3	11	

2°. Vredesorganisatie Veterinaire Dienst.

Garnizoen :	Dirigeerend Paardenarts 2de of 3de klasse	Paardenarts 1ste of 2e klasse	Paardensterkte
's-Gravenhage } Leiden } Haarlem } Amsterdam } Amersfoort } Utrecht } Milligen } Deventer } Arnhem } Tilburg } 's-Hertogenbosch } Ede } Breda } Bergen op Zoom } Apeldoorn ²⁾ }	1 ¹⁾ — — — 1 — — — — — — — 1 —	2 1 2 1 1 1 1 2 — 1 — —	{ 826 { 203 { 148 { 127 { 820 { 236 { 490 { 297 { 232 { 207 { 56 { 531 { 617 { 228 —
Totaal	3	11	

1) Chef van het Dienstvak.

2) Evenals thans burgerdierenarts, dan wel door den paardenarts te Milligen.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Drenthe. Er bestaat te Emmen het streven om te komen tot een cursus in hoefbeslag aan de Ambachtsschool, waarvoor steun en medewerking werd gevraagd aan het Drentsch Landbouwenootschap. Het Dagelijksch Bestuur heeft besloten den Rijksveeteeltconsulent en den secretaris op te dragen nadere inlichtingen in te winnen.

— **Zeeland.** Het programma voor de tentoonstelling te Sluis bevat voor 17 Juli een „Afdeeling hoefbeslag”.

1. Door iederen deelnemer moet worden beslagen een voor- en een achtervoet, bij loting, en te verrichten met eigen gereedschap.

2. Iedere deelnemer zal medebrengen een paar voor- en een paar achterijzers, door hem zelf gemaakt, doch niét gevijld.

3. Collecties hoefijzers, minstens 8 stuks verschillende.

Deelneming voor beide rubrieken is toegestaan aan iederen smid of smidsknecht in Zeeuwsch Vlaanderen W. D. woonachtig.

— **Appingedam.** De officiële opening der Tentoonstelling te Appingedam, te houden ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan der Afdeeling Appingedam der Groninger Maatschappij van Landbouw, vond plaats op Donderdag 12 Juni des middags te één uur.

Wij hopen in de gelegenheid te zijn in de Juli-aflevering over deze tentoonstelling een overzicht te kunnen plaatsen, voor zoover dit voor de lezers van „De Hoefsmid” van belang is te achten, in de eerste plaats van den wedstrijd voor hoefsmeden.

— **Indië-Nederland.** De kapitein-paardenarts W. K. Picard, die in „De Hoefsmid” zoo'n aardige beschrijving (met afbeeldingen) van de hoefsmidschool te Tjimahi gegeven heeft, waarvan Z.E.Gestr. eenige jaren de leiding had, wordt van zijne 8-jarige detachering bij het O.-I. leger hier te lande terugverwacht.

De militaire paardenarts 1e klasse Dr. J. C. Witjens is overgeplaatst van Padalarang naar Tjimahi en zal derhalve Kapt. Picard aldaar wel als directeur opvolgen.

— **Zuid-Holland.** De Afd. 's-Gravenhage getroost zich belangrijke offeringen om den door haar in het leven geroepen cursus in hoefbeslag in stand te houden. Dit streven verdient alle waardeering. Belanghebbenden vestigen wij de aandacht op de oproeping, die in de rubriek advertentiën is geplaatst.

— **Beslag bij verbeend hoefkraakbeen.** De bekende Mr. hoefsmid Frits Steding te Utrecht, die vroeger de hoefsmidsschool te Dresden heeft bezocht, schreef in de April-aflevering van „Der Hufschmied” een artikel over voornoemd onderwerp en maakte hierin de opmerking, dat het voor vele hoefsmeden blijkbaar zeer moeilijk is om het al of niet verbeend zijn der hoefkraakbeenderen vast te stellen.

De heer Steding zegt meermalen te hebben opgemerkt, dat bij de voorhoeven, tengevolge van ziekelijke hoefkraakbeenderen, zich langzamerhand een duidelijke bodemnauwe stand ontwikkelt. Wordt de hoef in dit geval niet direct van het begin af zorgvuldig besneden en beslagen, dan verergert de toestand zoodanig dat bij het eerstvolgende beslag reeds steengallen in den binnensteunselhoek optreden.

S. zegt, dat vele collega's met hem de ervaring zullen hebben opgedaan, dat bij hoefkraakbeenverbeening een ijzer voor bodemnauwen stand in verbinding met een leeren zool en een goede opvulling van den hoef tot goede resultaten leidt. Mede heeft S. gunstig gevolg verkregen met $\frac{3}{4}$ ijzers in verbinding met Engelsche hoefzolen. Ook een leeren rand tusschen hoef en ijzer werkt gunstig.

— Prof. Dr. A. Fischer, redacteur van „Der Hufschmied”, geeft in aansluiting met het vorenstaande een overzicht over de onderkenning van hoefkraakbeenverbeening en wijst erop, dat de onderkenning van dit gebrek voor de practische hoefkunde van groote beteekenis is. Het is daarom noodig, dat bij de cursussen in hoefkunde de ligging der hoefkraakbeenderen en de beoordeeling bij het levende paard deugdelijk aan de cursisten wordt onderwezen.

— **Cursussen in autogeen lasschen.** De werkzame voorzitter van den Bond van Smedenpatroons in Nederland heeft te Utrecht een bijeenkomst geleid, waarvan het doel was om te overwegen of er aan de Ambachtsscholen gelegenheid zou kunnen worden gegeven voor het houden van cursussen in autogeen lasschen. De cursussen zouden door speciale deskundigen behooren te worden gegeven. De vraag of de cursussen uitsluitend door leden van den B. S. P. N. zouden mogen worden bijgewoond, werd uiteenlopend beantwoord. Besloten werd een commissie af te vaardigen ter nadere bespreking met den inspecteur-generaal van het nijverheidsonderwijs te 's-Gravenhage, den heer H. J. de Groot.

De voorzitter van den Bond S. P. N., de heer D. Roosenschoon, heeft in het Officiëel Orgaan van 16 Mei het resultaat dier bespreking gepubliceerd. Vergunning tot gebruikmaking der lokalen zal worden gegeven als de besturen der scholen daartegen geen bezwaar maken, terwijl er voor het Rijk geenerlei kosten aan verbonden mogen zijn. Daarbij moeten evengoed niet-leden als leden van den Bond tot de cursussen worden toegelaten. Ten opzichte van de vraag of leeraren der Nijverheidsscholen het onderwijs zouden kunnen geven en of de leerlingen der 3e klasse eventueel zullen worden toegelaten luidde de conclusie: de *practische* uitvoering is niet door de scholen te geven met het oog op het groote gevaar voor de leerlingen, wel echter de *theoretische* behandeling.

De niet-leden van den Bond zouden, volgens advies van den heer de Groot, eventueel een hooger lesgeld kunnen betalen dan de leden B. S. P. N.

Het lesgeld werd voorloopig vastgesteld op f 40 per leerling.

De heeren de Geus, leeraar eener Ambachtsschool te den Haag, van der Hamme te Schiedam en van der Boom te Amsterdam zijn bereid de eventueele cursussen te leiden.

— **De velgbreedte van voertuigen.** Dit onderwerp is in de provincie Zeeland aan de orde. Een uitvoerige verhandeling en uiteenzetting dienaangaande in het Zeeuwsch Landbouwblad komt tot de volgende conclusies:

1. Met betrekking tot het behoud der wegen verdienen bredere velgen de voorkeur boven smallere.

2. De meest gewenschte velgbreedte voor onze landbouwvoertuigen is 10 c.M.

3. Het is wenschelijk, dat het Zeeuwsch provinciaal bestuur genoemde velgbreedte als minimum breedte bindend voorschrijft — behalve voor hondenkarren, luxe voertuigen en hitten voertuigen — met dien verstande, dat een overgangperiode van 20 jaren wordt vastgesteld en de betreffende voertuigen eerst twintig jaren na de vaststelling van dit voorschrift, aan de daarin gestelde eischen zullen moeten voldoen.

4. Het is niet wenschelijk voorschriften omtrent lastbeperking in het leven te roepen behoudens voor dooi.

5. Het is wenschelijk, dat afzonderlijke maatregelen ten opzichte van vrachtautomobielen in het leven worden geroepen.

— **Regels van den weg.** Een onzer lezers, die nog al vaak door zijn werkzaamheden bij den weg moet wezen, schrijft ons dat het vrij groot aantal ongevallen met motoren, rijwielen en andere vervoermiddelen op rekening moet worden gezet van onbekendheid met de regels van den weg, die gelden voor het passeeren van rijwielen, rijtuigen en voetgangers. Hij verzoekt ons nog eens enkele (berijmde) regels van den weg te plaatsen in ons blad, zooals we die in een vorigen jaargang opnamen uit de „Kampioen”. Wij willen gaarne aan 't verzoek voldoen en laten ze dus hier volgen.

* * *

Rijdt steeds rechts op straat en wegen,
Voor 't verkeer is dit een zegen.

Moet g' op zij gaan voor een ander,
Doet dit rechts, of gij ramt elkander.

Wilt gij wie langzaam rijdt voorbij,
Doet dit aan zijn linkerzij.

Moet gij op een rijweg stil staan,
Wilt dan naard den kant toe gaan.

Met stok, zweep of hand duidt aan,
Welke richting gij uit wilt gaan.

Moet gij links een weg inslaan,
Neemt dan steeds de ruimste baan.

Gaat uw weg rechts van de hand,
Houdt dan steeds den binnenkant.

Neemt den rechtschen van twee wegen,
 Die gij ziet op plein of laan,
 Gij komt dan geen wagens tegen,
 En hebt zelf een ruime baan.

Door het drukke snelverkeer
 Is 't voor wandelaars niet veilig meer,
 Wilt gij blijven buiten gevaar,
 Loopt dan rechts en .... op 't trottoir.

(u. N. L. Bl.).

— Lijst van officiële personen, instellingen en Vereenigingen, op land- en tuinbouwgebied. Als No. 1, der Verslagen en Mededeelingen van de Directie van den Landbouw, is verschenen de lijst van officiële personen, instellingen, en vereenigingen op land- en tuinbouwgebied.

Voor degenen, die met dit Adresboek voor den land- en tuinbouw reeds vroeger kennis maakten, kan worden volstaan met de bloote aankondiging en de mededeeling, dat het werk is bijgewerkt tot de maand April 1924, en dat er uit blijkt, hoe alles is beproefd om het zoo volledig mogelijk te doen zijn.

Voor hen, die niet op de hoogte zijn van het bestaan van deze vraagbaak, zij medegedeeld, dat het een schat van gegevens bevat voor ieder, die door zijn beroep of zijn handel meer of minder op de hoogte dient te zijn met de verschillende Regeeringsorganen, de land- en tuinbouworganisaties en haar Afdelingen, en de andere Vereenigingen, welke met den land- en tuinbouw, in den ruimsten zin van het woord, in betrekking staan.

Het werk is verkrijgbaar gesteld bij de Firma Gebr. van Langenhuysen, te 's-Gravenhage, tegen den prijs van f 1, franco per post f 1.16; een prijs, die niet in overeenstemming is met het werk er aan verricht, doch waarschijnlijk niet meer dan de drukkosten vertegenwoordigt.

Landbouw en handel zijn echter met een uitgave als deze ten zeerste gediend.

PERSOVERZICHT.

Paardenkracht; het electrische paard. H. H. schreef in het Orgaan B. S. P. N. o. m. het volgende:

Op de tegenwoordige machine's, liever gezegd motoren, wordt door middel van een daarop bevestigd plaatje, aangegeven welke prestatie de machine heeft, vastgesteld door proefnemingen op de fabriek, die genoemd product vervaardigde.

Wanneer deze van Hollandschen oorsprong zijn, wat natuurlijk 't meeste voorkomt, aangezien een ieder onzer de voorkeur geeft aan datgene wat door onze eigen Nederlandsche Industrie wordt voortgebracht, wordt dit aangegeven met de afkorting P. K.

Nu zal het evenwel ook voorkomen, dat u op die plaatjes aantreft de letters H. P., welke machine alsdan van Engelschen of Amerikaanschen oorsprong is.

H. P. beteekent in de Engelsche taal Horse Power en is in 't Hollandsch vertaald ook paardekracht.

De Duitsche motoren hebben op hun naamkaartje weer andere letters staan n.l. P. S. Dit is een afkorting van het duitsche woord Pferde Stärke, en aangezien de Duitsche taal zoo nauw verwant is aan de onze, zal een ieder wel begrijpen wat de Duitsche fabrikant daarmede bedoelt.

De Juni-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een drietal artikelen benevens persoverzicht en korte mededeelingen. De artikelen handelen over: 1. Historisch overzicht betreffende hoefsmeden; 2. Bespreking van een proefschrift van Dr. A. Sternkopf te Burgstädt over de physiologisch-pathologische verandering van den hoef van het paard, inzonderheid wat de voorhoeven betreft; 3. verschillende machines ten behoeve van smeden, slotenmakers, kuipers enz.

Alleen het 2de artikel geeft ons aanleiding hiervit iets over te nemen. S. onderzocht 500 gezonde hoeven, waarvan 47 paar een onderling verschil tusschen rechter en linker opleverden van $1\frac{1}{4}$ c.M. in doorsnede. Vijf gevallen van ziekelijken aard werden uitvoerig beschreven. Schrijver meent op grond zijner onderzoekingen te mogen begrooten dat afwijkingen bij gezonde hoeven ten opzichte van die bij ziekelijke zich verhouden als 1 op 50.

Onder de kortere bijdragen vinden we een uittreksel uit een artikel van den hoefsmidsonderwijzer O. Ruedi te Bern, die een reis maakte door Oostenrijk, Hongarije, België en Nederland en tot de gevolgtrekking kwam dat het hoefbeslag, zooals het in Zwitserland wordt onderwezen en uitgevoerd, beter is te achten dan in genoemde vier landen.

— In verband met de schaarschte op de geldmarkt is de stemming op de *Duitsche ijzermarkt*, naar men ons uit Dusseldorf schrijft, de laatste dagen nog zwakker geworden. Er is weinig neiging om nieuwe zaken te doen. De specificaties komen weliswaar nog op bevredigende schaal binnen, met name in eenige fabrikaten, die schaarsch voorhanden zijn, maar hier en daar moet toch weder op voorraad worden gewerkt. Materiaal uit de tweede hand, dat door de oorspronkelijke koopers niet kan worden afgenomen, wegens gebrek aan middelen, wordt nog beneden den huidigen gemiddelden voor stafijzer geldenden prijs aangeboden. De markt voor oud ijzer toont eveneens een dalende tendens, ondanks de kennelijke schaarschte aan materiaal. Ook hier doet de geldschaarschte haar invloed gelden. Voor dunne platen en draad, dit laatste speciaal voor uitvoer, gaan de zaken er nog tamelijk goed. Voor dikke platen blijft de stemming echter nog steeds ongunstig bij groote prijsschommelingen. Ook uit Zuid-Duitschland en uit Opper-Silezië komen berichten over een terughoudendheid bij de koopers, schoon zich daar de invloed op de prijzen nog niet zou doen gevoelen.

(n. N.R.C.).

ADVERTENTIËN.

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080Amsterdam
Hekelveld 16

AMBACHTSSCHOOL TE 's-GRAVENHAGE

CURSUS IN HOEFKUNDE EN HOEFBESLAG

Zij, die wenschen deel te nemen aan een Cursus in Hoefkunde en Hoefbeslag aan de 1e Ambachtsschool te 's-Gravenhage, Nieuwe Haven 95, worden uitgenoodigd zich vóór den 28sten Juni a. s. schriftelijk aan te melden bij den Directeur der school, onder overlegging van een bewijs, dat zij den 19-jarigen leeftijd hebben bereikt, de lagere school met vrucht hebben gevolgd en ten minste 3 jaren in het smidsvak werkzaam zijn geweest.

Na den 28sten Juni is toelating buitengesloten. De cursus begint den 1sten October van elk jaar. HET BESTUUR.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de**HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”**

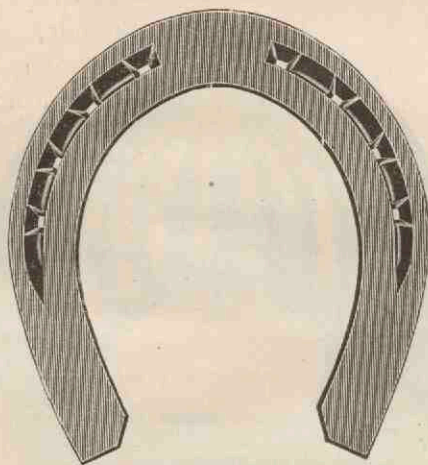
— ROSENDAAAL. —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
 GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
 PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
 SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— WEIGERT NAMAAK. —

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

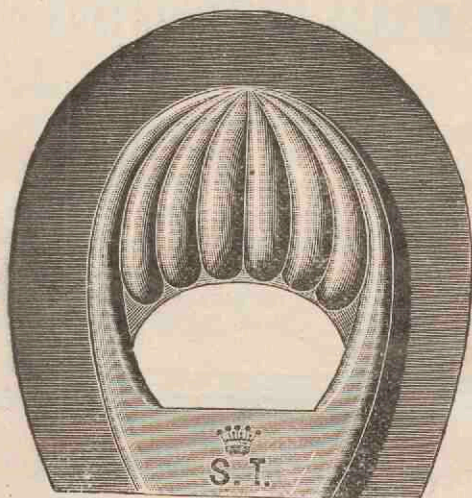
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

IJsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoefstangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

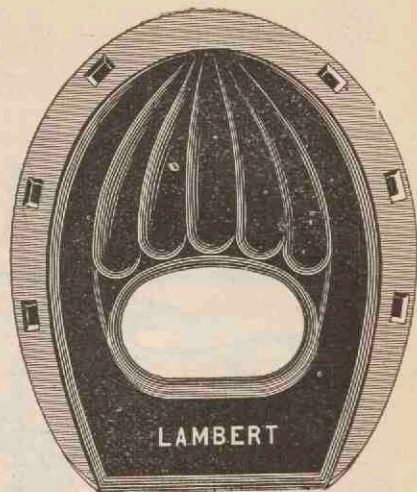

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3. — per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Het korps militaire hoefsmeden voor en na de reorganisatie van het leger. — Hoefsmidsbedrijf van Frits Steding te Utrecht. — Wedstrijd voor hoefsmeden te Appingedam (Gr.). — Wedstrijden in hoefbeslag. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

HET KORPS MILITAIRE HOEFSMEDEN VOOR EN NA DE REORGANISATIE VAN HET LEGER.

Het is alweer meer dan een jaar geleden dat het heele leger in rep en roer werd gebracht door de classificatie welke moest plaats vinden bij de verschillende wapens en dienstvakken. De reorganisatie van het leger werd voorgenomen ten einde minder personeel noodig te hebben, althans minder beroepspersoneel en de gedachte dringt hoe langer hoe meer door om te geraken tot een kleine kern van beroepspersoneel en een groote toepassing te maken van reserve-personeel. Er kwamen bij deze reorganisatie dus zeer vele personen overcompleet en deze zouden het leger moeten verlaten, hetzij door vrijwillig op nonactiviteit of met wachtgeld te gaan, hetzij ditzelfde op gedwongen wijze. Voor het geval dat het overcompleet gekomen aantal niet op vrijwillige wijze den dienst verliet, moest dus een rangschikking plaats vinden, welke aan zou geven op welke personen het meeste prijs zou worden gesteld en deze rangschikte men in categorie A, terwijl de minder geapprecieerden, al naar bekwaamheid, dienstijver en gedrag, in categorie B of C werden onderverdeeld. Uit de laatste categorie zouden dus het eerst de personen, zoo noodig, uitgezocht worden welke gedwongen den dienst zouden moeten verlaten en zoo dit aantal grooter was dan in C geplaatst waren, dan kwamen ook die uit categorie B aan de beurt.

Heel veel moeilijk werk en narigheid heeft deze classificatie meegebracht. Moeilijk en vaak pijnlijk was het vooral voor hen die de aanwijzing moesten doen, daar toch het rechtsgevoel in de eerste plaats moest spreken; teleurstellend en grievend was het zeer vaak voor hen die een minder goede aanwijzing thuis kregen. Ook het korps hoefsmeden ontsnapte niet aan deze classificatie, doch door pensioenaanvragen als anderszins, was het ten slotte maar noodig om twee hoefsmeden buiten dienst te brengen.

Hoe zijn nu de verhoudingen van het aantal hoefsmeden vóór en na de reorganisatie van het leger.

Bespreken wij eerst het wapen der cavalerie; vóórdien waren er 4 Regimenten Huzaren, welke elk uit 4 escadrons bestonden. Bij elk escadron zijn twee hoefsmeden werkzaam, zoodat bij de regimenten dus 32 hoefsmeden dienst deden. Verder waren er 2 dépôts en waren bij elk dépôt 2 hoefsmeden ingedeeld. Thans zijn de 4 regimenten ingekrompen tot twee regimenten welke nog over 4 standplaatsen verdeeld zijn, n. l. 's-Gravenhage, Breda, Amersfoort en Deventer.

Elk regiment is nu samengesteld uit 5 escadrons, waarbij het 5e escadron is aangewezen om bij mobilisatie te dienen als kern voor een nieuw op te richten regiment, zoodat in oorlogstijd ook weer geschikt kan worden over 4 regimenten.

Het aantal hoefsmeden bij de escadrons is dus teruggebracht van 32 op 20. Ook de 2 dépôts zijn samengesmolten tot één dépôt, waarbij 2 hoefsmeden zijn ingedeeld; hierbij is dus ook een vermindering en wel van

2 hoefsmeden opgetreden. Overige wijzigingen geeft het wapen der cavalerie niet, wat de hoefsmeden betreft.

*

Bij de Bereden Artillerie is ook een wijziging ingetreden.

Vóór de reorganisatie bestonden er 4 regimenten Veld-Artillerie, welke elk een trainafdeeling en een dépôt hadden. Een regiment bestond uit 3 afdeelingen, terwijl elke afdeeling weer bestond uit 2 batterijen. Voor een batterij is één hoefsmid aangewezen, zoodat er totaal 24 hoefsmeden hiervoor benoodigd waren. Telt men hier dan bij dat voor een trainafdeeling en voor een dépôt elk één hoefsmid noodig was, dan kwamen er dus nog 8 functionarissen bij. Voor de regimenten Veld-Artillerie waren dus totaal 32 hoefsmeden benoodigd.

Het korps Rijdende Artillerie, dat te Arnhem in garnizoen ligt, had te zamen met de daarbij behorende instructie batterij 5 hoefsmeden en bovendien waren er dan nog hoefsmeden werkzaam aan de Hoefsmidsschool, bij het Remonte-Dépôt en in Den Haag tot het beslaan van officierspaarden. Twee der hulpinstructeurs van de Hoefsmidsschool werden bij mobilisatie belast met het beslag der 2 batterijen, welke bij die inrichting in beslag waren en waarvoor dus geen hoefsmeden waren ingedeeld. De hoefsmid in Den Haag, belast met het beslaan van officierspaarden, was afkomstig van de cavalerie en die in het remonte-dépôt was niet aan een vast wapen gebonden. Nu is de situatie aldus gewijzigd:

De Veld-Artillerie bestaat thans uit 4 brigades; elke brigade heeft 2 regimenten en elk regiment heeft 3 batterijen. Het 5e regiment, dat te Amersfoort in garnizoen ligt, heeft 2 batterijen in beslag bij de hoefsmidsschool en beschikt dus zelf over 1 hoefsmid. De overige regimenten hebben elk 3 hoefsmeden, zoodat er bij de batterijen nu totaal 22 hoefsmeden zijn. Elke brigade heeft nu één trainafdeeling waarbij één hoefsmid is ingedeeld, dus 4 totaal, terwijl de dépôts vereenigd zijn te Tilburg en hierbij zijn 3 hoefsmeden werkzaam. Het korps Rijdende Artillerie en de daarbij behorende Instructie-batterij hebben te zamen 2 hoefsmeden, doch een nieuwe situatie, de school voor Verlofsofficieren te Ede, beschikt ook over een eigen hoefsmid, zoodat thans het totaal aantal hoefsmeden bij de Artillerie 32 bedraagt.

Het korps politietroepen te Amsterdam, dat men ook wel tot de legerorganisatie mag rekenen, althans wat betreft de hoefsmeden, biedt aan één van deze functionarissen een vasten werkkring. Voegt men hierbij nu nog de 4 hoefsmeden, welke als instructeur en hulpinstructeur aan de hoefsmidsschool werkzaam zijn, dan heeft men een volledig overzicht van het korps hoefsmeden.

Zou men uit deze vergelijking de gevolgtrekking willen maken dat door het inkrimpen van het aantal beroepshoefsmeden het aanstellen van nieuwe functionarissen een zeldzaamheid zou zijn geworden, dan vergist men zich toch. Hoogstwaarschijnlijk door den goeden pensioen-grondslag en anderdeels door de spoedig in te voeren verlaagde loonschaal, is er in de laatste maanden nog al eens een vacature ontstaan en zoo zal zeer waarschijnlijk binnenkort reeds de 6e hoefsmid in dit jaar nieuw aangesteld worden.

*

Ook wat betreft de opleiding tot hoefsmid, moet sterk rekening gehouden worden met de zeer groote uitbreiding welke het leger in oorlogstijd zal ondergaan en zoo moeten er dus zeer vele reserve-krachten worden aangekweekt. Een afzonderlijk instituut n. l. van reserve-hoefsmiden is nu ongeveer een jaar geleden in werking gekomen en jongelieden van hun 16e jaar af kunnen zich aanmelden voor de opleiding tot hoefsmid, waarbij zij zich verbinden om, na beëindiging van hun leertijd, gedurende 5 jaar beschikbaar te blijven om in geval van mobilisatie als korporaal-hoefsmid dienst te doen.

Het zijn dus alleen reserve-plichten, waartoe zij zich verbinden en in stede van militieplichten te vervullen, krijgen zij een vakopleiding tot hoefsmid. Een mooiere gelegenheid voor jongelui, welke later nut van het hoefsmidvak kunnen hebben, is dus niet denkbaar; zij krijgen hun vakopleiding in alle opzichten gratis en vervullen hiermede tevens hun gewonen dienstplicht. Gedurende het eerste jaar, dat dit instituut bestaat, is dan ook door velen hiervan een dankbaar gebruik gemaakt en de ruim 40 leerlingen, welke steeds aan de Hoefsmidsschool in opleiding zijn, bestaan voor het grootste gedeelte uit deze burgerjongelui, welke tot reserve-hoefsmid worden opgeleid.

G. H.

HOEFSMIDSBEDRIJF VAN FRITS STEDING TE UTRECHT.

Frits Steding is een geboren hoefsmid, die van jongsaf zich steeds met groote liefde en ijver in zijn vak bekwaamd heeft. Als schooljongen, wanneer hij 's avonds zijn huiswerk gemaakt had, en ook Woensdags- en Zaterdagsmiddags hielp hij al geducht mee in de smederij, zooals voor slaan, ijzers afnemen en dicht maken. 's Avonds, wanneer de knechts naar huis waren, kreeg hij van zijn vader die een uitnemend vakman is, les in het hoefijzers maken. Niet van *nieuw ijzer* doch van oude hoefijzers werden z.g. „masten” gemaakt, en dan braden. Dit is juist voor den jongen hoefsmid van zooveel belang; hierdoor wordt smeden en handigheid geleerd.

Na zijn schooljaren kwam Steding in 1901 in de smederij. Toen werd het aanpakken. Al gauw mocht hij gezonde hoeven besnijden en dan de ijzers onder nagelen. In 1904 ging hij (na dus 3 jaar bij zijn vader gewerkt te hebben) naar de Kon. Saks. Leersmederij te Dresden, onder Prof. Lungwitz, diens assistent Dr. Richter, en aan het vuur de voorsmid Carl Marschner. Dit was een prettige tijd voor hem. Hier moest hard gewerkt worden, waarover ondergeteekende, die er zelf geweest is, kan meepraten. Van 's morgens half zeven, tot 's avonds zes uur. En aanpakken, daar hielden ze van.

Na den cursus met goed gevolg doorloopen te hebben, deed hij een pracht-examen, en verkreeg het diploma als „geprüfter Hufschmied mit Auszeichnung.” Het ging Frits evenals mij, we waren toen eerst 18 jaar en dachten: nu kunnen we alles, „es ist erreicht.” Doch heel spoedig merkten we, dat we van vader, met zijn jarenlange practische ervaring, nog heel wat konden leeren.

Frits kwam nu weer thuis in de smederij. Bij hen werden veel luxe-paarden beslagen, en dit werk werd al gauw aan hem opgedragen. Daar deze paarden allen op stal beslagen werden, was hij meestal overdag uit de stad, omdat hun klanten op buitenplaatsen woonden. 's Avonds werden de ijzers alle door hem zelf afgesmeed en gericht. Dit zelf afsmeden der ijzers is bij stalbeslag van veel belang. Men kent dan de hoeven en weet ook beter hoe verschillende onderdeelen der ijzers gemaakt moeten worden. Thans is het stalbeslag grootendeels verdwenen. De auto's hebben deze paarden nagenoeg geheel verdrongen, zoodat nu hoofdzakelijk paarden van stalhouders, sleepers, zware Belgische en landbouwtuigpaarden beslagen worden.

's Zomers worden bij Steding alle paarden met vlakke ijzers beslagen; alleen bij afwijkingen kalkoenen of anderszins. Aan alle voorijzers wordt een opzet aangebracht, en zoo noodig ook aan de achterijzers. Winterbeslag: meest 4 schroefgaten, enkele stiften.

Nu nog gebruikt Steding zoo veel mogelijk zelf gesmede hoefijzers, en het is een lust den baas en zijn twee vuurwerkers ijzers te zien maken. De normale ijzers zijn aan het toongedeelte iets breeder dan aan de takken en met 7 nagelgaten. Door den heer Steding is reeds lang het Deutsche voorschrift opgevolgd, n.l. de draagvlakte tot aan het laatste nagelgat naar binnen laten hellen, en *vanaf het laatste nagelgat* horizontaal.

De hoeven worden natuurlijk overeenkomstig besneden. De zool wordt sterk gelaten en de draagrand iets naar buiten bijgewerkt *). Steding zegt dat dit systeem in Duitschland en voornamelijk in Dresden uitstekend vol doet en hem ook goed bevalt. Ik vind het voor gewone normale hoeven overbodig; voor plathoeven wordt het door mij sinds jaren met goed gevolg toegepast. Over den z.g. Duitschen draagrand en hoe die benaming in de wereld gekomen is, hoop ik in een mijner volgende artikels te schrijven.

Bij vele hoefsmeden, en vooral bij hen die vroeger veel luxepaarden besloegen, heeft de auto veel schade aangericht. Het hoofdwerk, zooals de ijzers oprichten en passen, doet de heer Steding meestal zelf, en staat verder nog met 6 man personeel te werken. Daar hij uitsluitend een hoefsmederij heeft, kan men nagaan dat er veel paarden beslagen worden, en hij onder een der beste hoefsmeden van Holland gerekend kan worden.

F. F a l k e n h a g e n.

WEDSTRIJD VOOR HOEFSMEDEN TE APPINGEDAM (GR.).

De wedstrijd was in tweeën verdeeld:

1. *Voorwedstrijd*; deze omvatte enkel het maken van een strijkijzer voor een bepaalden hoof. Er hadden zich 15 gedipl. hoefsmeden aangegeven, waarvan 13 hebben deelgenomen. De jury heeft er 8, met het hoogst aantal punten, aangewezen voor deelneming op den volgenden dag. De beoor-

*) Wanneer de draagrand horizontaal gemaakt werd en de draagvlakte van het ijzer tot aan het laatste nagelgat naar binnen afhellende, dan zou het ijzer alleen op het buitenste randje dragen.

Om een goede draagvlakte te krijgen wordt daarom de buitenste rand iets lager gemaakt.

F. F.

deeling was gebaseerd op: *a.* het ijzer als smeedwerk; *b.* den vorm en *c.* de nagelgaten. Voor ieder dezer drie onderdeelen konden 5 punten worden behaald. Het verkregen aantal punten liep van 9 tot 13 1/2. De 8 uitverkorenen waren: J. Kuipers te Ten Post, K. Ritsema te Nieuwolda, H. Hassing te Noordbroek, J. Alkema te Woltersum, H. Woldhuis te Ten Post, J. Winter te Ten Boer, J. Wieringa te Niekerkje en J. Olthof te Appingedam, allen Rijksgedipl. smeden.

2. Den tweeden dag bestond de wedstrijd uit: het afnemen van het oude ijzer, het besnijden van den hoof, het vervaardigen van een hoefijzer en het onderslaan van het ijzer. Voor iedere rubriek konden weer 5 punten worden behaald. Over 't geheel genomen is er goed gewerkt. Slechts 3 maal is er een onvoldoend cijfer gegeven, 1 maal voor het besnijden en 2 keer voor het geheele beslag. De tijd hiervoor was 1 uur 15 min., welke echter niet noodig bleek te zijn. Ieder moest een voorhoef beslaan. Hiervoor waren 4 paarden aanwezig.

De 1ste prijs, gouden medaille, werd behaald door H. Hassing te Noordbroek; de 2de prijs, verguld zilveren med., door J. Olthof te Appingedam, de 3e prijs, zilv. med. door J. Winter te Ten Boer, de 4e prijs, bronzen med., door J. Alkema te Woltersum.

Mijns inziens is de wedstrijd uitstekend geslaagd. Alleen het aantal deelnemers had grooter kunnen zijn.

* * *

Verder waren inzendingen gevraagd van 8 stuks uit de hand gesmede hoefijzers, niet gevild of zwart gemaakt, bestaande uit: 1 voor- en 1 achterijzer voor een landbouw-tuigpaard; 1 voor- en 1 achterijzer voor een koudbloedpaard; 1 balkijzer; 1 strijkijzer; 1 ijzer met breeden buitentak en 1 achter klapijzer. 7 inzendingen waren binnengekomen en over 't geheel van goed gehalte.

1e prijs, verg. zilv. med., J. Alkema te Woltersum; keurig afgewerkte en goed gevormde modelijzers.

2e prijs, zilv. med., P. Piekema te Spannum (Fr.), afwerking goed, vorm zeer goed, behalve het strijkijzer en het ijzer met breeden buitentak. Deze gaven den indruk als voor een specialen hoof vervaardigd te zijn.

3e prijs, br. med., J. Homan te Bedum, afwerking goed, vorm liet iets te wenschen over, vooral de beide voorijzers waren te recht in de takken. Verder waren het voor- en het achterijzer voor het koudbloedpaard te klein en te smal.

Eervolle Vermelding: T. Schutter te Thesinge. Een vrij goede collectie wat afwerking betrof. De vorm kon iets beter zijn, vooral het klapijzer was te spits; van het strijkijzer waren de gaten in den strijktak iets te vet; het balkijzer was iets te rond, moest in verhouding tot de breedte iets langer zijn.

De overige collectie's kwamen niet voor een bekroning in aanmerking.

* * *

De wedstrijden zijn gehouden op Vrijdag 13 en Zaterdag 14 Juni in een speciaal daarvoor ingerichte overdekte loods met houten vloer, noodig voor het beslaan der paarden. Deze was gebouwd op het tentoonstellingsterrein.

Ook waren de inzendingen hoefbeslag en een collectie leermiddelen van den hoefbeslageursus vanwege de Afdeling Appingedam van den B. S. P. N. daar ondergebracht.

*

Wij hopen, dat dit niet de laatste keer is, dat in onze Provincie een wedstrijd in hoefbeslag wordt gehouden, want zulke wedstrijden zijn leerzaam voor de deelnemers.

De Jury bestond uit de heeren Joh. Plet te Heerenveen, P. Huizinga te Grijpskerk en ondergeteekende.

In de voorbereidende werkzaamheden is bijgestaan door de heeren P. v. d. Molen te 't Zandt en D. Gorter te Holwierde, die wij gaarne ook te dezer plaatse hartelijken dank betuigen voor hunne diensten.

Appingedam.

M. R.

WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG.

Nationale wedstrijd in hoefbeslag, op Woensdag 13 en Donderdag 14 Augustus 1924 te Winterswijk.

Gehouden zal worden een Nationale wedstrijd in hoefbeslag voor gediplomeerde hoefsmeden, ter gelegenheid van de Nationale Land- en Tuinbouwtentoonstelling te Winterswijk. Hoefsmeden met het diploma voor onderwijzer in practisch hoefbeslag mogen aan dezen wedstrijd niet deelnemen.

Den eersten dag om 12 uur v.m. wordt een voor-wedstrijd gehouden, waar alle deelnemers een hoefijzer voor een bepaalden hoef moeten maken. Uit de smeden, die aan den voorwedstrijd deelnemen, worden hoogstens 12 met het hoogst aantal punten gekozen, die aan den wedstrijd deelnemen, welke den 2den dag om 9 uur wordt gehouden.

Bij den wedstrijd op den 2den dag krijgt elk hoogstens een hoef te beslaan en hiervoor een ijzer te maken.

Beoordeeld worden: a. Het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoef; b. het vervaardigen en afwerken van een daarvoor bestemd hoefijzer; c. het passen en onderleggen van een hoefijzer.

Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend volgens een nader op te geven lijst en wordt aan hen, die de meeste punten behalen, de prijzen toegekend. Prijzen: kleine gouden medaille met f 25, verguld zilveren en f 15, zilveren med. en f 10, bronzen med. en f 5.

I. Collectie leermiddelen, modelijzers en gereedschappen voor cursussen in hoefbeslag. Alleen inzendingen van hoefsmeden met het diploma van onderwijzer in practisch hoefbeslag worden in deze rubriek toegelaten. Prijzen: verguld zilveren, zilveren en bronzen medaille.

II. Verzameling handgesmede hoefijzers (Modelijzers). Inzendingen van onderwijzers in practisch hoefbeslag worden in deze rubriek niet toegelaten: a. Beslag voor een tuigpaard; 2 voor- en 2 achterijzers; — b. beslag voor een trekpaard; 2 voor- en 2 achterijzers; — c. Beslag voor strijken en klappen; 1 toonstrijkijzer en 1 gewoon strijkijzer; 1 klapijzer en 1 klapstrijkijzer, alle zonder kalkoenen; — d. Beslag voor afwijkende hoeven, 1 balkijzer voor

plathoef, 1 pantoffelijzer voor klemhoef, 1 ijzer met verbreedten buitentak voor verbeend hoefkraakbeen, 1 ijzer met verdikte takken voor hoef met lage verzenen.

Prijzen voor a, b, c en d: 1ste prijs zily. medaille; 2de bronzen medaille.

III. Fabriekmatig vervaardigde hoefijzers.

IV. Gereedschappen en materialen voor hoefbeslag.

V. Platen boekwerken, modellen enz. betreffende het hoefbeslag.

* * *

Wedstrijd in Hoefbeslag, op Dinsdag 2 en Woensdag 3 September 1924, te **Holten**.

I. Aan dezen wedstrijd kunnen deelnemen *alleen* gediplomeerde hoefsmeden tegen een inleggeld van f 2,50, te voldoen bij aangifte.

II. De aangifte moet plaats hebben voor 1 Augustus 1924 bij den heer K. Veldhuis, hoefsmid te Holten.

III. Aan dezen wedstrijd gaat vooraf een voor-wedstrijd, waar ieder der deelnemers een modelijzer moet maken. Naarmate de deelname is en het aantal behaalde punten, zal hieruit een aantal smeden kunnen deelnemen aan den wedstrijd, welke zal bestaan in het beslaan van één hoef.

IV. De voorwedstrijd zal plaats hebben op Dinsdag 2 Sept. des namiddags 1 uur. De wedstrijd op Woensdag 3 September des morgens om 9 uur.

V. De deelnemers moeten tijdig aanwezig zijn en zorgen voor eigen handgereedschap.

VI. De beoordeeling zal geschieden volgens puntenstelsel: a. afnemen van het oude ijzer en besnijden van den hoef; b. het maken van een ijzer voor dezen hoef; c. passen en onderleggen van het ijzer; d. kort mondeling examen over bouw en verrichtingen van den voet en de eischen waaraan een goed beslag moet voldoen. Prijzen: verguld zilveren med. met f 10, zilveren med. met f 7,50, zily. med. met f 5, bronzen medaille.

Voor de inzendingen handgésmede hoefijzers voor de mooiste en uitgebreidste collectie, worden toegekend: verguld zilveren, zilveren en bronzen medaille. Hiervoor kunnen alleen gediplomeerde hoefsmeden inzenden.

Onderwijzers in practisch hoefbeslag kunnen hunne collectiën alleen inzenden ter opluistering.

* * *

Groote Land- en Tuinbouwtentoonstelling op 9, 10, 11 en 12 September 1924, te **Zevenbergen**. Nationale wedstrijd in hoefbeslag.

I. Wedstrijd in hoefbeslag. Elke deelnemer moet een ijzer maken en een hoef beslaan. Hoefsmeden, met het diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag, mogen aan dezen wedstrijd niet deelnemen. Prijzen: f 10 en medaille, f 7,50 en medaille, f 7,50 en f 5.

II. Inzendingen van een collectie leermiddelen, modelijzers en gereedschappen voor cursussen in hoefbeslag. Alleen hoefsmeden met het diploma van onderwijzer in practisch hoefbeslag mogen aan dezen wedstrijd deelnemen. Prijzen: verguld zilveren, zilveren en bronzen medaille.

III. Collectie fabriekmatig vervaardigde hoefijzers.

IV. Gereedschappen en materialen voor hoefbeslag.

V. Platen, boekwerken, modellen enz. enz. betreffende het hoefbeslag. Aangifte moet geschieden bij den secretaris, den heer L. A. Bom te Zevenbergen.

S. v. A.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Cursus in hoefbeslag te Boreulo.** Bij het 14 Juni gehouden overgangsexamen zijn de navolgende deelnemers tot het 2^e leerjaar toegelaten: L. H. Boomers te Eibergen, H. Duits te Barchem, J. B. Ketterink te Eibergen, E. Kuiper te Diepenheim, H. A. Ventzvam te Eibergen, J. ter Welle te Gelselaar. Voorwaardelijk toegelaten H. J. Starink te Boreulo.

— **Indië. Een hoefsmid-instructeur.** Aan een brief van den resident van Rembang aan den gewestelijken raad ontleent de Loc., dat de gouvernementsveearts heeft medegedeeld, dat de wijze waarop het beslaan van paarden van dogcars e.d. in het gewest Rembang door de Inlandsche hoefsmiden geschiedt, zeer veel te wenschen overlaat en dat hij de overtuiging heeft dat in genoemd gewest geen enkele hoefsmid is te vinden die met eenige vakkennis het hoefbeslag op behoorlijke wijze kan aanbrengen. Niet alleen worden daardoor de dieren noodeloos gekweld, doch tevens wordt de Inlandsche paardenhouder financieel benadeeld door dit gebrek aan vakkundige hoefsmiden, doordat een op onjuiste wijze aangebracht hoefbeslag eerder is versleten en dus verwisseld moet worden dan het op vakkundige wijze aangebrachte hoefbeslag.

De gouvernementsveearts stelt daarom voor, de Inlandsche hoefsmiden wat meer vakkennis bij te brengen. Daartoe zou door het gewest kunnen worden aangesteld een gegageerd Inlandsch hoefsmid, die als zoodanig bij het leger reeds moet hebben gediend.

De resident stelt voor tot de aanstelling van zoo'n hoefsmid over te gaan. De kosten worden voor 1924 geraamd op f 330.

— **Autogeen lasschen en snijden.** Na afloop van een 3-maandelijkschen cursus bij G. L. Loos & Co. te Amsterdam, die 12 Juni eindigde, werd aan 12 deelnemers een diploma van bekwaamheid uitgereikt. Er blijft verdere gelegenheid opengesteld voor het volgen van een cursus, voor zoover de beschikbare plaatsen dit toelaten. 19 Juni is weder een cursus begonnen.

— **Het wegenvraagstuk.** Dezer dagen is er in den Haag een wegencongres gehouden. De hoefsmiden hebben, naar onze meening, daarbij belang. Daarom wordt er in „De Hoefsmid” ook voortdurend aandacht aan geschonken. De paarden hebben beslag nodig ter bescherming van hunne hoeven. Hoe minder het beslag de gezondheid van den hoef hindert, en hoe meer het bijdraagt tot vergemakkelijking van het werk, dat van de paarden wordt gevraagd, des te beter. Aldoor moet hierop het oog gevestigd blijven. Maar ook hebben de hoefsmiden hun best te doen dat het beslag zoo weinig mogelijk nadeel aan het weg-dek veroorzaakt. Het enorm toegenomen auto-verkeer stelt meer en meer den eisch dat de wegen vlak, voldoende breed, duurzaam

en stofvrij worden. Deze eisch brengt, bij het voldoen hieraan, zeer groote kosten mede. Het onderhoud wordt veel kostbaarder als in het wegdek door min of meer ruwe voorwerpen, b.v. stooten en kalkoenen, putjes worden gemaakt waarin water en vuil kan blijven staan. Daarom is het al besparing als zooveel mogelijk vlakke ijzers worden gebezigd en paarden met stoot- en kalkoenijzers zoo weinig mogelijk op dergelijke wegen worden toegelaten. Om een verbod in dit opzicht te voorkomen, welk verbod voor het houden van paarden afbreuk zou doen, is het aangewezen dat paardenhouders en smeden hun best doen om de belangen van den weg naar vermogen te behartigen. Op de buitenwegen kunnen zoowel stooten als kalkoenen worden gemist. In de handelssteden kunnen de paardenhouders een zoodanig verbod helpen voorkomen doordat de sleepers en hunne knechts de asphaltwegen mijden, als het eenigszins kan. Ook in dit opzicht kan samenwerking de best mogelijke resultaten geven. Onverschilligheid voor de belangen van anderen leidt niet alleen tot schade van het algemeen belang, maar dikwerf ten slotte ook tot bezwaren in eigen zaak, tot vermeerdering van uitgaven uit de overheidskas en hierdoor tot hogere belastingen.

In een verslag van genoemd wegen-congres lazen wij o.a. het volgende:

Zeer voornaam is de fundeering, waaraan bij de oude wegen meestal te weinig zorg is besteed. Een weg zonder degelijke fundeering zal ook met de mooiste deklaag er op niet blijvend voldoen.

Op buitenwegen is de zijdelingsche bescherming tegen uitwijken van de deklaag van veel belang. In de stad behoeft men zich hiermee niet bezig te houden, aangezien daar de trottoirbanden de uitwijking tegenhouden. Op Wassenaar kan men zien hoe men bij een vlakken weg zonder trottoirs te werk gaat om de bescherming te verzekeren. Men graaft langs de beide zoomen van den weg een smalle geul, waarin een band van licht-gewapend beton wordt gegoten; daartusschen wordt dan de fundeering ingerold en de deklaag gelegd.

— **Trekpaardtentoonstelling.** Deze belangrijke en best ingerichte jaarlijkse tentoonstelling vanwege het „Stamboek voor het Nederlandsche Trekpaard” vond dit jaar 9 en 10 Juli plaats te Dordrecht, op het uitnemend geschikte terrein Sportpark Reeweg. Het bezoek was vooral den tweeden dag voldoende, maar toch niet in die mate als voorgaande jaren in den Haag, waar nu geen geschikt terrein te bekomen was.

356 paarden stonden ingeschreven. Over het geheel genomen stonden de beslagen paarden goed op hun ijzers. Het streven naar hooge verzenen geeft bij sommigen aanleiding tot een naar voren gebroken voet. Dit viel ons b.v. op bij den best gebouwden dekhengst Guerriez de Fooz.

— f 120.000 gaf de Hongaarsche Staat voor den in Engeland aangekochten volbloedhengst **Tamar**. „Het Paard” van 10 Juli j.l. gaf een afbeelding van dezen volbloed, welke op 4 Juli te Hoek van Holland aankwam, een etmaal aldaar vertoefde en toen naar Hongarije is doorgezonden. Genoemd blad zond zijn photograaf naar den Hoek en stelde het cliché in bruikleen aan „De Hoefsmid” af.

TAMAR.
vader Tracery — moeder Hamoire.

— **Beslag van Stark-Guther.** De Juli-af. van „Der Hufschmied” bevat twee voordrachten gehouden door Prof. Dr. A. Fischer, waarvan I handelt over voornoemd beslag, met het volgende slot:

„De S. G. beslag methode is een speciale voor paarden die geleden hebben „aan hoefbevangenheid. Door dit beslag is tevens bewezen dat de zool zonder „nadeel belangrijk kan meedragen.

„Men moet bij elke zaak het goede weten te waardeeren, zooals wij (zegt „F.) ook bij het beslag van Stark-Guther hebben gedaan, maar men moet „niet in het tegenovergestelde vervallen door nog niet voldoende bewezen „grondstellingen te aanvaarden en op tientallen jaren ervaring berustende „grondslagen ter zijde te stellen. Dit te bewijzen was het eenige doel van „mijn voordracht.

PERSOVERZICHT.

— De Iron Trade Review bericht betreffende den toestand op de *Amerikaan-*
sche ijzer- en staalmarkt, dat er een kleine verbetering in den afzet van staal-
producten en dientengevolge in de productie zelf is ingetreden als gevolg
van de verlaagde prijzen. De geringe voorraden bij de koopers doen een
verdere toeneming van de verkoopen verwachten.

Deze verwachting is voorloopig nog niet vervuld.

— *Het verkeer in de groote steden.* Uit een artikel van Stadttebaudirektor Elkart, Berlin, in een Duitsch tijdschrift nemen wij, dit voor enkele onzer groote steden van belang achtend, hieronder een en ander over.

Hoe grooter de stad, hoe meer hoofdbrekens de oplossing van het verkeersprobleem geeft.

Zijn in de steden van middelmatigen omvang de trams voldoende, in de groote steden de trams, ook aansluitend op de spoorbanen die naar de forensen woonplaatsen voeren, in de miljoenensteden waren andere inrichtingen voor behoorlijke regeling van het verkeer noodig.

Zoo zijn in Berlijn voor lokaal verkeer en verkeer naar de voorsteden de straattram, de hoogbaan en de ondergrondbaan aangelegd. Naast deze, aan vaste sporen gebonden, verkeersmiddelen, wint het autoverkeer, het ongebonden verkeer, steeds meer en meer aan invloed, al wordt het als bedrijf geexploiteerde autoverkeer (de autobusbedrijven) zooveel mogelijk planmatig geleid.

Toch heeft het autoverkeer in de miljoenenstad een zoodanigen omvang genomen, dat in vele straten en op vele pleinen de grens van het verkeersvermogen reeds overschreden is. Een verbreding van de straten is in de meeste gevallen wegens de groote kosten onmogelijk, althans niet binnen afzienbaren tijd mogelijk. Er moet daarom in het verkeer zelf een andere regeling worden gezocht.

Om een denkbeeld te geven van de in groote steden gebruikte auto's zij medegedeeld, dat tegenwoordig in Berlijn ongeveer 27.000 auto's zijn ingeschreven, alzoo per 150 inwoners 1 auto, terwijl in New-York op 8 a 10 inwoners 1 auto bekend is, dus in verhouding ongeveer 20 maal meer. Het is zeer waarschijnlijk dat het autoverkeer in Berlijn zich ongeveer in dezelfde mate als New-York zal ontwikkelen. Men stelle zich nu eens voor de Potsdammer Platz bij een 20-maal vergroot autoverkeer. Wanneer nu niet tijdig middelen worden beraamd en in uitvoering worden gebracht voor een betere regeling van dat verkeer kunnen chaotische en levensgevaarlijke toestanden ontstaan. Zooals in New-York reeds voorkomen.

De opstopping der straten in de City is daar dikwijls zoo groot, dat men sneller te voet zijn doel bereikt dan per auto, zoodat dus de tijdsbesparing, die men zich voorstelt van vervoer per auto, vrijwel illusoir wordt.

Ter voorkoming van ongevallen moeten dan allerlei hulpmiddelen, waaronder overbrugging van straatkruisingen enz., toegepast worden.

De methodische leiding van het verkeer in het bestaande stratennet kan op verschillende wijzen geschieden. Ongetwijfeld kan door een goede organisatie van de verkeerspolitie veel verbeterd worden. Men maakt evenwel het bevolkingsvermogen zelf van de straten en pleinen niet grooter. Een beter middel is het verkeer te splitsen en het te leiden door parallelstraten die toch veelal aanwezig zijn, of het langs andere straten te leiden. Vooral ten opzichte van de autobusdiensten, die een bepaalden dienst niet anders moeten kunnen onderhouden dan met politievergunning, is zulks zeer wel mogelijk. Met een eenvoudige doorbraak is ook dikwijls een korten, veiligen weg te bereiken of een zoo goed mogelijk parallelverkeer te bevorderen. Dit geldt ook voor de drukke straten. Ook de trams dienen zooveel mogelijk verwijderd te

worden, aangezien zij veel hinder voor vlot verkeer veroorzaken. Indien daartegen veel bezwaren zijn, kan het tramverkeer worden gesplitst in snelverkeer en verkeer van halte tot halte, waarbij het snelverkeer in parallelstraten kan worden afgeleid; beter is daarvoor ondergrondbanen te maken.

Naast deze verbeteringen dienen nog meer preventieve maatregelen te worden getroffen. De verkeersellende in de City van New-York berust in hoofdzaak op de samenpersing van zaken en kantoren op een kleine oppervlakte. Er dient gewaakt te worden tegen het samenbrengen van vele hooge gebouwen op enkele punten. Er moet alleen hoogbouw worden toegelaten, daar waar het verkeer zulks mogelijk maakt.

Het verkeer in de aan den buitenkant der stad gelegen straten geeft, over 't algemeen genomen, niet veel zorg; de meeste straten bieden nog grooter verkeersmogelijkheid. Het verdient toch aanbeveling reeds nu te onderzoeken of afleiding mogelijk is, en bij uitbreiding speciale automobielenwegen te ontwerpen.

Vóór alles dient van het verkeer in de groote stad een goed doorwerkt plan in tekening te worden gebracht waarop de noodige veranderingen en aanvullingen bij toeneming of vermindering op bepaalde punten gemakkelijk kunnen worden bestudeerd.

(N. R. C.).

ADVERTENTIËN.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

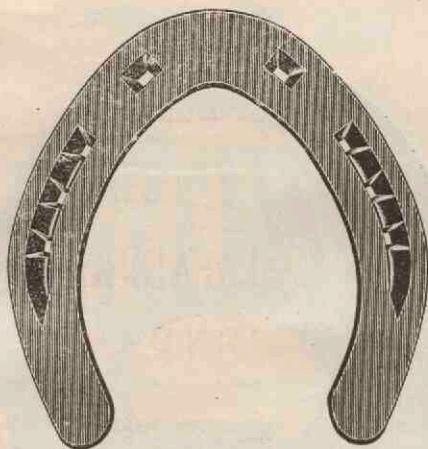
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wensch, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

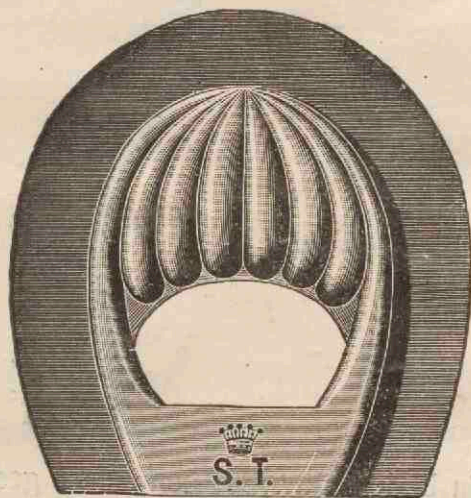
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukszolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

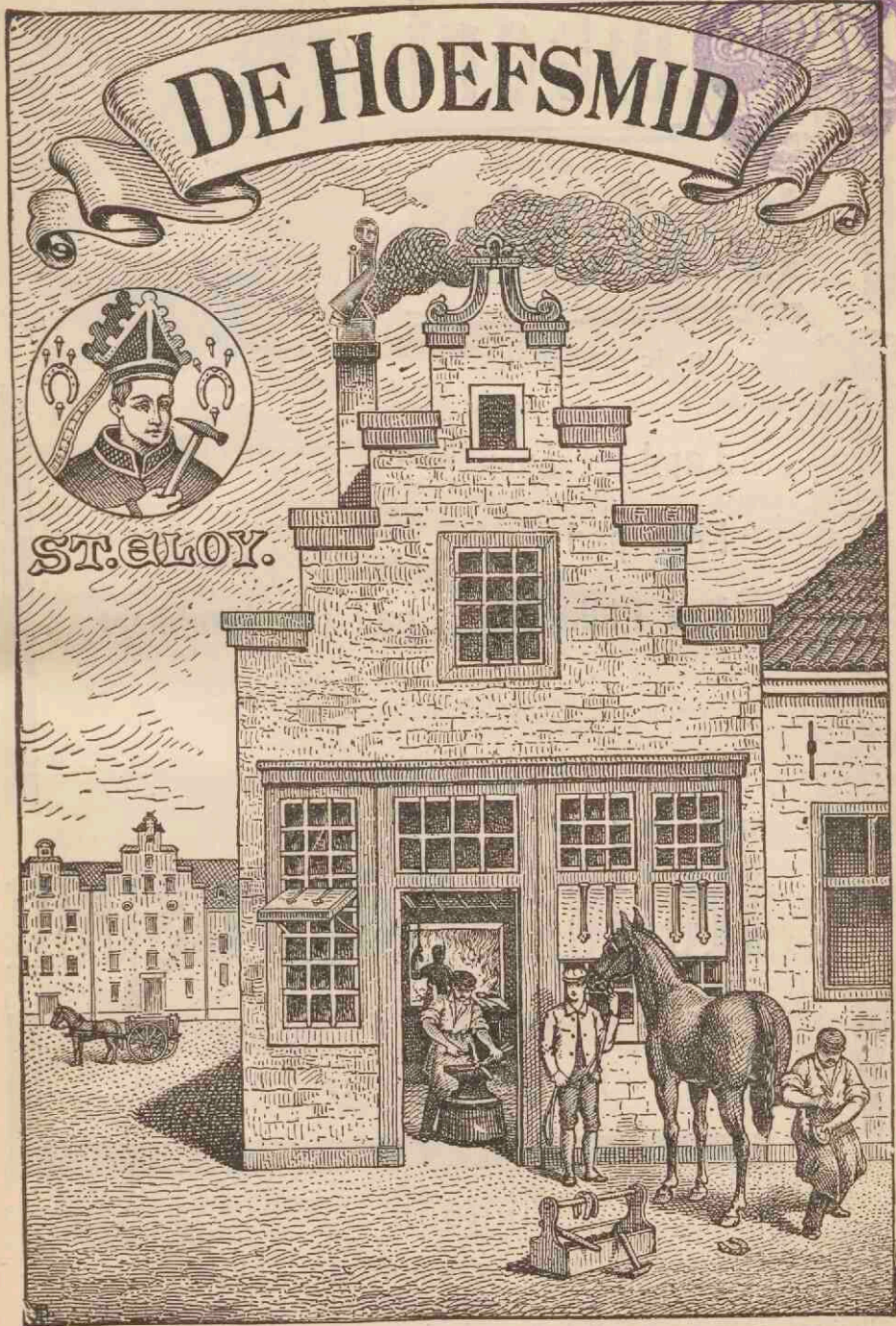
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

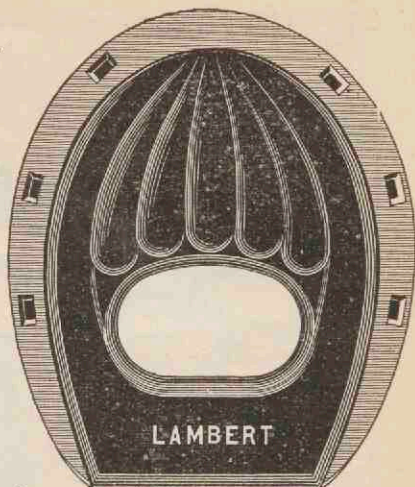

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Kalkoenen in verband met weg-beschadiging. — Het besnijden der hoeven bij concours-hackneys — Bepalingen voor het hoefsmidsexamen in Pruisen. — Vraag en antwoord. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

KALKOENEN IN VERBAND MET WEG-BESCHADIGING.

Reeds zeer vaak is, zoowel door woord als geschrift, heftig geageerd tegen het gebruik van vaste kalkoenen en stooten. In den beginne werd deze propaganda voor het vlakke beslag uitsluitend gevoerd uit theoretische overwegingen. Men somde de voordeelen op van vlakke ijzers, welke het hoefmechanisme veel minder belemmeren dan ijzers met kalkoenen, en toonde aan dat in zeer vele gevallen het meer vasthouden was aan een ouderwetsche gewoonte, dan wel door het voordeel dat men in dit beslag zag. Immers het paard deed even zoo goed zijn dienst in de 2e helft van het beslag wanneer tijdens de 1e helft de kalkoenijzers tot vlakke ijzers waren afgesleten. Later is men naast het voordeel dat men voor het paard in het vlakke beslag zag, tevens opmerkzaam gaan worden op het grootte nadeel hetwelk kalkoenijzers toebrengen aan de wegen. Het is ontegenzeggelijk waar dat de wegen hiervan veel meer te lijden hebben dan van vlakke ijzers en waar het wegen- en straten-onderhoud een belangrijk deel uitmaakt van gemeente-, provincie- of rijkstbudget, zoo dient men toch in de allereerste plaats onnoodige slijtage te voorkomen en dient de vraag onder de oogen gezien of het niet op den weg van den wetgever ligt om eenvoudig-weg het gebruik der kalkoenijzers te verbieden of wel, zoo men dit te drastisch vindt, een extra-belasting te heffen van paarden, die zoodanig beslagen dienst doen.

Het wegen-vraagstuk komt in den laatsten tijd veel meer op den voorgrond en helaas niet in de 1e plaats door het werkpaard, doch door zijn groote concurrent, de vrachtauto. Onnoemelijk veel kwaad wordt aan de wegen toegebracht door deze vaak zeer zwaar beladen wagens, die met recht wegvernielers kunnen genoemd worden. Dit geldt niet alleen voor ons land doch ook in het buitenland vergt het de volle aandacht en het is mij bekend dat het wegenonderhoud in verband hiermede schromelijk duur is geworden. Een zware belasting op de autotractie en vooral een verbod om een bepaald gewicht in draagvermogen niet te overschrijden, alsmede voorschriften voor wielen en banden, kunnen in deze natuurlijk wel nuttig effect hebben. Wil men tot bezuiniging komen en het vraagstuk van het wegenonderhoud tot oplossing brengen, dan moet dus zoowel het hoefbeslag als het auto-vraagstuk onder de oogen worden gezien.

Bepalen wij ons verder tot het beslag met kalkoenen, dan rijst de vraag: kan dit altijd worden nagelaten? Voor een groot gedeelte van ons land kan deze vraag zeer zeker bevestigend worden beantwoord daar toch op vlakke wegen het gebruik van stoot en kalkoenen, volgens de ervaring, volkomen gemist kan worden. Iets anders is het voor geaccidenteerd terrein, voor bergstreken, hellende en min of meer steile wegen en dus ook voor de steden, steile bruggen, glooiingen langs kaden e. a. In het buitenland ziet men vrijwel algemeen in bergstreken kalkoenijzers gebruiken, met of zonder stoot, en men kan dit algemeene gebruik toch maar niet wegpraten en dit

als een zuiver conservatisme beschouwen. Er zullen dus ongetwijfeld voordeelen aan verbonden zijn om paarden op hellende wegen op kalkoenenbeslag te zetten en voor de streken in ons land, waar dit voorkomt, en als zoodanig zou, dunkt mij, alleen een klein gedeelte van Zuid-Limburg in aanmerking komen, zou men dus het vrije gebruik van kalkoenen moeten blijven toestaan. Overigens zijn de wegen in ons land van dien aard, dat een gebruikmaken van vlakke ijzers volkomen op zijn plaats zal zijn. Moeilijker lijkt het mij bepalingen vast te stellen voor de steden en m.i. is dit alleen dan te doen wanneer de gemeentebesturen tegemoet komen aan de bezwaren door b.v. de op- en afgangen van de bruggen zoodanig te bestraten dat de paarden ook op vlakke ijzers voldoende afzet vinden en zich voldoende kunnen terughouden, zonder op de ijzers af te glijden. Voor enkele steile straten zou hetzelfde gelden doch dit zijn in ons land uitzonderingsgevallen. Nu komt het natuurlijk ook voor dat het in bepaalde gevallen voor een paard verkieslijk wordt bevonden het op kalkoenen te laten loopen. Zulke gevallen kunnen zich voordoen bij een spat, bij een verkorting van de buigpezen als anderszins en het spreekt vanzelf dat op medisch advies zulke patienten beslagen moeten worden op de beste wijze.

Resumeerende zou ik dus den wetgever in overweging willen geven, teneinde den fiscus verlichting te geven in zijn budget van wegverbetering en straatvernieuwing, een algemeen verbod uit te vaardigen tegen het gebruik (behalve in den wintertijd) van ijzers voorzien van kalkoenen en stoot en slechts hiervan af te wijken op diergeneeskundig advies dan wel op voorstel van plaatselijke autoriteiten en wat dit laatste betreft, op grond van de gesteldheid van wegen of straten. Mocht men dezen weg niet in willen slaan, zoo zoude dunkt mij in zeer korten tijd hetzelfde doel bereikt worden door een hooge belasting te heffen van paarden welke des zomers met stoot en kalkoenen worden beslagen. Daar waar de eigenaar aan de portemonnaie getrokken wordt, is gebleken, dat zijne argumenten gemakkelijk voor een andere opvatting wijken en verliest het stokpaardrijden veel van zijne bekoring. Het is mij bekend dat een hoefsmid, die zich 5 cts. extra per kalkoen liet betalen, in korten tijd zijn klanten op hun verzoek uitsluitend met vlakke ijzers bediende en zoo zou door den fiscus een aandrang in het groot kunnen worden uitgeoefend.

G. H.

(Als de smeden niet alleen overtuigd waren van de in den regel overbodig en schadelijk te achten kalkoenen, maar ook jegens hunne klanten gemotiveerd van hunne overtuiging deden blijken, dan zou dit het bezigen der kalkoenen spoedig tot uitzondering maken. Zij worden trouwens reeds voor een groot gedeelte weggelaten. R e d.).

HET BESNIJDEN DER HOEVEN BIJ CONCOURS-HACKNEYS.

Het is algemeen bekend, dat in den loop der jaren het aantal concoursen hippique in Nederland een belangrijke uitbreiding heeft ondergaan en dat behalve de springconcoursen de nummers voor luxe-tuigpaarden steeds buitengewoon de aandacht trekken. Bij deze luxe-tuigpaarden treden de hackneys op den voorgrond. Fokkers van dit soort paarden komen in ons

land weinig voor. Van deze weinige was wijlen de heer W. baron van Voorst tot Voorst te Elden bij Arnhem wel no. één. Ook de heer Joh. Lamers in dezelfde plaats is als zoodanig zeer bekend.

Onder de deelnemers in de hackney-nummers is Mevr. Drory de Perez no. 1, wier paarden worden geïmporteerd door de Firma van de Haar te Zeist. Ook de heeren C. Spanhaak te Zwolle, H. F. Bultman te Haarlemmermeer, A. A. ten Bos te Almelo, R. E. Mulder te Hoogezand e. a. komen geregeld met hunne concours-hackney's uit. Wij zijn in de gelegenheid hierbij een 2-tal mooie kicken uit „Het Paard” over te nemen, die tevens kunnen dienen voor het doel, waarmede dit artikel wordt geschreven.

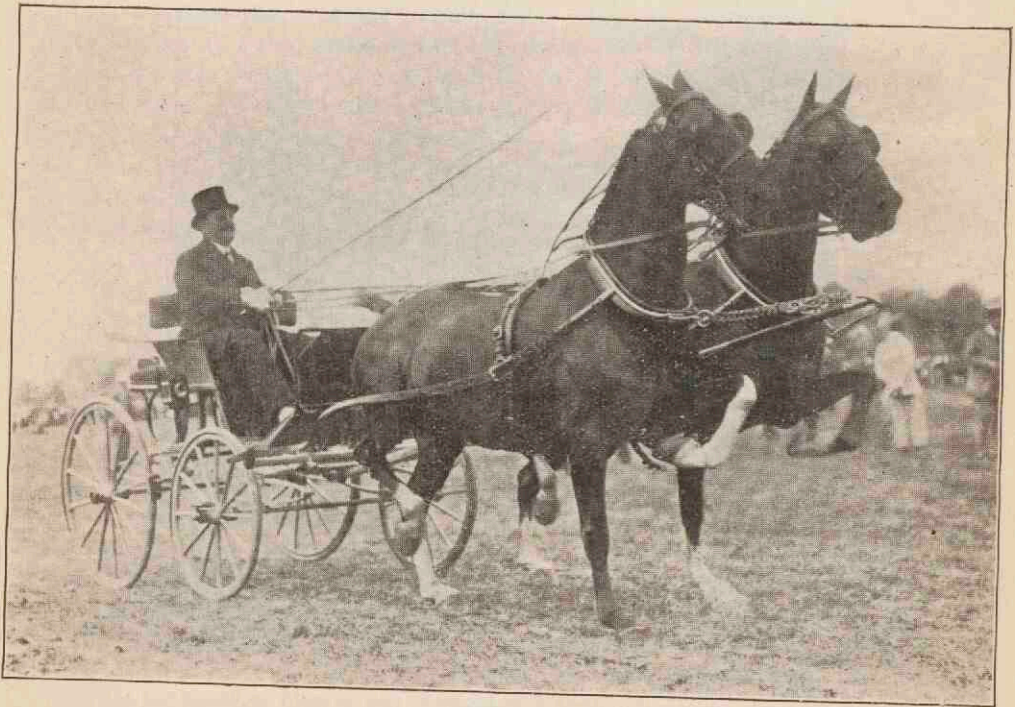
Beele's Stamina, 1e prijs luxe-tuigpaard (nieuwelingen-klasse) en 1e prijs luxe tuigpaard boven 1.55 M., concours hippique Hoofddorp 1924, 1e pr. concours eensp. groote maat te Gouda en 1e pr. concours hippique te Apeldoorn, eigenares D^{re} Drory de Perez te Voorst.

* * *

Op het concours hippique te Apeldoorn dongen de afgebeelde 3 paarden ook weder met succes mede. Verschillende eigenaars van concours-hackneys wenschen, dat de voorhoeven bepaald lang in den toon worden gelaten en zijn de meening toegedaan, dat door deze wijze van besnijden de buitengewone actie nog wordt verhoogd. De vraag werd te Apeldoorn geopperd of deze veronderstelling juist zou zijn en zoo ja, hoe deze actie-vermeerdering dan zou zijn te verklaren. Voor de hoeven zelf is deze wijze van besnijden natuurlijk niet nuttig, doch men moet niet vergeten, dat het meerendeel dezer concourspaarden uitsluitend voor concoursen worden gebezigd en die wedstrijden bijna altijd op een grasbodem worden gehouden.

* * *

Wij nemen aan, dat het lang laten van den toon dien gunstigen invloed op de actie heeft als bedoelde eigenaars veronderstellen. Als men de kieken goed bekijkt, dan staat men verbaasd over de buitengewone heffing der opgenomen beenen, maar ook over het sterk doorzakken in de kogels van de beenen, die op hetzelfde moment op den grond staan. Hoe sterk moeten hierbij de buigpezen van hoof- en kroonbeen niet zijn gerekt. De groote veerkracht van het peesweefsel maaks zulks mogelijk. Wij kunnen ons nu voorstellen, dat door het lang laten van den toon, waardoor de hoeven dus spitscr worden, dat doorzakken nog iets wordt versterkt en dat hierdoor de spanning der pezen dienovereenkomstig wordt vergroot. Het is nu aannemelijk, dat wanneer in het volgende moment het in den kogel

Visey Ophelia en *Newton Report*. Foto genomen op het laatst gehouden Concours Hippique te Hoofddorp, vos-hackneys, zwaar type, 1.60 M. hoog. Rijder en eigenaar H. F. Bultman Hzn.

Eerstgenoemd paard werd begin 1923, laatstgenoemde einde 1923 aangekocht in Engeland, waar de paarden 1ste prijzen en *Visey Ophelia* kampioenschap won.

Dit jaar verwierf dit twcespan 1e prijs Hilversum, 1ste prijs Dordrecht, 1ste prijs Den Haag, 1ste prijs Gouda en 1ste prijs te Apeldoorn.

Vermelding verdient dat deze paarden najaar 1923 870.000 K. G. suikerbieten mede uit het land trokken voor zwaar geladen wagens en den geheelen winter zwaar landbouwwerk verrichtten op de landerijen van den eigenaar.

doorgezakte been aan de beurt van opheffing is, deze heffing de genoemde grootere spanning eenigszins vergroot.

Het zou ons aangenaam zijn als ook anderen hunne opinie over het opgeworpen vraagpunt zouden willen geven. Red.

BEPALINGEN VOOR HET HOEFSMIDSEXAMEN IN PRUISEN.

Sedert 1 April 1924 bestaan er hieromtrent in Pruisen nieuwe bepalingen. Zij luiden als volgt:

§ I.

Het examen wordt afgenomen door eene commissie, waarvan de benoeming mede geschiedt door den Minister van Landbouw. Hierin dienen zitting te hebben: 1. een hooggeplaatste dierenarts-ambtenaar als voorzitter; 2. een theoretische leider van een hoefsmidscursus; 3. een onderwijzer-hoefsmid; 4. een geëxamineerd hoefsmid, voorgedragen door de ambachtskamer; en 5. een vertegenwoordiger van de landbouwkamer.

§ II.

Het examen omvat alle onderdeelen van het hoefbeslag, de hoefverpleging en het klauwbeslag. Het bestaat uit een practisch en een mondeling gedeelte.

Bij het examen wordt een zoodanige graad van vaardigheid en kennis vereischt als voor de practische uitoefening van het hoefsmidsvak noodig is.

§ III.

Het practische examen bestaat uit:

1. de vervaardiging van twee ijzers, waarvan een bestemd voor een zieken en gebrekkigen hoef, voor een paard met afwijkenden stand of gang, voor een bijzonder gebruiksdoel of voor winterbeslag. In streken waar zoowel „warm“- als „koud“bloedige paarden voorkomen, moet voor elke der twee soorten een ijzer worden aangewezen.

2. het beslaan van twee hoeven overkruis, alsoo linker voor- en rechter-achterhoef, of rechter v.- en linker a.hoef. Zoo mogelijk is hiervoor een paard met afwijkende hoeven, stand of gang te bezigen. Als dit niet mogelijk blijkt, dan kan een zoodanig beslag op doode hoeven worden opgedragen. Hiervoor kan een der sub 1 bedoelde ijzers worden aangewezen.

Bij het beslaan is te letten op een juiste, zindelijke en vlotte uitvoering der volgende handelingen: de beoordeeling van het paard vóór het beslag; het afnemen van het ijzer; het besnijden van den hoef; het smeden van het ijzer; het passen; het onderslaan van het ijzer; de beoordeeling van het paard na het beslaan.

Na het passen dient de candidaat het voor het onderslaan gereede ijzer met de gekozen hoefnagels aan de examencommissie te laten zien. Leden dezer commissie dienen zich te overtuigen of het ijzer goed past alvorens het wordt ondergelegd.

3. zoo mogelijk het laten besnijden van veulenhoeven.

§ IV.

Het mondeling examen loopt over:

1. de bouw van het lichaam en van de ledematen met betrekking tot het hoefbeslag, alsmede de bouw en verrichtingen van den hoef, benevens de verschillende hoefvormen;

2. de grondslagen en regelen alsmede de uitvoering van het beslag voor gezonde, gebrekkige of zieke hoeven of voor hoeven van paarden met afwijkende standen of gangen;
3. het beslag van paarden voor bijzondere gebruiksdoeleinden;
4. het onderscheid tusschen het beslag voor „warm“: en dat voor „koud“-bloedige paarden;
5. de hoefverpleging, de correctie van gebrekkige standen bij veulens, alsmede de belangrijkste hoefziekten voor zoover hierbij het beslag ter sprake komt;
6. het klauwbeslag en de klauwverpleging;
7. de kennis der benoodigde materialen in zake hunne waarde bij de aanschaffing, het opbewaren en de behandeling, alsmede de kenteekenen hunner goede of slechte hoedanigheid;
8. de inrichting der smederij, de kennis van gereedschappen en werktuigen;
9. de hulpmiddelen, welke bij het beslaan van lastige paarden en runderen zijn te bezigen en welke middelen, als gevaarlijk zijnde, achterwege moeten worden gelaten;
10. de wettelijke aansprakelijkheid van den smid ten opzichte van de paardeneigenaren bij voorkomende ongelukken in de smederij.

§ V.

Op eenzelfden dag mogen niet meer dan acht candidaten worden geëxamineerd.

§ VI schrijft voor dat er over het examen een verslag moet worden uitgebracht, — VII hoe het getuigschrift ingevuld dient te worden, n.l. met voldoende, goed of zeer goed, — VIII, dat er een zeker bedrag door de candidaten aan den eigenaar der inrichting, waar het examen wordt afgenomen, moet worden betaald, en IX hoe de vergoeding der commissieleden wordt geregeld.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

V r a a g: Dit voorjaar kreeg ik een paard aan de smederij met een ossenhoef. Het paard was op een markt gekocht en de hoef zoo bewerkt dat de hoornscheur niet gezien werd. Na een poosje gebruikt te zijn trad kreupelheid op en werd de scheur gezien. Toen kwam de eigenaar bij mij. Het paard had een gewoon ijzer onder om den hoef een normaal voorkomen te geven.

Ik heb er een balkijzer ondergelegd met 2 lippen ter zijde van de scheur, en het toongedeelte vrijgelegd, waarna het paard direct goed liep. De scheur is doorlopende, zich vertoonende direct onder den kroonrand, tot aan den draagrand, daar zichtbaar tot in de witte lijn, zoodat dezelve geheel gescheiden is. Zou hier nu nog kans bestaan op herstel?

Moubis schrijft, bij rust dezelve zonder beslag in de weide. Nu heeft het paard dienst op harde wegen en loopt op voornoemd ijzer best.

H.

V.

A n t w o o r d: De behandeling is in orde en de vrager kan over het resultaat tevreden zijn. Ook de eigenaar.

Oude scheuren zijn moeilijk te genezen. De hoeflederhuid is in zulke gevallen vermoedelijk ook wat vervormd. Als de eigenaar zich een paar maanden de moeite wil getroosten minstens eenmaal daags het betreffende kroonrand-gedeelte te wrijven met een beetje vaseline of laurierzalf, dat de dierenarts gaarne op aanvraag zal verstrekken, dan is te probeeren of de kroonrand nog weer normaal wil afgrocien. Het zou dan tevens misschien eenig nut kunnen doen als ongeveer in het midden der scheur, op de u bekende wijze, een plaatje of kram tot steun werd aangebracht, hoewel het de vraag is of dit onder het werk op den harden weg niet los zal gaan zitten.

In het kort is ons advies: als het paard veel waarde heeft, dan zoo goed mogelijk naar volledig herstel streven; — zoo de waarde niet groot is, dan zullen de moeite en kosten, aan de behandeling verbonden, vermoedelijk niet rendabel zijn.

R e d.

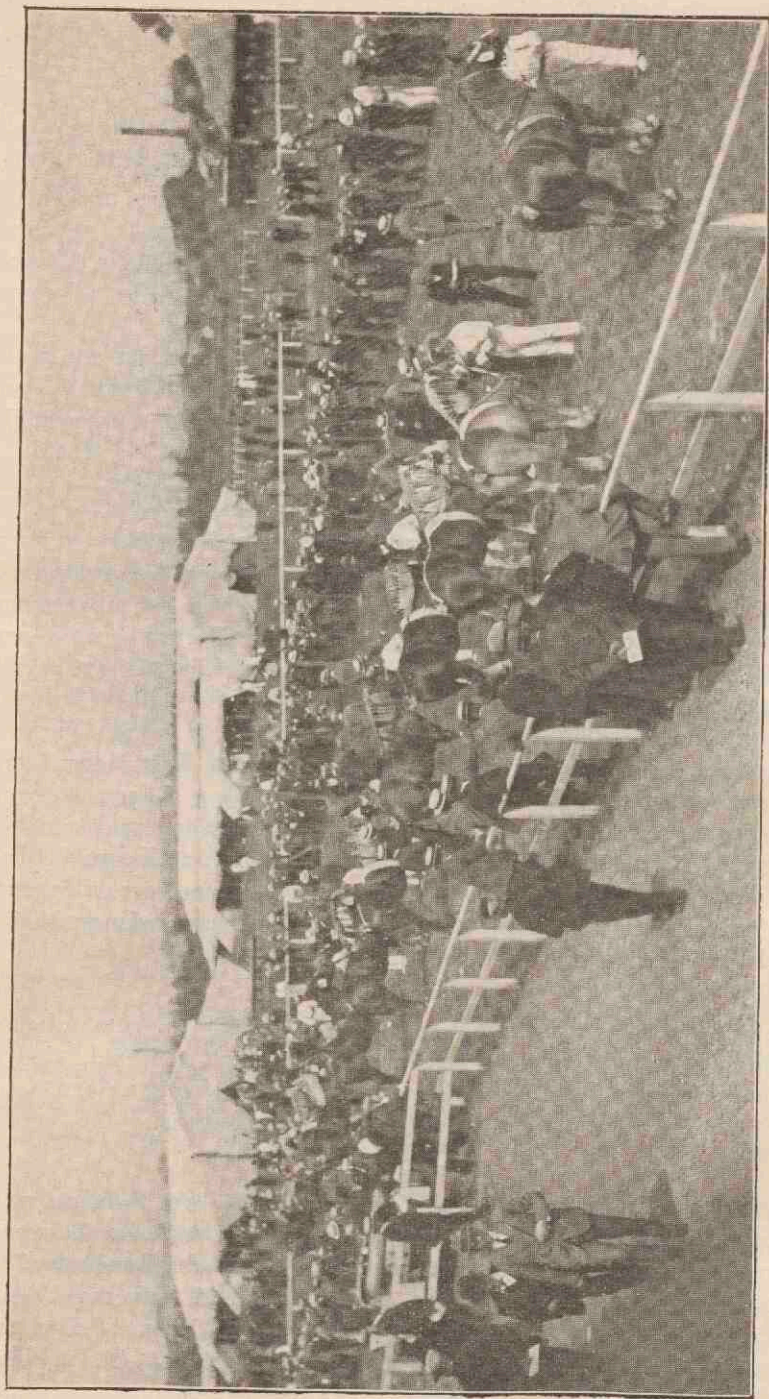
KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Wedstrijden voor hefsmeden** komen terecht meer op den voorgrond en beginnen langzamerhand een vast nummer te worden op het programma der belangrijke landbouwtentoonstellingen. Dit is in Engeland, waar het hefsmidsvak steeds zeer in aanzien is geweest, reeds lange jaren het geval. Na den welgeslaagden wedstrijd te Appingedam komen thans die in Winterswijk, Holten en Zevenbergen aan de beurt. Het zou o. i. nuttig zijn voor de waardeering van het vak als de Vereeniging van Rijksonderwijzers jaarlijks aan de onderscheidene landbouwmaatschappijen, die een tentoonstelling organiseeren, het verzoek deed om een zoodanigen wedstrijd uit te schrijven. De medewerking hiervoor zal wel worden verkregen en behouden, omdat het telkens is gebleken, dat die wedstrijden zeer de belangstelling der bezoekers trekken en hierdoor reeds de kosten van den wedstrijd voldoende worden vergoed.

— **De Amerikaansche hoefnagels**, waarvoor de hoofdvertegenwoordiging in Parijs is gevestigd, en waarvan de qualiteit wordt geroemd, vinden in ons land nog weinig ingang, doch er wordt ook nog weinig reclame voor gemaakt, hetgeen anders geen Amerikaansche gewoonte is.

— **Groningen.** De cursus in hoefbeslag vanwege de Afd. *Zuidhorn* van den Bond S. P. N. is in het laatst van Juni aangevangen (te Zuidhorn) en telt 8 leerlingen, w. o. 2 uit Friesland. Het zijn: A. Clewing, smidsgezel te Oldekerk, M. Hoekinga te Vierhuizen, gem. Ulrum, H. van der Molen, smidsgezel te Grootegast, H. Mollema, smidsgezel te Oldehove, J. Sangers te Oudwoude (Fr.), J. Feenstra, smidsgezel te Sebaldeburen, M. Dijkhuis te Kloosterburen en K. van Weenen te Veenwouden (Fr.).

TREKPAARDTENTONSTELLING TE DORDRECHT.

Na drie jaren achtereen in den Haag te zijn gehouden vindt deze tentoonstelling dit jaar, en wel op 9 en 10 Juli, te Dordrecht plaats op het nieuwe Sportterrein. Ze is goed geslaagd. Vooral op den 2en dag was er veel belangstelling. Onder de bezoekers waren ook vele Duitschers, enkele Belgen en Italianen.

— **Ijzer en staal.** De ijzer-prijzen blijken in de tweede helft der vorige maand ongeveer 10 % te zijn gedaald, en sedert luidt de notering voor hoefijzer f 10.50 per 100 K.G., vrijblijvend en per 3 maanden netto. Prima stootstaal voor 't oplassen van hoefijzers per 100 K.G. f 27.50.

De *hoefnagel*-prijzen zijn vrijwel stabiel en worden door de fabrieken vastgesteld. Het ons verstrekte lijstje bevat de volgende prijzen per mille voor de zoogenaamde ritsnagels. Merk sleutel C.ste (de letters geven het model van den kop aan):

No.	6	6 $\frac{1}{2}$	7	7 $\frac{1}{2}$	8	8 $\frac{1}{2}$	9	10
f	2.50	3.10	3.30	3.95	3.80	3.90	4.30	5.25.

PERSOVERZICHT.

— Volgens de N. R. C. heeft de Directeur-Generaal van den Landbouw op de j.l. gehouden vergadering der Groninger Maatschappij van Landbouw verklaard dat de Regeering helaas wel in veel opzichten steun aan den landbouw moest onttrekken. Spr. vond het evenwel noodzakelijk dat *de Regeering blijft zorgen voor het onderwijs, den voorlichtingsdienst en het wetenschappelijk landbouwonderzoek*. Op dit onderzoek legde Spr. den nadruk omdat dit het fundament is waarop de Nederl. landbouw rust. Dat fundament moet niet slechts gehandhaafd, maar ook verbreed en verdiept worden. Dat is eerste eisch.

— De Augustus-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat :

- 1°. een artikel over het genezings-proces van hoefwonden, door Dr. Alfred Kroppe, dierenarts te Dresden;
- 2°. een bijdrage over de rechten van den leermeester ten opzichte van den leerling, door G. Stier te Weimar, verbonden aan de Handwerkskamer.
- 3°. onderscheidene korte bijdragen.

— Het vakblad *Iron Age* schrijft in zijn weekbericht o. a. het volgende over de *Amerikaansche ijzer- en staalmarkt*: De staalindustrie maakt nog melding van een verbetering; de vraag naar bepaalde producten neemt toe en er wordt met een iets hooger percentage dan de normale capaciteit gewerkt. Verbruikers toonen meer geneigdheid om contracten voor het vierde kwartaal af te sluiten. Het bouwbedrijf is nog steeds de grootste afnemer van de staalindustrie. Men raamt, dat deze thans met 45 pct. van haar capaciteit werkt. De vooruitzichten in het district Chicago zijn verbeterd. Tengevolge van de stijging der graanprijzen worden er meer landbouwbenoedigheden gekocht.

De ruwijzerproductie bedroeg in Juli 1,785,000 ton, tegen 2,026,000 ton in Juni j.l. en 3,680,000 ton in Juli 1923. De gemiddelde wekelijksche productie beliep in Juli 387,000 ton, tegen 456,000 ton in de voorafgaande maand en 802,000 ton een jaar geleden.

(u. N. R. C.)

— De voorzitter van de ijzer- en staalafdeeling van het bondsbureau voor buiten- en binnenlandschen handel te Washington, Luther Becker, geeft een overzicht van de rol, die *Amerika* als ijzer- en staalproducent in de wereld speelt. Op rekening van de Ver. Staten komt rond 50 pct. van de wereldproductie. De fabrieken in dit land zijn in staat jaarlijks 50 miljoen ton ruw-

ijzer en bijna 60 miljoen ton stalen blokken te produceeren. In totaal zijn er meer dan 3300 verschillende staalfabrieken, waarvan er ongeveer 140 hoogovens hebben en bijna 500 walsfabrieken. De overige vervaardigen afgewerkte producten, als draad, buizen, gegoten artikelen, schroeven, smeedwerk enz. De 3300 bedrijven hebben in totaal meer dan 490,000 arbeiders in dienst, waarin begrepen zoowel ongeschoolde arbeiders als ingenieurs. Rekent men alle bedrijven er bij, die ijzer en staal verder verwerken, dan komt men tot een totaal van 15,000 ondernemingen, die met het ijzer en staalbedrijf nauw verbonden zijn en die in totaal ongeveer 1,030,000 personen in dienst hebben. De waarde van haar productie bedraagt bijna 6 milliard. De arbeiders in de Amerikaansche metaalindustrieën zijn meereendeels buitenlanders, voornamelijk uit Zuid-Europa en uit Mexico. Ook negers uit de Zuidelijke staten vindt men er onder. De loonen bedroegen in 1923 voor ongeschoolde krachten 40 tot 60 dollarcents per uur en voor vakmensen tot \$ 1.25 per uur. Te Pittsburg verdienden in 1923 de ijzergieters 93 dollarcents en bouwijzerwerkers \$ 1.15 per uur. De arbeidsweek bedraagt thans over het algemeen 44 uur, doch de twaalfurige werkdag is nog niet zoo heel lang afgeschaft. (Id).

— *Bescherming van ijzer tegen roest.* Men schrijft hierover in de N. R. Ct. het volgende:

„Ik pas al sinds vele jaren met groot succes het navolgende mengsel toe op ijzer en hout, dat voortdurend aan het weer is blootgesteld. Al mijn weidhekken, ijzeren palen, houten hekposten, enz. worden zonder vooraf gemied te zijn ingesmeerd met een mengsel van carbolineum en koolteer (half om half). Den eersten keer doet men het driemaal achter elkkaar en na één jaar neemt men op, of het noodig is het weer te doen en dan smeert men 't eenmaal in. Het insmeren doet men het beste bij donkeren hemel, *niet* bij fellen zonneshijn. Carbolineum is zeer roestwerend en bij hout doodt 't de eiwitstoffen er in. Dit mengsel is veel beter en duurzamer dan ijzerlak, vuurlak enz. Door de carbolineum wordt de koolteer wat liquide en smeert gemakkelijk uit. Het spreekt van zelf, dat men goede carbolineum moet nemen, b.v. carbolineum Avenarius”.

Tot zoover de inzender van wien we gaarne aannemen dat zijn middel succes heeft. Teer is een zeer goed beschermingsmiddel tegen roest. Het verdient daarbij aanbeveling, indien zulks mogelijk is, het ijzer eerst te verwarmen waardoor een inniger verbinding ontstaat. We gelooven dat de carbolineum, een uit koolteer bereide zeer dunne olie, in bedoeld geval geen andere functie verricht dan het beter vloeibaar maken van de teer, hetgeen men echter ook door verwarmen kan bereiken. Carbolineum is een uitnemend middel om hout tegen rotten te vrijwaren en vooral het Carbolineum Avenarius, waaraan chloorzink is toegevoegd om de conserveerende werking te verhoogen. Chloorzink ontstaat in watervrijen toestand bij zachte verwarming van zink met chloorgas. In waterachtige oplossing verkrijgt men het door het oplossen van metalliek zink in raw zoutzuur; het wordt, zooals gezegd, veel gebruikt voor de verduurzaming van het hout in den vorm van een oplossing van 3 deelen chloorzink op 100 deelen water.

Nu is teer niet steeds als roestbeschermingsmiddel toe te passen. Het zou b. v. moeilijk gaan de hekwerken voor onze huizen, de overkappingen van perrons, de ijzeren deelen van schepen en spoorwagens alle te bestrijken met koolteer. Het gebruik daarvan zal dus voornamelijk beperkt blijven tot gevallen waarin het uiterlijk geen voorname rol speelt. In die gevallen wordt ook met succes gebruik gemaakt van asfalteeren, b.v. voor ijzeren grondleidingen van rioleeringen, gas en waterleiding. In vroeger tijd werden zulke buizen geteerd in plaats van geasfalteerd en ook met gunstig resultaat.

Onder meer is dit ook geschied met de buisleidingen van de beroemde waterwerken te Versailles. Deze dienen voor het vullen der reservoirs waarvan deze buizen leiden naar de waterwerken. Deze uit 1664 en 1683 dateerende buisleidingen moeten nog in zeer goeden toestand verkeeren.

Van een in 1748 en 1749 uitgevoerde waterleiding te Clermont-Ferrand moet nog een groot deel bestaan. Te Reims bestaat nog een gietijzeren waterleiding uit 1748. Meer betrouwbaar zijn vanzelf de waarnemingen op dat gebied uit later tijden. Bij de uitvoering van den ondergrondse spoorweg te Parijs moest een oude gietijzeren hoofdleiding verwijderd worden die dateerde uit 1874 en bestond uit buizen van 4 M. lengte en 800 m.M. diameter. De verbinding dezer leidingbuizen was geschied met geteerd strikwerk en een daarom gehamerden looden ring. De leiding verkeerde in uitstekenden toestand en men kon door het verwijderen van den looden ring de buizen uit elkaar nemen. Wel had de teerlaag aan de oppervlakte iets geleden en waren deze plaatsen met roest bedekt.

In elk geval doen deze resultaten zien dat, waar teer reeds zoo lang het ijzer beschermt, een luchtdichte, zorgvuldig uitgevoerde en volledig dekkende asfaltlaag dit nog in veel sterker mate zal doen.

Ook koolstof is een oud bekend middel tot wering van roest. Reeds in 1819 komt in de „Encyclopaedie der Eisenhüttenkunde” van Blumhoff voor, dat men bij Salzburg, bij opgravingen van Romeinsche oudheden, bemerkte had, dat eenige der daarbij zich bevindende ijzeren nagels nog als geheel nieuw eruit zagen, terwijl daarentegen andere geheel of grootendeels verteerd waren. Bij nader onderzoek werd bevonden, dat de intact gebleven nagels zich tusschen de houtskolen bevonden, waarmede de urnen omgeven waren. Die houtskolen schenen bij onderzoek eiken- en grenen kolen te zijn. Dit gaf Osianger, te Göttingen, aanleiding een verder onderzoek te bewerkstelligen en hij bevond, dat inderdaad kool een middel was tegen roestvorming. Hij schreef dit op rekening ervan dat de niet met asch vermengde kool het ijzer droog houdt. Inderdaad is kool het voornaamste bestanddeel van menig roestwerende verfstof.

In den laatsten tijd wordt nogal eens melding gemaakt van Chromol, een roestwerende verf, die in Deutschland wordt vervaardigd en verkocht. Het Rijksproefstation te Dahlem heeft hiermede een reeks proeven genomen, die een viertal jaren hebben geduurd. Als resultaat wordt medegedeeld, dat ijzeren platen gegrond met chromol en overgeschilderd met chromolhoudende dekverf na vier jaren nog in uitstekenden toestand verkeerden en van afbladderen geen sprake was.

Bij het buigen der platen liet de verf niet los en kreeg ook geen barsten.

Roestwerende verven bevatten als bindmiddel in den regel lijnolie-vernis, dat langzaam overgaat in linoxine, water afgeeft en broos wordt, waardoor scheurtjes ontstaan. Door deze scheurtjes dringt water en ontwikkelt zich onder de verflaag roest, waardoor deze ten slotte afbladdert. Men is na allerlei proeven ten slotte gekomen tot chroomverbindingen van chroomzuur. Deze zijn oplosbaar in olie doch niet in water en hebben op de olie een zoodanigen invloed, dat de waterafscheiding tot een minimum wordt teruggebracht. Tevens wordt van roestverwekkende stoffen, als koolzuur, zuurstof enz. bijna geen invloed waargenomen.

De chroomverbinding heeft verder tot gevolg, dat de electriche lokale stroompjes, een der eerste oorzaken van roestvorming, sterk verzwakt worden.

Veelvuldig zijn de oorzaken van het roesten en talrijk de inzichten over het wezen van roest en de voorbehoedmiddelen daartegen, zoodat een verf, die aan alle invloeden: atmosferische, chemische, physische en mechanische, kan weerstand bieden, wel nooit gevonden zal worden.

ADVERTENTIËN.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

ROOSENDAAL.

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
 GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
 PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
 SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— WEIGERT NAMAAK. —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

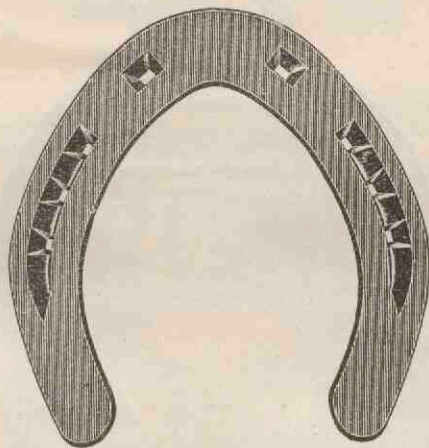
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoefbeslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos zwaar; de verpakking weegt zoo goed als niets en dus zijn ze **per stuk** de goedkoopste aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

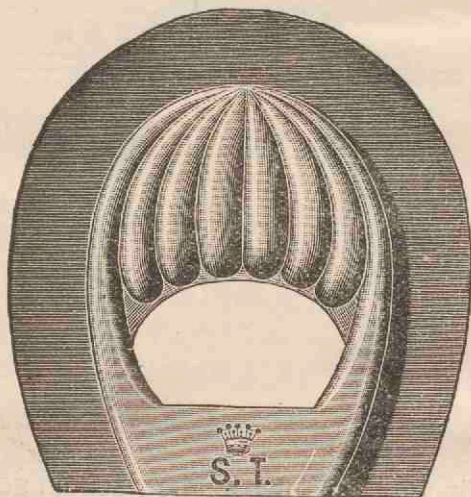
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukkzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

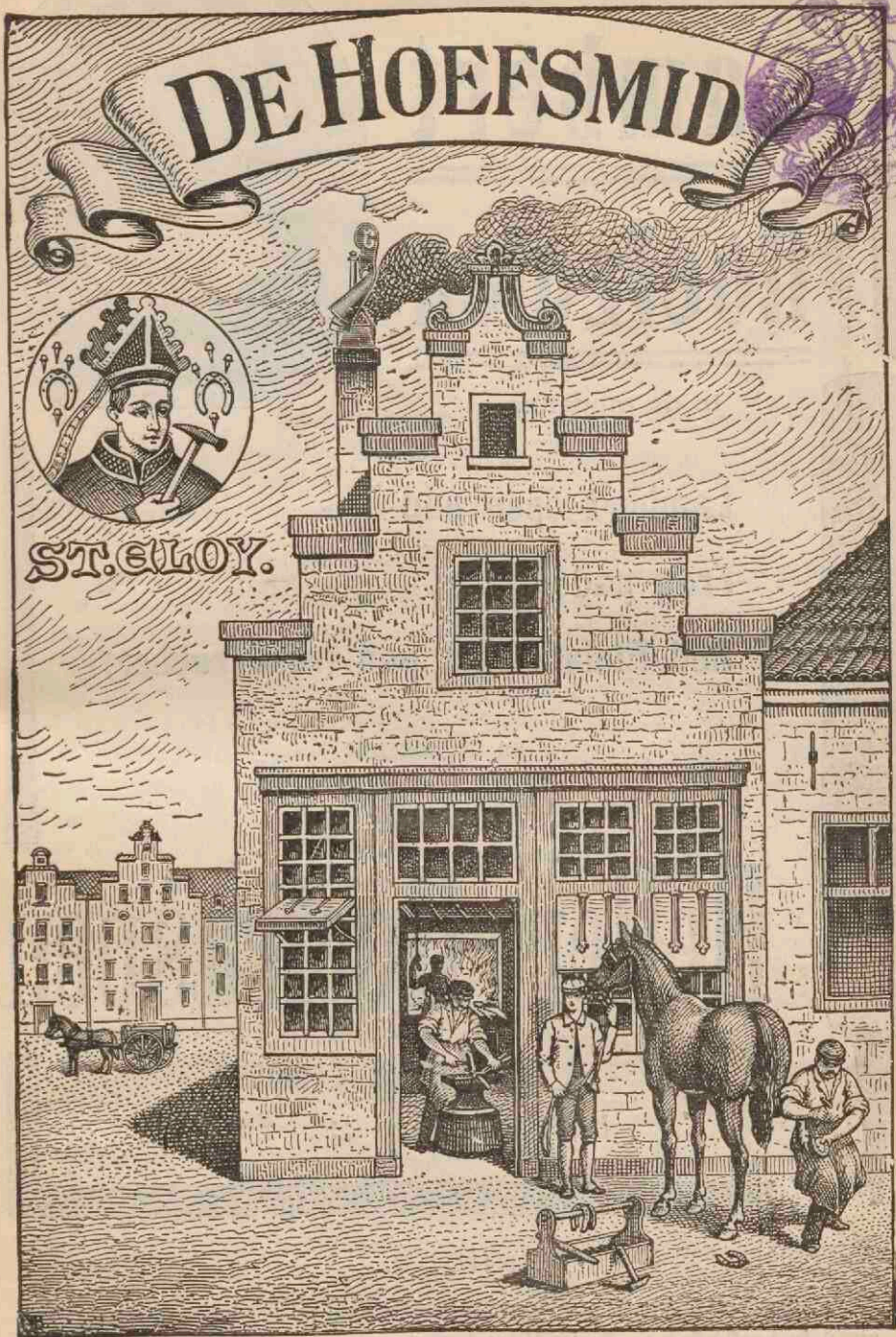
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

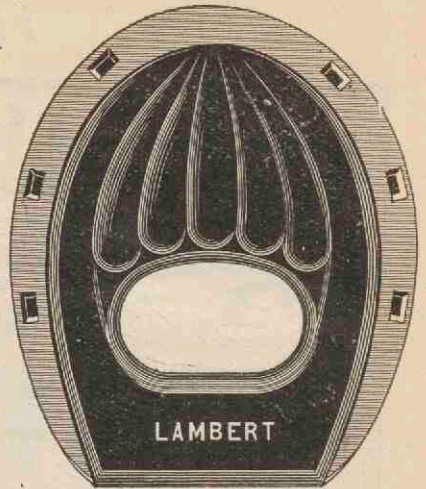

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Het hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Winterswijk. — Wedstrijd in hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Holten. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

HET HOEFBESLAG OP DE LANDBOUWTENTOONSTELLING TE WINTERSWIJK.

Over het beslag van op de tentoonstelling aanwezige paarden wil ik het niet hebben, want wat ik daar zag, bij een vluchtig overzicht, was niet altijd fraai.

Mijn doel is iets van den wedstrijd in hoefbeslag en de ingezonden collecties mede te deelen.

Dat de hoefsmeden dezen wedstrijd gewaardeerd hebben, bleek wel uit het groot aantal deelnemers; 24 bedroeg hun aantal.

De regeling van dezen wedstrijd berustte bij den heer de Vries, leeraar aan de ambachtschool, die het heeft weten klaar te spelen alles tot in de puntjes te verzorgen.

Nog nooit heb ik een wedstrijd bijgewoond waar alles zoo vlot ging als hier en waarbij aan alle kleinigheden gedacht was.

Ziet de Jury zich vaak geplaatst voor de moeilijke taak, ook nog regelend op te treden naast het eigenlijke beoordeelingswerk, hier was zulks absoluut niet noodig. Daarom een bijzonder woord van hulde aan den heer de Vries.

Den eersten dag werd de voor-wedstrijd in de ambachtschool gehouden, ten einde de twaalf beste uit de 24 deelnemers te zoeken, voor de mededinging aan den wedstrijd op den volgende dag.

De opgave voor den wedstrijd was het vervaardigen van een balkijzer naar een door de jury meegebrachten hoef. Deze hoef mocht gezien en gemeten worden, doch werd daarna opgeborgen; passen was dus uitgeloten.

Hoewel de meeste deelnemers ijzers inleverden welke te ruim waren, toonden toch enkele een zoo precies in vorm dat zij zonder meer koud ondergenageld konden worden.

Zooals ik reeds zeide, de meeste deelnemers zondigden wat den vorm van het balkijzer betreft. Een fout was dan ook, dat de overgang van tak en balk te smal gemaakt werd, wat practisch bij dit ijzer een ernstige fout genoemd kon worden, daar juist hier de steunsels een goede draagvlakte moeten hebben. Ook een te smalle balk kwam herhaaldelijk voor.

Verder mag nog wel eens gewaarschuwd worden tegen het slordig opkanten van het ijzer, waardoor later de rits in elkaar gehamerd wordt of een ijzer wordt afgeleverd wat niet voldoende bodemnaauw is afgesmeed.

Een goed aangebrachte afhellende vlakke, voor den meegebrachten plat-hoef zoo noodig, werd lang niet altijd gezien. Dat ook de richting en de plaatsing der nagelgaten te wenschen overliet, bleek geen zeldzaamheid. De meest voorkomende fout daarbij was, dat de nagelgaten, die toch bij een balkijzer behoorlijk ver naar achteren geplaatst moeten worden, te veel in de voorste helft van het ijzer aangebracht waren.

1. Gepd. Majoor-Paardenarts F. Laméris te Amersfoort; 2. Dr. G. M. v. d. Planken 3. S. van Angeren, beide te Utrecht (de drie juryleden); 4. D. de Vries, leeraar Ambachtschool, 5. J. A. Boesveld, onderwijzer in practisch hoefbeslag en 6. Wassink, mr. smid, alle drie te Winterswijk, leden der regelingscommissie; 7. A. Harmsen te Angerlo bij Doesburg (1e prijs), 8. P. Homan te Bedum (2e prijs), 9. H. Th. Bolder te Angeren (3e prijs), 10. H. J. Roetgerink te Enter (O.) (4e prijs), 11. H. Memelink te Winterswijk (E. V.), 12. C. A. van Doesburg te Tiel (E. V.).

De 12 deelnemers voor den wedstrijd waren: H. ter Beest te Woold bij Winterswijk, C. A. van Doesburg te Tiel, Th. Veenhuis te Huissen bij Arnhem, A. Harmsen te Angerlo bij Doesburg, H. J. Roetgerink te Enter (O.), H. Ph. Bolder te Angeren, J. H. Voort te den Ham (O.), H. Memelink te Winterswijk, W. H. Sessink te Warm bij Etten, P. Homan te Bedum (Gr.), G. Reinders te Tiel en G. W. Linsen te Driel bij Arnhem.

Den volgenden morgen om 9 uur, nadat de jury eerst de collectie ijzers gekeurd had, ving de wedstrijd aan. De plaats voor den wedstrijd was uitstekend verzorgd. Een steenen vloer, waarboven een zeil gespannen was, zoodat de smeden eventueel niet in den regen behoefden te werken, en ook de paarden droog stonden. Gelukkig regende het niet, doch nu bewees het zeil goede diensten als zonnenscherm.

Voorts goede veldsmidsen, koelbakken, kortom een goed ingerichte smederij in de buitenlucht.

Alle deelnemers moesten één voet beslaan (waarom geloot werd); voor het besnijden, het hoefijzer en het totale beslag zou telkens een maximum aantal punten van 10 toegekend worden; het totaal aantal te behalen punten was dus dertig. Waar de jury van het standpunt uitging dat goed werk ook goed gewaardeerd moest worden, verkregen de besten onder deze uitgezochten zelfs 28 en 29 punten.

De prijswinnaars waren de h. h. A. Harmsen te Angerlo bij Doesburg 1e, P. Homan te Bedum (Gr.) 2e, H. Th. Bolder te Angeren 3e en H. J. Roetgerink te Enter (O.) 4e prijs.

Eervolle vermelding: H. Memelink te Winterswijk en C. A. v. Doesburg te Tiel.

Het minst aantal punten door de deelnemers behaald was 16. Uit een en ander blijkt dus wel dat goed werk geleverd is.

Aangenaam was het te hooren, dat de oudste smid uit Winterswijk, de heer Colenbrander, die zich voor deze tentoonstelling veel moeite had gegeven, de jury bedankte voor de rechtvaardige en serieuze wijze waarop gekeurd was.

De ingezonden ijzers waren in 2 groepen verdeeld:

Iste die van Onderwijzers in practisch hoefbeslag, waarvan de prijswinnaars waren, de HH.: J. A. Boesveld te Winterswijk 1ste, H. J. Breukink te Lochem 2de en J. H. Tangelder te Duiven 3de prijs.

De 2e groep was van niet-onderwijzers, die in 4 groepen, a. b. c. en d werden verdeeld. Voor deze 4 groepen waren twee prijzen beschikbaar gesteld.

Deze prijzen werden behaald door de HH. H. Th. Bolder te Angeren 1ste, P. Homan te Bedum (Gr.) 2de. Eervolle vermeldingen werden toegekend aan de H. H. H. Memelink te Winterswijk en G. W. Linsen te Driel bij Arnhem.

Zeer zeker kan ik dit verslag van de tentoonstelling en den daaraan verbonden wedstrijd besluiten met de verzekering te geven, dat deze veel hebben bijgedragen tot meerdere kennis van het hoefsmidsvak, voor smeden en paardenhouders.

Utrecht, Aug. '24.

S. van Angeren.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG OP DE LANDBOUW.
TENTOONSTELLING TE HOLTEN.

Het hoefbeslag in Gelderland en Overijssel heeft altijd op hoogen trap gestaan en uit de ambitie, waarmede nu aldaar nog wedstrijden in hoefbeslag worden georganiseerd, blijkt wel dat de belangstelling nog niet verflauwd is.

De regelingscommissie voor het hoefbeslag in Holten, bestaande uit de heeren K. Veldhuis, J. A. Bouwhuis, M. C. Reisinger, had haar uiterste best gedaan. Vooral de heer K. Veldhuis heeft geen moeite ontzien om deze wedstrijden te doen slagen, en heeft eer van zijn werk gehad!

De voorwedstrijd, die op de meeste tentoonstellingen in een ambachtschool, fabriek of smederij gehouden wordt, vond hier op het terrein plaats.

Iedereen, die eenigszins beoordeelen kan, welke moeite het kost om aambeelden, veldsmidsen en ander gereedschap goed verzorgd in een tent op het terrein van een landbouwtentoonstelling te brengen, zal begrijpen dat de regeling uitstekend geweest moet zijn.

Een ijzer met verbreedden buitentak voor een bepaalden hoef, was de opgave voor den voorwedstrijd.

Van de 23 deelnemers, die zich aangemeld hadden, waren er 18 opgekomen.

Over het algemeen werd vlot gewerkt, waarmede altijd samengaat dat goed werk geleverd wordt; de meeste moeite leverde de juiste vorm van het ijzer. Uit de 18 deelnemers werden de tien besten gekozen voor den wedstrijd op den volgenden dag.

Deze tien waren: Joh. Sunderman te Markelo, W. Kistenmaker te Markelo, H. J. Roetgerink te Enter, A. te Sligte te Ede, Joh. Vermeer te Haren (N. Br.), P. E. Homan te Bedum (Gr.), H. v. d. Berg te Almelo, H. ten Brinke te Enter, H. Cremer te Eibergen, H. T. L. Bolder te Angeren.

Den volgenden dag werden de paarden beslagen. Ieder der tien deelnemers kreeg een voet voor zijn rekening; bij loting werd bepaald welke.

De aangebrachte paarden bleken nogal eenige afwijkingen te vertoonen. Een had losse wanden, een ander verbeende hoefkraakbeenderen en een niet-twijfelachtigen X-beenigen stand, het derde paard streek zich. Deze afwijkingen, hoewel de vergelijkende beoordeeling voor de jury niet lichter makend, brengen toch afwisseling en geven den deelnemers een goede gelegenheid om te toonen wat zij kunnen.

Ook hier werd goed gewerkt. De eerste prijswinner, P. E. Homan te Bedum, had niet de gemakkelijkste opgave, waar hij een voet moest beslaan van het paard met verbeend hoefkraakbeen, scheppende gang. Besnijden zoowel als het geheele beslag waren keurig in orde; daarop was eigenlijk de kleinste aanmerking niet te maken. Homan behoeft zijn verre reis (Bedum) niet te betreuren, terwijl verschillende smeden ook van hem geleerd kunnen hebben.

Tweede prijs kreeg H. T. L. Bolder te Angeren; hij besloeg een achterhoef, ook zeer goed, doch het ijzer was aan den buitentak iets te nauw gepast; was zulks niet het geval geweest, dan had hij voor Homan niet onder behoeven te doen.

Derde prijs was voor Joh. Vermeer uit Haren (N. Br.), iemand die steeds

met groote ambitie werkt en op verschillende wedstrijden door het geheele land al uitgekozen is. Het behoeft bijna geen vermelding dat zijn werk ook in orde was. Besnijden en ijzer waren best, doch bij het totale beslag droeg het ijzer niet overal (al was de afwijking slechts gering), waardoor de jury hem de derde plaats toekende.

Vierde prijs Joh. Sanderman van Markelo. Eervolle vermelding H. J. Roetgerink te Enter en H. v. d. Berg te Almelo.

1. M. C. Reisinger, dierenarts te Holten; 2. J. A. Bouwhuis te Holten; 3. K. Veldhuis te Holten, leden der Regelings-commissie; 4. H. J. Roetgerink te Enter (eervol vermeld.); 5. Joh. Vermeer te Haren (N. Br.) (derde prijs); 6. Joh. Sanderman te Markelo (4e prijs); 7. P. E. Homan te Bedum (Gr.) (1e prijs); 8. H. v. d. Berg te Almelo (eervol vermeld.); 9. H. T. L. Bolder te Angeren (2e prijs); 10. A. Voorderman, dierenarts te Markelo; 11. B. H. Veldhuis, onderwijzer in praktisch hoefbeslag te Holten; 12. S. v. Angeren, juryleden.

Zes collecties hoefijzers waren ingezonden. Gevraagd was: de meest uitgebreide en mooie collectie.

Eerste prijs Homan te Bedum; een zeer uitgebreide collectie best afgewerkte ijzers. — Tweede prijs H. T. L. Bolder te Angeren, ook zeer mooi afgewerkte ijzers, niet zoo voltallig als de eerste. Eervolle vermelding T. Stokkers te Holten en Joh. Sanderman te Markelo. Er waren voor deze rubriek drie prijzen beschikbaar gesteld: 1ste pr. verg. zilv. medaille, 2e pr. zilv. med., 3e pr. bronzen med.

Door de jury werd de 3de prijs niet toegekend omdat de overige collecties, zowel wat vorm als afwerking betrof, daarvoor niet in aanmerking kwamen.

Een afzonderlijke vermelding verdient nog het feit dat de regelings-commissie direct na afloop van den wedstrijd en collectie-keuring de prijzen uitreikte. Dit is wel een heel verschil met sommige andere landbouwtentoonstellingen, het *vorige jaar* gehouden, en waarvan de prijzen voor het hoefbeslag *nog* niet in het bezit der winners zijn!

De hier gevolgde handelwijze zal, hopen wij, allen ter dege navolging vinden.

Utrecht, 3 September 1924.

S. van Angeren.

INGEZONDEN STUKKEN.

HET BESNIJDEN DER HOEVEN BIJ CONCOURS-HACKNEYS.

Onder bovenstaand opschrift kwamen in de vorige aflevering o. m. de volgende zinsneden voor:

Vershillende eigenaars van concours-hackneys wenschen, dat de voorhoeven bepaald lang in den toon worden gelaten en zijn de meening toegedaan dat door deze wijze van besnijden de buitengewone actie nog wordt verhoogd.

De vraag werd te Apeldoorn geopperd of deze veronderstelling juist zou zijn en zoo ja, hoe deze actie-vermeerdering dan zou zijn te verklaren.

Gaarne wil ik aan het verzoek van de Redactie voldoen, dat ook anderen hun opinie hieromtrent zouden geven.

Naar mijn bescheiden meening hebben de eigenaars, die de toonen der voorhoeven van hunne concourspaarden bepaald lang laten, daaraan volkomen gelijk, hetgeen ik nader zal trachten aan te toonen. Feitelijk doen wij bij het moedwillig lang laten der toonen van de voorhoeven niets anders dan gebruik maken van een natuurkracht, n.l. van de middelpuntvliedende kracht, en van de versnelling door de zwaartekracht. Beschouwen wij de betreffende kieken in de vorige aflevering en de daarbij hoog opgeheven voorknie. Wij kunnen ons dan duidelijk voorstellen, dat bij het strekken van het been de hoef een boog gaat beschrijven. Ook dat de grootte van dien boog (bijna cirkelboog) verband houdt met de meerdere of mindere knieheffing en -buiging.

Gaan wij nu den toonwand verlengen en tevens verzwaren, door het meerdere hoorn, dan is het resultaat hiervan, dat de hoef met grooter kracht en tevens met iets meerder snelheid in een schuin bovenwaarts gerichte richting wordt geworpen. De richting van deze kracht staat loodrecht op den straal van den cirkelboog, die dat meerdere gewicht in elk tijdsdeeltje, hoe klein ook genomen, maakt.

Wij kunnen ons dat als volgt verklaren: Aan het meerdere gewicht dat tevens op een grooteren afstand van het draaipunt is gelegen, werkt de zwaartekracht met een versnelling van 9,81 M. per sec.

Ontbinden wij nu deze kracht in de richting van het verlengde van het onderbeen en in de baan welke de hoef volgt, dan komen wij tot de conclusie, dat er een kracht is, in de laatste richting, die mee helpt den hoef in schuin

bovenwaartse richting te werpen en dat dus met dien langen toon alleen door de krachtsontwikkeling der strekspieren wordt verplaatst.

Daarbij komt ook nog dat de straal van de slingerlengte langer wordt, doordat de hoek, die het kootgewricht maakt, gestrekt wordt.

Algemeen bekend is de stelling: het product van last $\times$ haar weg = aan het product van kracht $\times$ zijn weg. De strekspieren zullen dus het restant van gewicht en lengte, of liever datgene wat niet door de versnelling der zwaartekracht wordt verplaatst, voor hun rekening moeten nemen, wat deze ook zeer zeker zullen doen, gezien de conditie, waarin de concourspaarden verkeerden. Wordt na de hoef, die langer en zwaarder dan normaal is, toch door de meerdere kracht in denzelfden of in iets snelleren tijd verplaatst, dan kunnen wij ook den weg van den hoef, die langer gelaten is, voorstellen door een kracht.

Garton Beauty, eig. de heer R. E. Mulder te Hoogezand.

Deze kracht is dan grooter en meer verticaal gericht. Stellen wij nu deze kracht en de kracht, waarmee het lichaam zich voortbeweegt en de zwaartekracht, die dat lichaam naar de aarde trekt, samen, dan zal de resultante van deze drie krachten een weinig grooter zijn en de hoek dien zij met den bodem maakt

zal kleiner zijn. Het been zal dus langer zwevende blijven en de hoef iets verder naar voren op den bodem neerkomen. Maar, voor dien grooteren pas is ook weer een verhoogde heffing noodig van het volgende been, om het evenwicht te bewaren en moet tevens de afzet van het op den grond staande been sterker zijn, waarvan dan het dieper doorzakken in het kootgewricht een gevolg is.

Geleidelijk zal dus bij het in draf komen de knie-actie verhoogd worden.

Verder kan ik zeer zeker instemmen met de verklaring die de geachte redacteur er voor geeft en zullen m.i. beide uiteenzettingen elkaar aanvullen. De bewijzen heb ik in dit artikel achterwege gelaten, daar het dan voor de hoefsmiden wellicht minder duidelijk zou zijn. Mochten er echter lezers zijn, die deze beschouwing onjuist vinden, of nader verklaard wenschen, dan zal de Redactie wellicht eenige plaatsruimte hiervoor beschikbaar stellen. *)

Utrecht.

H. Vossers,
Ondw. hoefsmid.

*) Zeker! Wij plaatsen hierboven ter illustratie nog een derden Concours-hackney in beweging.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Zelhem.** De heer G. J. Colenbrander, smid te Miste, gem. Winterswijk, verwierf op de 26 en 27 Augustus j.l. gehouden landbouwtentoonstelling een tweeden prijs voor zijne inzending handgesmede hoefijzers, zijnde de hoogste onderscheiding in de betreffende rubriek toegekend.

— **Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag.** Het Bestuur van deze Vereeniging is voornemens om op Zaterdag 20 Sept. om 1 uur een Bestuursvergadering te houden te Utrecht. Leden, die nog een of ander punt behandeld mochten willen hebben, moeten dit voor Zaterdag 20 Sept. opzenden naar den secretaris H. van Waasbergen te Oud-Beijerland.

— **Zie hoe het paard loopt na het beslaan.** Graaf Einsiedel, voorzitter van de examen-commissie in hoefbeslag in het voormalige Koninkrijk Saksen, de bekende voorstander van het z.g.n. Engelsche hoefbeslag, heeft een kleine 60 jaar geleden een klein boekje met afbeeldingen over het hoefbeslag gegeven en merkt daarin over bovenstaand onderwerp het volgende op:

Even goed als gij weten moet wat gij hebt te maken, dient gij te weten wat gij tot stand hebt gebracht. — Derhalve neem zoowel het weggaande paard goed op als het komende.

Gij moet u overtuigen of het doel, dat bij het eerste onderzoek van den gang voor oogen is gesteld, werkelijk, ten deele, of in geen enkel opzicht is bereikt. — Ge moet weten op welke wijze het ijzer het paard draagt en moet weten of gevoeligheden in den gang zijn waar te nemen, en hierbij weder weten *) te onderscheiden of deze gevoeligheden door het gewijzigde beslag of wel van een fout in het beslag herkomstig zijn. Hierover zou ik een groot hoofdstuk kunnen schrijven, wensch echter Uwe aandacht op dit punt te vestigen, want ongeacht deze waarneming kan er toch nog veel uit voortvloeien wat U geen genoegen doet.

*(Schrijver heeft bij het woord weten de volgende noot toegevoegd: Weten is hierbij lang niet gemakkelijk. Men leert echter begrijpen wanneer men steeds nauwkeurig waarneemt. Het ware te wenschen dat ook de eigenaren van paarden goed opletten).

— **Hollandsche Maatschappij van Landbouw.** De Afdeelingen Alkmaar en de Hoeksche Waard hielden in 1923 een cursus in hoefbeslag, waarvoor subsidie werd verleend.

— Op een leden-vergadering van de Afd. 's-Gravenhage van genoemde Maatschappij is o.m. behandeld de correspondentie met het Bestuur der Ambachtschool te 's-Hage inzake een hoefsmidscursus. Naar wij vernamen worden de onderhandelingen omtrent de wijze van uitvoering van een cursus aan voormelde Ambachtschool nog voortgezet.

— **Bestrijding van insecten** (vliegen enz.). Voorgaande week op de najaarshengstenkeuring te Schagen (een volgend jaar zou deze keuring op denzelfden dag zijn te houden als die te Wieringen) hoorden wij uit

onpartijdige bron, n.l. van den heer Jb. Kaan Sr. te Wieringerwaard, dat bij een proefneming uitmuntende resultaten waren verkregen in zake bestrijding der vliegen.

De firma Daan en Co. te Santpoort zendt op aanvraag gaarne gebruiksaanwijzing en opgave der kosten. Uit die gebruiksaanwijzing knipten wij de volgende onverdachte aanbeveling:

Ondergeteekenden, resp. voorzitter en secretaris der Wetenschappelijke Malaria-commissie voor Nd.-Holland, verklaren dat het muggenverdelgingsmiddel van den heer Daan te Santpoort bij proefnemingen heeft bewezen, bij verdelging, ook van malariamuggen in stallen, goede diensten te bewijzen en dat het scheikundig onderzoek van het middel geen bestanddeelen heeft doen vinden, die, althans bij aan het doel beantwoord gebruik, voor mensch of staldier gevaar opleveren. (Juli 1924).

Prof. dr. H. Aldershof te Utrecht.

Dr. P. Korteweg te Amsterdam.

— —

— **Rijksdiploma als hoefsmid.** Volgens een advertentie in deze aflevering worden in October, November en December weder examens gehouden, waar toe vóór 10 October aangifte moet worden gedaan.

— — —

— Een zeldzaam jubileum, dat zeker ook wel even in „De Hoefsmid” mag worden gememoreerd, is dat de heer J. G. de Boer, Duindigt, den Haag, dezer dagen 50 jaar lang het beroep van trainer-pikeur heeft uitgeoefend. En met succes. Het geheele land door toch heeft Jan de Boer aan draverijen deelgenomen en is zijn persoon alom bekend. Wij kennen het aantal behaalde eerste en lagere prijzen niet, maar het is een zeer lange rij.

't Spreekt vanzelf, dat de Boer, uit den aard van zijn beroep, veel aandacht aan de hoeven en het beslag van zijn paarden heeft moeten schenken, omdat een passend beslag, hetzij met of zonder hulpmiddelen, als toon- en zijgewichten, van zoo groot belang is voor den draver, waarbij alles wordt aangewend om de snelheid op te voeren en

onzuivere gangen te corrigeeren. En hierover zal menigmaal met den hoefsmid overleg zijn gepleegd en van gedachten gewisseld. Het zou aardig zijn wanneer de jubilaris, die tegenwoordig in vele plaatsen waar draverijen plaats vinden gehuldigd wordt, zijn ervaringen hieromtrent eens wilde mededeelen, al kan bij *dravers* moeilijk een algemeen geldende beslag-methode worden aangegeven.

— Afstandsrit Ostende-Spa. Min of meer jaarlijks vindt in België een afstandsrit plaats over het traject Ostende-Spa, hetzij in de genoemde of in omgekeerde volgorde, n.l. Spa—Ostende. De rit is thans gehouden van 19 tot en met 25 Augustus en er namen dit jaar 18 personen aan deel, t. w. 13 Belgen, 3 Franschen en 2 Nederlanders, meestal officieren. Dat er op een zoodanigen rit veel van de paarden gevergd wordt, kan ieder nagaan bij lezing van het volgende programma:

1e dag, Dinsdag 19 Aug.: Ostende—Blankenberghe—Ostende, 55 K. M., gemiddelde snelheid 12,5 K. M. per uur.

2e dag, Woensdag 20 Aug. (Extra-nummer concours schoonste rijpaard), 10 K. M. in 47 min., daarna 4 K. M. steeple, snelheidsproef.

3e dag, Donderdag 21 Aug.: Ostende—Thourout—Roulers—Iseghem—Ingelmunster—Kortrijk. 65 K. M., gem. snelheid 12,5 K. M. per uur.

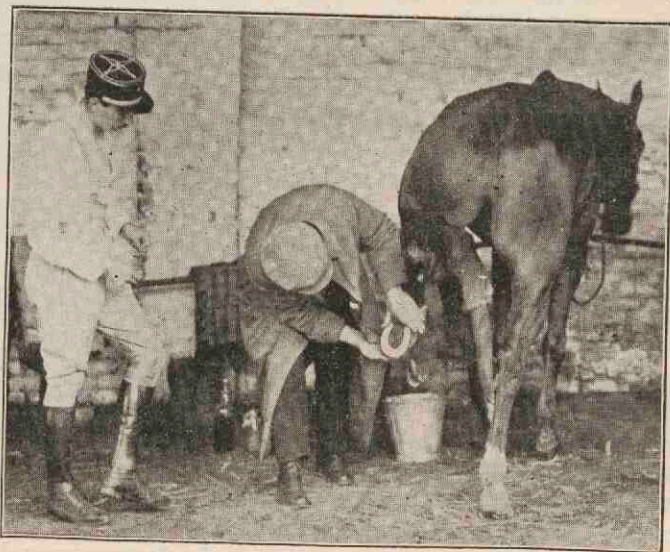
4e dag, Vrijdag 22 Aug.: Kortrijk—Boitsfort 95 K. M. in 14 uur, aankomen te Boitsfort vóór 6 uur n.m.

5e dag, Zaterdag 23 Aug.: Boitsfort—Namen. $\pm$ 65 K. M., te verdeelen in: a. 25 K. M. snelheidsproef, waarna 1 à 2 K. M. te voet naast het paard; b. 15 K. M. in $1\frac{1}{2}$ uur; c. 25 K. M. in 2 uur.

6e dag, Zondag 24 Aug.: Namen—Spa, 110 K. M., te doen tusschen 3 uur v.m. en 7 uur n.m.

7e dag, Maandag 25 Aug.: In de omgeving van Spa 20 K. M., te verdeelen in: a. 10 K. M. in 1 uur; b. 10 K. M. snelheidsproef.

't Spreekt vanzelf dat bij de geheele verzorging de voeten en het hoefbeslag alle aandacht hebben. Onderstaande foto wijst daarop.

Het paard van Luit. van Uxem (Fr.) wordt bij een rust door den hoejsmid aan een grondig onderzoek onderworpen.

„Het Paard” van 4 Sept. j.l. bevat een uitvoerig verslag van den rit en daaruit blijkt dat de Belgische commandant Robin den Ien prijs heeft gewonnen, terwijl de Nederl. officieren Pahud de Mortanges en Jhr. v. d. Goes zich respectievelijk 6e en 10e wisten te plaatsen.

— **Autogeen lasseschen.** De eerste cursus vanwege den Bond van smeden-patroons, zoo schrijft het Orgaan v. S., is in aantocht. Het is nog slechts om een heel klein stootje te doen, en daarmee zijn dan de pogingen in deze van onzen heer Bondsvoorzitter met succes bekroond. Bij den heer G. J. Rolink te Enschede hebben zich 11 deelnemers aangegeven en bij den heer van Straaten te den Haag nog 6.

PERSOVERZICHT.

— De September-aflevering van „Der Hufschmied” bevat een hoofd-artikel over de klauw-verpleging van het rund en het besnijden der klauwen, terwijl daarin tevens wordt aangegeven dat dit een nieuw arbeidsgebied voor den smid kan geven. Verder wordt er een proefschrift in besproken, handelende over verschillende soorten van kreupelheden, terwijl een derde artikel handelt over de inwendige organisatie van een Vereeniging. Geen dezer drie artikelen bevatten mededeelingen, die wij voor de lezers van „De Hoefsmid” van voldoende belang achten om ze over te nemen.

Onder de korte mededeelingen komen een paar voor, die wij hieronder in het kort weergeven:

1°. 29 Juni is te Neurenberg een Rijksbond voor het Duitsche smids-handwerk tot stand gekomen;

2°. volgens een mededeeling uit de Vereenigde Staten is het gelukt om een zoodanig verhard aluminium-preparaat te verkrijgen, dat even duurzaam zou zijn als gewoon hoefijzer. Het gewicht bedraagt slechts het $\frac{1}{3}$. De prijs is echter voorloopig nog een bezwaar. Voor renpaarden is het bijzonder geschikt. De Redactie van „Der Hufschmied” voegt er aan toe, dat wij het hier eerst maar eens moeten probeeren om goed te weten, dat het z.g.n. Dur-aluminium inderdaad met het gewone hoefijzer kan concurreeren.

3°. Ik heb een 6-jarig paard — zoo vraagt een abonné — dat aan hoefbevangenheid lijdt; het is in zoover hersteld, dat het spoedig weer kan worden ingespannen. Helaas is het vóór nog zoo gevoelig dat men geen ijzer kan onderslaan. Hoe hiermede te handelen?

Het antwoord luidt: De ervaring leert dat na herstel der hoefbevangenheid de hoefzool nog wekenlang gevoelig blijft. Dit mag evenwel den hoefsmid er niet van terughouden om ook een deel der zool op het ijzer te laten dragen. Zelfs op het gevaar af dat het dier na dit beslag slechter gaat, het ijzer toch laten liggen. Het paard moet zich eerst aan het bredere ijzer en den hieruit voortvloeienden sterkeren belastingdruk gewennen. Het is van beteekenis dat de ijzers *vlot* worden gepast. De nagelgaten moeten verder naar achteren worden geplaatst dan gewoonlijk.

ADVERTENTIËN.

RIJKSDIPLOMA ALS HOEFSMID.

Het najaarsexamen 1924, wordt gehouden in de maanden **October, November en December.** Schriftelijke aarmelding vóór 10 October, onder overlegging van een bewijs dat een 2-jarigen cursus in hoefbeslag is gevolgd of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald, aan den Secretaris der Examencommissie

Dr. H. J. GALLANDAT HUET,
Regentesselaan 6
te Amersfoort.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

==== **ROOSENDAAL.** ====

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch NIET DUURDER dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

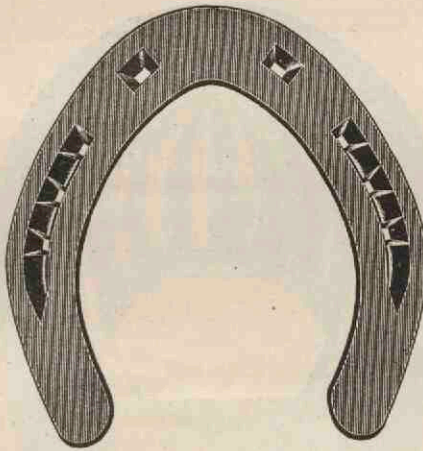
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

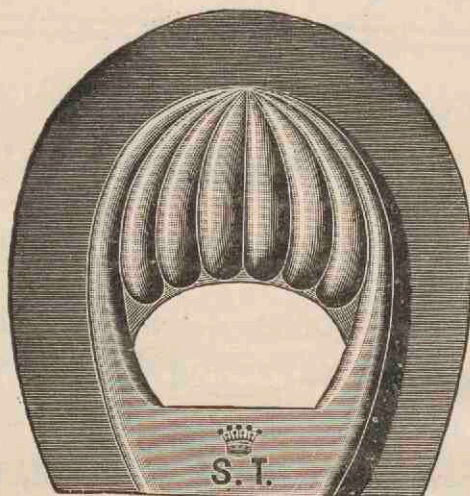
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels : meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen : Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokzolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

IJsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoefstangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

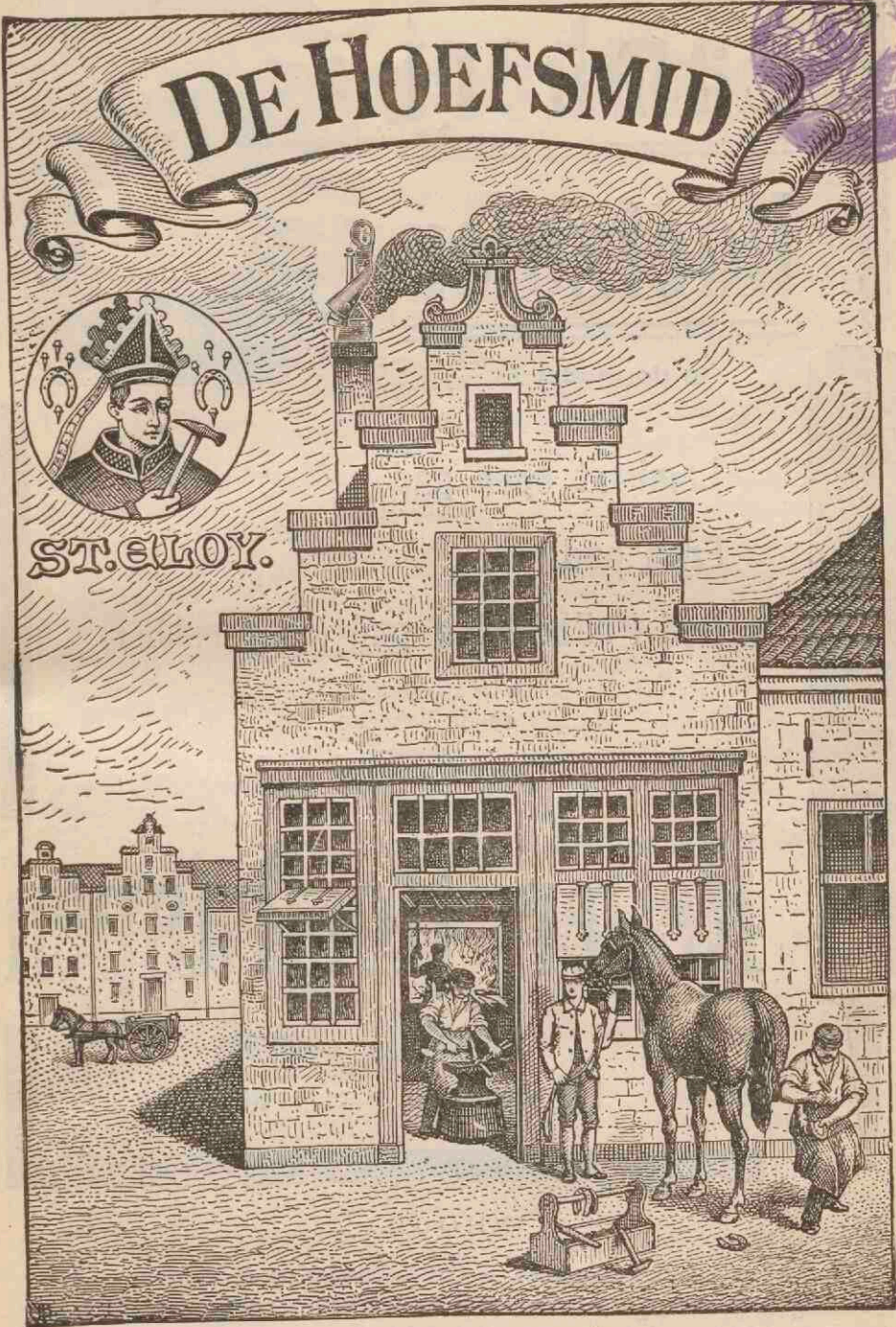
Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

1397

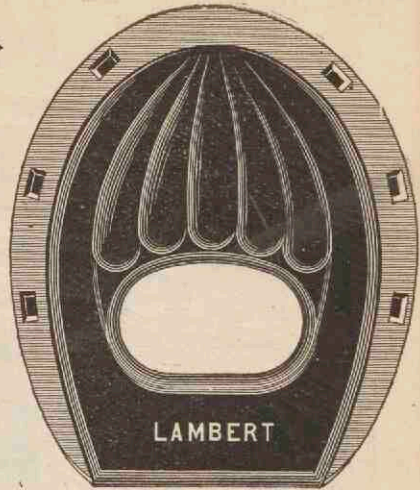

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende

Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuvehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Strijken met de achterbeenen. — Het hoefbeslag op de landbouwtentoonstelling te Zevenbergen. — Cursus in hoefbeslag te Appingedam. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

STRIJKEN MET DE ACHTERBEEENEN.

Wanneer wij zoo eens rond kijken, zijn er nog heel wat smeden, die nog niet beoordeelen kunnen, welk beslag te kiezen voor een paard, dat zich aanslaat.

In de meeste gevallen kan de hoefsmid het verhelpen. Het komt het meest bij de achterbeenen voor en wel aan het kootgewricht of kroonrand. Wanneer we een paard beslaan dat strijkt, moeten we eerst de *oorzaak* zien op te sporen. Heel dikwijls is deze gemakkelijk te vinden.

1. Heeft het paard te lang op de ijzers geloopt, waardoor de hoeven te lang zijn, of steken de nieten er te ver uit?

2. Is de hoefas recht, zijn de oude ijzers wel goed bodemnauw afgesmeed? Indien dit niet het geval is, zit er natuurlijk een heel scherpe rand aan.

3. Liggen de ijzers er niet scheef onder, n.m. binnen te wijd, buiten te nauw, en zit het rechterijzer wel onder den rechtervoet of omgekeerd? Ik heb ook al eens gezien, dat de smid gerust, zonder iets te bemerken, de ijzers er verkeerd ondersloeg.

4. Laten wij het paard even stappen en draven om zijn gang te beoordeelen.

Is uitsluitend een van bovenstaande oorzaken het geval, dan zijn deze gemakkelijk en hiermede ook het strijken te verhelpen.

Nu zullen wij aannemen een paard te moeten beslaan, hetwelk een normalen stand in de achterbeenen heeft, maar in draf wat nauw gaat. Bij het besnijden der hoeven laten wij den binnenwand iets hooger, en leggen er een paar gewone vlakke ijzers onder, waarvan de binnentak goed bodemnauw is afgesmeed. De ijzers moeten zóó gepast worden:

1. De binnentak wordt *vooral* aan het toongedeelte iets nauwer gepast (niet overdreven).

2. Alleen met het binnen-toongedeelte slaat een paard met zoo'n gang zich aan en daarom maken we het toongedeelte van den binnentak vooral niet te rond.

3. De binnentak aan het verzengedeelte niet te nauw en te kort maken; dikwijls zien we daar de grootste fout, want maken we deze te kort en passen het takeinde binnen den wand, dan is de voetast naar binnen gebroken, de kogel balanceert naar binnen, en het paard moet zich aanslaan.

Wanneer gewone gebruikspaarden strijken, is dit in den regel aan de slordigheid van den hoefsmid te wijten. Ook door het veelvuldig gebruik van fabrieksijzers, wordt het strijken in de hand gewerkt.

Laatst was ik buiten, en zag daar veel boeren, die met hun paarden naar de kerk reden. Bij de uitspanning, waar de paarden gestald werden, ging ik eens kijken en zag dat veel paarden door denzelfden smid beslagen werden. Van al deze paarden was de voetast aan de achterbeenen naar binnen gebroken. Opvallend was, dat de meeste paarden zich min of meer streken.

Nu worden zulke paarden meestal niet overmatig gebruikt, dus worden niet moe, doch was dit wel het geval, dan zou het strijken in hooge mate verergeren. Het beslag was overigens goed te noemen; alleen moest de smid er op gewezen worden, dat hij elke voetast naar binnen breekt, wanneer hij er bij normalen stand een ijzer onderlegt, waarvan de binnentak te kort en te nauw, de buitentak te wijd, te lang en geheel naar buiten uit gedraaid is.

* * *

Beslag voor strijken bij bodemnauwen stand. Hierbij moeten we goed opletten hoe het paard bodemnauw staat, n. l. met het toongedeelte naar buiten of naar binnen.

1. Een paard met bodemnauwen stand en het toongedeelte naar buiten, strijkt meestal tusschen de eerste toon- en verzennagel in. Bij het besnijden verkleinen wij zooveel mogelijk de binnenhoefhelft, daar bij bodemnauwen stand de binnenhoefhelft het grootst is. Het paard wordt met een vlak strijkijzer beslagen, korte rits met twee nagelgaten. Indien het strijken hevig is, laten we de rits geheel weg en nagelen in den toonwand. De binnentak moet vanaf het toongedeelte goed nauw gepast worden. Er moet bij het dichtmaken zorgvuldig op gelet worden *dat er vooral geen scherpe rand aan het hoorn blijft zitten*, anders strijkt het paard zich daar nog mede. Bij elken stap gaat de hoef rakelings langs de koot van het rustende been heen, dus de minste scherpte slaat de koot stuk. Het $\frac{3}{4}$ ijzer wordt voor dezen stand ook wel eens gebruikt. Voor heel jonge paarden is het zijgewichtsijzer aan te bevelen.

2. Bodemnauwe stand met het toongedeelte naar binnen. De stand gaat min of meer gepaard met O-beenen. Paarden met dezen stand in de achterbeenen hebben weinig kracht en zijn voor dravend of zwaar sleepwerk niet aan te bevelen.

Vóór het beslaan altijd eerst het paard laten stappen en draven. Dan zien we, dat een paard met zulk een stand zich geheel vooraan met het toongedeelte strijkt, dikwijls vlak naast de toonlip. Hierbij moeten we goed opletten hoe de hoef belast wordt; bijv. een eenigszins O-beenig paard met bodemnauwen stand en toongedeelte naar binnen heeft dikwijls, evenals bij toontredersstand in de voorbeenen, een uitgebogen buitentonwand en een ingetrokken binnenverzenwand, — terwijl een sterk O-beenige stand wèl een uitgebogen buitentonwand heeft, doch in plaats van een ingetrokken binnenverzenwand een sterk ingetrokken buitenverzenwand. Want — let maar eens op — bij dezen stand komt het lichaamsgewicht nagenoeg alleen op het buitenverzen gedeelte. Toch strijken beiden zich met het toongedeelte, doch moeten contra beslagen worden.

Nummer één leggen we een toonstrijkijzer onder, waarvan de buitentak vooral bij het toongedeelte nauw gepast wordt en het verzen gedeelte van den binnentak wijd. Wij behoeven ons over dat wijd liggen aan het verzen gedeelte niet ongerust te maken, daar een paard met zoo'n stand zich met het verzen gedeelte nooit strijkt.

Nummer twee krijgt ook een toonstrijkijzer onder met sterk verbreed verzen tak; de binnentak wordt van het toongedeelte af nauw gepast.

Bij al deze standen gebruikt men vlakke ijzers, want vooral bij den laatst besproken stand, kan men met kootbalans heel weinig uitrichten.

Nu moeten wij niet denken, dat het strijken altijd aan den smid te wijten is; de eigenaar moet ook meewerken. Slechte voeding, overmatige arbeid, werken strijken in de hand. Onoordeelkundig inspannen, bijv. een span paarden waarvan de een te kort of te lang in de disselriemen loopt, de kruisteugels niet op maat zijn en de binnenteugels te kort, zoodat de hoofden naar elkaar toe getrokken worden, dan loopen de paarden scheef voor den wagen, hetgeen ook aanleiding kan geven tot strijken.

F. F a l k e n h a g e n.

HET HOFBESLAG OP DE LANDBOUWTENTOONSTELLING TE ZEVENBERGEN.

Hoewel het oorspronkelijk de bedoeling was dat een wedstrijd in hoefbeslag op het terrein der tentoonstelling gehouden zou worden, bleek zulks ten slotte onmogelijk en heeft deze wedstrijd reeds vóór de tentoonstelling plaats gehad.

Deze regeling is zeker te betreuren, want niet alleen dat dergelijke wedstrijden veel publiek trekken, doch ook omdat er een opvoedende kracht van uit gaat. De smeden vergelijken onderling hun werk en de eigenaren van paarden zijn dan tevens in de gelegenheid eens te zien hoe de jury oordeelt over de verschillende beslagen en werkwijzen. Het was toch, dunkt mij, met een beetje goeden wil wel mogelijk geweest het zoo te regelen, dat ieder het werken der hoefsmeden had kunnen zien. Op andere tentoonstellingen bleek zulks wel mogelijk. Nu is deze wedstrijd gehouden in een particuliere smederij. Juryleden waren de heeren L. A. Bom, dierenarts, J. Schellekens, mr. smid, beiden te Zevenbergen, J. F. Roovers, onderw. in pract. hoefbeslag te Beek bij Breda, en D. Wevers, mr. smid te Langeweg, gem. Zevenbergen.

De eerste prijs werd toegekend aan P. J. v. d. P e r k te Kerk Avezaath. Bij het besnijden werd iets te veel van den rand weggeraspt, terwijl hij een prachtig modelijzer maakte, dat keurig paste; door zenuwachtigheid van het paard werden de nagels eenigszins ongelijk ingeslagen. A n t. M o u w e n te Zevenbergen verwierf den 2den prijs. Een rechter achtervoet werd door hem in het buitentoongedeelte te laag besneden, terwijl een goed gevormd ijzer iets uit het midden werd geplaatst en eenigszins breeder had mogen staan. Als 3de prijswinner werd door de jury aangewezen A. C. S t r o o p te Bosschenhoofd (N.-Br.), die een linker achtervoet aan toongedeelte en binnenvers iets te kort besneed, terwijl de nagelgaten van een vrij goed passend ijzer slordig waren verdeeld. Den 4den prijs behaalde D. v. O n z e n o o r t te Raamsdonk, die iets netter moest besnijden, maar overigens toont een „smid” te kunnen worden, terwijl de 5de prijs werd toegekend aan H. v. d. V e n te Boxtel, die onder een goed besneden voet een te wijd ijzer plaatste.

Behalve de wedstrijd, die niet te zien was voor het publiek, waren er eenige collecties ijzers ingezonden, die wel een plaatsje op de tentoonstelling

kregen. Hiervoor werden gevraagd handgesmede hoefijzers: a. Beslag voor een tuigpaard (2 voor- en 2 achterijzers); b. Beslag voor een trekpaard (2 voor- en 2 achterijzers); c. Beslag voor strijken en klappen en d. Beslag voor afwijkende hoeven.

Ingezonden waren collecties door Ant. Mouwen te Zevenbergen, J. Schellekens te Zevenbergen en J. C. Snelders te Leur.

De Jury voor deze collecties bestond uit de heeren L. A. Bom, dierenarts te Zevenbergen, S. v. Angeren te Utrecht, J. F. Roovers te Beek bij Breda, J. Schellekens te Zevenbergen en D. Wevers te Langeweg.

Deze heeren waren van oordeel dat de collecties aan matig gestelde eischen niet konden voldoen, zoodat alleen maar eervolle vermeldingen zijn toegekend en wel aan A n t. M o u w e n voor het beslag voor tuigpaard, beslag bij trekpaard en beslag voor strijken.

Verder waren gevraagd, aan onderwijzers in practisch hoefbeslag, inzendingen van collecties leermiddelen en gereedschappen. Ingezonden vier, n. l. van J. F. Roovers te Beek bij Breda een uitgebreide collectie, die uitstekend in orde was en op den naam van volledigheid aanspraak kon maken, zoodat hem de 1ste prijs werd toegekend.

Den 2den prijs kreeg G. Jacobs te Budel met een kleinere collectie, ook bestaande uit zeer goede voorwerpen. De afwerking deed voor die van Roovers niet veel onder, doch de collectie was minder volledig en uitgebreid. De derde prijs werd ingehouden. Een eervolle vermelding werd toegekend voor de collectie van J. Kommers te 's-Gr. Capelle, die in volledigheid te kort kwam.

Een zeer groote collectie van M. E. J. v. d. Berk te Bergen op Zoom kon zelfs geen eervolle vermelding halen, daar de verschillende ijzers niet op het peil stonden waarop het werk van een onderwijzer in practisch hoefbeslag behoort te staan. Zoowel wat vorm als afwerking betreft waren zij onvoldoende.

Het hoefbeslag is dus, alles bij elkaar genomen, er niet schitterend afgekomen; onbegrijpelijk wanneer men ziet, dat de paardenfokkerij, zoowel de trekpaard- als tuigpaardrichting, in ons land op hoog peil staat. De interesse van den smid voor het hoefbeslag en de waardeering hiervan door den paardenhouder kan niet anders dan tot beider welzijn leiden en tevens tot dat van het paard in het bijzonder.

Utrecht, September 1924.

S. v. Angeren.

CURSUS IN HOEFBESLAG TE APPINGEDAM.

Van den in Mei j.l. aangevangen 7en cursus in hoefbeslag, gegeven vanwege de afd. Appingedam van den Smedenbond, is het 1e leerjaar geëindigd. Evenals de voorlaatste, is ook deze cursus een z.g. dubbele, d.w.z. er worden in plaats van 8, zestien leerlingen toegelaten, die in 2 groepen de *praktische* en *gezamenlijk* de *theoretische* lessen ontvangen.

De ruime smederij van de ambachtsschool te Appingedam wordt thans welwillend den geheelen Zaterdag voor den cursus in hoefbeslag beschikbaar

gesteld, waarvoor aan den directeur dier inrichting hier gaarne een woord van dank wordt gebracht.

De 1e ploeg (de verafwonenden worden hieronder gebracht) werkt in de voormiddaguren praktisch; daarna wordt voor alle leerlingen van 1—3 n.m. theorie gegeven, terwijl de 2e ploeg in de verdere namiddaguren praktisch werkzaam is. Het geven van de lessen in de zomermaanden heeft veel voor; alles kan nu worden verricht bij daglicht en het geven van de lessen op één dag in de week, maakt het den leider van den cursus gemakkelijk om toezicht te houden op het praktisch werken der beide groepen.

De leerlingen van den cursus zijn: J. Boersma te Zuidwolde (Gr.), W. Bos te 't Zandt, J. Brons te Westerlee, H. Dallinga te Siddeburen, L. Elzen te Nieuw-Beerta, S. Gorter te Usquert, K. Hamminga te Oude Schip, H. Klompsma te Nieuw-Buinen, F. Korthuis te Noordbroek, J. Lalkens te Roodeschool, J. Medendorp te Usquert, D. Snakenburg te Tjamsweer, A. Smit te Eppenhuisen, H. Sijpkens te Nieuw-Buinen, J. van Wijk te Bedum en E. Zwaagman te Onderdendam.

De leiding van de cursussen te Appingedam is in handen van den heer H. A. Kroes, dierenarts en oud-leeraar der M. L. S. te Groningen, terwijl het praktisch onderwijs wordt gegeven door den heer M. Ritsema, gediplomeerd onderwijzer in praktisch hoefbeslag te Appingedam.

Bij den aanvang van het 2e leerjaar wordt een proefles afgenomen, die over al of niet toelating tot dat leerjaar beslist. Dit prikkelt het bijhouden van theorie en praktijk gedurende de wintermaanden. Kr.

INGEZONDEN STUKKEN.

Miste, 4 October 1924.

Mijnheer de Redacteur!

In de laatste aflevering van *De Hoefsmid* las ik op blz. 133 o. m. het volgende:

„Aangenaam was het te hooren dat de oudste smid uit Winterswijk, de heer Colenbrander, die zich voor deze tentoonstelling veel moeite had gegeven, de jury bedankte voor de rechtvaardige en serieuze wijze waarop gekeurd was.”

Dit is echter niet juist. Ten eerste ben ik niet de oudste smid uit Winterswijk, maar toen de wedstrijd was afgelopen en niemand meer het woord verlangde, meende ik deze gelegenheid niet te moeten laten voorbijgaan zonder een woord van waardeering te hebben geuit voor de uitstekende regeling van dien wedstrijd, en wel in hoofdzaak aan den heer de Vries, die bleek de spil te zijn geweest waarom alles had gedraaid. Ten tweede: van de jury heb ik niets kwaads noch veel goeds gezegd, hetwelk omgekeerd de jury ook deed van mijn inzending „Hoefbeslag” rubriek II en waarvoor ik, zooals boven vermeld, mij veel moeite had gegeven (andere moeite heb ik voor de tentoonstelling niet gedaan), maar door haar nog niet voor de minste onderscheiding werd voorgedragen. De woorden: „rechtvaardige en serieuze”, betrekking hebbende op de keuring der jury, heb ik niet gebezigd.

Hoogachtend,

G. J. Colenbrander.

Mijnheer de Redacteur!

Ik had begrepen uit de speech van den heer Colenbrander, dat ook de woorden van waardeering den juryleden golden, omdat eerst, zeer terecht, de regelings-commissie bedankt werd en daarna afzonderlijk de juryleden.

De verslaggever.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Capewell-hoefnagels.** De heer Bernard Reyman te Parijs, vertegenwoordiger van een groote Amerikaansche hoefijzerfabriek te Hartford, bericht ons dat zijn firma op de Nationale landbouwtentoonstelling te Cremona (Italië) den eersten prijs voor haar hoefnagels heeft behaald.

— **Examen-Commissie.** De commissie, belast met het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, bestaat uit den voorzitter Prof. Dr. H. M. Kroon en twee subcommissies, elk van drie leden. Van deze 7 leden zijn 5 dierenarts en 2 onderwijzer in practisch hoefbeslag.

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, gelet op artikel 3 van het reglement voor het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 4 Augustus 1922, No. 75, heeft goedgevonden, voor het tijdvak van 1 September 1924 tot 1 September 1925, in de Commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als Hoefsmid, te benoemen:

a. tot lid en voorzitter: Dr. H. M. Kroon, Hoogleraar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht; b. tot leden: 1. S. van Angeren, Chef-Hoefsmid aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht; 2. Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Kapitein-Paardenarts aan de Militaire Hoefsmid-school te Amersfoort; 3. F. Falkenhagen, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Amsterdam (Kerkstraat No. 242); 4. P. H. van Kempen, Veearts te Echt; 5. J. Plet, Veearts te Heerenveen; 6. M. ten Broeke, Veearts te Tiel; c. tot Plaatsv. lid, tevens Pl. v. Voorzitter: A. W. Heidema, Secretaris der Nationale Vereeniging tot bevordering der paardenfokkerij in Nederland, te 's-Gravenhage; d. tot pl. v. leden: 1. P. Bongaarts, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Maasniel; 2. A. Frederikse, Majoor Dirigeerend Paardenarts b. d., te Utrecht; 3. H. Kerkhaert, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Stoppeldijk; 4. H. A. Kroes, Oud-Leeraar aan de Middelbare Landbouwschool te Groningen; 5. H. Hagen, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Steenwijk; 6. Dr. G. M. v. d. Plank, Conservator aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht; 7. J. de Vries Dzn., Secretaris-Penningmeester van het Stamboek voor het Nederlandsche Trekpaard (Belgisch type), te 's-Gravenhage; en 8. M. Ritsema, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Appingedam.

— **Cursus in hoefbeslag te 's Hage.** De aan de Ambachtsschool te houden cursus is aangevangen met 13 leerlingen. Het onderwijs wordt

weder gegeven door de heeren L. J. Hoogkamer, gep. dir. paardenarts, wat het theoretische gedeelte betreft, en W. Meijer, die de practische lessen geeft.

PERSOVERZICHT.

— *De Amerikaansche ijzer- en staalindustrie.* De voorzitter van de ijzer- en staalafdeeling van het bondsbureau voor buiten- en binnenlandschen handel te Washington, Luther Becker, geeft een overzicht van de rol, die Amerika als ijzer- en staalproducent in de wereld speelt. Op rekening van de Ver. Staten komt rond 50 pct. van de wereldproductie. De fabrieken in dit land zijn in staat jaarlijks 50 millioen ton ruw ijzer en bijna 60 millioen ton stalen blokken te produceeren. In totaal zijn er meer dan 3300 verschillende staalfabrieken, waarvan er ongeveer 140 hoogovens hebben en bijna 500 walsfabrieken. De overige vervaardigen afgewerkte producten, als draad, buizen, gegoten artikelen, schroeven, smeedwerk enz. De 3300 bedrijven hebben in totaal meer dan 490.000 arbeiders in dienst, waarin begrepen zoowel ongeschoolde arbeiders als ingenieurs. Rekent men alle bedrijven er bij, die ijzer en staal verder verwerken, dan komt men tot een totaal van 15.000 ondernemingen, die met het ijzer- en staalbedrijf nauw verbonden zijn en die in totaal ongeveer 1.030.000 personen in dienst hebben. De waarde van haar productie bedraagt bijna \$ 6 milliard. De arbeiders in de Amerikaansche metaalindustrieën zijn meerendeels buitenlanders, voornamelijk uit Zuid-Europa en uit Mexico. Ook negers uit de Zuidelijke staten vindt men er onder. De loonen bedroegen in 1923 voor ongeschoolde krachten 40 tot 60 dollarcenten per uur en voor vakmensen tot \$ 1.25 per uur. Te Pittsburg verdienen in 1923 de ijzergieters 93 dollarcenten en bouwijzerwerkers \$ 1.25 per uur. De arbeidsweek bedraagt thans over het algemeen 44 uur, doch de twaalfurige werkdag is nog niet zoo heel lang afgeschaft.

— *De afzet van Roerkolen in Nederland.* Volgens de Deutsche Bergwerk Ztg., heeft dezer dagen een bespreking tusschen de mijneigenaren in het Roergebied plaats gevonden over een regeling van den *kolenafzet in Nederland*. Men kwam niet tot een resultaat, aangezien verschillende vertegenwoordigers tot geen bindende verklaringen gemachtigd waren. Zou men tot overeenstemming komen, dan zou de afzet van Roerkolen in Nederland grootendeels door bemiddeling van de *Steenkolen Handelsvereniging* geschieden.
(N. R. C., 26 Sept.)

Het vakblad Iron Age schrijft in zijn weekbericht o. a. het volgende over de *Amerikaansche ijzer- en staalmarkt*: In de afgelopen week zijn er weinig zaken gedaan. De capaciteit, waarmede de fabrieken werken, is weinig veranderd, hoewel de nieuwe bestellingen iets verminderd zijn. Koopers toonen nog steeds een neiging, om slechts in hun onmiddellijke behoefte te voorzien. Ruw ijzer is tamelijk levendig gevraagd, hoewel de afnemers over het geheel meer geneigd zijn hun aankopen uit te stellen. (*Idem*).

— Het jongste no. van het vakblad Iron Age schrijft in zijn weekbericht o. a. het volgende over de *Amerikaansche ijzer- en staalmarkt*. Verschillende geruchten over mogelijke fusies doen de ronde, als een gevolg van het prijs-

geven van de Pittsburgsche „plus” overeenkomst, met het doel hetzelfde voordeel te verkrijgen, dat de U. S. Steel Corporation geniet, door in verschillende districten van het land groote fabrieken te bezitten, welke onderscheidene afgewerkte producten kunnen leveren, zoodat verbruikers van deze verschillende producten zich slechts met hun bestellingen tot een firma behoeven te wenden. October toont tot nu toe een toeneming van nieuwe bestellingen. De staalindustrie werkt op het oogenblik gemiddeld met 60 pet. der normale capaciteit. — De aankopen in ruw-ijzer blijven beperkt en vinden meerendeels voor onmiddellijke verscheping plaats. Volgens een verbeterde opgave heeft de ruwijzerproductie in September 2.053.000 ton bedragen tegen 1.891.000 ton in Augustus j. l. en 3.125.000 ton in September 1923. Het wekelijksche gemiddelde is 506.000 ton tegen 441.000 ton in Augustus en 707.000 ton in September 1923.

— *De Duitsche ijzermarkt.* Uit het Rijnsch-Westfaalsche industriegebied wordt ons geschreven, dat de afzetgelegenheid aan het einde der vorige maand verder verslechterd is. Niet alleen, dat de nieuwe bestellingen langzamer binnenkomen, doch ook in de verstrekking van specificaties op oude contracten valt weder een aarzeling waar te nemen. In het algemeen is het de toestand op de geldmarkt, die op de zaken nog steeds een ongunstigen invloed oefent. Wel is er in den laatsten tijd op de geldmarkt een langzame verbetering ingetreden, doch deze was nog niet van dien aard, dat een grootere ondernemingslust er het gevolg van was. De verwachting dat na de afsluiting van de Londensche onderhandelingen, de staat meer werken zou laten uitvoeren en daarvoor bestellingen zou doen, is op geenerlei wijze vervuld. Daaronder lijden vooral de fabrieken, welke spoorwegmateriaal vervaardigen, die wegens de geringe staats- en particuliere bestellingen om zoo te zeggen van de hand in den tand leven. Aangezien de hoogovenbedrijven zich voor den winter voldoende werk moeten verschaffen, doen zij al het mogelijke om contracten af te sluiten. Een scherpe concurrentie is hiervan het gevolg, zoodat de prijzen voortdurend dalen. Einde Augustus en begin September verkeerde men nog in de meening, dat de prijzen, die eenigszins boven het verliesbrengende niveau waren gestegen, zich wel zouden handhaven. Doch sedert is voor walsproducten reeds een daling van gemiddeld 10 à 12 mark per ton ingetreden en kost b. v. het standaardproduct staafijzer thans 115 à 120 mark, terwijl einde Augustus nog 125 à 130 mark werd bedongen. Van een herstel van de markt, welke men verwachtte, naar aanleiding van de te Londen getroffen overeenkomst, valt dus nog niets te bemerken. Zooals gezegd, moet de oorzaak hiervan in den toestand op de geldmarkt worden gezocht. De geringe afzet heeft ertoe geleid, dat het weder in bedrijf brengen van de in verband met de omstandigheden stilgelegde fabrieksafdeelingen, verder uitgesteld moest worden, terwijl men zelfs een verdere inkrimping van het bedrijf overweegt. Daarbij is een verdere verlaging van de prijzen te verwachten, nu de kolenprijzen met gemiddeld 10 mark per ton zijn verlaagd, een verlaging van de vrachttarieven ingevoerd is en ook de prijzen van ruwijzer en andere grondstoffen reeds een dalende richting ingeslagen zijn. (*Idem*).

— *Internationale concurrentie in de ijzer- en staalindustrie.* Sedert het einde van de Londensche conferentie houdt het vraagstuk van de mededinging op de wereldmarkten van de continentale ijzer- en staalindustrie vooral in Engeland de gemoederen bezig. Weliswaar bestaat er op het vasteland thans nog concurrentie tusschen de Fransche en de Duitsche ijzer- en staalindustrie, maar in Frankrijk bestaat een algemeen verlangen naar samenwerking met Duitschland op dit gebied, evenals op dat der kali- en chemische nijverheid. Indien dan ook, aldus in een hoofdartikel van het jongste handelsbijvoegsel van *The Times*, Frankrijk tezamen met België tot een vergelijk komen met Duitschland, waarbij de ertsrijkdommen van den een en de kolenmijnen van den ander geëxploiteerd worden tot wederzijdsch voordeel, welke positie zal Groot-Brittannië dan tegenover deze combinatie innemen?

Engeland zoekt afzetgebieden en beveiliging tegen de continentale mededinging op zijn eigen markten.

De reden, dat Engeland gekend wil worden in de aangelegenheden van de Fransch-Duitsche onderhandelingen, is juist, dat er voor dit land groote belangen op het spel staan. *The Times* herinnert er aan, dat voor den oorlog ook de „International Rail Association” bestond, welke werkzaam was ten gunste van alle aangesloten fabrikanten van spoorstaven.

Het moeilijke voor Engeland is, dat zoowel Frankrijk als Duitschland bij onderhandelingen over een handelsverdrag het tariefwapen kunnen hanteeren, maar Engeland kan dit, indien het deel wil nemen aan de overeenkomst of wil voorkomen dat het er slachtoffer van wordt, niet doen. Tenzij het zijn handelspolitiek zou willen veranderen.

Er zijn echter nog wel andere middelen waardoor Engeland invloed kan uitoefenen. Duitschland heeft kapitaal broodnoodig en Engeland is beter dan eenig ander land in de gelegenheid om het dit te verschaffen.

De Duitsche industrie is klaarblijkelijk bereid om in ruil voor de middelen die tot instandhouding van haar bedrijven noodig zijn, de controle over haar ondernemingen aan de geldschieters over te laten, en zij zal, meent *The Times*, liever met Engeland samenwerken dan met eenig ander land. Frankrijk heeft eveneens kapitaal van noode en zal dit, als de tijd komt, waarop het zijn oorlogsschulden dient te gaan betalen, nog harder noodig hebben. Verder zal de Vereeniging van ruwijzer-fabrikanten in Frankrijk haar best doen om de cokes van de Roer zoo goedkoop mogelijk te krijgen en daardoor in botsing komen met de Fransche cokesproducten, wier belangen daardoor in het gedrang komen. De prijs van de steenkool- en cokesleveringen voor het herstel is trouwens een zaak, welke alle geallieerden aangaat, en niet alleen Frankrijk, in zooverre n.l. als de opbrengst bij verkoop in het Algemeen Herstelfonds wordt gestort. Hierin zal dus ook Engeland gekend moeten worden.

Het is te begrijpen, dat Frankrijk gaarne zijn buitenlandschen handel wil vergrooten en daarom een overeenkomst met zijn Engelsche mededingers op prijs zal stellen, waarbij tot een afbakening van de afzetgebieden en vermindering van een kostbaren concurrentiestrijd besloten wordt. Aan Frankrijk zouden b.v. als afzetgebied overgelaten kunnen worden: Italië, het naburige Oosten, Siam, en Cochinchina, waartegen aan Engeland de vrije hand

gelaten zou kunnen worden in het geheele Britsche Rijk, de koloniën en de Dominions.

Een dergelijke afbakening zou misschien moeilijk tot stand zijn te brengen, maar is niettemin mogelijk. Ten slotte wijst *The Times* op een zeer belangrijk punt, n.l. de weinige samenwerking tusschen de Engelse belanghebbenden onderling. Zooals de toestand in de Britsche ijzer- en staal-industrie is, kan men vaak het ongewenschte verschijnsel zien, dat een half dozijn Britsche firma's, b.v. bij aanbesteding van een brug, met onderlinge concurrentie inschrijven. Door op deze wijze te werk te gaan, worden de prijzen bezwaard met onevenredig groote kosten, vallende op den verkoop. Indien de Britsche industrie het hoofd wil bieden aan de Fransche, Duitsche en Belgische mededinging, dan dient zij, zegt het blad, niet alleen de productiekosten te verminderen, maar ook de verkoopkosten. Zij moet hierbij denzelfden weg volgen als haar mededingsters in Europa en Amerika, door het oprichten van een gemeenschappelijke verkooporganisatie (u. , *N. R. C.*").

— *Eerste aanwending van hoefijzers.* L. S. J. schrijft hierover: Het is moeilijk vast te stellen wanneer het hoefbeslag het eerst werd toegepast. Waarschijnlijk was het reeds bekend 200 j. v. Ch. op Tarentum, een klein eiland nabij Brindisi. Het is niet onmogelijk dat de Galliërs en de Kelten hun paarden besloegen op de wijze zooals dat thans nog geschiedt; ijzers en nagels zijn gevonden in graven der Galliërs, meer speciaal in Alesia, waar zij den laatsten tegenstand boden tegen de Romeinen. Evenzoo zijn ijzers en nagels gevonden bij overblijfselen uit den Romeinschen tijd in verschillende deelen van Engeland en verscheidene exemplaren worden bewaard in de musea van York en Canterbury en in het Britsch museum. Al deze Romeinsche en voor-Romeinsche hoefijzers en nagels hebben geheel denzelfden vorm, terwijl de kleine afmetingen er op wijzen dat de paarden toenmaals slechts een kleine maat hadden.

— *Neerlands Volkskracht.* In de Ridderzaal te 's-Gravenhage is Vrijdag 26 September het Congres Neerlands Volkskracht geopend, waarbij Minister de Visser een rede heeft gehouden, die rijk aan taal en gedachten was. Wij ontleenen er alleen de volgende passage aan:

Want alleen in volle vrijheid kan een volk zijn eigen werk, zijn geest, zijn gemoed, zijn kracht toonen, en blijft het een oorspronkelijk, een bedrijvig volk. Alleen dan worden zijne levenskiemen opgewekt; is het vaardig tot noesten, kloeken arbeid; wordt de rijk gekleurde wereld van ons vaderland in hare volle schoonheid openbaar. Dwang- of vereffenings- of gelijkmakings-theorieën maken de scherp geslagen munten van het volksleven aan gladde afgesletten schellingen gelijk en werpen over ons mooie landschap een vale grauwe tint, den vloek der dorre eenzelvigheid. Laat — zooals da Costa het zoo prachtig zeide — het volk zich uitspreken als een „reusachtig orgel, dat, beurtelings zingend, trillend, bruisend, kweelend, smeekend, smachtend, schaterend en klaterend, onweierend en onweerstillend, kermend en weenend, stervend en levend in eindeloze melodieën al de tonen van menschelijk gevoel en verbeeldingskracht doorloopt." Die vrijheid alleen waarborgt de openbaring van volkskracht.

— *Een buitengewoon groote legger*, door J. FULTON (The Vet. Journal, February 1924). Prof. Dr. Hartog schreef hierover in het Tijdschrift voor Diergeneeskunde het volgende:

In dit artikeltje wordt mededeeling gedaan van een zeer grooten legger, die zich had ontwikkeld tot de grootte van een sterk opgeblazen voetbal.

De behandeling bestond in het afbinden van den tumor met een stuk van den elastischen binnenband van een motorrijwiel.

Na verloop telkens van ongeveer 8, 14 en 21 dagen werd in de insnijdingen een nieuwe elastische band geapliceerd, zoodat het gezwel na 29 dagen was afgevallen.

Deze tumor had een gewicht van 26 pond en was te groot om in een gewonen stalemmer geborgen te worden.

— Reeds in de geschiedenis der oudheid lezen we een treffend verhaal van *paardentrouw*.

Toen Antiochus in een gevecht gedood werd door Centaretrius, sprong deze laatste op het mooie strijdros van zijn vijand. Nauwelijks op zijn rug gezeten voelde het paard bij intuïtie, dat het den moordenaar van zijn meester droeg. Het gaf teekenen van groote woede en rende plotseling met groote snelheid in de richting van een hooge rots. Centaretrius was niet in staat zich van het paard vrij te maken en het trouwe dier nam hem mee in zijn sprong in den afgrond, aan den voet waarvan later beiden vermorzeld teruggevonden werden.

(u. *Het Paard*).

— *Grondpersing door tractors*. De heer W. Koning Wzn. te Rilland (Z.) schreef hierover in verschillende landbouwbladen het volgende:

Ik heb indertijd toegezegd, nog nader te zullen berichten of eenige invloed van de grondpersing door de tractors, die verleden herfst in de Bathpolders hebben gedemonstreerd, waar te nemen zou zijn.

Ik wil thans aan deze belofte voldoen en kan daarbij heel kort zijn.

Nadeelige gevolgen van grondpersing werden door ons niet opgemerkt, ook niet ten aanzien van den zwaarsten tractor, niettegenstaande alle met een wiel in de voor liepen en de grond zeer nat was.

Noch in den winter of in het voorjaar op het in de ploegvoren liggende land, noch bij het gezaaide gewas (haver), noch bij de daaronder gezaaide klaver hebben wij eenig verschil met de met paarden geploegde, er vlak naast liggende, gedeelten kunnen opmerken.

Hierbij rijst de vraag, in hoever de vrij strenge vorst in den winter van 1923/24, die vrij diep in den grond drong, mogelijk de gevolgen van grondpersing kan hebben opgeheven. Doch ook vóór de vorst konden wij geen gevolgen van grondpersing constateeren.

Ik kan hieraan nog toevoegen, dat in dezen natten zomer wel werd opgemerkt, dat de grond door het maaien van graan met een zelfbinder, getrokken door een tractor, veel dichter was gereden en bij het stoppelen veel slechter viel, dan waar op hetzelfde land met de hand gesneden was.

Tractor plus graanmaaier hadden in dit geval eene aanmerkelijke grondpersing tengevolge, doch waarschijnlijk alleen maar op den bovengrond, hetgeen vermoedelijk na verdere bewerkingen wel weer zal verdwijnen.

ADVERTENTIËN.

Hoefnagels „DE OVERWINNAAR”

zijn de beste der wereld.

„**DE OVERWINNAAR**”, — de **taaiste**, de gemakkelijkste om in te slaan en om te nieten.

„**DE OVERWINNAAR**”, — heeft de beste **punt**, en wordt door alle hoefsmeden uit alle werelddeelen voorgetrokken.

Vervaardigd door **THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HORTFORD, CONN. (U.S.A.)**. (Niet te verwarren met firma van denzelfden naam).

De grootste hoefnagelproductie der wereld.

Hoofdvertegenwoordiger voor Europa: **BERNARD REYMAN**, 4 Place de la Sorbonne, **PARIJS (5e)**.

Monsters van „De Overwinnaar” worden op aanvraag gaarne toegezonden.
P.S. Ook in doosje tot een dunnen draad uitgetrokken, als bewijs der groote taatheid.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
 en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

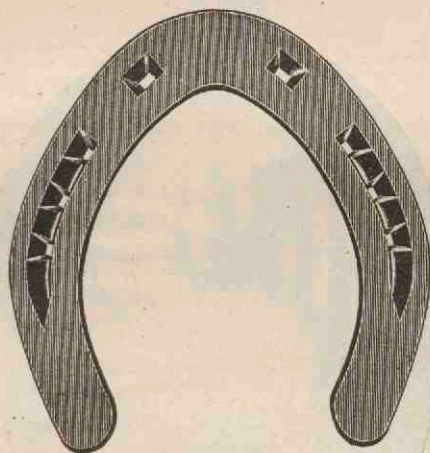
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
 Telefoon 46080

Amsterdam
 Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wensch, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

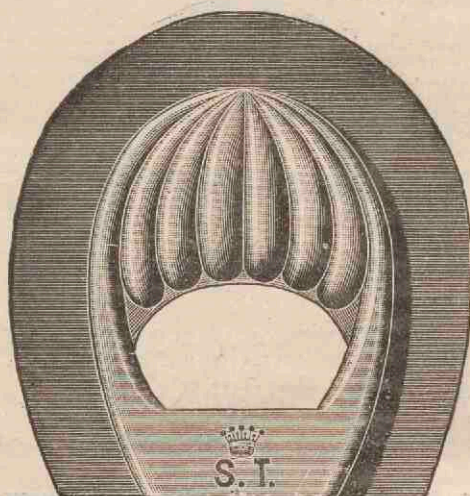
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen

voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

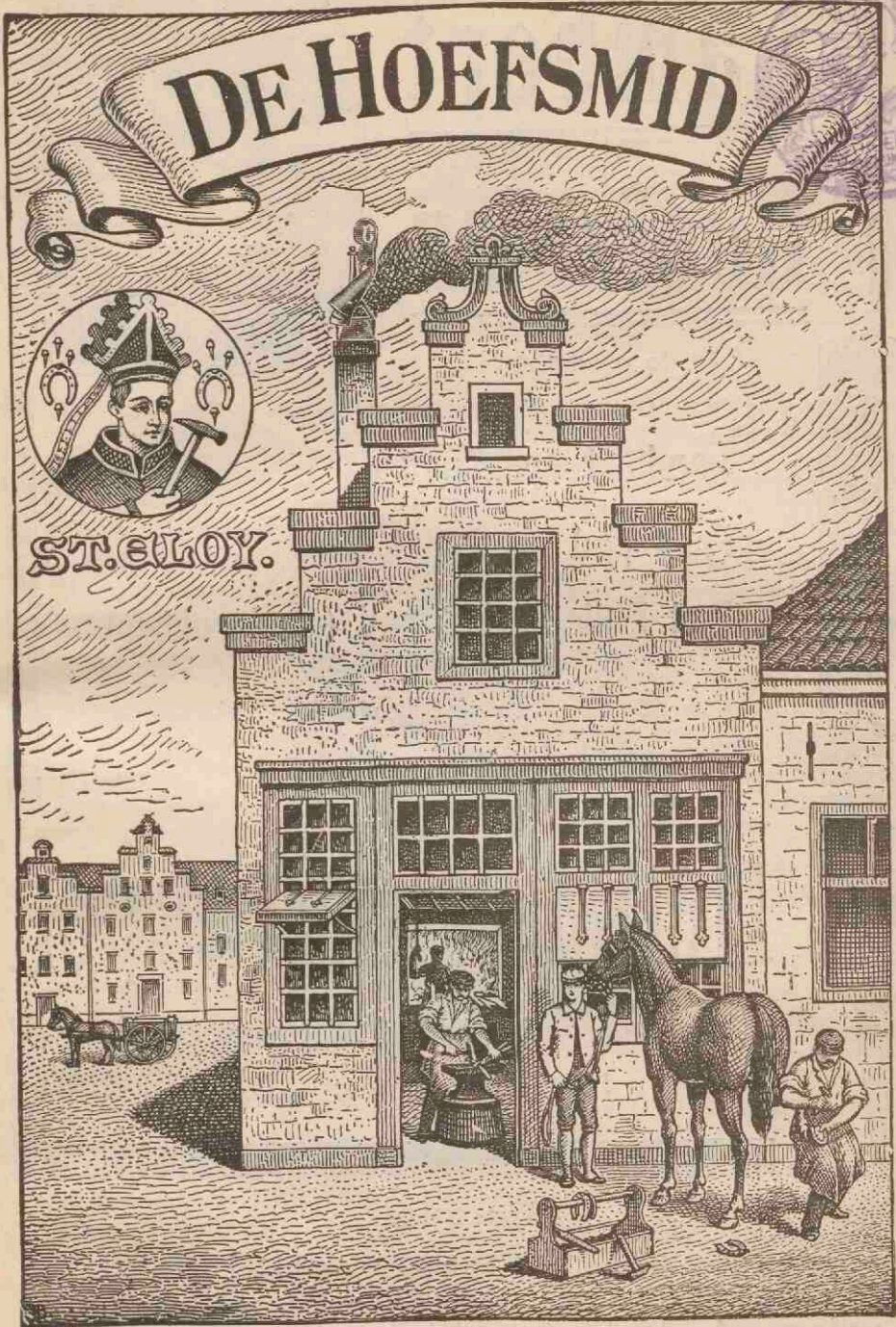
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

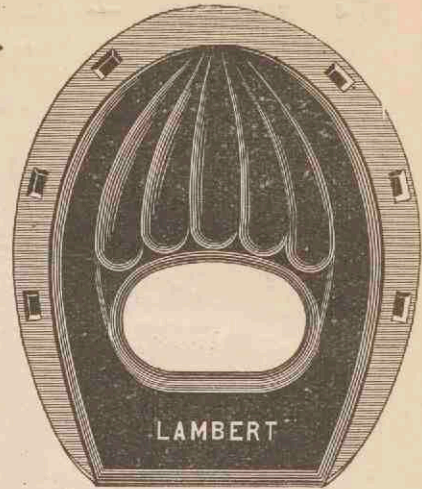

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 's GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Hoefmederijen der familie Falkenhagen te Amsterdam. 1874—1924. —
Inspectie hoefbeslag Drenthe (October 1924). — IJzer en kolen. — Vereeniging van Rijksonderwijzers in Practisch Hoefbeslag. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

HOEFMEDERIJEN DER FAMILIE FALKENHAGEN te AMSTERDAM.

1874 — 1924.

Een praatje vooraf. — Ondanks de concurrentie, die de autotractie vooral in de steden den paarden is gaan aandoen, zijn er van de laatste toch nog wel zooveel overgebleven, dat vele hoefsmederijen zich hebben kunnen handhaven. En wie weet welke verandering of we weer tegemoet gaan. De ervaring heeft namelijk geleerd, dat de auto-tractie verschillende

bedrijven duur is
En als we hier en opvangen, waarin den vervolge uitbreiding weer zal terugkeeren, daaruit te mogen de vracht-auto's den de „mode” hebben, maar dat hen keert. Hier en meer beperkte vreesde belasting grondslag. We dit bestek niet maar we hebben van wenschelijk het geven van fers deze meer in mogen worden

* * *

kenhagen dus. — kenhagen, die zwager, de heer hoefsmederijen

bij de lezers van dit tijdschrift geen introductie meer. De uit de praktijk gegrepen artikeltjes van zijne hand, in den laatsten tijd in „De Hoefsmid” verschenen, hebben dat reeds gedaan. Het is ons thans te doen om van de wording en de ontwikkeling der bedrijven een beknopt inzicht te geven en wel hoofdzakelijk voor de nieuwe abonné's die geen kennis dragen van hetgeen de heer Dr. Gallandat Huet in jaargang '19 bij de bespreking der hoefsmederijen in Amsterdam reeds over die van Falkenhagen heeft medegedeeld. En dat we zulks thans doen, houdt verband met het feit dat deze maand het 50-jarig jubileum valt te gedenken.

* * *

komen te staan, daar stemmen uit blijkt dat men bij aanvulling of tot „de paarden” dan meenen we concludeeren, dat in de groote ste niet meer mede deze zich tegen aan liggen meer snelheid en ge verhooging ten zullen hierover in verder uitweiden, het aanhalen er geacht omdat bij teruggaande cij het juiste licht bezien.

De familie Fal-
De heer F. Fal-
thans met z'n
W. Nolte, de drie
beheert, behoeft

De grondvester is de heer Casper August Friedrich Falkenhagen, hiervoren afgebeeld, die aan de Veeartsenijschool in Hannover het diploma als hoefsmid heeft verworven en aldaar werkzaam is geweest bij de groote firma Jurker. Toen de heer Prosz, directeur der Fransche manege te Amsterdam, in die jaren een bezoek aan genoemde firma bracht, heeft hij Falkenhagen bewogen mede naar de hoofdstad van ons land te gaan en aldus is geschied. F. was toen 20 jaar, bleef 2 jaar in genoemde manege werkzaam en vestigde zich in November 1874 als hoefsmid in de Kerkstraat.

De heer F. trouwde met een Hollandsche en heeft twee zoons en drie dochters. Een dezer zoons koos de „studie”, terwijl de andere in eigen bedrijf werd opgeleid. Deze is de voornoemde F. Falkenhagen, die aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht (bij den uitstekenden „baas” van Horses) en aan de hoefsmidschool te Dresden een cursus heeft gevolgd met goed resultaat, en twee jaar geleden met hetzelfde succes den cursus voor onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht.

De stichter, de heer C. A. F. Falkenhagen, heeft door noesten vlijt en vakkundig werk zijn zaak voortdurend in bloei zien toenemen en tot z'n 65-jarigen leeftijd altijd hard medegewerkt. Er viel inderdaad veel te doen, want behalve de oorspronkelijke smederij in de Kerkstraat, zijn in twee andere gedeelten van de stad hoefsmederijen gevestigd, n. l. in 1902 eene aan de Brouwersgracht en 12 jaar geleden eene aan het Zeeburgerpad. In al deze smederijen geschiedt het beslag uit de hand. Een noodstal is zelfs in geen der drie voorhanden.

Elk dezer smederijen werkt als het ware op zich zelf, doch de aankoop der grondstoffen geschiedt voor allen in massa. Verder steunen de drie zaken elkaar begrijpelijkerwijze wel bij de werkverdeeling, enz. Het personeel bestaat tezamen uit 18 personen, wier loon varieert tusschen 36 en f 45, bij een 48 urige werkweek (tegen 65 uur per week voorheen).

Gemiddeld worden aan de drie smederijen per dag een 50-tal paarden rondom beslagen, waarbij dan komt het verleggen, dat in Amsterdam iets meer toepassing blijkt te vinden dan in Rotterdam, afwijkend beslag, enz. In totaal werden in 1922 45 à 50000 nieuwe ijzers ondergelegd, doch dit is voor den oorlog in 'n jaar eens 53000 geweest. Aan de smederij in de Kerkstraat worden de ijzers meerendeels zelf vervaardigd. Worden machinale ijzers aangewend, dan gewoonlijk enkel vóórijzers. Aan de smederij aan de Brouwersgracht, waar meer zware sleeperspaarden worden beslagen, wordt in hoofdzaak met fabrieksijzers gewerkt, die via de handelaren uit verschillende fabrieken worden betrokken. Alleen voor normale hoeven worden fabrieksijzers gebruikt; voor afwijkende en voor paarden die zeer veel slijten, worden de ijzers zelf vervaardigd.

Alvorens eenige details te geven van elk der 3 smederijen, zij vermeld dat er paarden van allerlei slag in Amsterdam gehouden worden, varierende tusschen de kleine poney en den zwaren Belg. Haast alle worden beslagen met vlakke ijzers, terwijl de geasphalteerde straten oorzaak zijn van de aanwending van veel kurkzolen. 's Winters worden de ijzers voorzien van 4 schroefgaten voor insteekkalkoenen. De prijzen voor vlak beslag zijn f 5.80,

— voor een hit f 5. Voor rijpaarden en luxe-rijtuigpaarden wordt, naar omstandigheden, f 7 of hooger genoteerd.

De smederijen van Falkenhagen tellen onder hare klanten sommige groote stallen, als: Maatschappij Amsterdamsch Goederenvervoer met ongeveer 100 paarden, de Bereden Politie met 45 stuks, de Holl. manege (Kok en Zn.) met een 50-tal; verder verscheidene sleeperstallen met respectievelijk van 4 tot 55 paarden en diverse transport-maatschappijen. Voor een en ander zijn heel wat kolen en ijzer benoodigd. Men noemde ons zoo'n 5000 K. G. smee-kolen te kwaliteit per maand.

De heer F. Falkenhagen woont bij- en verzorgt de smederij in de *Kerkstraat*. Van de straat af voert een breede inrij ons naar de ruime beslagloods, die bijna over de geheele oppervlakte van een glasbedekking is voorzien, — is alzoo flink verlicht. De vier vuren, waarboven ruime luchtkokers, worden gedreven door electriche ventilatoren. Tot de verdere inventaris behooren o. m. 4 aambeelden, 2 schroefbanken voor het afvijlen der ijzers, een boormachine, terwijl de wanden plaats bieden voor groote rekken, behangen met hoefijzers en voor de gereedschappen.

Hier wordt de „baas" in de eerste plaats ter zijde gestaan door den 35-jarigen gediplomeerden hoefsmid *Tienus Bakker*, die reeds 15 jaren aan de smederij werkzaam is en door zijn werk zeer wordt gewaardeerd.

De smederij in de *Kerkstraat* is niet altijd van deze grootte geweest. De ruimte bleek bij de aanvaarding in 1874 al spoedig te klein.

In de smederij aan de *Brouwersgracht* is de genoemde heer *W. Nolte* de leider. En evengoed als Falkenhagen weet ook deze zijn handen flink uit de mouw te steken. Deze smederij heeft de oude heer Falkenhagen laten zetten en is in alles moderner dan die in de *Kerkstraat* en iets grooter. Ook hier 4 aambeelden en zoodanig om de vier vuren geplaatst dat gelijktijdig aan alle kan worden gewerkt. Voorts staat er een groote werktafel met vier schroefbanken. De oudste knecht is hier *J. Richter*, die van de 60 jaren er 42 in dienst van de familie heeft doorgebracht en door wiens handen derhalve al heel wat ijzers zijn gegaan.

Bij het bouwen der smederij is niet gelet op uiterlijk schoon. Evenmin als die in de *Kerkstraat* heeft deze smederij aan de straatzijde een opvallend front.

De heer Nolte deelde ons mede, dat de bodem noodig van beton moest zijn, maar dit wordt steeds uitgesteld omdat het bedrijf zoo moeilijk eenige dagen kan worden stilgelegd of verplaatst. De reden, waarom een beton vloer wordt gewenscht, is een rattenplaag. De ratten komen door de rioleeringen uit de *Brouwersgracht* en weten de bodem zoo te ondermijnen, dat er haast elke week gedeelten opnieuw moeten worden bijgewerkt. 's Nachts bewaken een 3-tal honden de smederij om de ratten er uit te houden en er zoo mogelijk van te dooden.

De smederij aan het *Zeeburgerpad* is van kleiner omvang dan de beide besprokene. Het zijn in hoofdzaak paarden van landbouwers uit den omtrek en veel hitten, die hier ter beslag komen. Deze smederij ontlast die in de binnenstad van het z. g. n. buitenwerk. De 50-jarige *J. Schoterman*, die ook al 28 jaar bij de firma Falkenhagen in dienst is, drijft hier met den

heer C. C. Langeveld de zaak, onder voortdurende leiding en toezicht van de beide patroons.

* * *

Uit het vorenstaande zien we dat het hoefsmidsvak bij de familie Falkenhagen in goede handen is geweest en de aan den dag gelegde toewijding waarborgt dit ook voor de toekomst. Mogen daartoe de tijdsomstandigheden medewerken in algemeenen zin en een toenemend aantal paarden in het bijzonder! — 50 jaren zijn met eere afgelegd, de tweede halve eeuw wordt in vol vertrouwen begonnen.

**

INSPECTIE HOEFBESLAG DRENTHE (October 1924).

De Commissie van Toezicht en het onderwijzend personeel van den cursus in hoefbeslag in Drenthe beraamden reeds eenige jaren geleden plannen om te controleeren of de gelden en moete, besteed aan den cursus voor het hoefbeslag in de provincie, goede resultaten afwierpen.

Alhoewel van de 32 leerlingen, die te Utrecht examen aflegden, 30 het rijksdiploma hadden verworven, wilde men gaarne weten of deze hoefsmeden, die dus getoond hadden voldoende capaciteiten te bezitten, ook in hun bedrijf aan redelijke eischen beantwoordend beslag afleverden.

Deze plannen kwamen evenwel eerst tot uitvoering nadat de heer Plet in Friesland het voorbeeld had gegeven door op bepaalde plaatsen niet te lang geleden beslagen paarden met de eigenaren en de smeden, die ze besloegen, bijeen te brengen en met deze de fouten, gemaakt door de smeden en de eigenaren, te bespreken oftewel, zooals de heer Plet het uitdrukte, „een openbare les te houden.”

Nadat door het Drentsch Paardenstamboek gelden beschikbaar waren gesteld voor dit doel en ook het Drentsch Landbouw Genootschap steun had toegezegd, werd op 9 October een ééndaagsche inspectietocht gemaakt door een commissie bestaande uit de heeren:

J. Plet, dierenarts te Heerenveen,

J. Siebenga, secretaris Drentsch Landbouwgenootschap,

W. Bruins Slot, voorzitter Commissie van Toezicht op den cursus in hoefbeslag te Hoogeveen,

M. J. Veenstra, dierenarts en

J. J. Reitsma, onderwijzer-hoefsmid, beiden belast met het onderwijs aan den cursus te Hoogeveen.

Door den secretaris van het Drentsch Landbouw Genootschap was aan de besturen der landbouwverenigingen verzocht om op een bepaalden tijd eigenaren met paarden en smeden bijeen te brengen.

De resultaten waren als volgt:

Hooghalen. Niet gediplomeerde hoefsmid. Aanwezig 29 paarden waarvan de meeste met fabriekszijzers beslagen. Meerdere zijzers waren te kort en te nauw en vaak te laag genageld. De rits was vaak te smal of de nagels te zwaar, in elk geval pasten de koppen niet in de rits, zoodat deze te spoedig afslijten, waardoor de zijzers te gauw losraken. De eigenaars vroegen hier o.a. om nauw beslag aangezien bij het ploegen de zijzers anders zouden

worden afgetrapt; de smid dient in deze richting evenwel niet te overdrijven en kan door goed passende nagels en hooger nagelen het ijzer beter en steviger bevestigen. Sommige nieten staken uit. Eenige afwijkende hoeven waren met eigengemaakte ijzers goed beslagen. Meerdere eigenaren hadden hun paarden veel te lang op beslag laten staan, zelfs was daarbij een oud-leerling van een Rijkslandbouwwinterschool, die in elk geval beter moest weten. De eigenaren dienen langzamerhand te begrijpen dat *hun voordeel* is de paarden op tijd, d.i. pl.m. om de 5 à 6 weken, te laten beslaan of de ijzers te laten verleggen.

Beilen. Ook hier waren meest fabrieksijzers gebruikt met dezelfde nadeelen als boven aangegeven, terwijl ook meerdere paarden te lang op beslag stonden.

A. in 1924 rijksgediplomeerd hoefsmid 8 paarden. Het beslag was over 't algemeen goed; sommige ijzers waren te kort of te nauw, enkele te laag genageld. Enkele hoeven waren niet voldoende ingekort.

B. niet-gediplomeerd hoefsmid: 4 paarden. Beslag over 't algemeen voldoende. Besnijden van den straal (losse stukken) liet te wenschen over.

C. niet-gediplomeerd hoefsmid: 4 paarden. Beslag liet te wenschen over; was vaak te nauw, soms te weinig afhelling. Een paard was onvoldoende besneden, terwijl hooger genageld diende te worden.

Dwingeloo. *A.* niet gediplomeerd hoefsmid: 3 paarden — fabrieksijzers. Beslag was onvoldoende. Bij een paard was 't voorijzer vóór te wijd en achter te nauw. De koppen pasten niet in de rits. Bij een waren de ijzers te kort en de hoeven onvoldoende ingekort.

B. in 1924 rijksgediplomeerd hoefsmid: 6 paarden — fabrieksijzers. Een enkel paard stond veel te lang op hetzelfde beslag. Deze smid was beslist slecht, een ruwe werker. De ijzers vaak te nauw en te kort en bijna alle te laag genageld.

Boven-Smilde. Hoefsmid diploma Heidema en Wiersum — fabrieksijzers. Beste werker. Hoeven waren goed besneden, de ijzers uitstekend passend gemaakt. Passende nagels, die voldoende hoog waren bevestigd.

Norg. *A.* niet-rijksgediplomeerd hoefsmid: 3 paarden — fabriek ijzers. Eerste paard ijzers vóór te kort en onvoldoende aanliggend; bij het tweede iets te nauw, bij het derde goed van vorm maar iets te kort.

B. rijksgediplomeerd hoefsmid in 1920: 3 paarden. Beslag was goed, meestal eigengemaakte ijzers met oordeel ondergelegd door goed vakman.

Peize. Rijksgediplomeerd hoefsmid: 10 paarden, bijna alle met eigengemaakte ijzers, uitstekend beslagen. De heer Plet kon hier op geen van de 10 paarden iets aanmerken en wenschte de boeren terecht geluk met een dergelijken hoefsmid.

Anloo. Hier was wel een rijksgediplomeerd hoefsmid op te sporen doch geen paarden. De secretaris der afdeeling hier had het verzoek om paarden bijeen te brengen wel ontvangen maar slechts voor kennisgeving aangenomen. Op de vraag waarom hij daar niet voor gezorgd had of met andere bestuursleden overleg had gepleegd was zijn antwoord dat hij eigenlijk alleen maar voor de rekeningen was. Men vraagt zich af hoe zoo iets nog mogelijk is in 1924.

Gieten. Hier waren 4 smeden bijeengebracht die ieder 2 beslagen

paarden hadden meegebracht, waarvan meerdere met fabrieksijzers beslagen waren. Het doel, eigenaren (met paarden) en smeden bijeen te brengen om met hen gezamenlijk de zaak te bespreken, werd hier dus niet bereikt. Waar enkele paarden pas de laatste dagen beslagen waren, is de uitslag daardoor misschien wel iets geflatteerd.

A. rijksgediplomeerd hoefsmid in 1923: 3 paarden. Het 3de paard kwam toevallig voorbij en was evenals de 2 meegebrachte paarden heel goed beslagen.

B. niet gediplomeerd hoefsmid: het beslag was goed. De reiniging van den straal liet te wenschen over; een voorrijzer was iets te kort.

C. niet-gediplomeerd hoefsmid: het beslag was goed; bij een paard iets ruim; bij het andere iets kort.

D. niet-gediplomeerd hoefsmid: het beslag was goed; de hoeven hadden iets meer ingekort kunnen worden.

Resumeerende blijkt dat:

1. heel veel gebruik wordt gemaakt van fabrieksijzers, vooral door de minder goede hoefsmeden, die vaak onvoldoende passend (te nauw of te kort) met niet passende nagels worden ondergeslagen;

2. de eigenaren vaak te lang op 't beslag laten loopen waardoor hoofstand en gang lijden;

3. een regelmatige inspectie, waarbij eigenaren (met paarden) en smeden op bepaalde punten worden saamgebracht, noodzakelijk mag worden geacht.

Het zou aanbeveling verdienen indien weer meer tot 't gebruik van eigen-gemaakte ijzers werd overgegaan, desnoods door daarvoor iets hooger prijs dan voor fabrieksijzers te nemen.

(get.) M. J. Veenstra,

IJZER EN KOLEN.

IJzer en kolen zijn de materialen, waarmede de smid in zijn bedrijf het meest in aanraking komt.

Wanneer men echter aan de hoefsmeden de vraag zou stellen: „Wat is ijzer en hoe wordt het verkregen”, dan zal het percentage van hen, die hierop een goed antwoord weten te geven, nog niet zoo bijzonder groot zijn. Wel is de laatste jaren hierin verbetering gekomen, doordat de jongere generatie meestal de Nijverheidsscholen bezocht hebben, doch de oudere smeden en ook die welke op het platteland wonen waren daarvoor dikwijls nog niet in de gelegenheid. Voor de eerstgenoemde groep kan het echter ook geen kwaad hun geheugen hieromtrent eens op te frisschen. Misschien zullen enkelen de schouders ophalen en zeggen: „Och, de praktijk wijst ons den weg wel.” Dit zij direct toegegeven, maar laten wij er dan aan toevoegen: veelal met schade en schande.

*

Kan de smid, voordat hij een werkstuk gaat maken, uitwendig zien of het ijzer voor het doel, waarvoor het gebruikt zal worden, geschikt is en weet hij fabricatie-fouten van eigen fouten te onderscheiden, dan heeft

hij reeds een grooten voorsprong op zijn minder nauwlettenden collega. Vooral bij het vuur-werk en ook bij de autogene lassching kan dat dikwijls winst of verlies beteekenen in den vorm van materiaal en werkloon. Volkomen op de hoogte zijn met het materiaal, waarmede wij dagelijks omgaan en waardoor wij onze boterham verdienen, is toch een eisch, die ieder vooruitstrevend vakman aan zich zelf zal stellen.

Voor den smid blijft nog steeds de voornaamste eigenschap van het ijzer zijne smeedbaarheid; deze is afhankelijk van de grondstof, maar in nog veel grootere mate van de bereiding en daar het een vakman niet onverschillig mag zijn op welke wijze het materiaal vervaardigd wordt en wat de oorzaken zijn van de verschillende hoedanigheden, meenen wij goed te doen een beknopt overzicht te geven van de ijzer- en staalbereiding.

*

Hoe lang reeds het ijzer aan het menschedom bekend is, kan niet met zekerheid gezegd worden. 't Is zeer goed mogelijk, dat na de steenpericde het ijzer aan de ouden eerder bekend was dan het brons en het koper.

Vele onderzoekers zijn tot de conclusie gekomen, dat toen het ijzer voor het bewerken van harde voorwerpen gebruikt moet zijn; en al zijn er nu uit dien tijd wel koperen en bronzen voorwerpen bewaard gebleven en geen ijzeren, dan wil dit nog niet zeggen, dat het ijzer nog niet bekend was, omdat het ijzer in den grond, of blootgesteld aan de lucht, eerder verteerd zal zijn. Volgens de oudheidkundigen moeten de Egyptenaren omstreeks 3000 jaren voor Chr. niet alleen het ijzer gekend hebben, doch er reeds harde beitels van gemaakt hebben om de granietblokken der reusachtige Egyptische pyramiden te bewerken.

In elk geval moet reeds vroeg de bereiding van ijzer en staal bekend zijn geweest. Dit bewijzen ons het beroemde Indische „Woot-staal” en de vermaarde „Damascener klingen”. De kunstig gesmede Japansche zwaarden zijn tevens een bewijs, dat men de bewerking ook zeer goed verstond.

In Europa waren onder het Romeinsche keizerrijk reeds ijzererts mijnen op Elba in ontginning.

De ijzerproductie in het groot is echter nog van betrekkelijk jongen datum en vormt een zeer groot verschil met de vroeger gevolgde methoden.

Dat het ijzer zijn tegenwoordigen graad van volkomenheid bezit danken wij aan den onderzoekingsgeest van de wetenschap. Nog steeds zoeken geniale geesten en peinzen zij om verbeteringen te scheppen, daar de eischen steeds hooger gesteld worden. Ook de hoefsmeden doen, misschien onbewust, hieraan mee. Zij toch stellen steeds hooger eischen aan den fabrikant van machinale hoefijzers. Zij eischen, zeer terecht, ijzers met een goeden vorm en juiste nagelgaten, maar denken er wellicht niet bij, dat daarvoor noodig zijn matrijzen en hippels van onverwoestbaar materiaal vervaardigd.

*

Wij kunnen gerust zeggen, dat het ijzer het belangrijkste der in de nijverheid gebruikte metalen is. Het dankt dien hoogen rang, dien het inneemt, aan zijn eigenschappen, n. l. aan de smeedbaarheid, taaiheid, laschbaarheid, vastheid, giet- en smeltbaarheid, en het vermogen om zich met andere stoffen, metalen of niet-metalen, te legeren. Geen ander metaal

vereinigt zooveel belangrijke eigenschappen in zich; bovendien is het over de geheele wereld verspreid.

Het wordt echter bijna niet in zuiveren, gedegen, toestand gevonden, maar als erts, en wel als een erts, waaruit de afscheiding van het metaal niet zeer gemakkelijk is.

Als ijzererts kunnen wij ieder mineraal beschouwen, dat het ijzer in zulke mate bevat, dat het met succes verwerkt kan worden om ijzer van te bereiden. Er worden zelfs ertsen gedolven die 25 % ijzer bevatten. Doch dan is dit alleen de moeite waard, omdat het daaruit verkregen ruwijzer voor bijzondere doeleinden zeer geschikt is.

In 't algemeen kan men zeggen dat het ijzergehalte ligt tusschen 40 en 50 %.

Het Zweedsche erts is zeer rijk aan ijzer en bedraagt ongeveer 70 %.

Alle ertsen bestaan in hoofdzaak uit: ijzer, water en zuurstof en zijn verontreinigd door kalksteen, leem, zand, enz.

Wij zouden te ver in de scheikunde afdalen als wij juist op moesten noemen waaruit iedere soort erts bestaat. Dit is voor ons doel ook niet noodig.

Bekende ertsen zijn:

1°. Magnetiesijzersteen; dit bevat 45 tot 72 % ijzer (wordt in Zweden en Noorwegen gevonden).

2°. Roodijzersteen of Hematiet; 62 tot 70 % ijzer, (komt voor in Italië — vooral het eiland Elba is zeer bekend om zijn ertsrijke bergen —, Spanje, Engeland en Noord-Amerika).

3°. Bruinijzersteen; dit komt het meest voor en bevat 36 tot 60 % ijzer. 't Wordt gevonden in Luxemburg, Lotharingen, op vele plaatsen in Duitschland en ook in ons land, n. l. als moerasijzererts of ijzeroer. Gedeeltelijk ziet het er uit als roode kruimelige aarde, gedeeltelijk komt het in stukken voor. Het wordt met houweel en spade eenvoudig losgemaakt en weggegraven.

Deze gemakkelijke winning is oorzaak, dat in ons land de meeste ijzer-orlagen in Groningen, Overijssel en Gelderland, waar zij langs kleine rivieren en beken werden gevonden, zijn verdwenen. De aanwezigheid van dit erts heeft vroeger aanleiding gegeven tot het stichten van hoogovenbedrijven en gieterijen in den Gelderschen Achterhoek. De ijzergieterijen zijn gebleven, maar van de hoogovens is in 1890 de laatste verdwenen.

4°. Spaatijzersteen; dit bevat $\pm$ 40 % ijzer. Vindplaatsen komen voor in Oostenrijk-Hongarije en Duitschland (Siegerland). Voor dit land was het vooral van groote beteekenis, omdat het arm aan phosphor is (de verklaring hiervan komt later).

De meeste ertsen kunnen, in den toestand waarin de bergbouw ze oplevert, in den hoogoven gesmolten worden. Soms is evenwel een voorafgaande reiniging of zuivering van voordeel.

De stoffen, waarmede de ertsen verontreinigd zijn, zooals kalk, leem, zand, enz. noemt men ganggesteenten. Het verwijderen hiervan kan door wasschen geschieden en wel door de ertsen door houten goten, die 5 tot 10 graden helling hebben, tegen den stroom in te voeren. Voor groote hoeveelheden gebruikt men machinale inrichtingen. Magnetiesijzererts wordt

vaak door magnetische scheiding in fijn gekorrelden toestand ontdaan van het ganggesteente.

Ook kunnen de ertsen in een roostoven geroosterd worden. In een roostoven wordt het erts onder vrije toetreding van lucht tot op gloeihitte gebracht, zonder dat het smelt. Dit wordt gedaan:

- 1°. Om het erts beter toegankelijk te maken voor de hoogovengassen;
- 2°. Om vracht te besparen; het gewicht vermindert door het roosteren met $\pm 30\%$;
- 3°. Om onzuiverheden, b. v. zwavel, zoo tijdig mogelijk uit te drijven.

H. V.

VEREENIGING VAN RIJKSONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Het *Bestuur* hield een vergadering op 27 Sept. te Utrecht, die door den voorzitter geopend werd onder dankzegging voor de opkomst van alle leden. Ingekomen waren:

een brief van den heer J. Minderhout uit Westbroek en een idem van den heer Schieman uit Axel, bevattende de opmerking dat door hen een op een tentoonstelling verworven prijs nog niet was ontvangen;

een dankbetuiging van het tentoonstellings-comité te Appingedam, en een brief van den B. S. P. N., meldende dat deze Bond een schrijven heeft gezonden aan de Musterd Hoefnagel-fabrieken om de modellen nagels te willen wijzigen en te dien opzichte aan Nederlandsche wenschen tegemoet te willen komen.

Het *Bestuur* heeft met algemeene stemmen besloten aan Tentoonstellings-commissies, die een wedstrijd in hoefbeslag uitschrijven, een medaille onzer Vereeniging aan te bieden. Tevens zal aan die commissies verzocht worden te willen bevorderen dat toegekende prijzen spoedig aan de winnaars worden uitgereikt, alsmede dat onderwijzers-hoefsmeden van de wedstrijden worden uitgesloten, alsmede zij die zich voor het examen van onderwijzer voorbereiden.

In de vergadering is een concept-begrooting voor een in 1925 te houden cursus in hoefbeslag opgemaakt, die in druk zal worden gezonden aan de leden der Vereeniging, opdat deze begrooting zal kunnen dienen als leidraad voor de financiële regeling der cursussen.

Op de algemeene vergadering zal „het beslag bij strijken” een punt van behandeling uitmaken, in te leiden door den heer F. Falkenhagen te Amsterdam, en ook het „concoure-beslag”, inleider de heer H. Vossers te Utrecht, over welke beide onderwerpen reeds een kleine verhandeling in „De Hoefsmid” is opgenomen.

Niets meer aan de orde zijnde, sloot de voorzitter de vergadering.

H. van Waasbergen,
Secretaris.

KORTE MEDEDEELINGEN.

De heer H. Vossers, leeraar aan de Ambachtsschool te Utrecht, heeft het goedgekeurd maandelijks een artikel in „De Hoefsmid” te geven over datgene wat voor den hoefsmid van belang is te achten in zake ijzer, kolen en gereedschappen. Aanvankelijk zullen eenige algemeene onderwerpen worden behandeld, doch daarna het maand-overzicht een eenigszins ander karakter verkrijgen, hetgeen dan wel nader zal worden aangegeven. Wij streven er voortdurend naar om „De Hoefsmid” van meer nut voor de lezers te maken, zonder den inhoud uit te breiden. Naar onze meening wordt er in het algemeen te veel geschreven, doch te weinig door goede practici, die het vermogen bezitten hunne kennis op duidelijke, eenvoudige wijze mede te deelen. De heer Vossers is een practicus die verscheiden jaren aan de hoefsmederij der Veeartsenijkundige Hoogeschool werkzaam is geweest en ook het examen als onderwijzer in practisch hoefbeslag met gunstig resultaat heeft afgelegd.

Red.

— **Overijssel.** De Afdeling Almelo van den B. S. P. N. vergaderde op 6 October en geeft hiervan een kort verslag in het Off. Orgaan. Daaraan ontleenen wij de volgende aldaar berekende prijzen voor hoefbeslag:

ponny 4 ijzers f 3,80, paard 4 ijz. 7/16 f 4,20, p. 4 ijz. 1/2 f 4,60; elke stoot in een ijz. meer: f 0,20; ponny 4 ijz. verleggen f 2, id. paard f 2,20, id. zwaar paard f 2,50; stiftgaten boren f 0,08, stift f 0,07 (bij 100 stuks tegelijk f 0,06), stift aanscherpen f 0,03; balkijzers van af f 3,25.

— **Verbetering.** In de vorige aflevering is vermeld dat de Cape Well hoefnagels op de tentoonstelling te Cremona (Italië) een eersten prijs verwierven. Dit is ook juist. Bij vergissing is echter de fabriek te Hartford een hoefijzer-fabriek genoemd. Dat moest natuurlijk zijn hoefnagel-fabriek.

PERSOVERZICHT.

— *De kolenindustrie op Spitsbergen.* De Fransch-Noorsche Kamer van Koophandel wijst er in haar officieel orgaan o.a. op, dat de steenkoolwinning op Spitsbergen de laatste jaren in alle opzichten een volkomen industrieel karakter heeft aangenomen; men beschikt er over alle noodige moderne machines, electricische centrales en ook over de woningen, die noodig zijn om de arbeiders in staat te stellen er te overwinteren. Van Nederlandsche zijde spant men zich buitengewoon in om zooveel mogelijk uit hare concessien te halen; waarschijnlijk zullen de Nederlandsche ondernemers op de grootste productie kunnen bogen.

De verschillende kolenlagen hebben tot nu toe ongeveer twee millioen ton opgebracht, en alles geeft reden om te veronderstellen dat men thans voor een periode staat, die een belangrijk hogere productie belooft. Op talrijke plaatsen van Spitsbergen komen de kolenaders tot aan de aardoppervlakte en doen zij een grooten rijkdom vermoeden. De gemiddelde opbrengst is dan ook hier en daar reeds driemaal zoo groot als in Engeland.

— Het vakblad *Iron Age* schrijft in zijn weekbericht over de *Amerikaansche ijzer- en staalmarkt* o.a. het volgende: Men verwacht, dat de kalmte op de staalmarkt de eerstvolgende veertien dagen nog zal aanhouden, daar de

koopers eerst den afloop van de verkiezingen willen afwachten. Aangezien de voorraden der verbruikers echter gering zijn, verwachten producenten voor de komende maand levendiger aankopen. In den omvang der productie zoomin als in de prijzen is veel verandering gekomen, hoewel deze laatste een neiging tot dalen toonen. Ruw ijzer is gemakkelijker gestemd en koopers van groote partijen genieten prijsconcessies, doch er zijn teekenen, welke wijzen op spoedige uitbreiding van de aankopen. (N. R. C., 24 Oct.)

— *De Duitsche ijzermarkt.* De N. R. C. van 17 Oct. schrijft hierover:

In overeenstemming met den algemeen flauweren toestand op de Duitsche ijzermarkten zijn ook op de Zuid-Duitsche ijzermarkten de prijzen verlaagd en wel ten opzichte van de begin September vastgestelde prijslijst, die over het geheel verhoogingen te zien gaf, met M.(Mark) 10 per ton. Het standaard-product staafijzer stelt zich thans bij levering uit den voorraad op M. 145 per ton. Vormijzer kost M. 142.50, dikke platen M. 167.50, platen van middelmatige dikte M. 182.50 en dunne platen naar gelang van de dikte M. 195 à M. 215 per ton. De verkoopen uit voorraad zijn weder geringer geworden. De moeilijkheid om geld te verkrijgen staan een krachtige herleving van den afzet nog steeds in den weg. Op de Rijnsch-Westfaalsche ijzermarkt is de voor October verwachte herleving nog niet ingetreden. De fabrieken klagen over het slecht afnemen van de bestelde goederen en over de groote terughouding bij het doen van nieuwe bestellingen. De pogingen, om de prijzen op eenigszins hooger niveau te brengen, worden door den toestand van de markt belemmerd. Voor levering direct van de fabriek is staafijzer tegen M. 110 à M. 112 per ton te verkrijgen, zelfs bij zeer korte leverings-termijnen. Men verwacht dat de groothandel bij verkoop uit voorraad de prijzen met gemiddeld nog M. 10 per ton zal moeten verlagen, daar het verschil te groot wordt geacht. De klachten over de slechte exportzaken nemen met den dag toe. Er komen weinig nieuwe zaken tot stand, daar de concurrentie en de terughouding der verbruikers grooter worden. Men schijnt in het buitenland over het geheel meer te hebben gekocht dan men voorloopig noodig heeft. —

Over hetzelfde onderwerp schrijft hetzelfde blad op 23 Oct.:

Naar een onzer Duitsche correspondenten ons schrijft blijkt er sedert het midden van deze maand op de Duitsche ijzermarkt een kleine verbetering te zijn ingetreden, die minder in een omvangrijkere vraag en een stijging van de prijzen dan in een zekere stabiliteit der markt tot uitdrukking komt. Tot in het begin van October bestond er een neiging, om door prijsconcessies den kooplust aan te wakkeren. Dit is thans niet meer het geval. Staafijzer werd reeds beneden de M. 110 per ton verkocht, welke prijs geen winst meer liet, ja zelfs voor de het best ingerichte fabrieken verlies opleverde; thans wordt echter reeds weder M. 112.50 en nu en dan zelfs M. 115 verlangd en zelfs op deze prijzen is men niet bereid groote contracten op langen termijn af te sluiten. Dientengevolge heeft ook den Duitschen Bond van ijzerhandelaren van de oorspronkelijk voorgenomen verlaging van de prijzen afgezien. (Sedert 23 Oct. troffen wij geen nadere opgaven aan, doch het is ons van de zijde der consumenten bekend dat de laatste paar weken de prijzen van ijzer gestegen zijn. R e d. De Hoefsmid.)

ADVERTENTIËN.

IN ALLE LANDEN DER AARDE, IS

„De Overwinnaar”

als de **BESLIST BESTE** bekroonde **HOEFNAGEL**
erkend.

Nederlandsche Hoefsmeden! Vraagt „**DE OVERWINNAAR**”
bij Uwen leverancier ter proefneming!

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.

GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Directeur voor Europa: **BERNARD REYMAN,**
4 Place de la Sorbonne PARIJS (5e).

MONSTERS OP AANVRAGE GAARNE GRATIS.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN ÉÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

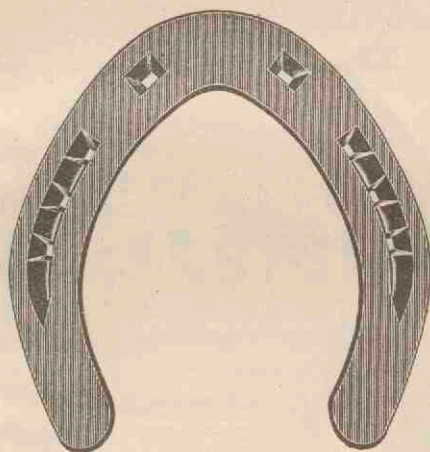
B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wensch, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk de goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

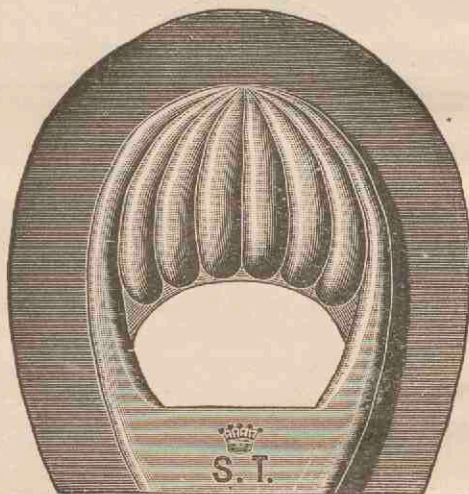
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdrukzolen voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

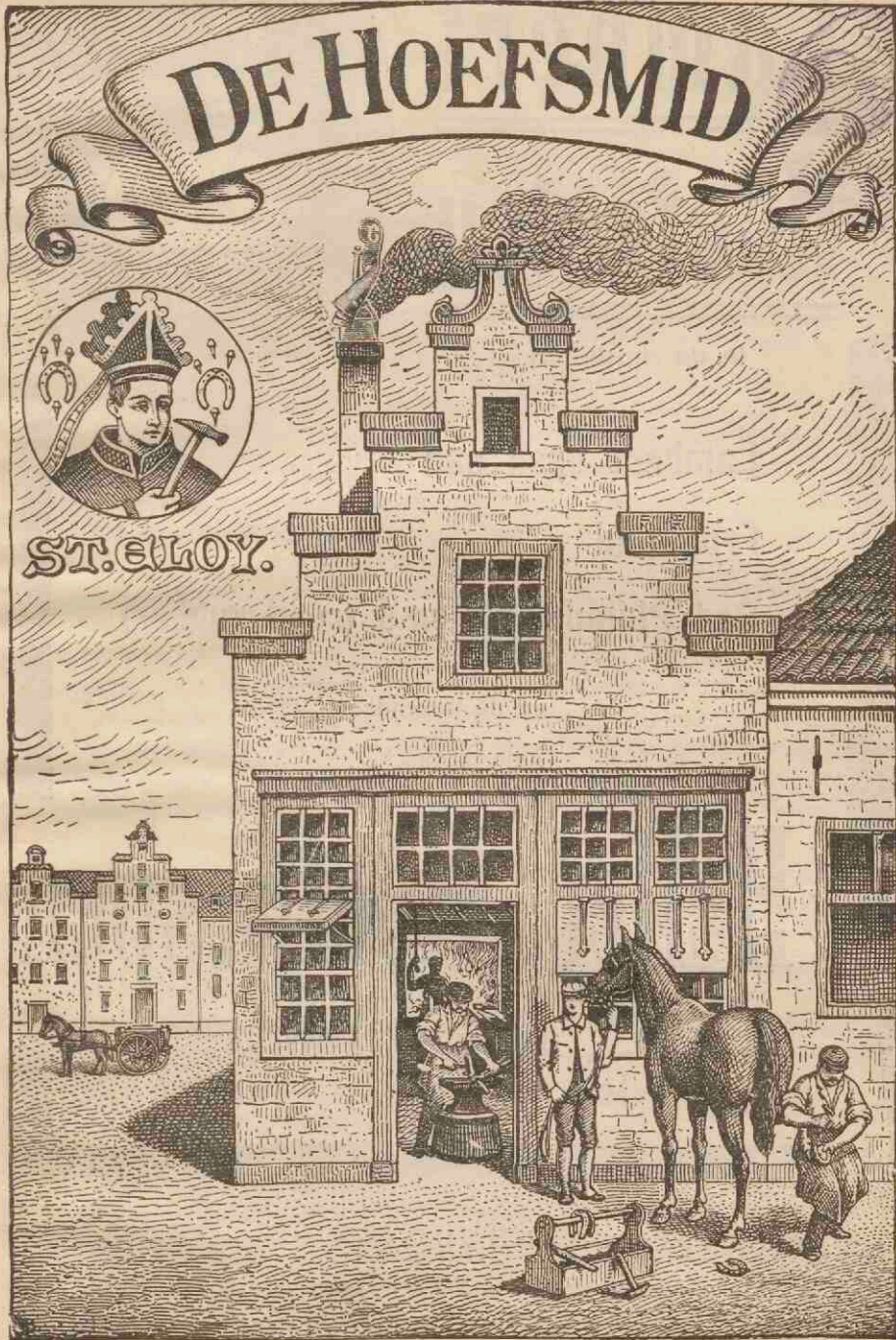
Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

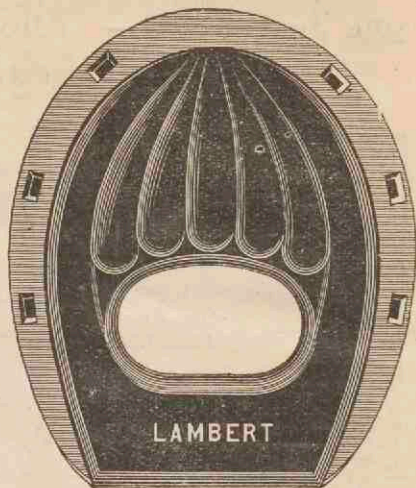

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Prijs f 3.— per jaar fr. p. p.

Telefoon no. 12880.

Lambert Hoefzolen

in de modellen

Lambert open pad

Frog pad

Red Philadelphia pad (rood rubber)

en de bekende
Amerikaansche

Heller Hoefraspen

Lambert & Company

Leuehaven 66 :: Rotterdam

INHOUD.

Enkele mededeelingen omtrent het Najaarsexamen voor Rijkshoefsmid. — IJzer en kolen. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën. (Met inhoudsopgave 1924 en omslag jaargang 1924).

ENKELE MEDEDEELINGEN OMTRENT HET NAJAARSEXAMEN VOOR RIJKSHOEFSMID.

Het aantal candidaten, dat zich voor dit examen had opgegeven, bedroeg 64, zoodat hiervoor 10 examendagen werden vastgesteld; n.l. 3—6, 10—13, 17 en 18 November. Het is de gewoonte om 12 candidaten tegelijk op te roepen, welke alle gedurende twee dagen geëxamineerd worden. De praktijk heeft uitgewezen dat de werkzaamheden, welke de candidaten hebben te verrichten, niet in één dag kunnen afloopen en mede gezien de dikwijls groote afstanden waar zij vandaan komen, zal toch in den regel logies te Utrecht noodzakelijk zijn. De commissie is hieraan al gedeeltelijk tegemoet gekomen door geregeld des Maandags te 11 uur te doen aanvangen, zoodat bijna ieder nog dien dag van huis kan gaan.

De te verrichten werkzaamheden bestaan uit:

1°. *Het beslaan van twee hoeven* waarvoor passende ijzers moeten worden vervaardigd en waarbij geloot wordt of een candidaat het paard vóór of achter moet beslaan. Hij neemt den stand van het paard op, laat dit gaan, neemt de oude ijzers af, bekapt de hoeven, maakt de nieuwe ijzers, past deze en legt ze onder. Als regel doen de candidaten hier drie uur over, sommige iets korter, anderen weer veel langer. Men moet in het oog houden, dat zij niet thuis werken en het idee voorzit dat alles in de puntjes moet zijn, zoodat zij als van zelve langzaam werken; men kan echter wel als regel zeggen, dat er *te lang* gewerkt wordt en maar zelden het werk een vlotten indruk geeft.

2°. *Het maken van een modelijzer*, hetzij balkijzer, klapijzer, strijkijzer, klapstrijkijzer, ijzer met verbreedend tak e.a.; hiervoor wordt als regel een uur uitgetrokken, doch men hoeft zich niet strikt aan dezen tijd gebonden te achten.

3°. *Het afwijkende beslag*. Dit vindt plaats op doode hoeven; de candidaat loot welken hoof hij te beslaan krijgt en waarbij hij dan eerst het oude ijzer moet afnemen, den hoof besnijden, het ijzer maken, passen en onderleggen. De opdrachten loopen vanzelf nogal uit elkaar en het hangt geheel van de doode hoeven af welke opdracht wordt gegeven. Zoo kunnen er brokkelhoeven bij zijn, strijk- en klapijzers worden ondergelegd, zoolbeslag, balkijzers, pantoffelijzers enz. enz. Ook deze werkzaamheid wordt in den regel uitgesponnen en het is vrij zeldzaam als een candidaat hiermede in $2\frac{1}{2}$ uur klaar is en het gebeurt herhaaldelijk dat het 3 uur of langer duurt.

4°. *Het theoretisch examen*. De tijdsduur hiervan hangt geheel af van de vlotheid van den candidaat en diens kennis om het geleerde onder woorden te brengen en het eischt dan ook vaak veel routine en geduld om er achter te komen over welke theoretische kennis de candidaat beschikt. In doorsnee kan men zeggen dat een kwartier hiertoe voldoende is, in vele gevallen kan het korter zijn, in andere langer.

* * *

Uit dit overzicht blijkt dus wel dat twee examendagen noodig zijn, wil de

candidaat niet al te overstelpt met werk worden en wil de examinerator tijd en gelegenheid vinden om het werk van elk der candidaten nauwkeurig na te gaan en te beoordeelen.

In het najaar wordt altijd door minder candidaten aan het examen deelgenomen dan in het voorjaar, daar de meeste cursussen gedurende de wintermaanden worden gehouden en dus tegen het voorjaar zijn afgelopen. Slechts enkele cursussen loopen des zomers door, of wel worden alleen in de zomermaanden gegeven, zoodat van die cursussen de candidaten zich voor het najaarsexamen opgeven. Dit najaar waren als zoodanig cursisten uit Amersfoort, Heerenveen en Linne (bij Roermond), terwijl de overige alle het examen reeds eens of meermalen hadden afgelegd. Deze laatste waren afkomstig van cursussen uit Alkmaar, Oud-Beierland, Apeldoorn, Enschede, Hoogeveen, Groningen, Nijkerk, Zwolle en Amersfoort.

Het examen had een vlot verloop, d.w.z. slechts enkele candidaten waren verhinderd om deel te nemen wegens ziekte als anderszins, zoodat als regel 12 candidaten tegelijk geëxamineerd werden en de laatste twee dagen zelfs 16.

De uitslag van het examen is niet rooskleurig, het aantal geslaagden bleef nog ver beneden de 50%. Wat is hiervan de oorzaak? In de eerste plaats kunnen wij gerust zeggen, dat het werk in doorsnee ver beneden de capaciteiten blijft, m.a.w. dat de candidaten als regel veel beter werk kunnen leveren dan zij doen. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan examenkoorts, aan zenuwachtigheid, aan de vreemde omgeving, aan de gedachte iets bijzonders te moeten voortbrengen en aan angst om het niet goed te doen. Hoe kan men anders verklaren dat een candidaat een hoef, die het zeer noodig heeft, niet inkort doch uitsluitend de rasp er over haalt, de hoef dus veel te lang laat uit vrees er te veel af te zullen nemen. Een ander wil den hoef te mooi maken en besnijdt wand en zool dermate dat het paard kreupel loopt. Ik ben overtuigd dat beide candidaten kundig genoeg waren om thuis deze fouten niet te maken, doch men moet nu eenmaal oordeelen op het afgeleverde werk en deze schaduwzijde, die aan elk examen kleeft, is nu eenmaal niet weg te nemen. De vrijmoedigen hebben in dit opzicht een groote streep voor! Bij het besnijden der hoeven worden wel de meeste fouten gemaakt en wel fouten die in den regel gemakkelijk te voorkomen zouden zijn, b.v. een doode hoef die niet vlak besneden wordt, waarvan de gezonde straal te veel wordt ingekort of ook wel alles vrijwel zoo gelaten wordt als het oude ijzer er onder uit is; uit deze fouten spreekt angst en zenuwachtigheid. Hier staat tegenover dat ook heel wat technische fouten worden gemaakt, die voortkomen uit onwetendheid of gebrek aan routine en die hun oorsprong vinden in een gebrekkige opleiding d.w.z. geen individueel toezicht tijdens de opleiding.

Een tweede factor, waaraan de slechte examenuitkomsten zijn te wijten, is het minder goede smeedwerk dat de candidaten opleveren. Het algemeene of althans vrijwel algemeene gebruik van machinale hoefijzers is een zware handicap voor de aankomende smeden om een goede routine te verkrijgen in het maken van hoefijzers. Wanneer een leerling dit alleen op een cursus moet leeren en bij zijn patroon geen voldoende gelegenheid krijgt om zich terdege te oefenen, dan is het niet te verwonderen dat zijne prestaties op dit gebied

zeer matig zullen zijn. En toch moet de commissie zich op het standpunt blijven stellen, dat een hoefsmid met rijksdiploma goede ijzers kan maken en kan zij dit standpunt in deze niet prijsgeven en geen consideraties in dit opzicht doen. Verwacht moet worden dat een hoefsmid elk benodigd afwijkend ijzer kan maken daar toch de machinale ijzers alleen voor normale hoeven te gebruiken zijn en zijn smeedwerk moet althans bij het behalen van het Rijksdiploma op hoog peil staan.

Ziet men nu de modelijzers welke ingeleverd worden, dan zijn er in den regel maar weinige die aan dezen naam voldoen, en vele die zelfs onbruikbaar zijn. Men ziet de weinige geoefendheid al aan den vorm, die vaak heel leelijk is; verder aan de afwerking en aan cardinale fouten, vooral wat het plaats en der nagelgaten betreft; zoo werden b.v. wel strijkijzers ingeleverd, die nagenoeg niet bodemnaauw waren gesmeed, waarvan de binnentak even lang was als de buitentak en waarvan de gaten alle even vet zaten. De werktijd was ook vaak enorm en hoewel bij het examen geen tijd wordt aangegeven, maakt het toch geen flinken indruk als men een paar uren moet wachten alvorens een ijzer wordt ingeleverd. Is de eerste genoemde oorzaak niet weg te nemen en zal deze allicht van minder invloed zijn bij een herhaalde deelneming, de tweede, het minder goed smeden van de hoefijzers, kan wel degelijk verbeterd worden en hiertoe kunnen m.i. de patroons, wier knechts de cursussen bezoeken, heel veel bijdragen. Laten deze de knechts in de gelegenheid stellen zich in de smederij te oefenen, desnoods in hun vrijen tijd, doch alleen dan kan de cursist met meer vertrouwen naar het examen gaan. De patroon bedenke hierbij dat het toch alleen het vak ten goede komt en tijd en materiaal hier rentegevend worden benut.

Het spreekt vanzelf dat hier slechts enkele grepen kunnen gedaan worden uit de verschillende tekortkomingen van examinandi. Een verblijdend verschijnsel is wel dat vele practische leiders der cursussen naar Utrecht komen om het werk van hunne en van andere leerlingen te volgen. Zij toonen hiermede groot belang te stellen in de prestaties van hunne leerlingen en het kan niet anders of het moet ook den leerlingen een rustig gevoel geven, te weten dat hun leermeester en mentor zoo nabij is en hunne werkzaamheden mede bekijkt.

Het theoretisch onderwijs geeft weinig reden tot bespreking. Het examen hierin is vaak zeer goed en als regel getuigt het van een ernstige studie; natuurlijk komen er ook wel „hopelooze gevallen” tusschen door, d.w.z. menschen die het vrij wel onmogelijk schijnt te zijn de theorie onder woorden te kunnen brengen. In zulke gevallen worden uitsluitend practische vragen gesteld en hieruit is dan toch nog vaak na te gaan of de candidaat een goed inzicht in het hoefbeslag heeft.

Het eerstvolgende examen zal plaats vinden in het voorjaar 1925. Al naar het aantal zich op te geven candidaten zal het zich tot een of meer maanden bepalen. De oproepingen hiertoe zullen tijdig in het voorjaar in de betreffende vakbladen verschijnen.

G. H.

— Lijst van geslaagden, voor het examen ter verkrijging van een rijksdiploma als hoefsmid; najaarsexamen 1924.

1. H. Kuipers te Putten, 2. J. C. van der Borst te Linse (L.), 3. M. Gellen

te Neerkant gem. Deurne, 4. G. A. H. Vaarhuis te Tubbergen, 5. H. G. Pierik te Zieuwent, 6. J. J. de Boer te Oldeberkoop, gem. Ooststellingwerf, 7. U. Hylkema te Engwirden, 8. J. G. A. Geurtsen te Twello, 9. H. J. Hogeweg te Beekbergen. 10. B. W. Naber te Emmen, 11. Joh. van Leeuwen te Heerde, 12. H. D. de Greef te Garderen, 13. J. Hesling te Dieren, 14. P. H. Kiggen te Heythuisen, 15. Ph. van der Meer te 't Meer bij Heerenveen, 16. L. de Vos te Terwispel, 17. H. Veldhuis te Oene bij Epe, 18. E. J. Oostendorp te Apeldoorn, 19. W. A. Ratering te Ulft (G), 20. Th. de Deyne te Hontenisse, 21. D. Merkestijn te Amerongen, 22. P. J. H. Houben te Roggel (L.), 23. H. Schijns te Ubachsberg (L.), 24. A. W. Vermeer te Oorschot.

IJZER EN KOLEN.

In de vorige aflevering hebben wij de grondstoffen, waaruit het ijzer bereid wordt, de revue laten passeeren. Bespreken wij thans de verdere bewerkingen, die de ertsen moeten ondergaan, alvorens het dan verkregen product geschikt is om o. m. door paardenhoeven te worden afgesleten.

Wij hebben gezien dat ertsen bestaan uit ijzer, zuurstof en onzuiverheden. Door nu de zuurstof en de onzuiverheden aan de ertsen te onttrekken, verkrijgt men een product dat ruwijzer genoemd wordt. Dit onttrekkings- of reduceerproces vindt plaats in den hoogoven. De Nederlandsche Metaalnijverheid beschikt op heden over een tweetal hoogovens. Vroeger — wij hebben er de vorige maand reeds aan herinnerd — waren in den Gelderschen Achterhoek ook hoogovens in bedrijf. De productie van die ovens was echter alleen voldoende om in de behoeften van de er bij gebouwde gieterij te voorzien. Door nitputting van de ijzeroer-bedding in die buurt zijn die ovens gedoofd moeten worden.

De hoefsmeden, die in de meening mochten verkeeren dat het ijzer, wat zij verwerken, nu te Velsen (N.-H.) wordt vervaardigd, vergissen zich. Te Velsen wordt in hoofdzaak ruwijzer geproduceerd voor den uitvoer en voor de Nederlandsche gieterijen. Het ligt in de bedoeling van de Nederlandsche Hoogovenmaatschappij om, wanneer de tijden daartoe rijp zijn, een staal- en walswerk aan het hoogovenbedrijf toe te voegen. Mogelijk wordt dan ook de grondstof voor het basische Siemens-Martin-proces, hetwelk nu uitgevoerd wordt, in ons land omgewerkt tot S. M. hoefijzer.

„Het Polytechnisch Weekblad” heeft, in het nummer van 18 Juni 1924, den geheelen inhoud aan het hoogovenbedrijf te Velsen gewijd. Dit nummer bevat, naast meer wetenschappelijke artikelen, een beschrijving van het daar gebouwde hoogovenwerk.

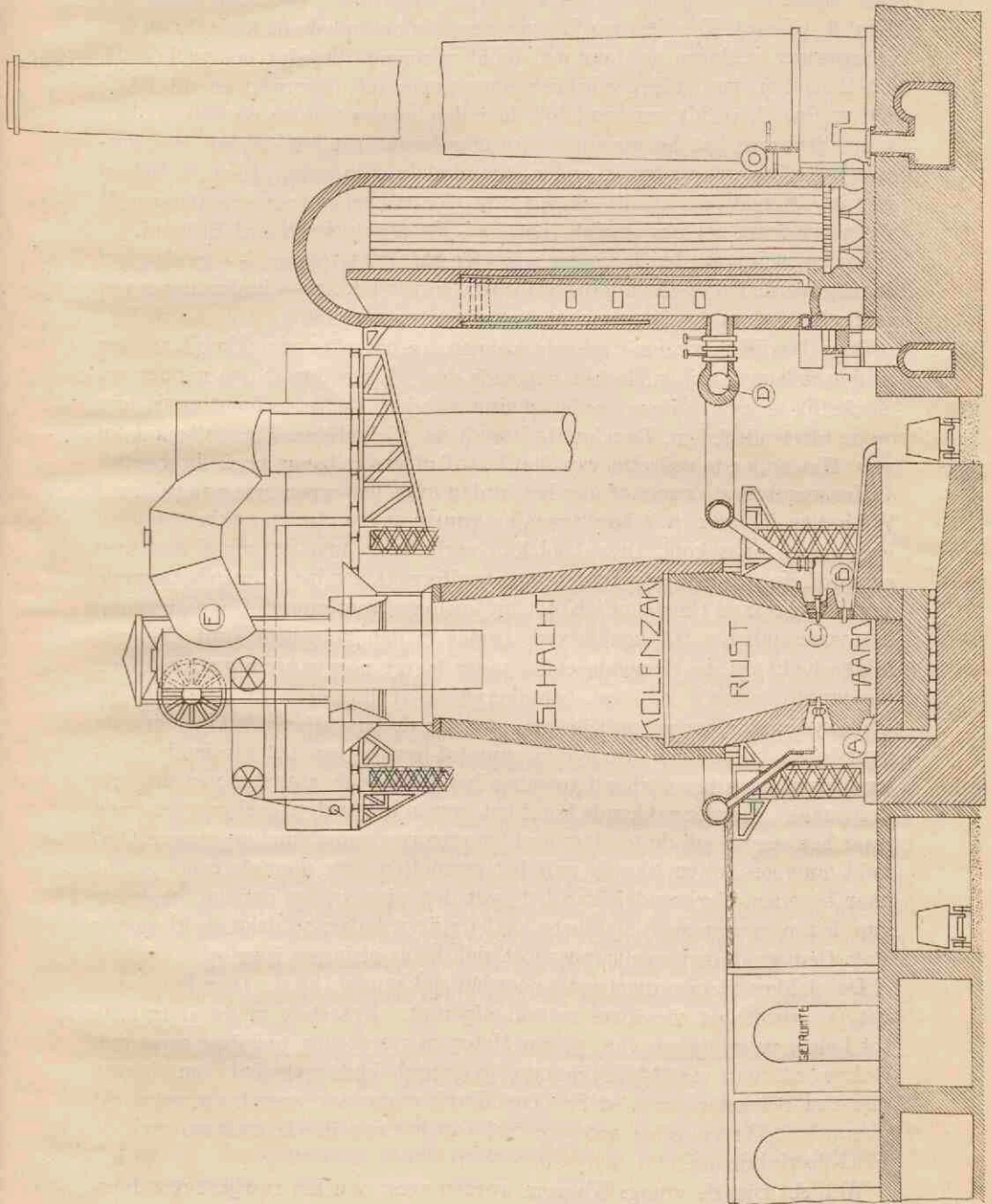
Voor den vooruitstrevenden vakman is het zeer interessante lectuur. Ook de prijs (40 ct.) behoeft ons niet af te schrikken; het is verkrijgbaar bij de uitgevers: Drukkerij Holdert en Co., Keizersgracht 324, Amsterdam en verder in elken boekhandel.

* * *

Het ruwijzer, dat uit den hoogoven verkregen wordt, onderscheiden wij in wit en grauw ruwijzer, waarvan het eerstgenoemde bestemd is voor de

ijzer- en staalfabricatie en het grauwe voor het maken van gietijzeren voorwerpen.

Naast den hoogoven staat een windverhitter of voorwarmer. Bij elken hoogoven staan er drie of vier. Deze dienen om de inblaas-lucht voor te warmen, waardoor veel brandstof wordt bespaard. Door een

rondom den oven loopende windleiding (d) wordt de verwarmde lucht met groote hoeveelheden door de blaasgaten (c) ingeblazen. De vulling geschiedt van boven. De geladen bakken varen met electrisch gedreven liften omhoog, openen zich boven den oven-mond en storten hun inhoud er in uit.

De mond is door een klokvormige inrichting gesloten, waardoor de vulling kan plaats hebben zonder gassen te laten ontwijken. Voor den gasafvoer dient de pijp (e). Een deel van het gas wordt in het opgaande kanaal van den voorwarmer geblazen en daar met lucht vermengd, zoodat het verbrandt, dat kanaal en verder het geheele steenen ingewand doortrekt en tot 700 à 800 graden C. verhit, om eindelijk door den schoorsteen te ontwijken. Een ander deel van het hoogovengas wordt gebruikt tot het drijven van gasmotoren of wordt verbrand onder stoomketels. Zoo wordt b. v. te Velsen de niet benoodigde kracht omgezet in electrischen stroom, welke wordt afgegeven aan het provinciale net van de provincie Noord-Holland.

Laagsgewijze worden ladingen cokes en erts met toeslag — toeslag om de onzuiverheden, asch en ganggesteenten te verslakken — in den hoogoven gebracht.

Door de wijder wordende schacht kunnen erts en cokes gemakkelijk zakken en den kolenzak vullen. In het volgende deel (de rust) gaat dat minder gemakkelijk en rusten deze op de schuine wanden. De heete lucht spuit hier op de gloeiende kolen. Regelmatig brandt de geleidelijk zakkende brandstof weg. Het onderste gedeelte van den haard of gestel bevat nooit brandstof.

Hoe wordt nu de zuurstof aan het in den oven geworpen erts onttrokken? Wij zullen dit zeer in 't kort trachten aan te geven. Het hoofdbestanddeel van brandstof is kool. Deze kool kan verbranden met weinig of met veel zuurstof. In 't eerste geval ontstaat er kooloxyd (kolendamp) en in het tweede geval kooldioxyd (koolzuur). Komt nu kooloxyd met zuurstof in aanraking, dan verbrandt het tot kooldioxyd. Onder in den hoogoven stuit de heele inblaaslucht op de gloeiende cokes maar levert nog te weinig zuurstof om die groote massa's kool tot kooldioxyd te verbranden. Er ontstaat dus kooloxyd, welke hooger opstijgt om daar aan de bovenliggende lagen erts de zuurstof te onttrekken. Door den zuurstof-honger van het gloeiende kooloxyd wordt dus het verband tusschen het ijzer en de zuurstof van het erts losgemaakt. Verder zakkende komt het ijzer in het heetste deel van den oven waar het smelt, ook de toeslag; asch en onzuiverheden smelten samen. Omhuld door gesmolten toeslag valt het gesmolten ijzer door de inblaaslucht naar beneden. Verbranden kan het ijzer dan niet. In het onderste gedeelte van den oven verzamelt zich het vloeibare ijzer; boven op drijft de gloeiende slak. Gedurende het smeltproces lost zich koolstof in het ijzer op.

De slakken vloeien regelmatig door het slakkengat (b) af. Door het steekgat (a) wordt het vloeibare metaal afgetapt. Het stolt in de gietruimte tot lompe ruwe staven van $\pm$ een Meter en wordt dan piekijzer genoemd. Ook wordt het veelal opgevangen, in mengbakken geleidigd, om daarna direct in Bessemer-peren of Siemens-Martin-ovens tot smeedijzer verwerkt te worden. Verreweg het grootste deel van het ruwijzer is bestemd voor de vloeijzerfabricatie.

Wellicht rijst de vraag: Waarom worden eerst aan het ruwijzer onzuiver-

heden zooals koolstof toegevoegd, terwijl deze later weer moeten worden verwijderd, wil men er smeedijzer en staal van maken. Het is mogelijk om direct uit erts ijzer en staal te maken, maar tot heden is het niet mogen gelukken, dat op een goedkoopere wijze te doen en wordt dus nog langs een omweg het doel bereikt.

H. V.

INGEZONDEN STUKKEN.

STRIJKEN IN DE ACHTERIJZERS, BIJ BODEMNAUWEN STAND EN HET TOONGEDEELTE NAAR BUITEN GERICHT.

In de October-aflevering schrijft de heer Falkenhagen, dat hierbij het strijken plaatsvindt met het toongedeelte, en het meest tusschen het eerste en het laatste nagelgat. Even verder verklaart de heer F. dat men hiervoor ook wel een $\frac{3}{4}$ ijzer bezigt, hetwelk mijns inziens totaal foutief moet wezen. Dat weggelaten $\frac{1}{4}$ gedeelte van een $\frac{3}{4}$ ijzer, ligt normaal op het verzengedeelte, en daarmee strijkt een paard met zoo'n stand zich *nooit* *). Maar met het laatste toonstuk van het $\frac{3}{4}$ ijzer zal zoo'n stand zich juist strijken.

Daar een particulier schrijven, over dit onderwerp aan den heer Falkenhagen gezonden, onbeantwoord bleef, zoo richt ik thans door middel van ons orgaan deze vraag tot hem.

Almelo, 26 Nov. '24.

A. J. R o m p e l m a n,
Onderwijzer-Hoefsmid.

*) Volgens de woorden van den heer F., en waarmede ik het eens ben. R.

In antwoord op het bovenstaande zij opgemerkt, dat ik schreef:

Bodemnauwenstand, *toongedeelte naar buiten*, strijken zich *meestal* tusschen toon en verzennagel; er staat niet: strijken zich *nooit* met het verzengedeelte.

Dit is dan ook, op enkele uitzonderingen na, de eenige stand waarbij strijken met het verzengedeelte voorkomt.

Expres liet ik dit weg, omreden er nog vele hoefsmiden zijn die, wanneer een paard strijkt, denken dat het paard dit met het verzengedeelte doet. Van de 100 paarden strijken zeker 90% met het toongedeelte.

Ik geef echter toe dat ik op dit punt eenigszins duidelijker had kunnen zijn. *Bodemnauwenstand*, toongedeelte naar binnen; deze stand gaat min of meer gepaard met O-beenen. Bij een dergelijken stand zal het paard zich *nooit* met het verzengedeelte strijken, dus kan, ja *moet* het ijzer dan zoo wijd mogelijk gepast worden. Bij een sterk O-beenigen stand valt de lichaamslast geheel op de buitenverzen en is dan ook sterk ingetrokken.

Zooals ik schreef, strijken beide met het toongedeelte, maar moeten contra beslagen worden.

F. F.

KORTE MEDEDEELINGEN.

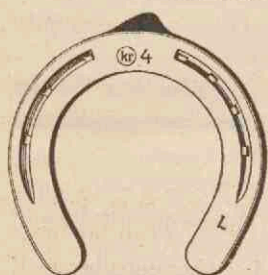

— Toelatingsexamen cursus onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht. Ter toelichting van de desbetreffende advertentie in deze aflevering het volgende:

De Directeur-Generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari a.s., op nader te bepalen dagen aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag.

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich voor 20 Januari a.s. met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot den Directeur van het Instituut voor Hoefkunde der Veeartsenijkundige Hoogeschool, Professor Dr. H. M. Kroon, te Utrecht, Biltstraat 172, onder overlegging van geboorte-acte, het Rijksdiploma als Hoefsmid (bedoeld in het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85), en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

— **Matthes' machinale hoefijzers.** De hoefijzerfabriek Matthes in Düsseldorf vervaardigt de modellen voor- en achterijzers, verstrekt door Prof. Dr. H. M. Kroon te Utrecht, waarover een beschrijving voorkomt in de „Westdeutsche Schmiede-Zeitung“. De firma H. J. Reesink en Co. te Zutphen bericht dat zij met den verkoop dier ijzers in ons land is belast.

Genoemd artikel vangt aan met de vriendelijke woorden: „Nederland „met zijn talrijke kleine „landbouwbedrijven is natuurlijk op het gebruik „van veel paarden aangewezen. Het paarden- „materiaal mag als voortreffelijk worden aange- „duid.“

De modellen der ijzers worden zeer geroemd, zoowel wat den vorm als de rits, de nagelgaten, de lip en de afwerking betreft.

— **Almelo.** Zaterdag 29 Nov. is hier met 14 leerlingen een cursus in hoefbeslag aangevangen. Leider is Dr. de Weerd, dierenarts, die tevens het theoretische gedeelte onderwijst, terwijl de practische lessen worden gegeven door den onderwijzer-hoefsmid A. J. Rompelman te Almelo. De lessen vinden plaats in de Ambachtsschool. Almelo is gunstig gelegen, hetgeen bevorderlijk zal zijn geweest voor de goede deelname.

PERSOVERZICHT.

— „*Der Hufschmied*.“ In de October-afl. wordt vermeld dat de leerling-smeden het wettelijk recht hebben lid eener vakvereniging te zijn, al mochten hunne patroons zulks ook niet wenschen. — In de November-afl. is een hoofdartikel opgenomen over hoornscheur-vorming, waarin er op gewezen wordt dat een hoefsmid zich nimmer mag leenen om, met het oog op den verkoop, hoornscheuren aan het oog te onttrekken, — en dat tal van hoefsmeden te luchthartig denken over het herstel van dergelijke scheuren. Prof. Fischer wijst er op dat de druk van den lichaamslast soms bij onregelmatige standen of inwendige veranderingen in den hoef een blijvenden invloed op het ontstaan van hoornscheuren uitoefent. Zoo wordt als voor-

beeld een kamvormige verhooging aangehaald, die voorkwam op de binnen-vlakte van den wand waar de hoornscheur werd aangetroffen. — De Militaire Hoefsmidschool in de V. S. van Noord-Amerika werd in 1904 opgericht. De duur van den cursus bedraagt vier maand. Het personeel bestaat uit een hoofdonderwijzer, 7 onderwijzers en 9 helpers van de Rijschool, die 800 paarden telt.

— De Majoor-Paardenarts Bouchet heeft een rapport uitgebracht over de voor- en nadeelen van de Engelsche methode van beslaan, waarbij zonder helper wordt gewerkt. Het rapport erkent dat de Engelsche methode eenige tijdsbesparing geeft doch beveelt haar niet aan omdat de hoefsmid zich daarbij te veel vermoeit, hierdoor minder tijd en lust overhoudt om studie van zijn vak te maken en eerder versleten geraakt, terwijl het beslag er minder goed door wordt aangebracht. Mitsdien wordt geadviseerd bij het Fransche leger met een helper te blijven werken. Slechts in bijzondere gevallen moet een hoefsmid zich bij het beslaan alleen kunnen redden.

— Het aantal leerlingen te Dresden is weer toenemende.

*

Het Orgaan van den B. S. P. N. van 21 Nov. bevat een artikel, ingezonden door den heer Steding, naar aanleiding van de vraag „Is er nog meer verschil tusschen het gewone vloeijzer en hoefstaf-ijzer, als het prijsverschil?”

De heer Steding te Utrecht, voor de lezers van „De Hoefsmid” geen onbekende, kwam na een proef te hebben genomen met een staaf gewoon vloeijzer tot de conclusie, dat dit ijzer voor de vervaardiging van hoefijzers beter geschikt was dan het hem den laatsten tijd geleverde duurere hoefstaf-ijzer.

Verder betwijfelt S. of vloeijzer en hoefstafijzer twee materiaalsoorten zijn en wil hij den smeden adviseeren een proef te nemen met het maken van hoefijzers van gewoon vloeijzer om daarna het resultaat in het orgaan mede te deelen.

De onderwijzer-hoefsmeden J. A. Boesveld en J. J. Mathijssen hebben hun meening en hun ondervinding reeds in het Bondsorgaan medegedeeld. Zij gebruiken de goedkoopste kwaliteit, dus gewoon vloeijzer, en bevinden zich er best bij. Voor de hoefsmeden is dit een aanwijzing om van af heden geen hoefstaf-ijzer doch vloeijzer te bestellen.

Onze ervaring is, dat beide soorten of kwaliteiten of liever de als zoodanig verkochte, geschikt zijn (waaronder te verstaan ook goed laschbaar) om hoefijzers van te maken, maar dat het ook voorkomt dat beide soorten niet of met veel moeite en oplettenheid te gebruiken zijn.

Wij zullen in de volgende artikelen over „Ijzer en Kolen” de oorzaken hiervan en ook het verschil bespreken. H. V.

— De heer J. N. (ijpels) schreef in De Veldbode van 27 September o. a. het volgende:

Wanneer het Rijk de geheele *bevordering der paardenfokkerij* in handen stelde van de stamboeken, zich vergenoegde met een toezieende rol, bijv. door haar rijksveeteeltconsulenten, dan kon met het thans beschikbare bedrag *veel meer* bereikt worden en konden de onmisbare premiekeuringen

gehandhaafd blijven, vooral ook omdat verder ook behouden bleven de subsidies der provinciën, die geheel en uitsluitend aan de practische fokkerij ten goede komen en zouden blijven komen. Wie de keuringen bijwoont, zal zich afvragen, waar al de menschen voor noodig zijn, die er om- en aanhangen. Twee keurmeesters en één secretaris, eventueel nog een arbiter, wat wil men nog meer?

Wij meenen, dat het op den weg van den minister ligt zich af te vragen, wat het landsbelang thans vordert: een massa onnoodige en geheel verouderde bureaucratie, die ons inziens een grondige reorganisatie vordert, dan wel het verdwijnen van de premiekeuringen, die *alle* paardenfokkers en autoriteiten voor de verdere ontwikkeling onzer paardenfokkerij *onmisbaar* achten.

ADVERTENTIËN.

De Directeur-Generaal van den Landbouw, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand **JANUARI** aanstaande op nader te bepalen dagen aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in **practisch hoefbeslag**.

Aanmeldingen moeten **vóór 20 JANUARI 1925** zijn binnengekomen bij Prof. Dr. H. M. KROON, te Utrecht, **Biltstraat 172**.

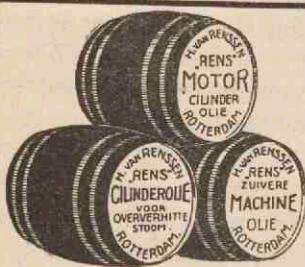
Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Ned. Staatscourant.

GEVRAAGD:

een in alle opzichten bekwame **SMID**, geschikt om als bedrijfsleider op te treden, in drukke hoef- en wagensmederij.

Indiensttreding voor of op 1 Februari 1925.

K. ROLINK & ZOON, Enschede.

Gebruikt - Verkoopt U

Auto-oliën — Machine oliën — Wagen-, Leder- en Hoefsmeer — Hoefzalf — Naaimachine- en Rijwielolie — Collings Patent As-olie — Traan, in flacons, flesschen, dozen, bussen, vaten, wendt U om prijs en conditiën tot

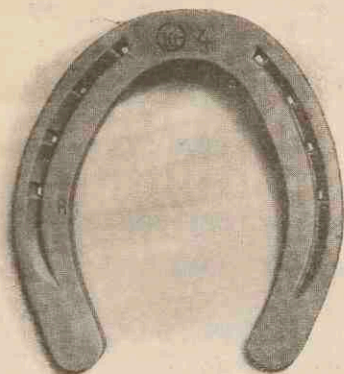
Olie- en Smeertfabriek H. van Renssen, Rotterdam,

Postbus 843

Mauritsstraat 77

NIEUW MODEL

NORMALE HOEFIJZERS.

GEDEPONEERD
MERK

VERVAARDIGD VOLGENS

STRENGE

VETERINAIRE EISCHEN

KOMEN OVEREEN MET DOOR GOEDE HOEF-
SMEDEN UIT DE HAND GESMEDE IJZERS.

VRAAGT ONZE UITVOERIGE CIRCULAIRE.

H. J. REESINK & Co. — ZUTPHEN.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCHE MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

IN ALLE LANDEN DER AARDE, IS

„De Overwinnaar”

als de **BESLIST BESTE** bekroonde **HOEFNAGEL**
erkend.

Nederlandsche Hoefsmeden! Vraagt „**DE OVERWINNAAR**”
bij Uwen leverancier ter proefneming!

THE CAPEWELL HORSE NAIL Co. HARTFORD, CONN. V.S.A.
GROOTSTE PRODUCTIE VAN DE WERELD.

Directeur voor Europa: **BERNARD REYMAN,**
4 Place de la Sorbonne PARIJS (5e).

MONSTERS OP AANVRAGE GAARNE GRATIS.

Gebruikt uitsluitend de **HOEFIJZERS** van de

HOEFIJZER- & ASSENFABRIEK „St. ELOY”

— **ROOSENDAAL.** —

GEEN OPSTAMPEN — GEEN VERVORMEN
GEEN TAKKEN BIJWERKEN — IN EÉN HITTE
PASKLAAR — LINKSCHE EN RECHTSCHHE — GEEN
SCHERPE KANTEN — BODEMNAUW GEWALST
en toch **NIET DUURDER** dan andere fabrikaten.

— **WEIGERT NAMAAK.** —

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

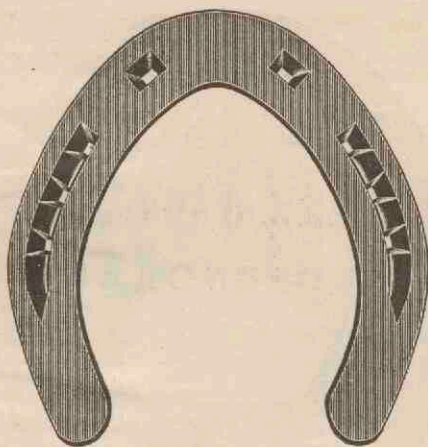
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

Wanneer gij het beste op gebied van hoef-
beslag wenscht, gebruikt dan

HELPMAN-HOEFIJZERS.

Ze zijn bodemnauw, hebben schuin gestampte
gaten en een juiste verdeeling en plaatsing der
nagelgaten.

HELPMAN-HOEFIJZERS zijn niet noodeloos
zwaar; de verpakking weegt zoo goed als
niets en dus zijn ze **per stuk** de **goedkoopste**
aan de markt.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

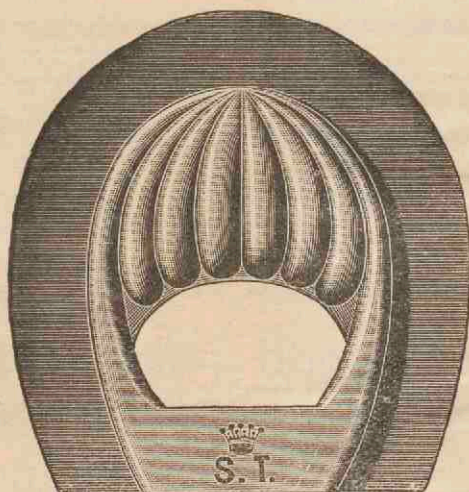
TEL. 1355

ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Ster-Hoefnagels : meest uitgebreide sorteering in meer dan 60 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

Open en dichte luchtdruksolen voor VOOR- en ACHTERijzers in 12 maten voorradig.

Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen in 5 maten voorradig.

blokszolen, straalzolen, caoutchouc hielstukken, hoefranden, strijkringen, kunsthoorn, kurkkit.

Ijsnagels, scherpnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoefstangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwelingen, lasch- of welblad, laschpoeder enz.

Firma S. C. M. BAX

GLASHAVEN 9

TEL. 1355

ROTTERDAM.

